

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quām extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Canon V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](#)

CANON V.

Ex Conc. Toletan. 9. Cap. 2.

Decernimus, ut quamdiu Fundatores Ecclesiarum in hac Vita Superstites extiterint, pro eisdem locis Curam permittantur habere sollicitam, atque Rectores idoneos in eisdem Basilicis iidem ipsi offerant Episcopis ordinandos. Quod si tales forsitan non inveniuntur ab eis, tunc quos Episcopus loci probaverit Deo placitos, Sacris cultibus instituat, cum eorum conniventia servituros. Quod si spretis eisdem Fundatoribus, Rectores ibidem presumperit Episcopus ordinare, & ordinationem suam irritam noverit esse, & ad verecundiam suam alios in eorum loco (quos iisdem ipsi fundatores condignos elegerint) ordinari.

COMMENTARIUM.

SX hoc Canone sequentes deducuntur Conclusiones: *Prima*, FUNDATOR, SEU PATRONUS ECCLESIE HABET JUS PRESENTANDI RECTOREM IN ILIA: *Secunda*, ORDINARIUS, SRRETO PATRONO, NON POTEST ORDINARE ECCLESIAM PATRONALEM, SEU INSTITUERE IN EA RECTOREM: Quas Conclusiones sequuntur etiam *Gloss. in cap. Unico de Jurepat. in 6. Berous. in cap. Illud de Jurepat. num. 3. Lambertin. de Jurepat. par. 1. lib. 2. quest. 1. art. 4. Ventrigl. in prax. annot. 1. §. 3. num. 12. Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 14. num. 49.*

Ratio est, quia Patronus respectu Ecclesie se habet sicuti Pater carnis respectu filiae. Unde sicuti ad Carnalem Patrem spectat proponere, & depudare Sponsum propriæ filiae, ita ut Patre justè dissentiente, & invito, non valeat Parochus conjungere ejus filiam in Matrimonium cum Sponso, & Matrimonium contrahendum impediri possit, juxta *Menoch. conf. 69. numer. 34. & seqq. Card. de Luca de dot. discurs. 142. num. 20. Sanchez de Matrimon. lib. 3. disput. 9. num. 10. Gutierrez. Canonic. quest. lib. 1. cap. 20. A Spiritu Sancto indirector. Confessior. tit. de Matrim. tract. 11. disput. 5. sect. 6. num. 254. Pignatell. conf. 11. tom. 4. Fagnan. in cap. Tua de Sponsalibus num. 15.* Ita rationi congruum est, ut ad Patronum, qui Pater Spiritus

Spiritualis dicitur, spectet Jus deputandi, & præsentandi Sponsum, seu Rectorem propriæ Ecclesiæ, itaut eo invito, & spreto non possit Episcopus illum ordinare, & Matrimonium Spirituale alterius Rectoris cum illa contrahere facere.

Circa Primam Conclusionem sequentes differuntur Casus.

ARGUMENTUM.

An, & quando Patronus possit constituerre Procuratorem ad præsentandum?

S U M M A R I U M.

- 1 Patronus stante Beneficio pleno, an constituere possit Procuratorem ad præsentandum.
- 2 Patronus non potest constituere Procuratorem in specie, in casu vacationis certi Beneficii, sed limita, ut num. 4.
- 3 Præsentatio facta à Patrono, Beneficio pleno, est nulla.
- 4 Procurator non potest amplius præsentare, si Patronus prius præsentet Rectorem Beneficii.
- 5 Patronus, postquam suus Procurator præsentaverit, potest alium accumulando præsentare.
- 6 Patronus, Præsentatio facta bona fide, Beneficio pleno, licet sit nulla, tamen convalescit succedente vacatione Beneficii, sed limita, ut ibi.

C A S U S I.

TItius dedit mandatum Procuræ ad præsentandum Cajum, succedente vacatione Beneficii, Sempronio, qui vigore dicti mandati præsentavit ipsum Cajum: Fuit in hoc Casu dubitatum, an Patronus possit constituere Procuratorem ad præsentandum, quando Ecclesia Patronalis non vacat?

Pro cuius resolutione dico, quod quando Ecclesia Patronalis non vacat, potest Patronus interveniente justâ Causâ, scilicet ejus absentia, aut impedimenti constituere Procuratorem ad præsentandum.

aliquam personam idoneam, eam non exprimendo succedente vacatione Beneficii. Ita Vivian. de Iurepatr. lib. 5. par. 2. cap. 6. num. 9. Marescott. var. resol. lib. 2. cap. 33. num. 2. Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. part. 1. quæst. 4. artic. 2. num. 6. & seqq. Sed si Patronus non habeat justam Causam constituendi Procuratorem ad præsentandum, & tunc distinguendum est. Aut unum habet Beneficium, nec vacat, & non potest constituere Procuratorem ad præsentandum ante vacationem, etiam si constitueret Procuratorem ad præsentandum in genere, quia dispositio quantumvis generalis resolvitur in speciale, quando non potest verificari, nisi in una specie. Aut habet plura Beneficia, & tunc potest constituere Procuratorem ad præsentandum simpliciter nullâ determinata certâ personâ, ne detur occasio captandæ mortis. Ventrigh. in prax. annot. 1. §. 3. num. 25. & seqq.

- 2 Nec potest constituere Procuratorem in specie, dando ei mandatum Procuræ ad præsentandum certam personam in casu vacationis certi Beneficii, itaut si Procurator vigore hujusmodi mandati præsentaverit dictam personam, præsentatio ista erit nulla, sicuti est nulla præsentatio fa-
- 3cta immediate à Patrono, quando Beneficium adhuc est plenum, ut est Text. express. in cap. final. de concess. Præbèn. Bero. in Decretal. in cap. 1. de Iurepat. num. 80. Lambertin. de Iurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 6. art. 19. Vivian. eodem tratt. ubi suprà, Marescott. ubi supra, Rot. decis. 530. n. 2. par. 1. & decis. 257. num. 2. par. 2. Recens. Abbas in cap. final. de Concess. Præbend.

- 4 Quod tamen limitatur in casu, quo Patronus in limine fundationis sibi reservaverit facultatem constituendi Procuratorem in specie, etiam quando Beneficium non vacat, quia Patronus potest ponere in limine fundationis qualcumque conditiones etiam Juri contrarias. Ita Vivian. ubi sup.

5 Procurator autem sic constitutus in genere ad præsentandum, succedente vacatio-
ne Beneficii, aut constitutus in specie, postquam Beneficium vacavit in casu, quo
Patronus prius præsentet Rectorem Bene-
ficii, non potest postea amplius præsen-
tare, quia per hujusmodi præsentationem
immediate factam à Patrono, censetur ei
fuisse revocatum mandatum Procuræ. Vi-
vian. ubi supra num. 20.

Sed Patronus etiam, postquam suus
6 Procurator præsentaverit, potest alium
accumulando præsentare, quia licet quis
Jure ordinario tribuat potestatem alteri
actum faciendi, per hoc non exiuit à
potestate illa, ita Geminian. in cap. Du-
dum de Præben. in 6. Dec. cons. 542. n. 9.
Lambert. de Iurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 4.
art. 6.

Si autem Patronus, aut ejus Procura-
7 tor bona fide, & sine dolo præsentet Re-
ctorem ad Beneficium plenum tamquam
vacans, hujusmodi præsentatio, licet sit
nulla, tamen convalefcit succedente va-
catione Beneficii, nisi probetur Patroni
mutata voluntas; Ratio est, quia volun-
tas consistens in animo, est quid facti
L. in bona fide ff. de acquir. rer. dom.
Unde licet Text. in cap. final. de concess.
Præben. annulet præsentationem, nihil
ominus factum remanet, cum res facti
nequeant Jure infirmari, L. 1. S. Si vir
Uxorif. de acquir. possiff. adeoque perse-
verante in Patrono eadem voluntate, li-
cet præsentatio sit nulla, ut ex tunc, va-
lida tamen est, ut ex nunc, ita Mare-
scott. var. resol. lib. 2. cap. 33. num. 6. Vi-
vian. ubi supra. Lotter. de re Benef. lib. 2.
quæst. 6. num. 19. & seq. Rot. decis. 265.
num. 4. coram Millin. Rot. in Romana-
Cappellania 3. Februar. 1708. §. Et tamen
coram Eminentissimo Scotto inferius legen.
post Cas. III. Sed circa hunc Calum.,
vide quæ dicam infra Part. II. Can. 24.
af. I.

ARGUMENTUM.

Ad effectum præsentandi non suffi-
cit, quod Procurator exhibeat
mandatum Procuræ intra termi-
num Juris, nisi intra eundem
terminum reducat illud ad actum.

SUMMARIUM.

- 1 Procurator ad hoc, ut dicatur præ-
sentare non sufficit, quod exhibeat
mandatum Procuræ ad præsentan-
dum intra terminum Iuris. Amplia,
ut num. 3.
- 2 Mandatum ad præsentandum non
dicitur præsentatio, sed simplex de-
stinatio personæ præsentandæ, & nu-
mer. 4.
- 3 Ius ad Rem acquistum præsentato
ratione præsentationis an censeatur
præservatum in gratia Si neutri.
- 4 Præsentatio ad sui essentiam que
requirat & num. 9.
- 5 Nominatio exhibita in actis Episcopi
ad solum effectum conservandi illam
in dictis actis, non autem præsentan-
di nullum jus dat nominato, nec ha-
beri potest pro vera præsentatione;
& num. 16.
- 6 Præsentatio facta Beneficio pleno est
nulla.
- 7 Lite pendente inter præsentatos si unus
cessit, aut decepsit, non potest Patronus
alium præsentare, & num. 21.
- 8 Lis calumniosa ex quibus excludatur?
& num. 12. & 22.
- 9 Præsentatio facienda est coram Pon-
tifice, illam exhibendo coram Nota-
rio Cancellariae, vel Cameræ, si ad
eum spectet institutio.
- 10 Patronus bona fide nulliter præsentans
potest iterum præsentare a die habite
notitia nullitatis prima præsentatio-
nis.
- 11 Nominatio non exhibita coram ba-
bente instituere non dicitur præsen-
tatio, nec dat ullum jus nominato.
- 12 Præsentatio præsumitur facta Bene-
ficio pleno, si in illa nulla babeatur
men-

mentio, quod Beneficium vacares.

18 Præsentatio facta sub credulitate vacacionis Beneficij ad hoc ut reconvallescat, requiritur, quid Patronus in eadem voluntate perseveret, & præsentationem jam factam promoveat.

19 Iudex appellationis concedere potest institutionem legitimè præsentato, non autem recipere nominationem.

20 Renunciatio Beneficij litigiosi in manibus Ordinarii absque auctoritate Superioris, an sit valida?

C A S U S I I.

Quidam Patronus præsentavit intra tempora legitima Titium ad Beneficium vacans, & insuper dedit mandatum Procuræ alteri ad præsentandum Cajum cumulativè cum Titio; Sed intra tempora legitima iste Procurator solum exhibuit mandatum Procuræ ad præsentandum Cajum.

Quæritur in hoc Casu, an Cajus dicatur præsentatus, itaut sit locus gratificationi inter ipsum, & Titium?

Pro cuius resolutione respondeo, quod Cajus non dicitur in hoc Casu præsentatus, licet enim intra terminum Juris probetur supervenisse mandatum ad præsentandum, attamen non sufficit, nisi etiam ostendatur, quod vigore mandati fuerit facta actualis præsentatio coram habente instituere, nam alias mandatum ad præsentandum dicitur tantum mera, ac simplex destinatio personæ præsentandæ, non autem præsentatio, ut tradunt Panorm. in cap. final. num. 4. de Iurepatr. Lapis alleg. 75. num. 3. & 6. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 6. num. 31. & seqq. Lambertin. de Iurepatr. par. 2. lib. 5. quest. 1. artic. 22. num. 1. infine, & quest. 4. art. 2. num. 1. Rota decis. 665. num. 8. part. 18. Recent. & coram R. P. D. Ansaldo dec. 52. sub num. 9. & in Nolana Beneficij 30. Ianuarii 1690. S. Non refragatur coram Eminentissimo Caprara, & in Romana Cappellaniæ 25. Novembris 1707. S. Verum hodie, & 3. Februarii 1708. S. Quod enim coram R. P. D. Scotto inferius legen. num. 5. Rota decis. 3. de Iurepatr. in noviss. & in Romana Iurisp. coram Iusto, apud Amyden. de Stil. Datar. lib. 1. cap. 15.

3 Multò minus sufficit si mandatum ad præsentandum sit exhibitum coram habente instituere extrajudicialiter, etenim mandatum requirit reductionem adactum, seu effectuationem, quæ juxta regulas notas requirit expressum actum præsentationis in sequelam mandati faciendæ coram Superiore judicialiter, ut testantur in praxi. Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 6. num. 34. Vivian. in prax. Iurisp. lib. 6. cap. 6. sub num. 23. vers. Et si fiat, Rota decis. 352. numer. 15. part. 16. Recent. & in Nolana Beneficij 30. Ianuarii 1690. S. Cessat coram Eminentissimo Caprara, & Dominus meus Advocatus Pisonius discep. Eccles. 22. num. 45. vers. coram Papa, & in dicta Romana Cappellaniæ.

4 Alias autem præsentatio dicitur nulliter facta, cum ista tunc dicatur præsentatio, quando expletur formiter coram habente instituere, exhibendo ipsam nominationem actualē coram ipso, non autem simplex mandatum, quod nunquam dici valet præsentatio, nisi ista in ejus sequelam deducatur ad actum expressum, ex firmatis per Rotam in Mediolanen. Præpositura 23. Ianuarii 1705: S. Nec minoris coram Reverendissimo Domino Molines Decano, & in dicta Romana Cappellaniæ 25. Novembris 1707. S. Verum coram R. P. D. Scotto, ut plenè super hoc punto discurrit D. Advocat. Pison. in tract. de Controver. Patronor. alleg. 22. nunc Parmæ impresso.

R. P. D.

SCOTTO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 25. Novembris 1707.

EX facti circumstantiis in hodierna Audientia per Defensores Michaelis Angeli clariū dilucidatis, & de novo etiam animadversis, Domini recesserunt à decisis sub die 3. Junii proximè præteriti coram Me, authumantes gratiam & neuerri

neutri, quam super controversa Cappellania idem Michael Angelus à Sanctissimo reportaverat, esse plenè justificatam, & consequenter exequendam.

Totum enim fundamentum præcedentis decisionis in eo consistebat, quod per dictum Michaelem Augelum nequaquam justificaretur nullum Jus super controversa Cappellania competere Joanni Nicolao collitiganti; quinimò è converso 5 jus eidem Joanni Nicolao quæstum præcedenter ad dictam gratiam si neutrī manifestè resultaret ex præsentatione reportata ab unica, & legitima Patrona Cappellania, per quam præsentato acquiritur Jus ad rem, quod censetur præservatum in gratia si neutrī, stante clausula in eadem apposita, dummodo tempore data præsentium non sit alteri jus quæustum, ut in specie dixit Rota in Beneventana Vicaria coram Sacro apud Amayden. de styl. Datar. cap. 23. sub num. 18. cum aliis cumulatis in decisione, quæ re videtur S. Minnsque, & S. Breve autem.

Verūm hodie fundamentum hujusmodi, quod fuit basis præcedentis resolutionis, in facto corrue re visum fuit; Quamvis enim Joannes Nicolaus tres nominationes à Patrona reportaverit, alteram nempe sub die 23. Novembris 1704. (de quo tempore Cappellania nondum vacaverat, dum Grossus Antecessor illi renunciavit tantum sub die 21. Decembris subsequentis) alteram verò sub eadem die 21. Decembris, qua fuit à Grossō emissa renunciatio, & tertiam tandem sub die 5. Februarii 1705. nulla tamen ex prædictis nominationibus potuit illi Jus aliquod tribuere ad Cappellaniam, quia non fuerunt intra quadrimestre exhibita coram 6. Superiore debente instituere. Cum enim præsentatio ad sui essentiam requirat concordum trium personarum, videlicet præsentantis, præsentati, & debentis instituere, ut inquit Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 6. num. 33. sola nominatio non exhibita infra legitima tempora coram Superiori habente Jus instituendi, nullum tribuit Jus considerabile ipsi nominato, cum sit potius quædam destinatio personæ præsentandæ, quam vera præsentatio, ut tradunt Abb. in cap. ultim. num. 4. de Iurepatronat. Lap. allegat. 75. num. 3. &

6. Lotter. dicta quæst. 6. num. 35. & seqq. Vivian. de Iurepatr. lib. 7. cap. 4. num. 31. Lambertin. eodem tractat. part. 2. libr. 2. quæst. 1. art. 22. num. 1. in fin. & quæst. 4. art. 2. num. 1. Rot. dec. 665. num. 8. par. 18. Recent. & coram R. P. D. meo Ansaldo de cisi. 52. sub num. 9.

Neque obstat, quod prima nominatio fuerit in actis Eminentissimi Vicarii exhibita, & subinde expeditum monitorium super immisione, & institutione; tum quia productio fuit facta ad effectum conservandi in dictis actis, non autem præsentandi, tum fortius quia in actis prædictis fuit exhibita tantum prima nominatio reportata sub die 23. Novembris 1704. & sic per mensem ante renunciationem Grossi, quæ succedit 21. Decembris subsequentis, quæ ideo nullum jus tribuere valuit, tanquam facta Beneficio pleno, & sapientis odibilem expectativam omni jure damnatam ad Text. in cap. final. de concess. Præb. & capit. ne captan. comedunt. in 6. Vivian. de Iurepatr. lib. 10. cap. 2. num. 2. Rot. in Colonien. Beneficii 27. Iunii 1696. S. Verūm ex alio capite coram Reverendissimo D. Conchen. & in Melevitana Beneficii 19. Iunii 1702. S. Quod autem coram R. P. D. meo Ansaldo.

Minus relevat, quod (omissa mentione de secunda, cum nullibi appareat exhibita) ultima nominatio fuit producta coram R. P. D. Vincentino; etenim animadversum fuit, quod coram eodem tanquam Judice Commissario facta sit simplex indicatio Instrumenti nominationis in actis Notarii loco Iurium, non autem ad effectum præsentandi, prout requiritur una cum præsentia, & acceptatione Superioris per solitum Decretum admisisti, & in quantum, juxta præxim relata apud Lambert. de Iurepatr. lib. 2. part. 2. quæst. 6. art. 1. num. 1. Vivian. eodem tract. lib. 8. cap. 7. num. 39. Corrad. prax. Benef. lib. 4. cap. 3. num. 1. & in omnem casum, cum hujusmodi indicatio facta fuerit sub die 11. Maii 1705. & sic elapsi jam quadrimetri, à die renunciationis Grossi, & vacationis Beneficii seculæ sub die 21. Decembris 1704. hodierno in nihilo suffragatur tanquam facta extra legitimū tempus Patronis Laicis præscriptum ad præsentandum. Marant. respons. 82. num. 1.

& seqq. par. 3. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 1. §. 3. num. 17. cum aliis allegatis in Superiori §. Verum.

Eodemque defectu laborat instantia coram Eminentissimo Prodatario, facta pro institutione sub die 25. Septembris 1705. tum quia coram eodem nulla exhibita fuit nominatio, tum etiam quia jam lapsus erat quadrimestre, tum demum quia de facto Eminentissimus Prodatarius institutionem nequaquam concessit, sed tantum gratiam derogatoriam Jurispatronatus in totum, attenta lite, quæ tamen gratia eidem Joanni Nicolao suffragari non potest, non solum quia est posterior gratiæ sineutri à Michaelie Angelo reportata, & ideo ista, & non illa executionem promeretur cap. Si eo tempore, & cap. Duobus de reservat. in 6. cap. Eum, cui de Præben. in 6. Rota decif. 1133. num. 1. coram Emerix Iun. sed etiam quia fundatur in nullitate speditæ gratiæ sineutri, qua nullitate non probata, gratiam ipsam corrue oportet Rot. decif. 469. & decif. 1352. utroque num. 1. coram Emerix Iun.

Præterea Domini animadvertebant, quod præsentatio Joannis Nicolai, etiam ex alio capite, nulla, & irrita fuit, tanquam facta pendente lite inter Michaelem Angelum, & Grossum à diversis Patronis præsentatos; unde cum Grossus, pendente hujusmodi lite, Juri suo cesserit, non poterant Patroni devenire ad novam præsentationem dicti Joannis Nicolai, cum per dict. litis pendentiam ligatas haberent manus in casu cessus, vel decepsus unius ex collitigantibus, ne superstitione novum dare possent Cooppositorem, ad literam Text. in capit. 1. & 2. ut lit. penden. in 6. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 218. Rota decif. 660. num. 30. part. 19. Recent. & in Faventina Beneficij 18. Decemb. 1704. §. Demum coram bon. mem. Muto.

Neque urgere visa fuit responsio decisionis, quæ revidetur, videlicet quod lis mota per Michaelem Angelum esset calumniosa, & consequenter inepta ad impediendum Patronum legitimum, ne per obitum, vel cessionem sui præsentati iterum valeat præsentare. Etenim cum Michael Angelus coram Eminentissimo Urbis Uicario reportaverit Sententiam favorabilem in Judicatum etiam transactam, ex-

inde excluditur omnis umbra calumniæ, quia Sententia Judicis habet præsumptionem pro se, vel saltem facit procul abesse omnem calumniam, Res. de execut. litt. Apost. par. 1. cap. 172. infine, Rota coram Cels. decif. 369. num. 7. coram Emerix Iun. decif. 779. num. 8. & decif. 847. num. 2. & in Recent. decif. 164. numer. 8. par. 10.

Addito, quod ipsem Jo:Nicolaus prævisionem hujusmodi Cappellaniæ à Sanctissimo reportavit cum derogatione Iurispatronatus in totum, attenta lite, unde ex confessione ejusdem excluditur qualibet calumnia, & magis magisque confirmatur nullitas præsentationis ob litis impedimentum, quia Papa dictam gratiam derogationis Iurispatronatus in totum tunc demum concedere solet, quando Patrōni impediuntur propter litem præsentare ad terminos Text. in dicto cap. 1. & 2. ut lit. pend. in 6. ut observat. Lettera re Benefic. lib. 2. quæst. 8. num. 100.

Prædictis geminis nullitatibus nominationis à Jo: Nicolao reportatae, videlicet propter litis pendentiam, & non factam intra legitima tempora præsentationem, coram superiore instituere debente, tertiam superaddebat Informantes pro Michaeli Angelo; ex quo nempe cum institutione ad formam Brevis sancti mem. Pauli V. muniti decreto irritanti, concedenda esset à solo Pontifice, coram eodem etiam facienda esset præsentatio, illam exhibendo coram Notario Cancelleriæ, vel Cameræ ad recipiendum consensus beneficiales deputato, juxta praxim, quam tradit Corradin. in prax. benefic. lib. 4. cap. 7. num. 34. ita ut propterea præsentatio aliter facta à nullitatis vitio salvari non possit, ut dixit Rota in Mediolanen. Præposture 23. Ianuarii 1705. §. Nec minoris coram Reverendissimo Domino meo Decano. Non obstante asserta bona fide Patronorum desumpta ex ultimo, & penultimo statu, juxta quos præsentatio fuit facta coram Eminentissimo Vicario. Quia præsupposita etiam dicta bona fide, adhuc respondebatur, illam non operari, quod præsentatio facta contra formam Brevis valeat, sed tantum quod Patronus à die habita notitiae nullitatis primæ præsentationis, possit novam, & legitimam facere,

ut

ut tradunt Vivian. de Iurepat. lib. 5. cap. 2. sub num. 23. Corrad. prax. benefic. lib. 4. cap. 7. num. 1. Rot. decis. 99. n. 15. par. 17. Recent. sed Domini superfluum existimauit hujusmodi terriæ nullitatis examen assumere, cum incolum disputetur, an præsentatio esset facienda coram Sanctissimo, vel potius sufficeret coram Eminentissimo Vicario, quando nec coram uno, nec coram altero fuit unquam legitimè facta, quinimò nec fieri poterat, stante litis impedimento, ut fuit superius probatum.

Firma itaque remanente nullitate præsentationis Io: Nicolai, & consequenter ejus non jure, levioris momenti apparuerunt cæteræ nullitates, quæ adversus gratiam *sive neutri* impingebantur. Non enim subsistit prima, quod Michael Angelus narraverit Summo Pontifici, quod Cappellania vacabat, ut prius per obitum Hieronymi Carabelli, & quod ipse fuerat præsentatus à tunc vero unicō Patrone. Nam hujusmodi narrativa respicit tenorem gratiæ Apostolicæ, quam ipse Michael Angelus præcedenter reportaverat tanquam præsentatus à legitimo Patrone, quæ erat omnino Pontifici exprimenda, ad salvandam à subreptione secundam gratiam, ideoque nequaquam dici potest, quod sit narrativa facta pro obtinenda secunda gratiæ *sive neutri*, cùm imò dicta narrativa, quod Michael Angelus fuerit præsentatus ab unicō, & legitimo Patrone, sit incompatibilis cum gratia *sive neutri*, per quam impetrans fatetur, se nullum jus habere, Rot. decis. 205. n. 3. coram Cerro decis. 358. n. 5. coram Bich. & in Monasterien. Canonicius 18. Martii 1707. §. fin. coram Me.

Nec majoris roboris erat secunda nullitas, ex quo scilicet gratia *sive neutri* concessa fuerit sub illis verbis attenta lité, predicta verè, & legitimè introducta, cùm tamen lis esset calumniosa, & introductory contra Grossum triennalem posse fore. Etenim recurrat responsio superius in §. Neque urgere, & seqq. tradita, vide licet, quod cessat quælibet umbra calumniæ, dum Michael Angelus in dicta lité Sententiam favorabilem, & rem judicatam reportaverat, quodque magis est, sub eadem narrativa Io: Nicolaus obtinuit

suam gratiam derogatoriam Iurispatronatus in totum; unde non potest nunc de calunnia redarguere item illam, quam ipse tanquam verè, & legitimè introductam Pontifici expressit vulgata leg. Cum precum de liber. caus. Rot. dec. 1176. n. 4. coram Emerix Iun.

Insubsistens pariter apparuit tercia, quod narratum fuerit Pontifici, Michael Angelus, pendente lite inter ipsum, & Io: Nicolaum, possessionem Cappellaniæ reportasset, cùm tamen illam obtinuerit, dum lis pendebat cum Grossu. Nam cùm generaliter fuerit Papæ expressum, quod Michael Angelus in dicta lite possessionem nactus fuerat ibi: *possessione ad dicti Oratoris favorem subsecuta*: & subinde fuerit habita generalis relatio ad acta, possessio intelligi debet de illa capta, pendente lite cum Grossu, tum propter dictam relationem ad acta, tum etiam ad salvandam falsitatem narrativæ, quæ debet concludentissimè ab allegante probari, Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 54. num. 77. Rota decis. 108. n. 1. & 2. coram Ludovis. & decis. 8. n. 4. par. 2. Recent.

Et demum irrelevans visa fuit quarta, eo quia Pontifici reticulum fuerit, Cappellaniam esse devolutam ob non factam præsentationem infra legitima tempora; quia Papa voluit gratiam *sive neutri* concedere, etiam in casu, quo Cappellania esset devoluta, ibi: *sive præmisso, sive alio quovis modo vacet, etiam si devolutum, affectum specialiter, vel alia quavis ex causa generaliter reservatum &c.* Unde obiectum corruit ex facto, & non relevaret de Jure, quia ex mox enunciatis verbis, saltem negari non potest, quod Papa in genere cogitare potuit de vacatione ob devolutionem, quod sufficit ad salvandam gratiam à subreptione. Fælin. in cap. Nonnulli num. 18. de rescript. Card. de Luca de benef. disc. 42. num. 11. Rota coram Cerro decis. 549. num. 10. & in Laudex. Vicaria 14. Junii 1694. §. Primum enim coram Eminentissimo Caprara.

Et ita utraque &c.

R. P. D.

SCOTTO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 3. Februarii 1708.

SEdulò hodie per Dominos libratis fundementis geminarum inter se adversantium decisionum editarum coram me sub diebus 3. Junii, & 25. Novembris proximè præteriti, majoris ponderis visa sunt illa, quibus innitebatur posterior dici 25. Novembris, ideoque responderunt pro persistentia in secundo loco decis.

Quod enim nullum jus super controversa Cappellania competet Jo: Nicolaio, & consequenter gratia si neutrì à Michaelo Angelo reportata, esset plenè iustificata, ex eo resultate iterum apparuit, quod Jo: Nicolaus ex tribus nominacionibus à Patrona ejusdem Cappellaniæ diversis temporibus reportatis, nullam exhibuit intra legitima tempora coram Superiore debente instituere, unde nec ex illis potuit acquirere aliquod jus in re, vel ad rem, cum præsentatio antequam fuerit exhibita coram Ordinario non dicitur vera præsentatio, sed potius quedam destinatio personæ præsentandæ, ut præter adductos in dicta postrema decisione §. Verum hodie dixit Rota decis. 459. num. 25. par. 19. tom. 2. Recent. & in Nolana Beneficii 30. Januarii 1690. §. Nec refragatur coram Eminentissimo Caprara.

Prima siquidem nominatio sub die 23. Novembris 1704. quamvis fuerit in actis Eminentissimi Vicarii producta, & successivè expeditum fuerit monitorium super immisione, & institutione, adhuc tamen ex dupli capite attendi non poterat. Altera nempè quia productio fuit facta non coram Superiore debente instituere, sed coram Notario, ad effectum tantum conservandi in actis, non autem præsentandi, unde non poterat haberi pro vera præsentatione, Rocch. de Curt. de Jure Pars I.

patr. verb. Honorificum num. 27. vers. Deferat Lap. alleg. 75. sub num. 7. vers. Item fuit. Lotter. de re Bencf. lib. 2. quest. 6. numer. 38. Rota coram Cavaler. decis. 197. num. 6. non obstante monitorio subinde expedito super immisione, & institutione, ex quo inferebatur ad præcedentem admissionem præsentationis factam ab Eminentissimo Vicario monitorium concedente; quia monitorium non appetat subscriptum à dicto Eminentissimo Vicario, nec docetur fuisse reproductum, unde ex illo defunni nequit scientia præsentationis, aut illius admissio facta per instituere debentem, cum hujusmodi monitoria passim concedantur sub banca à solo Notario, & absque ulla Judicis cognitione, ut tradunt Ubert. de Cit. cap. 2. numer. 6. & 7. Mando. super reg. 31. quest. 4. num. 12.

Altera vero ratio, propter quam dicta nominatio haberi non poterat in consideratione, ea est, quia eadem fuit omnino nulla, & irrita, tanquam facta Beneficio pleno, & antequam Benedictus Grossus renunciaret, ut observat dicta postrema, decisio §. Neque obstat. Parum urgente, quod Patrona præsentaverit, ducta erronea credulitate, quod Beneficium vacaret, unde cum præsentatio ab initio non fuerit reproba, secuta vacatione reconvalescat; nullibi enim constat, quod nominatio, seu præsentatio fuerit expleta cum supposito, quod Beneficium vacaret, ut requiritur ad hoc, ut præsentatio eveniente vacatione convalidetur, Card. de Luca de Jurepatr. disc. 64. num. 34. circa fin. Vivian. de Jurepat. lib. 5. cap. 6. num. 14. Marescott. var. resol. lib. 2. cap. 33. num. 17. Quinimò potius contrarium elicetur ex ipsa præsentatione, dum in illa nulla habetur mentio, quod Beneficium vacaret, & paulò post Benedictus Grossus renunciavit in favorem ejusdem Patronæ cum donatione fructuum favore præsentati ab eadem, ut hodierna Summ. responsionis Michaelis Angeli num. unico.

Et tamen ubi etiam probaretur, quod dicta præsentatio fuisse facta sub credulitate vacationis Beneficii, non propterea suffragaretur ad intentum, de quo agitur, quia ad hoc, ut præsentatio facta sub dicto errore supposito vacationis reconvalescat, requiritur quod Patronus in

in eadem voluntate perseveret, & præsentationem jam factam promoveat, instando quod illius vigore præsentatus institutatur, quo casu præsentatio valet, ut ex nunc tanquam ex nova tacita præsentatione, non autem ut ex tunc, ut expllicant Marescott. dicto cap. 33. num. 19. & 20. Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 6. num. 20. Vivian. de Jurepatr. lib. 5. cap. 2. sub num. 28. In prælenti autem Patronæ, licet post vacationem, ob renunciationem Grossi, perseveraverit in eadem voluntate præsentandi Jo: Nicolaum, non tamen perseveravit in prima nominatione, illam promovendo, ut ejus vigore Jo: Nicolaus institutionem reportaret, sed eadem die securæ renunciationis, derelicto primo actu nominationis, nominavit ex integro cumdem Jo: Nicolam, declarans ibi: *ad novam nominationem devenire, attenta renunciatione per Benedictum Grossum sub hodie facta, itaut propterea nulla amplius haberi valeat ratio de prima nominatione, quam Patrona noluit confirmare, dum ad novam ex integro devenit, Rota dec. 157. num. 9. & 10. par. 6. & dec. 379. num. 12. par. 16. recent.*

Nova verò, & secunda hæc præsentatio facta sub die 21. Decembris 1704. licet fuerit rogata per unum ex Notariis D. Cardinalis Vicarii, tamen Instrumentum fuit confectum in Domo ipsius Patronæ, nec unquam exhibita coram eodem D. Card. Vicario, mediante solita comparitione in actis cum indicatione Instrumenti, & instantia pro institutione, ratione cuius Superior certam notitiam habere potuerit dictæ præsentationis, quæ scientia semper exigitur ad validitatem præsentationis, ut firmant ipsæmet in contrarium laudæ decisiones 176. n. 15. & 16. part. 15. & decif. 665. num. 10. par. 18. recent.

Quod benè agnoscentes Defensores Jo: Nicolai, recurrebant ad tertiam nominationem expletam sub die 3. Februarii, & indicatam 11. Maii 1705. coram R. P. D. Vincentino Judice Commissario; sed ista quoque eodem defectu laborabat, non solum quia nunquam fuit producta, aut exhibita coram Ordinario, sed tantum loco iurium judicata coram R. P. D. Vincentino, qui poterat quidem institutio-

219 nem concedere, tanquam Judex appellationis, legitimè præsentato, non antem recipere nominationem, quod spectat ad Ordinarium, ut observat dicta ultima mea decisio §. Minus relevat; Sed etiam quia indicatio coram dicto R. P. D. Vincentino facta fuit elapsa jam quadrimestre, dum Grossus renunciaverat sub die 21. Novembris, & indicatio evenit sub die 11. Maii subsequentis, & sic nullatenus suffragatur, Rota decif. 665. num. 8. par. 18. tom. 2. recent. & prosequitur dicta mea decisio §. Minus relevat.

Neutiquam relevante, quod prima renunciatione facta à Grosso fuerit nulla, tanquam facta in manibus Patronæ, nulla interveniente auctoritate Superioris, unde tempus ad præsentandum incipere debeat à die 31. Januarii 1705. quo deventum fuit ad novam renunciationem ab Ordinario admissam. Nam cum ageretur de Beneficio litigioso, prima renunciatione etiam sine auctoritate Superioris fuit valida, & ab illa die cœpit vacare Beneficium, cùm dicatur mera cessio litis, seu juris litigiosi, in qua acceptatio Superioris non est necessaria, ut tradunt Butrius in cap. Quod in dubiis num. 5. de renunc. ibique Abb. num. 4. Paris. de resignat. lib. 7. cap. 1. num. 104. Garz. de Benef. part. 11. cap. 3. num. 249. Præsertim quia Grossus per sententiam Eminentissimi Vicarii in Judicatum transactam, fuerat expulsus à possessione Beneficii, unde non dicitur renunciasse Beneficium, sed tantum jus ad rem, quod habebat vigore præsentationis super illo, quo casu auctoritas Superioris non exigitur, Paris. dicto lib. 7. quest. 1. num. 76. Garz. dicto cap. 3. numer. 247. Corrad. præx. benef. lib. 5. cap. 1. num. 45. & 46.

21 Firma itaque remanente, quod nulla ex tribus nominationibus apta sit jus aliquod tribuere Jo: Nicolao, superfluum reddebatur recurrere ad secundum fundamentum ultimæ decisionis, quod tamen etiam Domini approbarunt; quia scilicet præsentatio, ubi etiam esset facta coram Ordinario, adhuc corrueret, tanquam expleta lite pendente inter Grossum, & Michaelem Angelum, unde ligatae erant manus Patronæ. ne posset per cessum, vel decesum unius, superstiti novum dare Coop-

Cooppositorem ad Text. expressos in cap. 1. & 2. ut in lit. pend. in 6. cum aliis adductis in dicta decisi. S. Præterea.

Nequaquam subsistente, quod lis est calumniosa, quia quilibet calumnia suspicio tollitur, tum ex sententia favorabili reportata à Michaeli Angelo cum successiva rei judicata, quæ non fuit contumacialis, ut supponebant Informantes pro Jo; Nicolao, sed in contradictorio Partium Judicio, ut in hodierna propositione fuit justificatum, *Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 20. num. 94. Ros. de execut. litt. Apostol. par. 1. cap. 17. numer. 172.* Tum etiam ex ipsam confessione Jo: Nicolai, qui gratiam Apostolicam reportavit cum derogatione Iurispatronatus in totum, attenta liteverè, & legitimè introducta ibi: attenta lite predicta verè, & legitimè introducta existente: unde adversus propriam confessionem, in qua fundavit suam gratiam, audiri non poterat, ut probat sapè citata dictio coram Me S. Addito. & S. Nec majoris.

Quin suffragetur responsio, quod expressio facta per Io: Nicolaum Pontifici intelligi debeat de lite inter ipsum, & Michaelem Angelum, non autem de lite cum Grossio. Nam cum Papæ narrata fuerit lis cum Grossio, verba illa attenta lite verè, & legitimè introducta, non poterant intelligi de alia, quam superius Pontifici exposita, *Rota dec. 18. sub num. 3. vers. Jure merito coram R. P. D. meo Ansaldo;* nec alias Papa concessisset gratiam derogationis Iurispatronatus in totum, quam indulgere non solet, nisi propter litem, quæ ante vacationem pendet indecisa inter Patronos, ratione cuius mutuò se impedit, ne possint præsentare, non autem propter litem, quæ promovetur inter presentatos post vacationem *Lotter. de re Benef. lib. 2. quest. 8. num. 100. Rot. coram R. P. D. meo Ansaldo decisi. 35. num. 2. & in Faventina. Beneficii 24. Aprilis 1705. S. Injustitia, & S. Continuatio in fine, & 10. Junii ejusdem anni S. Lis quippe cum seq. coram R. P. D. meo Kaunitz.*

Ex qua sententia, & confessione Partis tollitur etiam aliud caput calumniae deductum, ex quo dicta lis fuerit mota

contra triennalem possessorem; quia cum hoc non obstante, Michael Angelus reportaverit sententiam transactam in Iudicatum, præsumptio, quæ assistit pro justitia ejusdem, facit cessare calumniam, & inducit præsumptionem, vel quod Grossus non haberet possessionem pacificam triennalem, vel quod ejus exceptionem non allegaverit, aut saltem quod illam neglexerit, dum permisit transitum sententiæ in Iudicatum, & deinde liti, & juri, quod habebat, renunciavit; ideoque hoc stante, non potest nunc lo: Nicolaus veniens ex jure novo, & independenter ab Antecessore, juvari dicta regula de triennali ad tradita per Rot. in Hipporegian. Beneficii 11. Februarii 1794. S. Absque eo cum seqq. coram Muto, ubi concordan.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Ingrediente Patrono Religionem, & ibi solemniter profitente, an Religio possit obtinere, & exercere Juspatronatus ex persona Patroni Professi, ei competens Jure Sanguinis, & quatenus possit exercere Juspatronatus, an Superior Religionis, aut Monasterii possit præsentare absque consensu Capituli, seu aliorum Religiosorum ejusdem Monasterii?

S U M M A R I U M.

- 1 Per divisionem res melius intelligitur.
- 2 Novitus Patronus potest per se ipsum præsentare, & ante Professionem de Jurepatronatus disponere.
- 3 Monasterium, capax possidendi Bona in communis, potest obtinere Juspatronatus ex persona Patroni Professi, ei competens titulo hereditario, secus se ei competenter Jure universalis, nimirum quatenus esset pars unius Collegii, aut Communitatis.
- 4 Monasterium incapax possidendi Bona in communis, non potest obtinere ex persona Patroni professi Juspatronatus

- natus hereditarium, sed istud, ad quem pertineret? Vide ibi.
- 5 Franciscani, Minoris Observantiae, Cappuccini, Domus professae Societas Jesu, an sint capaces Jurispatronatus gentilitii ex persona Patroni professi, & quare, vide ibi, & numer. 7. & 12. & 13. & seq.?
- 6 Rex, vel Imperator, si efficiatur Monachus definit esse Rex, aut Imperator, & Jus Regni non transit ad Monasterium.
- 8 Minores de observantia Cappuccini, & Societas Jesus, an sint capaces Legatorum?
- 9 Juspatronatus Gentilitium, aut secundum se absque hereditate non opponitur, Mendicitati, aut Paupertati Religionum Mendicantium.
- 10 Religiosi Mendicantes sunt capaces Juris eligendi Generalem, Provinciales, deputandi Rectores, & Guardianos.
- 11 Ac sunt capaces Juris nominandi, ac presentandi unam, aut plures personas, cui, vel quibus committi possit erogatio eleemosinae in res eis necessarias.
- 13 Religiosi Mendicantes, quorum Iurum sint incapaces, & num. 15.
- 14 Mendicantes possunt habere Reliquias, Agnus Dei, facultatem excommunicandi, absolvendi, & dispensandi.
- 16 Ecclesia Patronalis, quo sensu dici possit propria Religiosorum Mendicantium.
- 17 Professo privat Religiosum usu Juris, non autem usu facti.
- 18 Actualis usus, an sit separabilis a domino proprietatis.
- 19 Juspatronatus non cedit in commoditatem, & utilitatem pro victu, & vestitu Religiosorum, ad quos spectaret ex persona Patroni professi.
- 20 Religiosis Mendicantibus, si ad ipsos spectaret Juspatronatus, liceret suas necessitates insinuare Rectori Ecclesie Patronatae.
- 21 Juspatronatus Gentilitium competit Monasterio, durante vita Patroni professi.
- 22 Monasterium, cui competit Juspatro-
- natus Gentilitium, an possit illud exercere, vel potius ejus exercitium, seu presentatio pertineat ad Patronum de Sanguine, seu familia Professum. Vide ibi, & num. 23. & 50. & 51.?
- 24 Jura sanguinis, quo sensu per professionem non aveluntur a professo.
- 25 Abbas, aut Superior Monasterii an possit presentare absque consensu Capituli, seu Religiosorum, & num. 26.?
- 27 Presentatio facta ab Abate absque consensu aliorum Religiosorum, an sit nulla, vel potius annullanda?
- 28 Presentatus a majori parte Patronorum est instituendus, & num. 51.
- 29 Juspatronatus in dubio presumitur hereditarium.
- 30 Juspatronatus esse hereditarium, ex quibus resultat, & 31.
- 32 Condominus non potest in actibus concernentibus idem condominium in se habere; & in alterum transferre plusquam importet rata sui condomini.
- 33 Annexio Juspatronatus Castro, an sit ab allegante probanda, & quomodo probari possit, num. 34. & 35. 38. & 39.
- 36 Juspatronatus transfertur cum Universitate Bonorum absque beneplacito Apostolico.
- 37 Verba posita ad majorem cautelam, non sunt apta nocere veritati.
- 40 Dictio aliquorum equipollit alteri quorumdam, vel nonnullorum, & excludit universalitatem personarum.
- 41 Juspatronatus quando est annexum feudo, Patronus debet habere qualitatem Domini, & num. 45.
- 42 Minor pars Patronorum in Iure, presentandi censeretur absorta a majori parte.
- 43 Inobservantia vim adimit quibuslibet Indultis, & concessionibus, & num. 62.
- 44 Beneplacitum Apostolicum presumitur ex observantia, & num. 59.
- 46 Competente Iurepatronatus alicui familia in genere, omnes de dicta familia succedunt in eo in capita.
- 47 Reservato Iurepatronatus aliquibus nominatis in ipsa reservatione, unusquisque nominatus constituit propriam lineam.

48 Suc-

- 48 Successio in Iurepatronatus regulatur à forma successionis fideicommissariæ.
- 49 Professus in Religione non habet, nec velle, nec nolle.
- 50 Patronus professus in Religione non habet Ius præsentandi, sed illud speçiat ad Monasterium, sive agatur de Iurepatronatus Gentilitio, sive hæreditario, itaut si Monasterium foret incapax, Ius præsentandi potius pertineat ad alios Successores, ut numer. 51.
- 51 Iura Sanguinis per professionem non aveluntur à Religioso, sed ea novæ valent exerceri per illum solum.
- 52 Patronus, qui sit Abbas, aut Prior Monasterii, an possit se solo præsentare, aut authorizare suum Ius, & num. 53.
- 54 In Iurepatronatus Gentilitio filii admittuntur ad præsentandum cum Patre.
- 55 Præsentatus ab existente in possessione præsentandi, est instituendus.
- 56 Præsentatio facta post lapsum quadriimestris est nulla, nisi sit facta in termino legitimè prorogato, ut n. 57. & 59.
- 58 Prorogatio termini ad præsentandum obtenta à Superiore, an sit inefficax, & subrepititia, si non exprimatur, quod adhuc præsentatus ab uno ex personis intra quadriimestre.
- 59 Idem est in tempore præsentare, & præsentare in tempore prorogato per Superiorum.

C A S U S I I I.

Quidam Patronus Ecclesiæ A. ingressus fuit Religionem, ibique solemnem emisit Professionem, queritur an Iuspatronatus, seu Ius præsentandi ad dictam Ecclesiam ipsi competens transferit in Religionem, seu Monasterium, in quo professus est.

Ut clarius procedatur in hac quæstione, dividenda, & separanda sunt certa ab incertis, non controversa à controværis, cùm per hujusmodi divisiones melius intelligatur, juxta Glossam in cap. Exivi de verbor. significat. verb. Exivi.

2 Certum est, quod existente Patrono in statu Novitiatus ejus Iuspatronatus non transit in Monasterium, sed ipse Patronus Novitus succedente vacatione Ecclesiæ Patronatae, potest per se ipsum ad illam præsentare, immo ante professionem potest de illo disponere, & in personam sibi benevisam capacem transferre, dummodo ei competat Iure hæreditario, aut jure sanguinis, & sit ultimus de familia ad tradita per Ancharan, in Clement. Exivi de verbor. signific. num. 24. Lezzan. in Summ. quæst. Regular. tom. 1. par. 1. cap. 11. num. 11. & in terminis fideicommissi, aut alterius Iuris testantur Fagnan. in cap. In præsentia de probat. numer. 49. Card. de Luca de Regul. disc. 63. num. 5.

Indubitatum est etiam, quod Iuspatronatus hæreditarium, per solemnem professionem Patroni transfertur, & transit in Religionem, seu Monasterium capax possidendi Bona in communi, in quo ipse Patronus profitetur, ea ratione, quia per talem professionem omnia Bona profecti acquiruntur Monasterio, & omne jus in illud transferrur ad Text. in cap. Cum pro utilitate 16. quæst. 1. Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. part. 2. quæst. 2. art. 25. num. 4. Tamburin. de Iur. Abb. tom. 3. disput. 9. quæst. 23. num. 2. Roderic. quæst. Canonic. de regul. tom. 2. quæst. 122. art. 2. Religiones enim, & Monasteria, quæ possunt possidere Bona in communi, sunt capacia obtainendi, & exercendi Iuspatronatus ex persona Professi, ei tamen competens Iure hæreditario, aut ex fundatione, dotatione, & constructione: dum si Patrono professo competenter Iuspatronatus, non Iure singulari, sed Iure universalis, nimirum quatenus esset in seculo pars unius Collegii, aut Communis, ad quam spectaret Iuspatronatus, ut si fuisset Civis Decurio, Consul alicujus artis, Canonicus alicujus Collegiate, vel Cathedralis, & similes, tunc enim illud non transiret ad Monasterium, quia ratione professionis definit esse talis pars, juxta Gloss. in cap. Beneficium, verb. Conferendum de Regul. in 6. Lezzan. in Sum. quæst. regul. par. 2. cap. 19. num. 11. & 21. tom. 1.

Absque

4 Absque ulla controversia quoque procedit, quod emitente Patrono solemnen professionem in Religione, seu Monasterio incapaci possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, ut sunt Religiones, & Monasteria Minorum De Observantia, Cappucinorum, & Societatis Iesu, Iuspatronatus ei competens titulo hereditario non transfertur in hujusmodi Religionem, seu Monasterium, nec istud potest obtinere Iuspatronatus ex persona Patroni professi titulo hereditario ei competens: ratio est, quia sicuti hujusmodi Religiones, & Monasteria non possunt obtinere, nec ullo modo capere hereditatem Patroni professi, ut sunt Religiones Minorum de Observantia, & Cappucinorum, aut saltet non possunt illam capere ad effectum retinendi; quidquid secus sit ad effectum illam vendendi, & in necessarios usus convertendi, ut est Religio Societatis Iesu. Fagnan. in cap. In praesentia de probat. num. 39. & 66. Barbos. ad Concil. sess. 25. de regul. cap. 3. num. 2. 3. & 8. & seqq. ibique Gard. de Luca disc. 35. Rota decisi. 245. num. 1. & seqq. coram Buratt. Ita nec poterunt obtinere Iuspatronatus eidem hereditati annexum, cum conexorum idem sit judicium ad Text. in cap. Translato de Confit. Sed in hoc casu Iuspatronatus hereditarium competens Patrono professo in una ex dictis Religionibus incapacibus possidendi Bona in communi deferretur venientibus ab intestato, nulla facta de illo dispositione ante professionem, ut de Bonis ingredientium hujusmodi Religiones testantur. Abb. in cap. In praesentia num. 62. Fælin. num. 50. Fagnan. num. 48. Barbos. ad Concil. sess. 25. de regul. cap. 3. num. 5.

Quæ igitur sunt incerta, & controversa, & quæ hic mihi examinanda proposui, versantur circa Iuspatronatus Gentilitium, seu circa Patronum, cui competit Iuspatronatus Iure sanguinis, & qui solemnem emisit professionem in Religione, seu Monasterio incapaci possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, quam in communi, quam omnia ad duo tantum puncta reduco. Primo nimisrum; An Religiones incapaces possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, nem-

pe Franciscani Minorum De Observantia, Cappuccini, Domus Professæ Societatis Iesu possint obtinere Iuspatronatus Gentilitium ex persona professi, cui competit Iuspatronatus Iure sanguinis? Secundo. An possint illud exercere?

5 In ordine ad primum negativè respondendum videtur; quoniam Franciscani Minorū De Observantia, Cappuccini, Domus professæ Societatis Iesu, vigore eorum Regulæ, ac Constitutionum, non possunt possidere ulla Bona, nec in communi, nec in particulari, & omnium rerum proprietatem à se abdicarunt, ut declararunt Nicolaus III. in cap. Exiit de verbis signific. & Clemens V. in cap. Exiit eodem tit. & dispositum habetur à Concil. Trident. sess. 25. de regul. cap. 3. & consequenter nec poterunt possidere, & obtinere Iuspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, quod inter Bona connumeratur, dum nomine Bonorum stabilium non solum veniunt Dominus, Vineæ, prædia, sed etiam Iura, & actiones juxta Abb. in cap. Nulli de rebus Eccles. non alien. num. 9. & seqq. Lezzan. in Summ. quest. regul. par. 1. cap. 19. num. 3. tomo primo.

Sed Patronus, qui profitetur in una ex his Religionibus definit esse Patronus, & ejus Iuspatronatus Gentilitium spectat ad alios successores, juxta Fælin. in cap. Inter dilectos num. 3. de fid. Instrument. Bald. in L. De nobis, §. Hoc etiam num. 4. C. de Episc. & Cler. Tiraquell. de Jur. primog. quest. 3. num. 11. ibi: Quod si Iuspatronatus pertineat ad primogenitum ex Testatoris dispositione, & Primogenitus Religionem intrat &c. tunc secundo genitus, qui jam in locum illius successit, & proinde factus primus præsentabit: Rota dec. 336. num. 8. & 9. par. 5. Recent. eodem modo quo si Rex, vel Imperator, vel Papa essiceretur Monachus, desineret esse Rex Imperator &c. & Ius Regni non transiret ad Monasterium, sed ad successores sanguinis tantum, ut expressè docet Gloss. in cap. Script. 27. quest. 2. verb. Dignitate.

Ratio autem videtur esse, quia si supradictæ Religiones, seu Monasteria incapacia possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, possent obtinere Iuspa-

Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, ipsa dicerentur Patroni; & possidere Ecclesiam Patronatam, & hæc diceretur propria eorumdem Monasteriorum, seu Religionum, ac etiam Religiosis illius Monasterii, in quo professus esset Patronus, competenter actio ex Canone *Quicumque ad petenda alimenta à Restore Ecclesiæ Patronatae.* Cum ut dixi in *Can. 3. Cas. 3.* alimenta debeantur Patrono etiam extraneo, quæ quidem omnia contrariantur paupertati, & mendicitali eorumdem Religiosorum, quia sic non penderent toti ab incerto, & à divina providentia, sed essent certi propriæ alimonie, & substentationis, & non est, quod magis opponatur paupertati, quam proprietas *juxta D. Thomam 2. 2. qu. 186. art. 3. Azor. tom. 1. inst. moral. lib. 12.*

Hæc, & alia similia me inducebant prima facie ad tuendam incapacitatem prædictarum Religionum, seu Monasteriorum assequendi, & obtinendi Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi; sed re maturius, & intrinsecè persensa, agnovi adesse majores, ac solidiores rationes, ex quibus inclinandum crederem pro capacitatem Minorum de observantia, Cappuccinorum, Domus professæ Societatis Jesu, in assequendo, ac obtinendo in communi Juspatronatus Gentilitium ex persona Professi, aut Juspatronatus simpliciter absque hæreditate titulo legati, aut particularis donationis.

Et enim Franciscani Minorum de observantia, Cappuccini, Domus professæ Societatis Jesu sunt capaces Legatorum Vini pro Sacrificiis, frumenti pro hostiis, pecuniae pro Luminaribus, stipendiis Missarum per modum eleemosinæ manualis, nec non legati pro Syndonibus Infirmorum, *juxta Ancharan. in Clement. Ex iiii de verb. signific. num. 13. Fagnan. in cap. Nimis prava num. 31. & seqq. de excess. Prelat. Pellizar. in Manual. regul. de paupert. Fratrum Minorum tract. 4. cap. 3. sect. 2. num. 103. Lezzan. in Summ. verb. Legata relicta Regularibus num. 21. Amostaz. de Causis piis lib. 4. cap. 3. num. 59. Rota in Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum, apud Cardin. de Luca de Regul. disc. 35. Piton. Discept. Eccles. 2. in fine. Et non aliam rationem assignant Doctores*

pro capacitatem hujusmodi Legatorum, nisi quia illa non pertinet ad eorum alimoniam, & necessariam substentationem, sed eis non obstantibus adhuc toti penderent ab incerto, & à providentia divina, ut de illis, & præcipue de Legato pro Syndonibus Infirmorum, dixit *Rota in dicta Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum ubi supra, §. Simili modo, ibi: Quod tanquam relictum pro Syndonibus Infirmorum non pertinet ad alimoniam, seu necessariam substentationem fratrum, sed ad solatium, seu sublevamen, & maiorem quamdam ipsorum curam.*

Hæc autem eadem ratio militat etiam favore Jurispatronatus, nam si concedatur præfatis Religiosis in communi Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, aut Juspatronatus simpliciter absque hæreditate titulo Legati, aut donationis, illud non contrariatur eorum Mendicitati, & Paupertati, & non pertinet ad illorum alimoniam, & necessariam substentationem, sed eo non obstante adhuc toti penderent ab incerto, & à divina providentia; unde si præfati Religiosi sunt capaces dictorum Legatorum, eo quia illa non cedunt in eorum alimoniam, & necessariam substentationem, ob eandem rationem erunt etiam capaces Jurispatronatus Gentilitii ex persona professi, aut Jurispatronatus simpliciter titulo donationis; ubi enim militat eadem ratio ibi, & eadem dispositio militare debet.

10 Insuper præfati Religiosi non obstante eorum mendicitate, & paupertate sunt capaces Juris eligendi Generalem, Provinciales, & Generalis est capax Juris confirmandi Provinciales, & eos destituendi, ac Juris deputandi Guardianos, & Rectores in particularibus Conventibus, & Monasteriis, *juxta Text. expressum in cap. Exiit, §. Insuper, & Clement. Exiivi, §. Demum, & §. In destitutione de verb. signific. Immo Minores de observantia, & Cap. 11 puccini habent Jus nominandi, & prætentandi aliquem, cui si Benefactori placet, potest committi executio eleemosinæ, & ejus erogatio in res eis necessarias ad Text. in dicto cap. Exiit de verbor. significat: ibi: Si tamen ipse hoc nollet facere &c. declaramus, & dicimus, quod in nulo Regula p u-*

puritas infringitur, aut quomodolibet ipsius observantia maculatur, si fratres ipse alicujus, vel aliorum sibi carent dari notitiam, vel aliquos, seu aliquem nominare, aut etiam praesentare, cui, vel quibus, si eleemosinam facient placuit, committi posse executio predicatorum. Esi non sufficeret una persona ad hujusmodi Ministerium exequendum, possint plures personas nominare, & praesentare, quæ pecunias, & eleemosinas sibi ipsis datas à benefactoribus erogent in usus necessarios Fratrum, juxta Text. in dicto cap. Exiit, ibi: Si tamen propter locorum distantiam, in quibus esset satisfactio facienda, casus emergeret, in quo videretur plurium personarum subrogandarum ministerium opportunum, liceat ipsis Fratribus in hoc casu juxta negotii qualitatem plures personas assumere, nominare, seu praesentare, ad istud ministerium exequendum.

12 Si igitur Ius eligendi Generalem, Provinciales, ac jus nominandi Guardianos, & Rectores in particularibus Conventibus, & quod magis est, jus nominandi, & praesentandi unam, aut plures personas seculares, quibus ex placito Benefactoris committitur executio eleemosinæ, & à quibus certè ipsi Religiosi aliquam utilitatem, & commodum recipiunt pro eorum substantiatione, & alimonia, non contrariatur, nec opponitur eorum mendicitati, & paupertati ex sententia Summi Pontificis Nicolai III. in dicto cap. Exiit, sequitur, quod nec Juspatronatus, seu Jus nominandi, & praesentandi Cappellatum, aut Rectorem ex persona Patroni professi, aut titulo particularis Legati in Ecclesia Patronali, dici poterit opponi, & contrariari eidem mendicitati, & paupertati dictorum Religiosorum, sed sicuti isti sunt capaces juris eligendi Generalem, & Provinciales, & Juris nominandi, ac praesentandi personam secularem ad supradictum ministerium exequendum, ita & à fortiori erunt capaces Juris nominandi, & praesentandi in communis simplicem Cappellatum, & Rectorem in Ecclesia Patronali.

Ratio autem est, quia distinguendum est inter Iura temporalia, & pretio estimablia, & quæ concernunt utilitatem, & commoda ipsorum Religiosorum pro

quotidiano Victu, & Vestitu; & Iura spiritualia, aut spiritualitati annexa non pretio estimablia, & quæ hujusmodi utilitatem, & commoda non concernunt. Iurium, & rerum primæ speciei sunt quidem præfati Religiosi incapaces, tam in communi, quam in particulari; sed Iurium secundæ speciei sunt capaces, & illa non contrariantur eorum mendicitati, & paupertati, sic videmus eosdem Religiosos, non obstante eorum mendicitate, & paupertate habere Reliquias, Agnus Dei, nec non facultatem excommunicandi, absolvendi, & dispensandi, quia ista omnia non sunt pretio estimablia. Iuspatronatus Gentilitium, secundum sc, connumeratur inter Iura secundæ speciei, dum non est Ius temporale, sed spiritualitati annexum, nec est pretio estimabile, ut dicam infra in secunda parte Can. XI. & XII. nec cedit in utilitatem, & commodum ipsorum Religiosorum pro quotidiano Victu, & Vestitu, sed solum cedit in eorum decorum, ac certum usum Cultus Divini, ac proinde iidem Religiosi erunt capaces in communi Iurispatronatus Gentilitii ex persona Patroni professi, aut Iurispatronatus simpliciter titulo Legati, dum per votum paupertatis solum abdicarunt à se dominium rerum pecunia, aut pretio estimabili, & quæ concernunt utilitatem, & commoda pro eorum Victu, & Vestitu, ut docent Lezzan. in Summ. quest. Regul. tom. 1. par. 1. cap. 6. num. 4. ibi: Quia, per votum pauperis solum abdicarant à se dominium rerum pecunia, aut pretio estimabili: & Rota in dicta Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum apud Card. de Luca de regul. disc. 35. S. Deberi, ibi: Hujusmodi tamen incapacitas procedit, quo ad ea, quæ concernunt utilitates, & commoda ipsorum Fratrum pro quotidiano Victu, & Vestitu, non autem, quo ad ea, quæ concernunt decorum earum Ecclesiarum, ac certum usum Cultus Divini.

Non obstante superius deducta, nimisrum 15 quod Franciscani Minores de observantia, Cappuccini, Domus Professe Societatis Jesu vigore suarum Regularum, & Constitutionum possidere non valeant ulla Bona, nec in communi, nec in particulari; quia hoc intelligitur de Bonis temporalibus pretio estimabilibus, & quæ cedunt in corum

eorum alimoniam, & necessariam substantiationem, non verò de Bonis Spiritualibus, aut Spiritualitati annexis, quæ sunt pretio inæstimabilia, & ob hanc rationem exemplum Regis, aut Imperatoris ibi adductum non applicatur, nam idèò Rex, aut Imperator factus Religiosus desinit esse Rex, & ejus Jura Regalia non transeunt in Monasterium, sed ad Regis successores, quia Jura Regalia sunt pretio inæstimabilia, aut ex alio titulo particularis legis Regni, juxta quam mortuo, sive naturaliter, sive civiliter Rege Jura Regalia transire debeant ad ejus Successores.

16 Nec adversatur, quod Ecclesia Patronalis in hoc casu diceretur propria eorumdem Religiosorum, & sic ipsi possiderent aliquid proprium, quod est contra eorum paupertatem. Quoniam hujusmodi Ecclesia non diceretur propria dictorum Religiosorum, quoad proprietatem, & dominium, dum proprietas, & dominium istius Ecclesiae, sicuti aliarum Ecclesiarum, & Conventuum eorumdem Religiosorum spectaret ad Summum Pontificem, juxta Text. in dicto cap. Exiit, & Clem. Exiit de verb. significat. sed diceretur propria ipsorum Religiosorum quoad usum, nec hoc repugnaret eorum mendicati, & paupertati, dum usus rerum illis non opponitur, & videmus hos Religiosos habere usum librorum, Vestium, Ciborum, Conventuum, ac Ecclesiarum, ubi inhabitant; Ratio est, quia Professio licet priver Religiosum dominio formalii, & usufructu, & usu Juris, non tamen privat usu facti, quia iste non opponitur paupertati, ut docet idem Summus Pontifex Nicolaus III. in dicto cap. Exiit, & sequitur Lezzan. in Summ. quæst. Regul. tom. I. par. I. cap. 6. num. 2.

Neque valet replicare, quod actualis 18 usus est imprescindibilis, & inseparabilis à dominio proprietatis, dum non potest quis licet uti, & consumare aliquam rem, nisi aliquo modo habeat dominium illius rei, juxta Card. de Lugo disp. 2. de Justitia à num. 45. & consequenter si dicti Religiosi haberent usum Ecclesia Patronalis, haberent etiam dominium proprietatis illius. Distinguunt enim Theologi in tractatu de Justitia, & Jure; ubi agi-

tant hanc questionem, an actualis usus sit separabilis à dominio proprietatis, inter dominium formale, & dominium virtuale directum, quod dicitur habere ille, qui cum non sit Dominus rei, perinde potest illam consumere, & uti in propriam utilitatem per se ex natura rerum, sine injuria aliena, ac si verè esset Dominus, itaut sine injuria non possit impediti: Et sentiunt actualis usum esse inseparabilem à dominio virtuali directo, non verò esse inseparabilem à dominio formalii, & hoc dominium virtuale directum concedunt omnibus Professis etiam Franciscanis, quo ad res, quibus hic, & nunc utuntur, sed non ex hoc, quod hi Religiosi utuntur his, vel his rebus hic, & nunc sequitur, quod habeant dominium formale proprietatis illarum; sicuti enim ex eo, quod Vicarii Episcopi, aut Regis licet, & validè faciant multa, quæ characteristicè spectant ad illos, malè argueres eos Vicarios fungi formaliter carathere formalii Regio, aut Episcopali; ita ex eo, quod isti Religiosi utantur hic, & nunc his, vel illis rebus, perperam arguitur illos polle dominio, ac proprietate formalii illarum; Ratio est, quia ad justificandum usum sufficit dominium pure virtuale, sicuti ad justificandum sententias Vicarii, & decreta Proregis sufficit, quod isti fungantur virtualiter Dignitate Episcopali, vel Regia; & ita Ego substitui in publicis thesibus habitis in Collegio Romano, dum ibi Sacra Theologia Studio operam navabam sub disciplina, & assistentia Patris Ulloa mei Praeceptoris Hispani, Viri quidem eruditissimi, & in Sacra Theologia scientia maximè Excellentis.

Minusque officit, quod superius in contrarium addebat, nimur si concederetur Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni profesi, aut Juspatronatus simpliciter secundum se titulo legati predictis Religiosis in communi illud cederet in utilitatem, & commodum eorumdem Religiosorum pro vietū, & vestitu, nam ipsis competenter actio ex Canone Quicunque ad petenda alimenta à Rectore Ecclesiae de ejus redditibus superfluis, quod dici non potest, cum iidem Religiosi non sint capaces eorum, quæ cedunt in alimoniam, & necessariam eorum substantiationem,

nem, quia sic non penderent ab incerto, & à Divina providentia, juxta auctoritates superius relatas in §. *Ratio autem est.*

19 Hoc enim est omnino erroneum, & maximum æquivocum, nam actio, seu Jus petendi alimenta à Rectore Ecclesie, aut consideratur respectu Patroni professi in una ex dictis Religionibus, seu Monasteriis, & iste non habet actionem, & jus petendi alimenta, non solum quia est alienus à sua Religione, & non ab Ecclesia, ut docet *Venitri. in præx. for. Ecclesiast. par. 2. annot. 1. §. 4. num. 36.* Sed etiam quia alimenta non debentur Patrono ob inopiam voluntariam, & provenientem ex facto, & voluntate illius, ut est illa Religiosi Professi, sed ob inopiam involuntariam, ut dixi superius in *Can. III. Cas. I.* Aut consideratur respectu singulorum Religiosorum Monasterii, in quo Patronus professus est, & his non debetur actio, seu Jus petendi alimenta, quia isti uti singuli non sunt Patroni; Aut denique consideratur respectu ejusdem Monasterii, & huic non competit hujusmodi actio, quia illud cum non habeat, neque os, neque corpus verum, sed sit persona ficta, est incapax alimentorum, ut in terminis Communitalis, aut Collegii superius firmavi *in dicto Can. III. Cas. III.* Verum si redditus Ecclesie Patronatæ essent superflui, & superexcedentes, eti præfatis Religiosis vigore Jurispatronatus, quod haberent in communi, non competenter alimenta, licet tamen illis suas necessitates Rectori ejusdem Ecclesie insinuare, ac specificare, vel exponere, & hoc non opponitur eorum mendicitati, aut paupertati, ut docet *Nicolaus III. in dicto cap. Exiit.*

Ex his igitur rationibus crederem Franciscanos Minoris Observantie, Cappuccinos, Domos professas Societatis Iesu posse obtainere Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi. Sed tamen hujusmodi Juspatronatus Gentilitium competet his Religiosis in communi durante vita professi tantum, quia post ejus obitum transiret in posteros, & in alios de familia post ipsum à fundatore vocatos, juxta *Prob. ad Monach. in rubr. de Iurepat. in 6. num. 2. Tamburin. de Iur. Abb. tom. 3. disput. 9. quæst. 23. num. 3.*

22 Descendendo autem nunc ad secundum punctum, quod superius examinandum mihi proposui, nimis an Religiones, seu Monasteria, quæ obtinuerunt Juspatronatus Gentilitium ex persona professi, possint illud exercere?

Videtur resolvendum negativè, quia quando Religioso competit Juspatronatus iure sanguinis, tunc præsentatio fieri debet per ipsum, etiam absque licentia Abbatis Monasterii, & non per Monasterium, quia Jura sanguinis per professionem non avelluntur à Monacho, sed inhaerent omnibus illius, nec transeunt in Monasterium, sicuti jus doctorandi, quod acquirit Regularis non acquiritur Monasterio, sed manet apud ipsum personaliter. *L. Jus agnationis ff. de Pactis, Rot. dec. 34. & 35. post Censal. ad Peregrin. de Fideicom. & decif. 336. num. 9. par. 5.* adeoque Juspatronatus Gentilitium non poterit exerceri per Monasterium, sed per ipsum Patronum professum, & hanc sententiam expressè tuentur *Pignatell. consult. Can. tom. 9. consult. 82. num. 112. & seq. Pasqualig. quæst. Moral. Can. quæst. 16. per tot.*

23 Contrarium tamen verius de Jure censeo, nam Patronus per ingressum Religionis transfert in Monasterium se, & omnia ejus bona, quorum ipsum Monasterium est capax, & non potest proprio ejus nomine præsentare; Ratio est, quia proprium habere non potest, nisi in communi, cap. *Cum Monasterium de Stat. regul. Lamberlin. de Iurepatr. lib. 2. part. 1. quæst. 2. artic. 11. num. 12. Lezzan. in Summ. quæst. Regul. part. 2. cap. 11. num. 14. tom. 1. & quia non habet nec velle, nec nolle, cap. Si Religiosus de elect. & elect. potest Roderic. quæst. Canon. & Regul. tom. 2. q. 122. art. 2. adeoque ipsum Monasterium præsentabit, & nominabit, & sic exercebit Juspatronatus Gentilitium ex persona professi ei jure sanguinis competens, juxta Sanchez ad præcept. Decalog. lib. 7. cap. 14. num. 7. Vivian. de Iurepatr. lib. 4. cap. 2. num. 64. Lezzan. in Summ. quæst. Regul. tom. 1. par. 2. cap. 11. numer. 10. Rota decif. 1361. num. 4. coram Seraphin. & decif. 830. num. 6. coram Emerix.*

24 Non obstat, quod Jura sanguinis per professionem non avellantur à professore, quia

quia hoc est verum, quoad eorum substantiam, secus quoad eorum exercitium, dum Patronus potest titulo donationis, ejus vita durante, Iuspatronatus Gentilium, & Ius præsentandi in alium transferre; exemplum Iuris doctorandi non applicatur; quia cum hujusmodi Ius non possit residere penes Monasterium, utpote corpus inanimatum, necessariò manere debet apud Religiosum actu docentem, vel legentem in aliqua Universitate, tamquam hujus membrum effectum de explicita, vel implicita licentia superioris, ut his expressis verbis confutando Pignatellum, & Pasqualigum, ac eorum rationes, docet Rota in Mediolanen. Præposituræ tertia Martii 1704. S. Profecto, & seq. coram R. P. D. Ansaldo inferius legen. num. 27.

Supposita autem hujusmodi capacitatem Religionum, aut Monasteriorum assequendi, & exercendi Iuspatronatus ex persona Patroni professi; queri hic potest, an Abbas, aut Superior Monasterii, in quo professus est Patronus, possit præsentare ad Beneficium vacans absque consensu aliorum Religiosorum ejusdem Monasterii?

Disputat hanc questionem Dominus Advocatus Pitonius Præceptor meus in ejus novo tractatu de Controvers. Patron. tom. I. alleg. 55. in terminis Constitutioonis Procuratoris ad præsentandum factæ per Abbatissam absque consensu Monialium, ubi querit, an hujusmodi Constitutio Procuratoris sic facta per Abbatissam sit nulla, & concludit, negativè, sed solum esse annullandam ad instantiam Monialium, ob rationes lato calamo ab eo deductas, quas ibi videre poteris.

Ego dico, quod Regula est, ut non possit Abbas, aut Superior Monasterii, ad quod pertineat Iuspatronatus ex persona Patroni professi, aut alio titulo, de per se præsentare, aut nominare absque consensu Capituli, seu aliorum Religiosorum ejusdem Monasterii, juxta Text. in cap. Ea noscitur de his, quæ sunt à Prælat. ibique Abb. num. 4. Butr. num. 1. Gonzal. numer. 6. Ratio est, quia Monasterium, ad quod spectat Iuspatronatus, non representatur, nec per solum Abbatem, seu Superiorem, nec per solos Religio-

sos, sed pér Abbatem simul, & Religiosos, qui simul faciunt unum corpus formale, & totum Monasterium ad Text. in cap. Novit, & cap. Quantò de his, quæ sunt à Prælat. Berou. in cap. Ex litteris de Iurepat. num. 21. & seqq. ergo nec solus Abbas absque Religiosis, nec soli Religiosi absque Abbatem, sed Abbas simul, & Religiosi unitim poterunt præsentare, cum sic soli, & uti singuli non sint Patro- ni; quod enim omnes tangit ab omnibus fieri debet; unde sicuti non decet caput à membris discedere, nec è contra membra à capite, juxta cap. Non decet 12. dict. ita non debet Abbas, aut Superior Mo- nasterii, irrequisitis aliis Religiosis, præ- sentare, aut nominare, ut docet Gonzal. in dicto cap. Ea noscitur de his, quæ sunt à Prælat. num. 8.

Sed si Superior præsentaret absque consensu aliorum Religiosorum hujusmodi præsentationem crederem non esse nullam, sed annullandam ad horum re- quisitionem, & instantiam tantum, qui fuerunt contempti ratione eorum consensus per Abbatem non requisiti, & non ad instantiam aliorum, ex regula, quod solus contemptus excipere potest de nul- litate, juxta Text. in cap. Quod sicut 28. de elect. ibique Gloss. in verb. Consentire. Et hæc est opinio Canonistarum in dicto cap. Ea noscitur, quemadmodum eos refert, & ex professo discurrit dictus Do- minus Pitonius meus Præceptor in una Hieracen. impressa in dicto tract. de Con- trov. Patron. alleg. 55. per tot. cum qua- me conformare profiteor.

R. P. D.

ANSALDO

Mediolanen. Præposituræ.

Lunæ 3. Martii 1704.

AD Præposituram Insignis Ecclesiæ Collegiatæ Sanctæ Agnetis Burgi nuncupati *di Somma*, quæ per obitum Dominici vacaverat, Octavius veluti

præsentatus à DD. de Cusanis, existimans in sui partem adscribere posse saltem medietatem vocum Patronalium, obtinuerat à Sancta Sede gratiam consuetam derogatoriam alterius medietatis, sed cum hujusmodi gratia parum refragante, adhuc in Curia Metropolitana Mediolani succubuisse, censente Ordinario instituendum Antonium, in quem universa suffragia aliorum Patronorum, nempe DD. Vicecomitum, conspiraverant, ad Sacrum incontinenti provocavit Auditorium, omnino tamen infruetosè, maturè siquidem reassumpta, introspectaque materia, Domini rescripsere, Octavii litteras neutiquam esse exequendas, at juxta primum Iudicatum fore è conversò Antonium instituendum.

Secunda pars prænominati rescripti veniebat in consequentiam primæ, nam quemadmodum si per Octavium ostensum extisset, quod medietas vocum Patronalium defluxisset in illius personam, idem procul dubio Octavius promeruissest anteferri ratione præventionis in obtinendo gratiam derogatoriam, ut supra, ita ex opposito comperta fallaciâ suppositionis, & apparente, quod minor pars, sive infra medietatem scississet pro eo, palam consequebatur, quod Antonius præponderans in numeratione eamdem vocum, præferri deberet, & indubitanter institui secundum ea, quæ in proposito primæ conclusionis habentur, apud Garz. de Benef. par. 5. cap. 1. n. 585. Card. de Luca de Jurepatr. disc. 42. num. 2. & disc. 71. num. 13. Rota coram Dunoz. Jun. decis. 983. num. 4. & decis. 667. n. 19. & 20. par. 18. Recent. & circa secundam tradunt Card. de Luca de Jurepatr. dicto disc. 42. num. 3. Rot. decis. 452. numer. 3. coram Gregor. dec. 957. & decis. 983. utrobique num. 5. coram Dunoz. Jun. decis. 34. num. 17. coram Emerix Jun. & in Melavitana Jurispatronatus 4. Julii 1696. §. Quo verò coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano.

Nodus itaque difficultatis restringebatur ad examen, utrum in hoc conspicuo Iurispatronatus DD. de Cusanis abundentes in Octavium, concenderent ad hanc medietatem respectu exercitii controversi Iuris præsentandi, circa quod

nulla in abstracto capi posse videbatur tuta resolutio, cum etenim de effectiva fundatione, sive dotatione ab alterutra partium minimè doceretur manifestè, solumque coruscaret, quod per plura Secula hujuscemodi Iuspatronatus cum successivis præsentationibus attineret ad DD. Vicecomites, ac etiam ex causa descensiva à quodam Princiyalle ad DD. de Cusanis, dura reddebatur indagatio, an ad eosdem DD. de Cusanis tale Ius descendisset ex titulo familiari descensivo, vel potius hæreditario, vel etiam denique ex compositione pro tertia rata prænominati Burgi di Somma, itaut vel ad terminos famigeratæ Clement. Plures de Jurepatr. vel ad illos alterius sanctionis Pontificiæ in cap. Ex litteris de Jurepatr. præsens articulus esset enucleandus juxta aliæ disputata in decis. 698. decis. 735. & decis. 885. num. 10. & seqq. coram Emerix Jun.?

Quod autem reputandum esset hujuscemodi Iuspatronatus merè hæritarium, acriter demonstrare contendebant Informantes pro Antonio, nitentes in primis Iuridicæ præsumptioni, per quam alio non apparente, ad instar cæterarum acquisitionum, Iuspatronatus semper censemur esse hæritarium, sicuti in dubio tenent sine Contradicto Scribentes in dicta Clementina Plures, & latè perpendunt Gratian. discept. for. cap. 577. numer. 44. in fine, Lotter. de re Benef. lib. 2. quæst. 11. numer. 21. Vivian. de Jurepatr. lib. 4. cap. 2. num. 4. Card. de Luca eodem tract. disc. 60. num. 1. Rot. in Hyporegien. Propositura 1. Julii 1697. §. Absque eo quod coram R. P. D. meo Pio, in Auximana Iurispatronatus 27. Junii 1701. §. Descendendo, & §. Hæc erant coram Me, & in Firmitana Jurispatronatus 15. Decembris 1702. §. Hæc autem coram R. P. D. meo Moto.

Concurrentibus præcipue in eamdem Iuridicam præsumptionem statibus sequutis, postquam mediante medio fœminino, in hoc Iurispatronatus successerunt DD. de Cusanis; nam de anno 1622. Patroni utriusque Familiae allegarunt qualitatem hæritarium usque ad producendum elogia Testamentaria eorum Authorum, atque Ascendentium, itaut Ordinato.

Ordinarius successivè decernens institutionem ab hinc inde præsentato, specificè meminerit una cum filiatione, descendencia de copulativa qualitate hæreditaria, melior namque desiderari non valet dilucidatio qualitatis Patronalis, quām resultans ab expressione facta, & admissa tituli hæreditarii, ut ait Rota, decis. 102. num. 3. & 10. coram Cerro, decis. 707. num. 6. par. 1. decis. 181. num. 17. par. 19. Recent. & in Asculana Parochialis 5. Junii 1684. S. Accedit coram bo. mem. Benincasa, & in Cracovien. Parochialis 14. Maii 1696. S. Placuit coram R. P. D. meo Pio, & in dicta Firmana Jurispatronatus 15. Decembris 1702. S. Tantum abest coram R. P. D. meo Muto.

De anno verò 1649. Patroni præsentantes positivè devenerunt ad justificationem ejusdem qualitatis hæreditariæ, fatum quippe fuisse ad hanc convolare justificationem, quoties Iuspatronatus extitisset familiare descendivum, aut gentilium, cum in eo, neglecta ueste hæreditaria, satis existat nude comparere cum charactere descendantia, & qualitatis familiaris, ad tradita per Dec. consl. 149. num. 1. in princip. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. num. 44. Card. de Luca de Jurepatr. disc. 23. num. 6. Rot. in Mediolanen. Prioratus 14. Februarii 1701. S. Et hæc quidem coram R. P. D. meo Scotto.

Retento autem hoc intellectu, cum quo nonnulli ex Dominis procedebant, incontrovertibiliter resultabat, Octavium deficere in suo salutari, quia cum ab initio post consolidationem totius Iurispatronatus radicatum in persona Guidonis, tres subinde præfulgerent Patroni de Familia DD. Vicecomitum, videlicet Antonius, Theobaldus, & Princivalles, DD. verò de Cusanis, qui Octavium præsentaverant, solam capescerent vocem Patronalem à Princivalle, certum erat, quod integra vox à principio consistens in Guidone, & deinde tripartita in Antonium, Theobaldum, eundemque Princivalem, nequiverit efficere ipos DD. de Cusanis, nisi Compatronos protertia parte, in qua, mediante Justina, fuerunt effecti successores, ut lucidius in Arbore distributa, & prout suapte natura concinditur, attento numero per-

sonarum, qualitas, & portio hæreditaria, ad tradita per Card. de Luca de Jurepatr. disc. 61. num. 6. & 8. Rot. dec. 159. num. 4. coram Prior. decis. 17. numer. 2. coram san. mem. Alexandro VIII. in Mediolanen. Prioratus 15. Februarii 1700. S. Sed quia coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, & in prædicta Auximana Juri patroatus 27. Junii 1701. S. Itaque principio coram Me.

In omnem verò casum (subjiciebant iidem Informantes pro Antonio) dengari non poterat, quod controversum Jus præsentandi existeret annexum Condominio Castrī, seu Burgi di Somma; Unde cum pariter penes DD. Vicecomites, qui præsentaverant Antonium, dux ex tribus partibus hujus Condominii semper stetissent, & hactenus starent, tercia autem, ac sola pars residualis per Organum præfata Justinæ descenderit in DD. de Cusanis, ecce quod Octavius 32 minimè attingebat medietatem expressam, ac volitam in prædicta gratia derogatoria, cum unusquisque Condominus nequeat in actibus concorrentibus idem Condominium in se habere, & in alterum transferre plusquam importet rata, seu portio sui Condominii ex collectis per Morden. Argent. collect. legal. 31. num. 117. vol. 2. Angel. Rudulphin. allegat. 177. num. 11. Rot. Lucen. inter recollect. per Modern. Palm. decis. 81. num. 1. & decis. 133. num. 41. Rot. nofr. dec. 112. num. 7. & 8. coram san. mem. Alex. VIII. & decis. 954. num. 3. coram Cerro.

Neque ad enervandam hanc annexiō rem refragari videbantur motiva, quæ ex altera Octavii parte promovebantur ab ejus Defensoribus, videlicet quod hæc annexio foret concludenter ab eam allegante comprobanda, uti censuerunt Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 9. à n. 54. Card. de Luca de Jurepatr. disc. 5. num. 12. & respondit Rot. decis. 493. num. 9. coram Cerro, decis. 885. num. 11. coram Emerix Iun. decis. 70. numer. 9. part. 12. decis. 77. num. 7. par. 14. decis. 19. num. 6. par. 18. decis. 662. num. 18. par. 19. Recent. & in Urgellen. Plebania 4. Julii 1685. S. Quidquid enim coram bo. mem. Benincasa.

34 Siquidem ultra quod satis, superque comprobata videbatur hujusmodi annexio

nexio, perspecto quod nemo unquam patronalem vocem exhibuerat, seu presentaverat, qui non foret in simul Condominius praedicti Castrum, seu Burgi di Somma, ex observantia namque tam positiva, quam negativa constantissime habita in omnibus praecedentibus vacationibus, præfulgere saltem indubio superabundantem explicationem qualitatis controversæ, receptum habemus in omni materia, & signanter in nostris terminis Iurispatronatus, quemadmodum inquit *Venturin. conf. 43. num. 46. Grat. discept. for. cap. 521. num. 19. Cardin. de Luca de Jurepatr. disc. 28. n. 5. & disc. 60. num. 9. & seqq. Rot. coram Ubald. dec. 127. num. 7. par. 3. in Fossanen. Iurispatronatus 12. Maii 1703. S. De Jurepatronatus coram R. P. D. meo Caprara, & in Faventina Beneficii 2. Julii ejusdem anni, S. Cui Sententia coram R. P. D. meo Caffarello.*

Adhuc probationem valde claram adstruebat originale Instrumentum divisionis post mortem supradicti Guidonis subsequitæ de anno 1484: In ea etenim Galatio, & Baptista Iuri proprio cedentibus, tres alii Fratres Cessionarii, & Condomini ejusdem Burgi, scilicet Antonius, Theobaldus, & Princivalles superius enunciati dividentes hujusmodi Castrum, professi cubitaliter sunt dividere Dominium, & Iurisdictionem, ac merum, & mixtum Imperium sub illis successivis verbis: *Etiam cum Iurepatronatus Ecclesie Sanctæ Agnetis*, ideoque dum consecutio ad divisionem Castrum, ac perditionem accessoriam, & copulativam cum fuerit divisum Iuspatronatus, sive illius exercitium in unumquemque ex dividentibus, non poterat ambigi de annexione, vel consecutiva coherentia Iurispatronatus fundo, & Universitati feudali, quemadmodum bene ad rem connotavere. *Abb. in cap. Querelam 15. num. 6. & 7. de Jurepatr. Fagnan. in cap. Ex litteris num. 52. eodem tit. Gratian. discept. for. cap. 675. num. 28. & 29. Lotter. dere Benef. lib. 2. quæst. 9. num. 62. & seqq. Roc. de Curt. de Jurepatr. in verb. Ipse, vel is, à quo à num. 48. ad 52. Lambertin. eodem tract. lib. 1. par. 2. quæst. 5. princip. art. 20. num. 10. Rot. decis. 399. numer. 3. & 4. par. 2. Recent.*

In nihilo obstante, quod in calce, ejusdem divisionis additum fuerit: *Et ex 36nunc, quantum necesse fuerit, supplicarunt Summo Pontifici, & cui expedierit pro translatione Patronatus dictæ Ecclesie &c. quasi verò incongruum foret supplicare Pontifici pro praefata translatione, dum quoties Iuspatronatus transfertur cum Feudo, vel alia Universitate Bonorum, nullum beneplacitum Apostolicum, nullus Ordinarii consensus expostulatur ad normam Text. in cap. Ex litteris de Iurepatr. ubi Fagnan. num. 3. & 45. & tradita per Sanchez consil. Moral. tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 76. num. 2. Vivian. de Jurepatr. lib. 4. cap. 5. num. 8. Card. de Luca eodem tract. disc. 5. num. 8. Rot. decis. 206. n. 27. & 28. par. 7. Recent.*

37 Hanc etenim objectionem manifeste jugulabat ipsamet formula loquendi, videlicet quantum necesse fuerit, quæ tanquam verba minime absoluta, sed posita ad superabundatorem cautelam, non existunt apta nocere veritati, resistere translationi factæ, ut supra consecutive, maxime, dum nec abinde ullum intervenit effectivum beneplacitum, ut in fortioribus, Card. de Luca de Feud. disc. 10. num. 7. Adden. ad Gregor. decis. 192. lit. A. in fine, Rot. decis. 1027. n. 7. & dec. 1319. num. 2. coram Seraph. decis. 110. num. 23. coram Buratt. & decis. 12. numer. 7. & 8. par. 13. Recent.

*38 Corroborantur præmissa, quia usque de anno 1628. Io: Baptista filius immediatus Princivallis, à quo, ut diximus, DD. de Cusanis eorum Iura desumebant relative ad Iurisdictionem, seu Vicarium ejusdem Castrum di Somma, in presentatione per ipsum facta littoraliter usurpavit sequentia verba: *Et propterea ad petitionem praediti Presbyteri de Carolis &c. praedictus D. Jo: Baptista tanquam Dominus, & Patronus pro sua alia tertia parte Præpostura prædictæ respectu Iurispatronatus &c. voluntarie &c. ratificavit &c. Dum igitur Io: Baptista ratificando præsentationem factam illative ad Gubernium, ut indicat illa dictio: Et propterea, sepe ad eamdem præsentationem devenire declaravit, tamquam Dominus, & Patronus, quis ire poterat inficias, quod DD. de Cusanis ab ipso Io:**

Ba-

Baptista, & Princivalle, ut præmissimus, jara nancientes aliam allegare non valent qualitatem Patronalem, nisi meri Condominii pro tertia parte in eos Collati ab iisdem stipitibus; quisve negare valebat, quod tam clara confessio illorum Auctoris non deberet adversus eos tamquam Successores plusquam abundè operari ad regulam Text. in leg. Cum à matre Cod. de rei vindicat. de qua in specie Juris patronatus Card. de Luca de Iurepatronat. disc. 22. num. 7. Rota coram Peutinger. decis. 251. num. 4. coram Cels. decis. 106. numer. 5. & decis. 336. num. 22. par. 5. Recent. & in Auguſtana Iurispatronatus super negocio principali 17. Februarii 1698. §. Quod, & clariū coram R. P. D. dell' Olmo, & in Mediolanen. Prioratus super qualitate agnatitiae 18. Iunii 1703. §. Quinto comprobatur coram R. P. D. meo Scotto.

Supercedebant denique quamplures 39 Visitationes Ordinariorum exhibitæ per eumdem Octavium; Hæ etenim, ut moris est, statum hujuscce Ecclesie Sanctæ Agnetis describentes pertinentiam Iurispatronatus super præfata Ecclesia qualificant cum dominio DD. Vicecomitum loci di Somma, quantum verò deferendum veniat consimilibus visitationibus Ordinariorum, nemo non scit ex ea firmissima præsumptione, quæ stat pro sedula recognitione, & assertione Ordinarii, juxta sèpius affirmata, & signanter in decis. 563. num. 12. & dec. 689. num. 6. coram Merlin. dec. 29. num. 11. coram Ubald. decis. 229. num. 1. coram Coccin. decis. 318. num. 19. coram Priol. decis. 97. num. 3. coram Emerix Iudic. 162. num. 7. part. 12. & decis. 219. num. 19. part. 16. Recent.

Absque eo, quod ad elidenda hæc fundamenta, quæ non levem vim faciebant apud Dominos videretur obsistere, quod sub anno 1649. in quodam procuræ mandato dictum appareret, Præposituram esse de Iurepatronatus aliquorum ex Condominii dicti loci di Somma, quasi verò talis dictio aliquorum excluderet omnimodam dependentiam ab ipso Condominio, & Universitate Feudali, nam præterquam subinde adjungitur ex fundatione, & donatione, seu ex antiqua consuetudine, & ex aliis antiquis suis Iuribus pertinet, & spectat, Ideoque nulla ad tenorem ejus-

40dem mandati capi potest perfecta qualificatio, & restrictio ad unum titulum præcolum, adhuc potius de natura hujus distinctionis: *Aliorum*, quæ æquipollent alteri *quorundam*, vel *nonnullorum*, non excludit universalitas personarum ad *Gloss. in Clement. secunda in verb. Earum parte de for. compet. & final. in cap. Si potest de rescript. in 6. *Fufar. conf. 145. num. 26.* cum aliis latè per *Barbos. dict. 22.* qui vix sub num. 13. in sua subjecta materia fatetur eamdem distinctionem aliquando esse diminutivam.*

Quoties itaque substitisset, quod vel Iuspatronatus foret hæreditarium, vel dependens à Feudo, seu Condominio, res, ut diximus, erat expedita contra Octavium non habentem pro se, nisi tertiam ratam, sive hæreditariam, sive Feudalem existentem penes DD. de Cusanis, quapropter Defensores ejusdem Octavii toti nitebantur asserere, quod hoc Iuspatronatus existeret gentilitium, seu rectius familiare descensivum, non enim poterant re vera firmare, quod foret gentilitium in ejus magis propria agnatitia significazione, stante diversitate familiæ contrarigorofam significationem appellativi gentilitii, de qua in proposito Anton. *Maceraten. var. resolut. lib. 1. resolut. 60. numer. 19. Ciarlin. controversial. forens. lib. 1. cap. 1. num. 18. & lib. 2. cap. 119. nu. 60. & cap. 220. num. 30. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. num. 10. Vivian. de Iurepatr. par. 1. lib. 1. cap. 3. num. 29. Card. de Luca eodem tract. disc. 22. num. 10. versc. E' converso.*

Ast posita etiam hac qualitate familiari descensiva in magis amplio desumpto vocabulo, quemadmodum in suis casibus admisit, sive notavit, idem Card. de Luca de Iurepatr. dict. disc. 22. n. 10. & disc. 60. num. 30. & seq.

Nusquam tamen evadere poterant mixturam qualitatis hæreditariæ, vel Condominii requisitæ in præsentantibus, non tantum habita semper præ oculis diremptrice omnium ambiguitatum observantia, per quam, uti demonstravimus, nullus dabatur casus, quo alii non Condomini loci di Somma per imaginationem usquam præsentaverint, sed etiam quia percurrente omnia, & singula munimenta alla-

allata per Octavium, tantum aberat, quod ea possent contraponi divisioni clarissimae anni 1484. & confessioni litterali Joannis Baptista filii Princivallis sub anno 1528. quin etiam recte compatiebantur, erantque inseparabilia à toties enunciato titulo hæreditario, vel Condominii, Breve siquidem sa. mem. Nicolai V. ubi quoque una cum altero Confirmatorio Sixti IV. fuissest attendibile, tribuebat quidem Jus præsentandi Franciso, & Guidoni, eorumque Descendentibus, sed primò supposita, atque narrata qualitate Dominicalli loci di Somma, incipit enim idem Breve Nicolai V. Franciscus I.V. Doctor, & Guido Miles Vicecomites, & Domini Terra, & Castris di Somma, finaliter autem concessit Jus patronatus, sunt verba præcisa: præfatis Domicellis, ac eorum Descendentibus longè autem post Sextus IV. Confirmando Breve Nicolai adjunxit illa verba: Guidoni, & Franciso, ac eorum hæredibus in perpetuum; Quamobrem incontrovertibile reddebat, quod sive uno, sive altero Breve perspecto, neutrigram sola qualitas descendenter remanserit per Pontifices considerata, junctim quippe, vel illa dominii loci di Somma, ut in Breve Nicolai, vel illa hæreditaria, ut in Breve Sixti copulativè desideraretur secundum ea, quæ quotidie practicantur in omnibus Iuribus patronatus mixtis ex adductis per Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 11. num. 41. & seq. Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. par. 2. art. 8. quæst. 2. num. 1. & sequent. Card. de Luca eodem tract. disc. 30. sub num. 1. vers. Respondit, & num. 2. in addit. ad decif. 38. num. 28. coram Me Rot. decif. 3. num. 9. coram sa. mem. Alex. VIII. & decif. 367. numer. 11. coram Emerix Iun.

Cum igitur lucidissime effulgeret, DD. de Cusanis tam ponderata qualitate hæreditaria, quam habita consideratione ad Condominium, nonnulli ad terminos præfatae divisionis anni 1484. pollerent alia, quam tertia parte utriusque tituli hæreditarii, vel feudalis, palam sequebatur, quod etiam data paritate unius ex qualitatibus, scilicet Descendentiae inter DD. de Cusanis, ac DD. Vicecomites, hi meabantur anteponi, veluti in altera necessario requisita qualitate præpollentes,

ad eout de rigore totum exercitium vocum patronalium de Jure censeretur inesse integraliter apud DD. Vicecomites secundferentes duas ex tribus partibus tam unius, 42 quam alterius qualitatis; minor etenim pars in Jure præsentandi, adeo suffocatur à majori, ut penitus censeatur absorpta ab eadem majori, sicuti demonstrat, Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloss. 45. num. 61. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 11. n. 135. & 136. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. numer. 225. Cardin. de Luca de Iurepatron. disc. 32. num. 6. & 7. & disc. 61. num. 20. Rota decif. 285. num. 6. infine, par. 5. decif. 153. num. 4. par. 18. Recen. & in Pamphilonen. Parochialis 6. Martii 1702. S. Sed, & bina coram Me.

Diximus, quatenus unum, vel alterum Breve foret attendibile, quoniam jam vidimus, quod Breve Sixti IV. erat simpli citer Confirmatorium, ac restaurativum præcedens Nicolai V. ac propterea cuius prælaudatum Breve Nicolai V. præ catenis injungeret, quod institutio ad limites concessi Iuris præseutandi ad solum Romanum Pontificem (sunt ipsa verba) spectare, ac pertinere deberet, nunquam autem apparet, quod institutio fuerit expedita, & obtenta à Romano Pontifice, Domini valde ambigebant, an ullum desuper posset stabiliri fundamentum ratione inob servantia, quæ vim admittit quibuslibet indultis, & concessionibus Barbo. de Episcop. par. 2. allegat. 26. num. 11. & seq. Card. de Luca de Paroch. disc. 25. num. 4. Rot. decif. 175. num. 8. & 9. & decif. 229. num. 2. coram san. mem. Alexand. VIII. & decif. 1206. numer. 7. coram Emer. Iun.

Validius vero, nam et si supra dixerimus non fuisse necessarium, quod divisione consecutiva ad dominium Castris roboretur Apostolica confirmatione, ad effectum ne per hoc transitus cum Universitate Feudali per exactissimam observantiam demonstratus valeret elidi, nihilominus retenta eadem positiva observantia, non erat abs re, sive nullibi impli cabat, quod successivè, & post prædicta Brevia Nicolai, & Sixti intervenierit aliud Breve, seu diploma Pontificium confirmatorium subsecutæ Divisionis de anno 1484. per ratas merè Feudales, seu Condominii, cum

cum in longè minori spatio, quād duorum seculorum, & ultra facilē præsumatur quodlibet opportunum Beneplacitum intercessisse, prout concomitante obseruantia tradiderunt, Gratian. *discept. for.* cap. 867. num. 50. & cap. 893. numer. 17. Marescott. var. *resol. cap. 13. lib. 1. num. 9.* Gonzal. ad reg. 8. *Cancell. gl. 12. num. 76.* & seqq. Cravett. de antiquit. tempor. par. 3. cap. 2. num. 26. Rot. decif. 803. numer. 15. coram Emerix Iun. decif. 155. num. 8. & 9. par. 16. decif. 46. num. 8. par. 17. dec. 533. num. 17. par. 19. tom. 2. Recent. & in Sporetana Primitiarum 18. Aprilis 1698. §. Absque eo quod coram Me bodie impressa decif. 39. num. 12.

Et sanè adeò fortis emicabat hujusmodi obseruantia, ut licet supponerent Informantes pro Octavio, quod ad ostendendam qualitatem gentilitiam, seu familiarem satis essent præsentationes factæ de annis 1650. 1668. & 1683. exdem tamen positivè qualificabantur, sive communiebantur cum memorata assertione Condominii, ut ex præsentatione anni 1650. & ex ipsa Sententia, omnes ex Condomini loci Somma, quod & replicatur in aliis præsentationibus, nempe anni 1668. ibi: omnes Condomini Burgi Somma, & litt. H. ibi: omnes ex Condominis dicti Burgi Somma, ac demum de anno 1683. ibi: omnes ex DD. Condominis dicti Burgi Somma, ideoque dum non sola qualitas filiationis, seu Descendentia fuit enunciata, ac justificata, sed expressa, & comprobata tam in illis de Familia DD. Vicecomitum, quād in illis de Familia DD. de Cusanis prærogativa Condominii, reincidebant omnia superius ponderata pro mixtura qualitatis, sicuti præter allegatos ponderando consimiles præsentationes mixtas, seu mixtam qualitatem præferentes animadvertere Paris. consil. 48. num. 9. lib. 4. Cardin. de Luca de Jurepatr. disc. 24. num. 9. Rot. decif. 267. num. 3. par. 6. decif. 223. num. 16. par. 19. Recent. & in Romana, seu Parmen. Iurispatronatus 13. Decembris 1700. §. Quia tamen coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano.

Huc usque proinde casus videbatur planus, sed neque deerat, qui adjungeret, quod etiam ad abundantiam præscinden-

Pars I.

do ab hisce qualitatibus sive simplicibus, sive mixtis, tituli nempe hereditarii, ac Condominii, & procedendo quoque quod jus præsentandi ad tenorem Bullæ Nicolai V. alias ut supra inobservatæ, reservatum existimari deberet favore Descendentium à Francisco, ac Guidone de primordiali Familia DD. Vicecomitum, non per hoc Octavius erat in probatis circa 46 narratam medietatem vocum patronalium, distinguendum quippe videbatur, quod aut agitur de Iurepatronatus competente alicui Familiae in genere, & tunc sanè nulla intrat distinctio portionum, stirpium, aut ratarum, sed atrenduntur capita, & voces præsentantium ejusdem Familiae, itaut habens pluralitatem vocum per modum Collegii, dicatur habere totum Collegium totam vocem secundum affirmata, per Vivian. de Iurepatr. lib. 4. cap. 2. numer. 28. & seqq. Card. de Luca eodem tract. disc. 54. num. 5. & 6. Rot. decif. 82. num. 8. & 9. par. 7. Recent. cum aliis in Cracovien. Scholastariæ 16. Iunii 1698. §. Cum enim, & seq. coram Me haecenus impress. decif. 52. & hic erat casus in altera Mediolanen. Prioratus de Mantegatiis, de qua 11. Decembris 1699. & 15. Februarii 1700. coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, 25. Iunii ejusdem anni coram Me, 14. Februarii 1701. & 18. Iunii 1703. coram R. P. D. meo Scotto.

47 Aut verò agitur de Jurepatronatus, prout hic, reservato aliquibus nominatis in ipsa reservatione, & concessione, eorumque Descendentibus in perpetuum, eo profecto casu, unusquisque nominatus constituit propriam lineam, etsi reducatur, ut ad præsens, Juspatronatus in personam tantummodo unius, videlicet Guidonis, in his utique terminis quot sunt filii reliqui ab ipso nominato, aut in quo tota vox resedit, tot censemur esse stirpes, ac voces subalternantes ad ea, quæ bene perpenduntur per Vitalin. in Clement. Plures sub num. 42. in fin. de Iurepatr. Spad. consil. 9. num. 5. lib. 3. Tondut. quest. Benefic. par. 1. cop. 32. num. 5. 7. & 8. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 11. n. 124.

Quapropter ad rem applicando, cum Guido quinque filios reliquerit, duove cesserint eorum Jura tribus aliis superstibus, videlicet Antonio, Theobaldo, &

V

Prin-

Principivalli, absonum erat prætendere, quod DD. de Cufanis descendantiam sumentes à linea prædicti Principivallis habent eamdem æqualitatem cum DD. Vicecomitibus à duobus stipitibus respectivè descendantibus, Antonio, scilicet, & Theobaldo, sic etenim dividitur quælibet successio etiam Fideicommissaria, & vocativa Descendentium ex traditis per Rot. decis. 342. num. 3. par. 12. & decis. 163. in princip. & num. 6. par. 15. Recent. Successionem etenim in Iurepatronatus regulas 48 riter fraternizare, nec dirigi à forma Successionis Fideicommissaria plenè firmatum fuit in Auximana Iurispatronatus 27. Iunii 1701. S. Quoniam, & in Aretina Beneficii 23. Aprilis 1703. S. Quod autem in fin. coram Me.

Cæterum ne quid deesset ad omnem ulteriorem trutinationem hodiernæ controversiæ, posito etiam, quod contra superius insinuata supponendum fore, quod exercitum hujuscे Jurispatronatus spectaret ad utramque Familiam DD. Vicecomitum, & de Cufanis indiscriminatim, ac per modum Collegii, ac Familia, Domini nihilominus mature rimantes singula suffragia, adinvenere quidem, quod uterque ex Collitigantibus numerice, & materialiter exhibebat ad sui favorem vota æqualia, idest sex præsentantes tam ab una, quam ab altera parte, sed postmodum appensa in lance Justitiæ defecit unum numeratum ab Octavio, vide licet alter Octavius, veluti professus Religionem Sancti Benedicti in Monasterio Sancti Simpliciani, stante quippe hac professione, per quam in Domino desperderat velle, & nolle, ut inquit Bonifac. VIII. in cap. Si Religiosus num. 5. de Elect. & Elect. potest. in 6. & in cap. Religiosus 2. de Testam. codem lib. 6.

50 Profectò vox hujuscे Religiosi non poterat explicari per ipsum solum Religiosum, sed tantummodo per ejus Monasterium, (quod in casu nostro non intervernerat,) ex quo tam præcita voluntas Monaci Professi, quam omnia illius Jura activa, & passiva transitum faciunt in Monasterium, cui proinde, & non Religioso professo competit jus præsentandi, sicuti quidquid male distinguentes inter bona temporalia, & Iura Sanguinis opinati fue-

rint Pignatell. consul. Canon. 82. num. 112. & seq. tom. 9. Pasqualig. quest. Moral. Canon. quest. 16. per tot. Solidè demonstravit Sanchez ad præcepta Decalog. lib. 7. capit. 14. num. 7. Vivian. de Iurepatr. lib. 4. cap. 3. num. 27. Ciarlin. controv. for. 225. à num. 4. usque ad num. 24. Lezzan. in Summ. quest. Regul. tom. 1. par. 2. cap. 11. num. 15. & firmavit Tribunal coram Seraphin. decis. 1361. num. 4. & coram Emerix Ian. decis. 830. num. 6.

Et quidem, ut præmisimus, malè distingue visi sunt prænominati Pignatellus, & Pasqualig., procedentes cum exemplo Juris doctorandi, vel cum præmissa ratione Jurium Sanguinis remanentium penes Religiosum, quia certè jus doctorandi non potest residere penes Monasterium, utpotè corpus inanimatum, sed necessariò manet apud Religiosum actu docentem, vel legentem in aliqua Universitate tamquam membrum ipsius Universitatis, quale effectum fuit de explicita, vel implicita licentia Superioris, ac 51 Monasterii; & ipso quod Professus extitit permisus legere, ac docere in aliqua Universitate, jura verò Sanguinis utique per professionem non avelluntur à Monaco, ut etiam uberrimè dictum fuit in decis. 34. & 35. post Censal. ad Peregrin. de Fideicom. sed punctus stat, an hæc Jura Sanguinis valeant exerceri per solum Religiosum, quod sanè repugnat rationibus antedictis, itaut quoties Monasterium foret incapax, jus præsentandi potius pertineat ad alios Successores, quemadmodum progrediendo cum terminis Fideicommissariis, illosque applicando Iurispatronatus post Bald. Felin. Alciat. & alios dixit Rot. decis. 336. num. 8. & 9. par. 5. Recent.

Quin adjuvaret Octavium præsentatum, quod alter Octavius ut supra, cum præsentans, reperiretur quoque Prior Monasterii Sancti Simpliciani de tempore factæ præsentationis; unde reduplicando personam copulativè valuerit nomine proprio autorizare ipsam præsentationem à semetipso, tum quia illius præsentatio nullam mentionem facit hujus reduplicacionis, sed demonstrativè dumtaxat meminit Dignitatis suæ Prioralis, ideoque esto quod potuisset eamdem præsentationem autho-

authorizare, ac explore tamquam Prior, dum hoc effectivè non explevit, succedebat regula, quod potui nolui, de qua Sard. conf. 251. num. 36. Gratian. discept. forens. cap. 809. numer. 12. Cancer. var. resolut. par. 2. cap. 6. num. 155. Card. de Luca de Benef. disc. 30. num. 20. Magon. decis. Florent. 2. num. 14. Rot. decis. 180. num. 18. par. 18. Recent. & in Leodium. Monasterii 4. Iulii 1698. §. Quoniam coram Me hodie impreß. dec. 61.

Tum etiam quia valde ambigendum
52 erat, an etiam ubi voluisset tamquam Prior authorizare suum Ius, illudque exercere id potuerit, cum omnia Jura vetent quempiam in materiis authorizativis posse fulcimentum præbere sibi ipsi ex Collectis in proposito per Alex. confil. 106. per tot. vol. 1. Barbos. de Iur. Eccles. uniu. lib. 1. cap. 32. num. 11. Vincent. de Franchis decis. 14. num. 2. Rot. coram Buratto dec. 44. num. 3. ibiq; Adden. litt. A. & post modern. Asculan. ad Stat. Urb. decis. 158. n. 6. 11. & seq.

Tum & denique, quia ubi actus exerceri debet per Monasterium satis non est simplex authoritas Prioris, vel Abbatis, qui tantummodo est caput Monasterii, sed requiritur interventus, sive consensus majoris, ac senioris partis Capituli quemadmodum in specie Barbos. in cap. Ea noscitur num. 2. de his quæ sunt à Prælat. sine conf. Capit. Ciarlin. controv. for. lib. 3. dicto cap. 225. num. 24. & seq. Sanchez in precept. Decalog. lib. 7. cap. 14. numer. 7. Lamberlin. de Iurepatr. lib. 2. parte prima quæst. 2. art. 12. numero primo, & per tot. Vivian. ecdem tractat. libr. 5. capit. 3. numero 27.

Comperio igitur, quod demptâ persona prænominati Religiosi Octavius nequirit numerare nisi quinque ad summum suffragia DD. de Cusaniis, ex altero è converso latere Antonii sex recensebantur semper excludentia suppositam medietatem ab eodem Octavio, haud relevante, quod delendum esset ab hoc senario numero suffragium Theobaldi filii Cæsarlis, ex quo non poterat uno, eodemque tempore Cæsar Pater, & Theobaldus filius præsentare, quoniam oppositio, quæ fiebat adversus hanc vocem, pugnabat cum refugio habito per Octavium, quod nem-

pe ageretur de Iurepatronatus familiari agnatiō, vel descensivo, vel quod non essent tripartita suffragia, seu linea in filios Theobaldi, nam, ut præmisimus ad abundantiam procedendo cum hypothesi ejusdem Octavii, videlicet quod non esset dirimenda quæstio per stirpes, sed per capita, ut omnes descendentes primordialiter à Guidone constituerent unam lineam, quantumvis in plures ramos, seu Columnellos subdivisam, clarè emicabat, quod præsentatio facienda erat in capita tamquam membra æque constitutiva ejusdem corporis Collegiatiū descendantia, ut ex doctrina Alex. de Nevo confil. 63. num. 2. & 3. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 11. num. 123. cum aliis, concludit stans pro 54 unicitate linea contra superius animadversa idemmet Card. de Luca disc. 33. per tot. & signanter num. 4. & 5. de Iurepatr. & generaliter, quod in Jurepatronatus gentilitio filii admittantur ad præsentandum cum Patre tritum est, & uberrime ostensum fuit in præcitata Mediolanen. Prioratus 15. Februarii 1700. coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano 25. Iunii ejusdem anni coram Me, 14. Februarii 1701. & 18. Iunii 1703. coram R. P. D. meo Scotto.

Robustius autem quia præfatus D. Theobaldus Maria Vicecomes, sive illius Procurator afferuit, se se devenisse ad præsentationem tamquam hæres Patruorum ex aliis Iuribus, ac titulis, ac denique ex antiqua possessione, seu quasi, in qua reperiebantur iidem Patru, proindeque ad omne, ut dicitur, pejus intrabant termini celebris cap. Consultationibus de Iurepatr. nempe quod cum idem Theobaldus Maria explicitè præsentaverit tamquam hæres signanter Galeatii Mariæ ejus Patru vigore præcedentis quasi possessionis, non poterat in præsenti rejici ejus præsentatio, sib prætextu, quod etiam Marchio Cæsat illius Pater præsentaverit, quidquid enim dicendum fuisset, quando quæstio fuisset circa pertinentiam, profectò non erat discurrendum de viribus hujus quasi possessionis in hodierno Judicio vertente super institutione inter præsentatos, quæ ipsa sola quasi possessione contentatur ad sepius stabilita in Sacro Auditorio, & præfertim in decis. 115. num. 19. coram Priolo

decis. 181. num. 18. par. 19. Recent. in dicta Mediolanen. Prioratus 15. Februarii 1700. §. Idque coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, & 14. Februarii 1701. §. Cum enim coram R. P. D. meo Scotto, in Lucana Beneficii 21. Martii 1703. §. Iterum coram R.P.D. meo Muto, & in Aretina Beneficii 23. Aprilis ejusdem anni §. Cum etenim coram Me. Etiam respectu haredis ex persona ejus Auctoris existentis in præfata quasi possessione præsentandi eadem Rot. decis. 31. num. 8. coram Celso decis. 374. num. 24. par. 11. Recent. in dicta Mediolanen. Prioratus 15. Februarii 1700. §. Ad patefaciendam coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, & 14. Februarii 1701. §. Quoniam coram R. P. D. meo Scotto.

Hisque præsuppositis Domini non censuerunt immorandum esse super novissima exceptione relata per defensores Octavii, quod nempe DD. Vicecomites devenerint ad præsentationem Antonii post lapsum quadrimestris, unde nequiverit eadem præpostera præsentatio vim aliquam habere in præjudicium ipsius Octavii legitimè jam præsentati intra prædictum quadrimestre, resistente præfinitione sancta Laicus Patronis in cap. unic. §. Verum de Jurepatr. in 6. de qua Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 2. num. 63. Antonell. de temp. legal. lib. 3. cap. 15. num. 1. Amayden. de fyl. Dafar. lib. 1. cap. 11. num. 23. Cardin. de Luca de Jurepatr. disc. 59. numer. 19. & disc. 64. num. 3. Rot. decis. 796. num. primo, & decis. 1289. num. 23. coram Coccin.

57 Hæc siquidem exceptio locum sibi de plano vindicasset, quoties idem DD. Vicecomites ante defluxum prædicti quadrimestris non supplicassent, & obtinuissent à Sancta Sede legitimam prorogationem, sed præambulè, ac providè obtenta tali prorogatione, de qua idem sane erat in tempore præsentasse, vel in tempore à Papa habente supremam potestatem Canonice prorogato, ut generaliter habetur, apud Beroa conf. 156. num. 1. lib. 3. Spad. conf. 72. num. 5. lib. 3. Episcop. Rocc. disp. jur. select. cap. 89. numer. 3. Rot. coram Priol. decis. 83. num. 26. in Recent. dec. 505. num. 1. in fin. par. 3. & decis. 180. num. 25. par. 18. & magis ad rem eadem Rota de-

cis. 114. num. 14. coram Cerro, & dec. 74. num. 25. par. 16. Recent.

58 Replicatio tandem, quod hujusmodi prorogatio valeret reputari inefficax, & subreptitia, ex quo DD. de Cusanisendum præcedenter juridicè præsentassent, sed etiam Octavius ab illis præsentatus usque sub die 23. Junii 1700. reportasset litteras, quas nuncupant pro præsentato, quantumvis hæc litteræ in assueta formula ratione congruit remanserint expeditæ tantummodo sub die 25. Augusti ejusdem anni, quapropter si Papa certior ab Antonio, sive DD. Vicecomitibus fuisset effectus de hac intermedia præsentatione, & gratia, vel absolute denegasset memoratam prorogationem, vel eam difficultius concessisset, quod exuberat ad finem inducendi subreptionem ex Juribus adductis per Cravett. conf. 68. numer. 5. Peregrin. conf. 78. num. 11. lib. 1. Lotter. de re Benefic. lib. 3. quæst. 11. num. 56. Rof. de execut. litter. Apof. par. 1. cap. 5. num. 45. & seq. Rot. decis. 186. num. 1. par. 16. dec. 41. num. 6. & decis. 159. num. 3. par. 18. Rec. in Leodien. Canonicatus 4. Iulti 1698. §. Quo verò coram Me bætenuis impress. decis. 62. & in Cracovien. Canonicatus 13. Iunii 1701. \$ Opponebatur pariter coram Me.

Facili negocio retundebatur, quia in hac materia subreptionis, vel obreptionis unicè spectatur, an ex tacita veritate, aut exposita falsitate præjudicium aliquod oriatur ipsi concedenti, vel tertio, celsante enim præjudicio alterutrius nusquam reputatur, quod Pontifex se se à gratia retraxisset, idque pariformiter superabundat ad infringendam quamcumque notam subreptionis, & obreptionis, ut videre est apud Felin. in cap. Super litteris num. 8. de rescript. Ferret. conf. 229. num. 4. lib. 1. Modern. Lucen. consult. 501. num. 9. Rota decis. 800. numer. 11. coram Ubaldo, decis. 488. num. 10. coram Cerro decis. 357. num. 4. par. 12. decis. 769. num. 11. par. 18. & decis. 647. sub n. 51. vers. Prout par. 19. Recent.

Applicando autem ad rem, nullum utique præjudicium resultabat Papæ concedenti prorogationem, quia adhuc terminus ad prætentandum perdurabat, & de jure devolutio, si quæ contigisset, spectasset ad Archiepiscopum Mediolani, non autem

autem ad Sanctam Sedem secundum sancta in decis. 195. numer. 2. coram Coccino, decis. 392. num. 4. & 5. coram Celse, decis. 180. numer. 3. & 4. part. 18. Recent. & uberioris reassumpta, & examinata in Forolivien. Canonicus Theologalis 25. Iunii 1700. coram Ate.

Quo verò ad DD. de Cusanis, & Octavianum eorum præsentatum, nonne illorum vox erat infra medietatem ex supradictis, ipsequem Octavius in suis litteris obtentis pro Præsentato narraverat medietatem dumtaxat in controversa præsentatione reportasse? proindeque quemadmodum ius DD. de Cusanis, ac eorum præsentati manebat in pendulo, donec supervenirent necne intra legitimū tempus cum præsentationes DD. Vicecomitum; ita sicuti DD. Vicecomites valuerint post præsentationem Octavii, ejusque litteras, exhibere præsentationem alterius, cùm eorundem DD. Vicecomitum Juri nequaquam Papa intellexerit præjudicare, nisi quatenus Octavius ad sui favorem numeraret medietatem vocum, qui intererat in hoc pendulo, an DD. Vicecomites actu præsentarent, vel prorogatione à fonte omnium Gratiarum Papa consequerentur secundum ea, quæ perbellè ratiocinatur Pax Jordan. de re Benefic. tom. 2. lib. 10. tit. 7. sub num. 346. vers. Ex eo autem, ubi inquit non esse necessariam citationem Compatriotorum, aut competitorum in concedenda dilatatione, cum non agatur de præjudicio illorum, & concessio fieri possit ipsis invitatis, idem quippe est, ut præmisimus, in tempore præsentare, vel præsentare in tempore prorogato per Superiorē ex vi ipsius prorogationis, circa quam in fortioribus plenē liquet penes Rebuff. in prax. Benefic. tit. de publican. resignat. gloss. 13. num. 5. Paris. de resignat. Benefic. lib. 10. quest. 7. num. 68. versic. Limita secundo, & numer. seqq. Rota decis. 154. numer. 8. & 9. coram san. mem. Alex. VIII. decis. 91. num. 8. par. 4. tom. 2. decis. 63. num. 12. par. 6. decis. 14. num. 14. part. 10. decis. 357. numer. 2. & sequent. part. 12. & decis. 491. numer. 8. part. 18. Recent.

Amaritudo namque stetisset, quando defluxo jam quadrimestri, firmatoque Jure in Octavio per negligentiam Com-

patronorum in præsentando, mediante illa consolidatione, seu Jure non decrescendi, quod datur in Jurepatronatus Lambertin. de Iurepatr. artic. 5. quest. 4. part. 2. lib. primo, Vivian. eodem tractat. lib. 14. cap. 2. numer. 41. Bellon. de Iure accresc. cap. 6. quest. 48. num. 3. & seqq. & signanter sub num. 28. & seqq. DD. Vicecomites supplicassent, & Papa concessisset prorogationem, quia tunc forte præjudicaret juri quæsito per legitimū intra tempora præsentatum; sed cum ob durationem termini ad præsentandum tractaretur de eventuali jure querendo, Gratia Papæ in his terminis semper subsistit, immo omnia volumina sunt plena, quod minimè oporteat exponere præjudicium, seu maius non lucrum purè eventuale, ac consecutivum juxta passim affirmata per Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 45. §. primo, num. 48. Amostaz. de Causis Pii lib. primo, cap. 14. num. 12. Rota in recent. decis. 267. numer. 12. & 13. part. 15. coram Emerix Iun. decis. 1137. num. 19. & in Romana, seu Iahuen. Legati prima Iulii 1697. §. Verò in fine, coram R. P. D. meo de la Tremoille.

Subsistente itaque præsentatione Antonii veluti intra tempora Canonice prorogata, & comperto, quod semper, & infallanter, sive censendo Juspatronatus, de quo agitur, hereditarium, sive annexum Feudo, sive mixtum, sive etiam descendivum, sive etiam enumerando voces in capita simplicia ad intentum Octavii, neutiquam is abscribere valeat medietatem ad sui commodum, ruebat ad oculum fundamentum ejus gratia derogatoria, ac proinde Domini, ut ab initio præmisimus, pro institutione Antonii, & in executionem litterarum Octavii concorditer responderunt, utrâque ex partibus acerrime informantे.

ARGUMENTUM.

Patronus, qui post datum mandatum Procuræ ad præsentandum, donat alicui Juspatronatus, per hujusmodi donationem non censetur revocare mandatum Procuræ.

SUMMARIUM.

- 1 Patronus, qui post factum mandatum ad præsentandum, donat Juspatronatus, per hujusmodi donationem non dicitur revocare idem mandatum. *Amplia, ut num. 3. & 5.*
- 2 Ius præsentandi per donationem non transfertur privativè, sed cumulativè cum donante.
- 4 Patronus Ecclesiasticus non potest cumulativè variare.

CASUS IV.

Quidam Patronus dedit uni mandatum Procuræ ad præsentandum ad Beneficium vacans, & immediatè post donavit Jus præsentandi personæ Ecclesiastice; habens mandatum Procuræ præsentavit Titum; Illa verò Persona Ecclesiastica Donataria postea præsentavit Cajum. Quæritur. Quis ex his duobus instituendus est ab Episcopo?

Pro cuius resolutione censeo de Jure respondendum, quod in hoc Casu sit instituendus ab Ordinario Titius ad exclusionem Caii præsentati à Donatario; quia Patronus qui post factum mandatum ad præsentandum donat Juspatronatus, non dicitur revocare mandatum ad præsentandum, sed transferre proprietatem Jurispatronatus in perpetuum favore Donatarii, immo per donationem censetur translatum Jus præsentandi non privativè, sed cumulativè cum Donante, cuius proinde præsentatio, seu mandatum non censetur revocatum *conf. Decii 542. de quo late Gonzal. ad regul. 8. §. 2. Proemial. num. 32. Rota decisi. 385. num. 8. part. 1. Diuisor. & meus Advocatus Pitonius discept. Ec-*

cles. quarta, sub num. 65. par. prima.
Eoque magis, quia Procurator non fuit intinatus, neque denunciatus de aliqua revocatione ad *Text. in Clem. 1. de renuntiat. Lamberin. de Iurepat. lib. 2. part. 1. quest. 4. art. 14. num. 4.*

Unde persona illa Ecclesiastica Donataria, non poterat in hoc Casu præsentare Cajum nec privativè, nec cumulativè cum Titio, quia dictum Juspatronatus per donationem factam favore personæ Ecclesiastice effectum est Ecclesiasticum, quod est talis naturæ, ut Patronus Ecclesiasticus non possit cumulativè variare, juxta *Vivian. de Iurepatr. lib. 10. cap. 1. num. 27. & 28.* sed solum poterat adhærere præsentationi factæ per Procuratorem.

Quæ omnia fortius procederent si in mandato Procuræ ad præsentandum legeretur obligatio non revocandi Procuratorem, sed habere ratam, & gratam præsentationem faciendam ab eo. *Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 7. art. 16. num. 4.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta cum pactis, & conditionibus contrariis dispositioni Juris est illicita, & Simoniacæ. Renunciatio facta in manibus Patroni Laici est nulla.

SUMMARIUM.

- 1 In præsentatione, aut collatione apponi non possunt pacta, & conditiones contrariae dispositioni Iuris.
- 2 Pactum est illicitum, & Simoniacum, quando apponitur circa Spiritualia, vel Spiritualibus annexa.
- 3 Pactum: Che il Canonico stando assente dalla Residenza per un'anno, s'intenda per la detta assenza da lui medesimo rinunciato il detto Canonico: An contrarietur Concilio Tridentino.
- 4 Apposito pacto in præsentatione cum conditione, quod sit licitum, Præsentatio dicitur pure, & simpliciter facta,

- 5 *Renunciatio Beneficii facta in manibus Patroni Laici, an sit nulla?*
 6 *Nemo potest renunciare Iuri, quod non habet.*
 7 *Præsentatio, aut institutio facta, lite pendente, est nulla.*
 8 *Renunciatio quando est conditionalis favore certa Persona, non oritur via-
cato Beneficii, nisi favore illius Per-
sonæ.*

C A S U S V.

Patronus Beneficii A. vacantis præsen-tavit ad illud Titium, hac tamen conditione adjecta in litteris præsentatio-nis scilicet: *Con conditione però, che stan-do assente dalla Residenza per un' anno, s'intenda per la detta assenza da lui medesimo rinunciato il detto Canonicato, sicchè possa liberamente provedersi ad altra Persona:* Cum autem Titius abfuisset ultra annum à propria résidentia; Hinc Patronus autumans Beneficium vacans ratione purificatæ conditionis prædictæ nominavit, & præsentavit ad illud Cajum cum eadem supradicta conditione; hac alia-tamen clausula adjecta: *Apponendo le su-dette conditioni alla presense nominatione ogni volta, che quelle siano lecite ad apporsi, e de Iure sostenghino, nè siano con-trarie al Sacro Concilio Tridentino, e Co-stituzioni Apostoliche, & non alias &c.*

Hinc orta lite inter Titium, & Cajum super subsistentia utriusque præsentatio-nis, Titius renunciavit Beneficio favore Sempronii; Quare Patronus prætendens dictum Beneficium vacans ex hujusmodi renunciatione, nominavit non quidem Sempronium, sed Paulum. Unde que-ritur.

I. *An nominatio, & institutio Titii facta ad Beneficium, de quo agitur, suffi-neatur? Et quatenus negative.*

II. *An, & quomodo sit admittenda, nominatio Caii facta per Patronum, ita ut debeat obtinere institutionem?*

III. *An attenta renunciatione dicti Be-neficii facta per Titium favore Sempronii, lite pendente inter ipsum Titium, & Cajum, subsecuta Institutio respectivè in personam Pauli suffineatur?*

In hac Causa scripsit in Sacra Congre-gatione Concilii D. Advocatus Pitonius Præceptor meus, qui in sua allegatione dicebat esse primum dubium negativè re-solvendum, & codem modo tertium, af-firmativè verò secundum scribendo ad de-fensam Caii nominati per Patronum, jux-ta fundamenta, & rationes per ipsum latè deductas, quæ videri poterunt apud ipsum in tractat. de Controvers. Patron. Allegat. quì nunc Parmæ imprimitur, ad quem lectorem remitto pro videndis rationibus ibi latius extensis.

Ego verò, qui incumbendo studiis di-cti Advocati adhuc studebam contempo-raneè in Sacra Congregatione Concilii, apud R. P. D. meum Petram occasione examinandi Causam, & videndi rationes hinc inde deductas feci meum votum, in quo; Ad primum negativè respondendum sentiebam, quia in actu præsentationis, & Institutionis Titii fuit appositorum pactum, quod absente Proviso per annum, Beneficium intelligatur renunciatum, eo ipso vacet, & possit alteri conferri; in præsentatione autem, & collatione Bene-ficii est prohibitum facere pacta, & con-diciones, nec non conditiones apponere diverso modo ab eo, quo Sacri Canones, Constitutiones, & Tridentinum præscribit, & sunt Text. in Canon. Questum de rerum permut. & cap. final. de pact. Lam-berlin. de Iurepatr. par. 1. quest. 9. art. II. num. primo, & seqq. & lib. 2. par. 2. quest. 9. art. 3. num. 3. 8. & 9. Fagnan. in cap. Nisi essent num. 19. de Præben.

Ratio est, quia hujusmodi pacta sunt illicita, & Simoniaca, quando apponun-tur circa Spiritualia, vel Spiritualibus annexa, Paris. de confid. quest. 28. n. 189. & seqq. Lamberlin. de Iurepatron. lib. 2. par. 1. quest. 9. art. II. sub num. 3. Lotter. de re Benes. lib. 3. quest. 29. num. 25. & seqq. Sanchez consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 25. maximè in Casu isto, ubi pactum directè contrariatur Concilio Tridentino sess. 24. cap. 12. de Reform. ubi in Casu ab-sentiæ Canonicorum statuta fuit certa for-ma, cui nemo, nisi Papa derogare potest.

Ad secundum esse admittendam absque supradicta conditione Simoniaca, & illi-cita respondendum videtur, quia cum ista conditio, seu pactum fuerit apposi-tum

tum in præsentatione Caii cum conditio-
ne, quod sit licitum, & non sit contra-
rium Concilio Tridentino, nominatio
Caii dicitur facta pure, & simpliciter, &
sine eadem conditione, quoties ista Con-
cilio Tridentino adversatur per Adden. ad
Gregor. decif. 417. num. 12. Rot. in Lauden.
Canonicatus 3. Martii 1697. §. Eoque cer-
tius coram Eminentissimo Cardinali Tre-
moille.

Ad tertium negativè est respondendum,
quia renunciatio facta à Titio est nulla,
tum quia facta, lite pendente, Lancellot.
de attent. L. 2. cap. 4. Rota coram Bich.

5 decif. 182. Tum etiam quia facta in mani-
bus Patroni Laici, & in favorem Tertii,
quando fieri debebat in manibus superio-
ris Ecclesiastici, juxta Text. in cap. Quod
in dubiis de renunciat. ubi Panormitan. nu-
mer. 6. Paris. de resignat. lib. 7. quest. 9.
num. primo, Gonzal. ad regul. 8. Cancellar.
gloss. 14. num. 2. Verall. decif. 192. num. 2.
par. 2. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 15.
Rota in Parmen. Beneficii 13. Junii 1701.
§. final. coram R. P. D. Scotto. Et insuper

6 quia Titius non poterat renunciare, quia
nemo potest renunciare Juri, quod non
habet juxta Text. in L. Nemo plus Juris
ff. de regul. Iar. Paris. de resignat. lib. primo
quest. 15. num. 9.

Et præsentatio, & Institutio facta in
7 personam Pauli sunt nullæ, utpote factæ
lite pendente ad Text. in cap. 1. & 2. ut
lite pendente in 6. Rota coram Cels. dec. 369.
num. 10. Et quia Titius renunciavit favo-
re Sempronii, & tamen præsentatio, &
institutio data fuit alteri diversæ personæ,
& sic nulliter, quia quando renunciatio
8 est conditionalis in favorem certæ personæ,
non oritur vacatio Beneficii, nisi fa-
vore illius personæ, Gonzal. ad regul. 8.
Cancell. gloss. 14. num. 20. Paris. de resignat.
lib. 10. quest. 7. num. 22. & 23.

Sacra Congregatio die 3. Octobris 1711.
in una Romana Nominationis ad Canoni-
catum, primum, & secundum dubium
non resolvit; Ad tertium vero Negativè
respondit. Reproposita Causa die 27. Au-
gusti 1712. rescriptum fuit ad Primum:
Negativè; Ad secundum: Negativè.

ARGUMENTUM.

Spectante Jurepatronatus ad Com-
munitatem, à quibus fieri debeat
præsentatio?

SUMMARIUM.

- 1 Communitas aliquando gubernatur
per Congregationem omnium de Po-
pulo, aliquando per Decuriones, &
Regentes.
- 2 Omnes, & singuli homines Communi-
tatis admittuntur ad præsentandum,
quando Communitas regitur per Con-
gregationem omnium.
- 3 Actus Juris, seu Ius præsentandi com-
petit Communitati, uti Communitati,
actus vero facti, seu præsentationis
competit singulis de Communitate.
- 4 Minor Infante non est admittendus
ad præsentandum, sed solum ejus
Tutor.
- 5 Extraneus, & qui non est de Com-
munitate, non est admittendus ad
præsentandum, limita, ut ibi, & nu-
mer. 6.
- 7 Decuriones, & Regentes Communi-
tatis, an, & quando soli sunt ad-
mittendi ad præsentandum?
- 8 Communitas potest præsentare non
solum privativè, sed etiam accumu-
lativè, sed intellige, ut ibi.
- 9 Competentia Iurepatronatus Parochia-
nis præsentati de Iure non est ab ipsis
facienda Collegialiter, sed solum sin-
gulariter, secus de consuetudine, ut
num. 10. & seq.
- 10 Hujusmodi consuetudo, ex quibus
probetur.
- 11 Consuetudo, an, & quando probari
debeat cum qualitate coactiva?
- 12 Quadrimestre an, & quando incipiat
currere à die declarata, & acceptata
nullitatis præsentationis?
- 13 Lite pendente inter præsentatos non
est locus devolutioni, secus si lis sit in-
ter Patronos.

C A S U S VI.

Quarto in hoc casu, à quibus fieri debet præsentatio, quando Jurepatronatus spectat ad Communiteatem?

Pro cuius resolutione sciendum est Communitates quandoque regi, & gubernari per Congregationem omnium de Populo, quandoque autem per Decuriones, aut Regentes, aut Antianos, aut Piores. Si Communitas regatur per Congregationem

- 1 omnia de Populo, tunc non soli Regentes, aut Piores, sed omnes, & singuli homines Communitatis sunt admittendi ad præsentandum, & præsentatio fieri debet ab omnibus de Populo, tamen masculis, quam feminis, tam conjugatis, quam non conjugatis, tam Patribus, quam filiis familiis, majoribus septennio, & omnibus, qui de Jure constituant Communiteatem. *Felin. in cap. Cum omnes num. 46. de constit.*
- 2 *Feder. de Sen. cons. 65. sub num. 1. & consil. 115. num. 9. Lambertin. de Jurepatron. lib. 2. par. 1. quest. 1. artic. 6. & quest. 2. art. 9. & lib. 1. par. 2. quest. 2. art. 14. numer. 1. Paul. de citat. eodem tratt. quest. 1. princip. num. 3. ampliat. 3. Rocch. de Jurepatr. verb. Competens num. 18. Cardin. de Luca de Jurepatr. disc. 34. num. 12. Rota decis. 82. num. 10. part. 7. Recent. & in Bononien. Parochialis 26. Januarii 1711. coram Caffarello, inferius registrata Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. quest. 2. art. 9. num. 2. Rota decis. 295. numer. 6. part. 6. Recent.*
- 3 Ratio autem est, quia licet actus Juris, seu Jus præsentandi non sit, nisi penes ipsam Communiteatem, uti Communiteatem, tamen actus facti, seu actus præsentationis competit singulis de Communitate, & est apud quemlibet singulariter de Communitate, sicuti in electione, licet electio, seu Jus eligendi sit penes ipsum Capitulum, tamen actus electionis est penes ipsos de Capitulo, ita ut omnes de Communitate in capita, non autem stirpes sint admittendi ad præsentationem, & præsentare possint, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 7. art. 15. num. 20. & lib. 2. par. 2. quest. 2. art. 13. n. 2. Vivian. cod. tract. lib. 4. cap. 5. n. 71. & lib. 8. cap. 2. n. 5. Rota decis. 82. n. 8. par. 7. recent.*

Pars I.

4 Cæterum minor infante, & sic septen-nio nullo modo est admittendus, aut vocandus ad præsentandum, sed solum ejus Tutor, nisi malitia suppleret *artem.* *Lambert. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 2. art. 13. num. 5. & seqq.* Sicuti nec extraneus, seu qui non est de Communitate, potest præsentare, nisi per illos de Communitate de communi omnium consensu fuerit admissus, cum illi de Communitate non possint admittere ad præsentandum extraneum, nec in aliquem præsentationem compromittere, minore parte invita, seu uno tantum contradicente, quia hoc tenderet in eorum præjudicium, etiæ ex hoc diminuatur cuiuscumque potestas, & vox cuiuscumque debilior fiat, & sic cuiuslibet interest, ne extranei, & forensi admittantur ad *Text. in cap. Scriptum de elect.* *ibique Abb. num. 3. & in cap. Quia propter de elect. Vivian. de Jurepatr. par. 2. lib. 8. cap. 2. num. 26. & seqq.*

6 Quod tamen procedit, quando illi de Communitate volunt extraneum habere vocem inter eos, secus quando extraneus veniret, ut procurator alicujus de Communitate, qui propter aliquid impedimentum non posset intervenire præsentationi Rectoris Ecclesiæ Patronalis, tunc enim sufficit majorem partem consentire, illum extraneum admitti loco impediti; quia hoc casu non agitur de diminutione vocis cuiuscumque de Communitate, sed solum tractatur de præjudicio Communitatis, cum huic intersit ne facta illorum intelligantur per extraneos. *Lambert. de Jurepatr. lib. 2. part. 2. quest. 2. artic. 16. num. 3.*

Si verò Communitas regatur per Decuriones, Antianos, Piores, Regentes, ex eo, quod illi de Communitate soliti sint eligere Antianos, seu Piores, penes quos sit omnis Populi potestas, & tunc solum isti representantes Universitatemu sunt admittendi ad præsentandum, dummodo sint maiores 14. annis, & non pueri, nec mulieres, nec filii familias, *Lambert. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 2. art. 11. num. 1. & seq. & art. 13. num. 5. Vivian. eodem tract. lib. 8. cap. 2. num. 19. & seqq. Rota decis. 39. num. 12. par. 12. Recent.*

Ex his igitur omnibus colligitur, quod spectante Jurepatronatus ad Communita-

tem, si ista regatur per Congregationem omnium, omnes de Communitate, si verò per solos Regentes, sive Antianos, isti soli possunt præsentare, & quidem non solum privativè, & correctivè variando, scilicet non solum possunt præsentare personam idoneam penitus recedendo à prima præsentatione, quando prima præsentatio fuit nulla, sed etiam accumulativè aliam personam cum prima accumulando, dummodo adsit consensus omnium de Communitate, aut omnium Regentium, dum major pars eorum de Communitate non potest accumulativè variare minori parte, vel etiam uno contradicente, juxta Abb. in cap. Cum autem ibique Fagnan. de Jurepatr. Lambertin. de Jurepatron. lib. 2. par. 2. quæst. 2. art. 16. num. 7. quæst. 7. art. 22. num. 2.

R. P. D.

CAFFARELLO

Bononien. Parochialis.

Lunæ 26. Januarii 1711.

Absolutâ inter Assumptos Hospitalis Sancti Joannis Bononiæ, & Parochianos Ecclesiæ Sancti Laurentii Portæ Steriae ejusdem Civitatis controversiâ super pertinentia Juris præsentandi pro hac vice ad præfatam Parochialem per obitum Bernardini Albani ultimi Rectoris vacantem, eaque ad tramites alternativa Turnarix favore Parochianorum definitâ per Rotalem Sententiam à R. P. D. meo Priolo latam, fuit insuper per decretum ad Partes demandata nova Rectoris elec^{tio} ad formam Decisionis 2. Martii 1708. coram eodem præcedenter edite, declarantis nullam, tam nominationem Josephi Laurentii Bertocchii, in Rectorem ab Assumptis factam, & à nonnullis ex Parochianis postmodum approbatam, quam alteram Antonii Bonini à ceteris Parochianis maiorem partem constituentibus expletam; Adversus quod cum Boninus dumtaxat insimul cum dictis Parochianis eidem adhærentibus, reclamaverit, & à

Signatura Justitiæ appellationis Causam in suspensivo committi Mihi obtinuerit, subscripti dubium: An Decretum Rotale sit confirmandum, vel infirmandum, & danda Inßtitutio Bonino, quod licet die 5. Maii anni præteriti resolutum minimè fuerit, hodie tamen iterum exquisitis DD. suffragiis responsum accepi: Decretum Rotale esse confirmandum, atque per consequens dandam non esse institutionem Bonino.

Constitit namque dictam præsentationem Bonini veluti non expletam à Parochianis collegialiter, & in unum convocatis, sed singulariter, & in diversis locis, seu ut dicitur ostiati eorum suffragientibus, Summario primæ propositionis, num. 2. salvari nequaquam posse à patenti nullitate, eo sub obtenu, quod præsentatio collegialiter facienda veniat ab illis personis, quæ de jure constituant Collegium, qualis est Communitas Civitatis, Capitulum Canonorum, vel alius similis Cetus personarum, quos terminos percutiunt Fælin. in cap. Cum omnes n. 46. de Conſtitut. Federic. de Sen. confl. 65. sub num. 1. vers. Ad id, quod dicitur quarto loco, Cardin. de Luca discurs. 34. num. 12. de Jurepatron. Rota decif. 268. numer. 3. coram Mantic. decif. 91. numer. 7. coram Priolo decif. 565. numer. 1. coram Emerix Junior. Recent. decif. 295. num. 4. & 6. part. 6. decif. 302. num. 10. part. 7. & decif. 176. numer. 16. & 17. part. 12. Secus verò à Parochianis, qui cum sint homines particulares, nullam notam Universitatis, vel Collegii habentes, & ad eos propterea uti singulos, non autem uti universos tributum censeatur Jus nominandi, & præsentandi, ut tradit Abbæ confl. 76. n. 1. lib. 2. Calderin. confl. 9. num. 1. & 2. de Jurepatron. Lambert. par. 2. lib. 2. quæst. 2. art. 9. num. 5. de Jurepatronat. Gratian. discept. forens. 211. num. 7. Barbos. vot. decif. 125. num. 23. lib. 2. Tondut. quæst. Benefic. par. 3. cap. 169. num. 5. & 6. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 212. & seqq. Rota in Ipporegion. Parochialis 21. Junii 1700. §. In hypothesi coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, exinde inferebatur, quod ritè, & rectè ad hunc præsentationis actum separatim devenire valuerint ceteris absentibus, nec vocatis,

ut

ut probat *Lambertin. de Iurepatr.* lib. 2. par. 2. quæst. 2. art. 8. num. 11. & 14. *Garz. de Benefic.* par. 5. cap. 9. num. 222. & seqq. *Tondut. quæst. Beneficial.* par. 3. cap. 159. num. 3. & seqq. *Rota decis.* 1289. num. 10. coram Coccino.

Quoniam istiusmodi discursus non solum in consequenti non relevabat attentâ consuetudine hactenus observata in contrarium urgente, juxta quam, quemadmodum omnes Homines hujus Parochiæ in præteritis vacationibus prævio sonitu Campanæ semper se congregarunt in Parochiali Ecclesia pro habenda novi Rectoris electione, ut fidem indubiam perhibent major Cancellarius, & Notarius Curia Archiepiscopal Bononiæ in eorum attestationibus dicto *Summario numer.* 5. & 6. comprobatis ex actibus præsentationem incipientibus ab anno 1521. & desinentibus in annum 1649. dicto *Summario num.* 6. & *Summario hodierno nu.* 2. necnon ex quodam decreto edito anno 1648. ab Eminentissimo tunc temporis Archiepiscopo, dicto *Summario hodierno num.* 3. ita pariformiter fieri debuissent in novissima vacatione ad effectum validam reddendi præsentationem Bonini, sive jus præsentandi ad eosdem Parochianos competeter uti universos ex traditis per *Rotam decis.* 295. num. 9. par. 6. Recent. sive tamquam singulos, ut bene probant *Lambertin. de Iurepatr.* 2. part. lib. 2. quæst. 2. princip. art. 9. num. 2. vers. Ex cuius Abbatis dictis. *Tondut. quæst. Benefic.* par. 3. cap. 159. num. 2. & 3. *Vivian. de Iurepatr.* lib. 8. cap. 2. num. 13. & seqq. *Rota decis.* 268. num. 4. & 5. coram Mantic. decis. 657. num. 5. coram Pamphil. & dec. 1289. num. 19. coram Coccin.

Verum præterea neque in antecedenti nullam subsistentiam habere visum fuit ea sub animadversione, quod quamvis ex Juris præsumptione Parochianis uti singulis liceat præsentare, juxta terminos auctoritatum supra in contrarium adductarum, attamen ista præsumptio cessat quotiescumque consuetudo, & observantia, quæ in hac materia totum operatur, formam eligendi jure Collegii tribuerit, quo in casu omnes per Capita familiarium sunt vocandi, & electio, seu præsentatio ab illis tamquam universis

per scrutinium expleri debet, alias si diversimode fiat nulla, & irrita dijudicanda est ad tradita per Abb. in cap. Scriptum 40. num. 6. in fine de elect. Joann. Andreas in cap. 3. de Jurepatr. *Felin.* in cap. *Pastoralis* num. 9. vers. Duo corpora de *Rescript. Lambertin. de Iurepatron.* 2. part. lib. 2. quæst. 1. princip. art. 9. num. 2. *Vivian. de Iurepatr.* lib. 8. cap. 3. numer. 15. *Garz. de Benefic.* par. 5. cap. 9. num. 225. *Rota dicta decis.* 657. num. 5. coram Pamphil. & decis. 295. num. 9. par. 6. Recent. & conferunt deducta in Majoricen. Beneficij 6. Decembrib 1709. §. Placuit tamen coram R. P. D. meo Ansaldo.

Porro, quod in themate ex observantia ita contigerit, aperte desumitur ex supra recentis documentis, & præcipue ex præsentationibus spatio 120. & ultra annorum continuatis, pro quibus explendis, cum Parochiani omnes in solito loco Ecclesiæ Parochialis solemniter congregati, vel præsentaverint Rectorem, ut evenit anno 1613. vel elegerint nonnullos de gremio ad eundem præsentandum eorum nomine, ut servatum fuit anno 1521. 1533. 1563. 1630. 1649. citato *Summario prima Propositionis num.* 6. & *hodierno num.* 3. in dubium revocari nequit, quin ex isto simultaneo consensu à Parochianis in hisce actibus inconcussè semper præstito, inducta fuerit necessitas præsentandi Rectorem jure Universitatis, & Collegii ex notatis in proposito per *Vivian. de Iurepatr.* part. 1. lib. 4. cap. 9. num. 21. & 22. *Rota decis.* 243. num. 2. 3. & 4. coram Dunozett. Sen. & in Recentior. decis. 282. num. 6. par. 7.

Quin ad elidendam vim, & efficaciam hujus plusquam centenariæ observantiae opponi primò valeat, quod illa interrupta remanserit ex duobus actibus singulariter gestis à Parochianis in præsentationibus Rectoris sequutis anno 1475. & 1617. relatis in *Summario Bonini prima Propositionis num.* 1. & 2. Quandoquidem ex his duobus actibus assumptum minimè concludebatur. Primus enim anni 1475. præterquam quod non obstaret centenariæ initium delumenti longè post, ab anno nempe 1521. ut supra notatum est, ulterius respondebatur propriè non mereri nomen electionis, & nominatio-

nis Rectoris, cum expletus non fuerit, nec à duabus ex tribus partibus, nec à majori numero Parochianorum, unde potius censenda est subsequutiva comparatio nonnullorum ex illis pro obtinenda ab Ordinario, etiam nomine aliorum, institutione favore cuiusdam Joannis de Brachiis tunc præsentati in vim præambula electionis, & nominationis, quam suapte natura præcessisse supponit. Ideoque non apparente, quomodo illa celebrata fuerit, eo minus de præfato actu ulla ratio habenda erat, maxime ad effectum infringendi observantiam eligendi Rectorem collegialiter, & jure Universitatis per præsentationes adeo univocas, aliasque certas probationes constabilitam ex congestis per Rotam, decis. 764. num. 3, coram Emerix Jun. Alter verò actus anni 1617. non absimili responione inefficax reddebat, ex quo iste non continet, nisi attestacionem nonnullorum Parochianorum præsupponentem pariter antecedentem electionem Rectoris sequutam in personam Stephanii de Rubcis, ut innuunt verba illa: *già lo presentissimo*; Atque etiam quia docebatur, ipsummet Stephanum à Parochianis in unum juxta solitum convocationis vere potius fuisse electum, & nominatum dicto Summ. hodierno num. 2.

¹³ Prout itidem in nihilo relevabat, quod supradicta consuetudo non probetur legitime introducta cum suis requisitis, & signanter cum qualitate coactiva, quod scilicet aliquando successerit casus, quod facta fuerit præsentatio singulariter, & quod ista fuerit rejecta, & in contradictione Iudicio prævaluerit præsentatio facta collegialiter. Etenim hæc omnia probanda quidem sunt in consuetudine ordinaria tringinta, vel quadraginta annorum Iuris dispositioni contraria: Secus autem in centenaria, de qua res est, Quippe cum hæc æquipolleat immemorabilis tribuenti meliorem titulum de hoc Mundo, utique illius vigore allegari potest, quod cum præfata qualitate coactiva in contradictione Iudicio canonizata extiterit, atque legitime prescripta, ut tradit Rota in Mantuana bonorum 14. Januarii 1707. S. Nec porro coram Reverendissimo Domino meo Molines

Decano, & 7. Maii 1708. §. Quandoquidem coram R. P. D. meo Aldrovando, & 12. Aprilis 1709, §. Et quamvis coram R. P. D. meo Kaunitz.

Præmissaque, quamquam clara, certius procedebant reflectendo, quod observantia ista Parochianorum præsentandi collegialiter non leve fomentum recepit à reædificatione dictæ Ecclesie Sancti Laurentii, quæ utpote expleta ab Universitate eorumdem tamquam Universitate, ut colligitur ex Instrumento celebrato cum Fabromurario anno 1444. dicto Summario primæ Propositionis num. 7. de plano sequebatur Iuspatronatus, de quo agitur, ante introductam observantiam jam fuisse in proprietate acquisitum eidem Universitati, & quoad exercitium Parochianis Jure communittativo illam repræsentantibus, non verò ut singularibus personis, ut monet Vivian. de Jurepatr. lib. 8. cap. 2. num. 15. & firmavit Rota in dicta Majoricen. Beneficii 6. Decembris 1709. §. Quod autem coram R. P. D. meo Ansaldo.

Replicatione non attenta, quod aliqui ex Parochianis proprio nomine promiserint solvere expensas, quia id gesserunt pro majori securitate Fabrimurarii, & intuitu Universitatis Parochianorum, quæ principaliter obligata reperiebatur, in cuius proinde Beneficium, si cessit totum id, quod fortasse de proprio iidem persolverunt, dubio procul concludendum est, eandem Universitatem dumtaxat, five Parochianos, uti universos, tale Iuspatronatus habere per ea, quæ notat Lambertin. de Jurepatr. par. 1. lib. 1. quæst. 7. art. 15. num. 9. & num. 12. & seq.

Firmata itaque ex his nullitate nominationis factæ in personam Bonini, irrito labore Scribentes pro eo subjungebant, quod deveniendum non sit à Parochianis ad novam Rectoris electionem, ut mandat Decretum Rotale, ex quo sit elapsum quadrimestre concessum Patronis Laicis ad præsentandum. Etenim objectum dupli medio submovebatur, quorum alterum est, quod quadrimestre non incipit currere à die vacationis Beneficii, sed à die declarata, & acceptata nullitatis præsentationis, argumento Text. in cap. Si electio de elect. in 6. cuius dis-

dispositio, et si loquatur de electione, procedit etiam in præsentationibus, quando præsertim super illis, ut in præsenti accidit, nulla fraus, & dolus intercessit, quemadmodum ponderant Vivian. de Jurepatr. part. 2. lib. 5. cap. 2. num. 27. & clarius lib. 7. cap. 40. num. 30. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 126. n. 60. & 61. infine, Lap. alleg. 95. num. 2. Corrad. prax. Benef. lib. 4. cap. 7. num. 1. benè Rota decif. 1007. num. 3. coram Seraphin. & in Romana Cappellania 25. Novembris 1707. §. Prædictis coram R.P.D. meo Scotto.

Alterum est, quòd cum controversa
15 Parochialis vacasset solum die 30. Novembris 1706. & intra mensem Decembris ejusdem anni introducta fuerit lis coram Ordinario, tam inter Assumptos, & Parochianos Patronos, quām inter Boninum, & Bertocchium Præsentatos, deinde per viam appellationis in Sacro Auditorio usque in hodierna tempora continuata; nunquam in hisce circumstantiis factus dicitur locus devolutioni ad Superiorem ex lapsu legitimi temporis ad præsentandum, ut dixerunt Hosten. in cap. Quondam num. 7. de Jurepatr. Barbosa de offic. & potest. Episc. par. 3. allegat. 72. num. 140. cum duobus seqq. Garz. de Benefic. par. 10. cap. 2. num. 19. Lotter. de re Benef. lib. 2. quæst. 24. num. 19. & seq. Rota decif. 94. num. 10. coram Greg. Contrariis auctoritatibus in oppositum allegatis procedentibus, ubi lis fuisse tantum inter Patronos, tunc enim verum est, quòd lapsu tempore ad præsentandum, contra eosdem devolutio Beneficii inducatur, non attenta litis pendentia, juxta censuram Textus in cap. Quoniam in fine de Jurepatr. ut distinguendo casum à casu notant Vivian. de Jurepatr. dicta par. 2. lib. 5. cap. 2. num. 26. Garz. de Benefic. dicta par. 10. cap. 2. num. 19. Mare Scott. var. resol. lib. 1. cap. 84. n. 10. & 11. Rota decif. 804. num. 2. & 3. coram Pen. impress. Lugdunen. & in Rec. decis. 148. numer. 15. 16. & 17. par. 15.

Et ita utraque Parte audita, & strenue defensa resolutum fuit.

ARGUMENTUM.

Ad validitatem Præsentationis spe-
ctantis ad Communiteatem quæ requirantur?

S U M M A R I U M.

- 1 Omnes de Communitate, aut ejus Repræsentantes vocari debent ad præsentandum, & quomodo?
- 2 Non vocati possunt agere de contem-
ptu ante lapsum termini, secus post illum. Limita ut ibi.
- 3 Legitimè impeditus potest constituere Procuratorem ad præsentandum cum aliis de Communitate.
- 4 Præsentatio fieri debet ab eis de Com-
munitate collegialiter.
- 5 Vocatio eorum de Communitate ad quem spectet?
- 6 Solemnis Convocatio, an sit de neces-
itate ad validitatem actus præsen-
tationis?
- 7 Præsentatio debet fieri à majori par-
te eorum de Communitate.
- 8 Præsentatio facta ab aequali parte eo-
rum de Communitate est nulla, & nu-
mer. 13.
- 9 Major Pars quomodo desumatur?
- 10 Illi de Communitate præsentare debent personam idoneam.
- 11 Major Pars illorum de Communitate præsentans inhabilem, an, & quando priuatur Jure præsentandi?
- 12 Super actu non præexistente non cadit derogatio.
- 13 Juspatronatus competere pluribus uti universis, non verò uti singulis, ex quibus probetur? & 15. usque ad 17.
- 18 Conferens aliqua bona Ecclesie, an,
& quando, non acquirat Juspatrona-
tus per hujusmodi collationem? & nu-
mer. 19.
- 20 Nec Patrono, nec Episcopo licet post perfectam fundationem Beneficii, alia onera, & conditiones adjicere, & ejus statutum immutare.
- 21 Ferro viam aperit, qui per contraria transit.
- 22 Communitas se donat Juspatronatus plus

pluribus personis, an præsentatio facienda sit ab ipsis, uti universis, vel potius, uti singulis? & 23.

24 Gratificatio an differat à derogatione.

25 Assensus Patronorum in provisione Apostolica requiritur de stylo, & urbanitate; non vero de justitia.

C A S U S VII.

Præter requisita Generalia, quæ requiruntur ad validitatem cuiuscumque Præsentationis, sunt alia requisita specialia, quæ specialiter requiruntur pro validitate Præsentationis spectantis ad Communiteatem.

1 Requiritur enim primò, quod vacato Beneficio, & habitâ per Communiteatem notitiâ vacationis, omnes de Communiteate intra terminum Iuris, si Communitas regatur per Congregationem omnium, si vero gubernetur per solos Decuriones, Priors, aut Regentes &c. juxta distinctionem relatam in antecedenti Casu num. I. isti soli vocentur per Edictum, Citationem, aut Injunctionem, & congregentur per sonum Campanæ, aut alio modo in loco solito. Calderin. conf. 9. & 10. de Iure Pat. Rota decis. 295. num. 5. & seqq. par. 6. Recent. & decis. 82. num. 3. par. 7. alias non votati possent agere de Contemptu, & quidem antelapsum termini positi in Edicto, quia post dictum tempus non audiuntur, dummodo non fuerint ignorantes, vel impediti, & constet de ignorantia, vel impedimento, re tamen integrâ, scilicet non sequutâ adhuc institutione præsentati. Lambert. de Iurepatr. lib. 2. part. 2. quest. 6. art. 26. num. 1. & 6. Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 9. cap. 3. num. 1. & seqq. & omnes votati intervenire debent ad actum præsentationis, ita ut si for-

3 rasse aliquis sit legitimè impeditus, & personaliter intervenire non valeat, possit constituere Procuratorem ad præsentandum cum aliis de Communiteate, Faguan. in L. Quia propter num. 5. de Elect. Vivian. de Iurepatr. par. 2.

Ratio est, quia præsentatio facienda per Communiteatem fieri debet ab eis de Communiteate collegialiter, & con sequenter omnibus congregatis, & coa-

dunatis, dum non possunt separatim ad actum præsentationis devenire, ut docent Felin. in cap. Cum omnes num. 46. de Constit. Federic. de Sen. cons. 65. sub numer. 1. Card. de Luca disc. 34. num. 12. de Iurepat. Rota decis. 268. num. 3. coram Mantic. & alii relat. per Rot. in Bononien. Parochialis 26. Ianuarii 1711. S. Constitit coram bon. mem. R. P. D. Caffarello, inferius legen.

Quæ vocatio eorum de Communiteate ad explendum actum præsentationis spectat ad eum, qui ex consuetudine, aut privilegio habet Officium convocandi, Abbas in cap. Cum nobis de elect. num. 9. Lambertin. de Iurepat. lib. 2. par. 2. quest. 2. art. 19. num. 5. Cobell. ad Bull. B. R. S. 3. gloss. 2. cap. 13. num. 44. Sed tamen hujusmodi solemnis convocationis non est de necessitate ad validitatem actus præsentationis, ita ut ex ejus defectu præsentatio reddatur nulla, fieri namque potest, quod omnes de Communiteate sint in aliquo loco, licet non solemniter congregati, & omnes faciant præsentationem, quo casu ista eam vim haberet, quam habuisset, si omnes de Communiteate fuissent solemniter congregati, nec posset aliquis dare de nullitate hujusmodi præsentationi, ex eo quia sit facta absque solemnis convocatione eorum de Universitate: & ratio est, quia in hoc casu nullius esset præjudicium, dum quilibet præsentavit, & quilibet consentit, & sic nemo est, qui lèdatur juxta Barthol. in l. Observare Cod. de Decurion. Corn. conf. 224. num. 13. lib. 4.

Secundò. Requiritur, quod, congregatis eis de Communiteate ad explendum actum præsentationis, Præsentatio fiat saltem à majori eorum parte; nam si fieret à minori, vel ab æquali parte eorum de Communiteate præsentatio esset nulla, eo quia non diceretur facta à Communiteate, dum hæc non repræsentatur per minorem, nec per æqualem, sed per majorem partem eorum de Communiteate ad Text. in cap. Quoniam de Iurepatr. ibique Abbas num. 13. Butrius num. 11. Lambertin. de Iurepatron. lib. 2. par. 3. quest. 4. art. 2. num. 2. Campell. ad Constitut. Dusat. Urbini Decret. 24. n. 16. Rota in Majoricen. Beneficii, §. Et denique,

& §. Hujusmodi 6. Decembris 1709. coram R. P. D. Ansaldo inferius legen. num. 11.

Major autem Pars desumitur respectu omnium de Communitate, non verò respectu singularium partium, & quidem respectu omnium de Universitate vocatorum, & intervenientium intra terminum Juris ad actum præsentationis, non verò respectu etiam eorum vocatorum, & non interventionis, ita ut si ex eis de Communitate vocatis ad præsentationem interveniunt intra terminum Juris, solum duæ partes, vel minor pars, illi, qui veniunt instantे termino Juris procedere possunt ad præsentationem, quia illæ duæ partes, aut minor pars non tenentur dimittere Ius suum propter absentiam aliorum, & præsentatus à majore parte istarum duarum partium est instituendus ad tradita per Abb. in cap. Cum nobis de Elect. num. 3. Lambertin. de Iurepat. par. 2. lib. 2. quæst. 2. art. 19. num. 15. Palm. conf. 10. num. 4. Rota decif. 809. num. 10. coram Buratt. fecus si non instaret terminus Juris juxta Rot. in Siracusana Propostura 5. Decembris 1699. coram Muto impress. apud D. Piton. Discip. Eccles. 13. num. 46.

10 Tertiò. Requiritur quid illi de Communitate præsentent personam idoneam, & habilem, & habentem omnes qualitates ad obtinendum Beneficium requisitas tam de Jure Communi, quam ex lege fundationis; nam incapax, & inhabilis non potest præsentari, nisi sub expressa conditione capacitatis, quæ debet intra terminum Juris supervenire, alias præsentatio esset nulla. Card. de Luca de Iurepat. disc. 45. num. 7. Barbos. de Poteſt. Episcopi alleg. 72. num. 78. Rota apud Vivian. de Iurepat. decif. 147. num. 19.

11 Eſſi major pars eorum de Communitate præsentaret scienter, & absolute indignum, & inhabilem, minor autem pars præsentaret habilem isto caſu privaretur major pars pro ea vice Jure præsentandi, & totum Ius accresceretur minori parti, ita ut ab hac præsentatus esset instituendus, fecus si major pars præsentaret indignum, & inhabilem, & quidem non ex lege fundationis absolutè ignoranter, tunc enim non privaretur Jure præsentandi, sed posset intra eundem terminum, immo etiam intra novum à die notitiae inhabi-

litatis primi, aliud idoneum præsentare, & iſti deberetur institutio, excluso præsentato à minore parte; sed si præsentaret inhabilem juxta legem fundationis claram ignoranter, tunc privaretur Jure præsentandi pro ea vice, quia allegari non potest ignorantia Legis clarae fundationis, Lambert. de Iurepat. lib. 2. par. 1. quæſt. 10. art. 4. num. 17. & 23. Pax Iordan. tom. 2. Elucubrat. lib. 10. tit. 7. num. 370. Rota in legen. Iurispatr. 16. Iunii 1708. §. Tam tum coram R. P. D. Malines Decano.

Quod requisitum latissimè pertractavit cum pluribus Casibus, & limitationibus D. Advocatus Pitonius in ejus Tractatu de Controv. Patron. alleg. 2. nunc Parmæ impresso, ad quem remissive me habeo pro notitia totius materiæ.

R. P. D.

AN SALDO

Majoricen. Beneficii.

Veneris 6. Decembris 1709.

Expreſſerat Jacobus Sanctissimo Domo Noſtro per liberam resignatiōnem vacasse Beneficium in Parochiali Ecclesia Oppidi de Binisaem, quod de Jurepatronatus Laicorum, ſcilicet pro tempore existentium Juratorum, ſive Consulum ejusdem Oppidi ex fundatione, ac dotatione exiſtebat, quodque in hujusmodi fundatione cautum reperiebatur, quid ad illad nonniſi Presbyter, ſeu Clericus ad pulsanda Organa Peritus, & inſtituſi filius naturalis ipſius Oppidi præſentaretur. Quamobrem cum ipſe talibus qualitatibus polleret, expofulabat, prout obtinuit de codem Beneficio provideri de conſensu tamē ſaltem medietatis Patronorum, & respectiū ſub opportuna derogatione alterius medietatis, cum non ſoleat S. Sedes Beneficia etiam per viam puræ resignationis admissæ de ſtylo, vel honestate conſerre, niſi vel præcedente, vel ſubſequente conſensu Secularium Patronorum, ſicuti teſtantur Innocent. in cap.

cap. ult. in fine de renunciat. ibique Abbas, ceterique Canonistæ, Bero in cap. 1. nu. 78. & seqq. de Iurepatron. Mando. consil. 7. numer. 4. & 13. Paris. de Resignat. Benefic. lib. 2. qnaſit. 4. num. 4. & num. 54. Gonzalez ad regul. Cancellar. gloſ. 52. num. 54. in fine.

Reportato per Jacobum assensu duorum tantummodo Juratorum, qui de cætero medietatem materialiter constituebant, deinceps quoque bono, ut dicitur fato ab initio hujusmodi suæ provisionis, seu Litterarum Apostolicarum exequutionem obtinuit in partibus, commissaque de more per Signaturam Justitiæ Mibi Causa ad Instantiam omnium successivæ creatorum Juratorum, cum clausula Parito litteris arbitrio in ancipiti per duas vices stetit victoria, sed adscito suffragio Quinti, & Sexti Corresponsalis de stylo nostri Auditorii tandem succubuit, mediante impli- cita revocatione ejusdem sententia, uti præferebat Rescriptum *Intrare arbitrium.*

Cum enim Litteræ Apostolicæ collati- vae Beneficiorum hanc sibi promercantur venerationem, maximè quando fuerunt exequutioni demandatae per sententiam, sive decretum, ut non deceat procedere ad normam aliorum Judiciorum, quæ prophanum interesse concernunt, & non pro- veniunt à summo fonte omnium Jurisdic- tionum Pontifice, loco cæterarum formularum, quæ consuescunt adhiberi in aliis causis, & negotiis, quando materia appareat digna alterius revisionis, usurpar- tur proinde simili clausula Parito litteris arbitrio cum commissione directa, vel per unam, vel per alteram Signaturam Gratiae, & Justitiæ, aut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aut Sacra Rotæ Auditoribus, aliis quippe Judicibus non delegatur, seu tribuitur hoc arbitrium, uti testatur practicus Signaturæ Decanus, Marchesan. de Commis. par. pr. de Com- miss. appellat. ab exequut. Brevis cap. 2. nu- mer. 39. cum duobus seqq. & post eum Modern. Asculan. ad Stat. Urb. in cap. 167. ad Stat. Urb. tit. de Appell. alias annotat. 52. art. 1. ſect. 4. num. 263.

Et ob id, ut præmisimus vice infirma- tionis sententia, vel declarandi decretum aliquod inexequibile, magis modestè ref-

pondetur intrare arbitrium, & de cætero per ante à præfata sola clausula, & com- missio non permittit absque vitio atten- tatorum demandari posse Litteras execu- tioni effectivæ, scilicet per consummatio- nem ejusdem exequutionis, quoque Rota non cognoscat, an tale intret arbitrium, quantumvis ubi exequutio præcedenter, & legitimè fuisset consumpta, eadem clausula arbitrio ipsam non retrahet, & infringat, ut de prima prosequitur idem Modern. Asculan. ubi proximè sub num. 266. allegando Rotam in Valentina Praeceptorie 10. Maii 1627. §. Satis constare coram bon. mem. Card. Virili, & de secunda Rota decif. 275. in fine coram Bich. decif. 1057. num. 1. & decif. 2210. num. 2. & seqq. coram Coccin. decif. 276. nu. 9. & 10. par. 19. Recent. & in Forolivien. Canonicatus Theo- logicalis 25. Iunii 1700. §. Posthabita etiam coram Me.

Principale igitur motivum, per quod affirmativa, ut diximus, prodiit refolu- tio, radicabatur in fundamento inelucta- bili, per quod omnis Gratia Sanctæ Sedis ex defectu intentionis certissime corruit, quoties Litteræ non apparent justificatae, & eo fortius quoties eadem Litteræ post- medium examinatae, noscuntur subrepti- tæ, vel obreptitæ, quia tunc videtur rapina, & non gratia, uti de hisce propo- positionibus plena sunt volumina, & videre est in proposito non sequuntæ justificatio- nis per DD. in cap. 2. de rescript. Rota decif. 92. numer. 2. coram Emerix Iun. decif. 100. num. 4. par. 12. Recent. & in Ma- joricens. Parochialis de Monaco 2. Iuli 1708. §. Quoties namque coram Reverendissimo Omaña Episcopo Giennen. & in proposito subreptionis, vel obreptionis, quarum species distinguuntur, vel à racendo illud verum, quod erat necessarium exprime- re, vel ab exprimento illud falsum, quod veritati requisita repugnat, connotarunt Dec. in cap. Super litteris num. 4. de rescript. Ros. de exequut. Litter. Apostolic. part. pr. cap. 6. num. 13. & seqq. Rota decif. 302. num. 4. coram Bichio, in Parmen. Beneficii 28. Ian. 1701. §. Enim coram R. P. D. meo Scotto, in Mediolanen. Beneficii 9. Decem- bris 1707. §. Sicut enim coram R. P. D. meo Caffarello Alme Urbis Gubernatore, & in Melevitana permutationis Commendarum

26. Junii proximè præteriti, §. Breve enim coram R. P. D. meo Lancetta.

Saltem siquidem implicitè Jacob supposuerat obtinuisse consensum, vel se se fuisse præsentatum à medietate Patronorum, scilicet Juratorum pro tempore memorati Oppidi, vel in omnem casum implicitè supposuerat sese expectare futurum consensum ejusdem medietatis, cum enim Papa (sunt verba Litterarum) pro altera medietate Patronorum in eundem Iacobum non consentientium pro ea vice derrogaverit per necessarium antecedens Jacobus presupposuerat Pontifici se se alterius medietatis fretum esse consensu, 12 super actu etenim non præexistente difficile cadit derogatio, sicuti dicimus de privatione, quæ habitum supponit ad Text. in leg. Legatum 21. ff. de admin. vel anfer. legat. leg. Decemstipulatus 116. ibique Summator Bartolus ff. de verb. oblig. Rota decis. 637. num. 29. par. 19. Recent. & in Asculana successionis 9. Maii 1707. in principio coram Me, & in proposito advertunt Mandos. consul. 7. num. 15. & seqq. Paris. de resignat. lib. 2. quest. 4. num. 55. eadem Sacra Rota decis. 214. numer. 18. & seqq. coram Ottobono dec. 509. num. 39. par. 14. & dec. 181. num. 20. & seqq. par. 19. Recent.

Hujusmodi verò presupposta medietas non poterat in præsenti casu unquam verificari, licet enim quatuor in personis forent Jurati, & horum duo, vel præsentassent, vel consensissent in personam Jacobi, cum tamen ad eosdem Juratos hujusmodi Jus præsentandi non attineret ut singulos, sed uti repræsentantes ipsum Oppidum, seu Communitatem, hi duo non faciebant ullo modo medietatem, cum unica, & individua sit vox Communitatis, & non dicatur emissa in simplici paritate, sed exquirat præpollentiam, vel ad numerum Congregatorum in duabus partibus, vel saltem majoris partis eorundem Congregatorum, quemadmodum plures casus distinguendo semper tamen concludunt Abb. in cap. Cum inter universas num. 9. de Elect. Castr. in leg. 3. num. 9. ff. Quod cujusque universitatis nom. ibique Gloff. verb. Due partes, communiter Doctores, Gratian. discept. forens. cap. 933. num. 3. & 4. Pac. var. lux.

Pars I.

cubr. tom. 1. tit. 4. cap. 19. num. 89. Cresp. de Valdaur. obseruat. 112. num. 22. Otter. de Official. Reipubl. cap. 4. num. 2. Lefæ de Jur. univers. par. 1. cap. 3. à num. 75. ad 78. Cobell. ad Bull. Bon. Regim. cap. 31. numer. 136. Boer. decis. 111. Capyc. decis. 4. num. 1. & seqq. Rota in Aprutina Parochialis 15. Januarii 1703. §. Adevertendum coram R. P. D. meo Priolo, & ita in specie respectu Juris præsentandi spectantis ad Communitatem absolutè docent, & firmant Abb. in cap. Quoniam num. 13. de Iurepatronat. ibique Butr. num. 11. 10. Andr. num. 3. & in cap. Cum omnes num. 10. de Constitut. Felic. num. 3. cap. allegat. 78. num. 2. verific. Nam si tanquam Lambert. de Iurepatron. lib. 2. par. 3. quest. 4. art. 2. num. 2. Rota decis. 148. la 2. num. 10. post Vivian. de Jurepatron. decis. 443. num. 19. & 20. coram Merlin. decis. 568. num. 2. & decis. 262. num. 1. par. 14. decis. 22. numer. 1. par. 16. Recent. apud quos ulterius expreſſe infertur, & dicitur, quod gratia proinde derogatoria medietatis nullatenus in his terminis operetur, ut signanter videre est in Firmana Beneficii 12. Maii 1595. coram Blanchett. impressi apud Garz. de Benefic. par. 10. cap. 3. de devolut. numer. 13. & in Aquilana Jurispatronatus coram Corrad. apud Vivian. de Iurepatronat. dicta decis. 142. la seconda num. 10. ubi plures Concordantes.

14 Quod autem eisdem quatuor Juratis competenteret, sive attineret Jus præsentandi ad hujusmodi Beneficium uti corpus, sive uti universos, non verò uti singulos palam visum est resultare ex iis, quæ gesta legebantur in concreto Fundationis istius Beneficii: Exordiendo siquidem à principio Communitas, sive Universitas imparita fuit Juratis facultatem obligandi eandem Universitatem pro annuis libris 28. & de facto successivè ex redditibus Communitatis, videlicet ex proprietate cuiusdam census librarum 560. assignata extiterunt hujusmodi 28. libra in dotem Beneficii; Quamobrem si Beneficium noscebatur erectum ex bonis Universitatis, clara emergebat sequela, quod Jus præsentandi remanserit ex ipsa erectione acquisitum eidem Communitati, & quoad exercitium illam repræsentantibus jure communitativo, sive Collegii, & Universitatis,

Y

tis,

tis, ut rectè explicat Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. part. 2. quæst. 7. artic. 15. num. 9. vers. Cum Ecclesia est fundata, constructa &c. & lib. 2. part. 2. quæst. 2. art. 8. num. 4. Rota in Majoricen. Beneficii 15. Junii 1699. coram Me confirmata 29. Martii 1700. coram bono mem. Muto serè per totam.

Quin aliquam amaritudinem ingerere posset, quod in resolutionibus, sive, ut Germani dicunt in recessibus ipsius Universitatis concomitanter ad decretum erectionum de redditibus ejusdem Universitatis deveniendo postea ad exercitium istius jurispræsentandi adjecta fuerit illa conditio, ibi: *Ita tamen, ut honorabiles Jurati sint Patroni ejusdem Beneficii, quoniam id erat intelligendum repræsentativè ad ipsam Universitatem, cum omnis potestas etiam in quibuscumque guberniis ab initio residenceat semper in Populo, & postea transitum faciat, vel in Principem, vel in Optimates, vel in Senatum, vel in illorum plures personas; quæ Aristocraticum, vel Democraticum Gubernium efformant, sed hi omnes induunt personam, & potentiam Universitatis, & Populi, & idē notant Eruditū, quod etiam Principes singulares ad ostendendam imhibitam in se ipsis Reipublicæ, seu populorum Jurisdictionem adhibeant pronomen *Nos*, excepto Summo Pontifice, qui adhibendo pronomen *Nos*, jure proprio utitur, cum suam minimè potestatem sortiatur, neque à Populis, neque ab Electoribus, sed immediatè à Summo Deo, quemadmodum oppositè ad alias Potestates monent Doctores In leg. 1. Cod. de veter. Jur. enucleand. de Elect. Amaya in titul. Cod. de Decurion. Civitat. lib. 10. num. 14. & seqq. R. P. D. Zaulis ad Statut. Favent. lib. 1. Borell. de Magistrat. Edict. lib. 1. cap. 1. num. 25. Boleng. Specul. Princip. Rub. 14. §. Veniamus num. 7. Camill. Borell. de Regis Catholic. præstant. cap. 31. num. 10. refol. de Iur. Universit. cap. 4. num. 2. Fregos. de regim. Reipublic. lib. 7. disput. 19. num. 1. tom. 1. Knipschid. de Iur. & privileg. Civitat. Imperial. lib. 5. cap. 1. num. 5. cum seqq. & in individuo Jurispatronat. Lambertin. eodem tract. de Iurepatronat. par. 2. lib. 2. quæst. 2. art. 10. num. 4. & art. 11. num. 1. & 2.*

15 Eoque certius, quia in nostra thesi ipsi met Jurati deveniendo successivè ad actuallitatem erectionis ejusdem Beneficii declararunt id agere nomine Universitatis, ibi: *Ex nostra &c. voluntate per Nos, & nostris nomine Universitatis &c. & deinde: Ius verò patronatus nostri Beneficii, nobis, & nostris successoribus in Officio reservamus*, unde jungendo erectionem ab ipsis Juratis factam nomine Universitatis, & expressionem Officii ab eis habitam, nequibat intelligi tam erectione, quam reservatio jurispræsentandi, nisi nomine ipsius Officii representativi Universitatis, nunquam valebat extorqueri ad privatas pro tempore singulares personas ad notata per Baldum confl. 210. num. 1. lib. 2. Postb. resolut. 104. num. 2. Mantic. de tact. & ambig. lib. 6. tit. 12. num. 12. Rota dec. 202. num. 8. & 9. coram Merlin. decis. 54. n. 5. par. 12. Recent. in Leodium. Vicariæ 10. Decembris 1698. §. Non relevante coram Reverendissimo Omaña Episc. Giennen. & in Hipporegiens. Parochialis 21. Iunii 1700. §. Alioquin coram Reverendissimo P.D. meo Molines Decano.

Et denique evidentius, quia finaliter in eadem erectione iidem Jurati post factas assignationes reddituum Beneficio erigendo obligarunt omnia, & singula bona dictæ Universitatis innitendo eo mandato, quod dicuntur à Civibus, & à Populo obtinere statim, ac extiterunt creatis, sive electi Officiales, obligandi scilicet Universitatem, & gerendi omnia, quæ ad finem evitandi necessitatem quotidianaæ convocationis Populi, & Civium facere deberet ipsa Universitas, & sic etiam præsentandi ex iis, quæ monuerunt Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. art. 5. quæst. 7. principal. par. 1. num. 20. Choel. ad Bull. Boni Regim. cap. 10. num. 44. adeout non ex alio motivo fuerit attributa expressa facultas Juratis præsentandi, sive dictum, quod *Jurati sint Patroni*, nisi quia generale mandatum, quo pollebant circa alia negotia Universitatis, sat non erat ad effectum præsentandi pro ipsa Universitate, cum ad hunc effectum mandatum omnino speciale requiratur Faber. in §. Procuratori Institution. De his per quos agere pot. Roccb. de Iurepatronat. verb. honorific. Vivian. eodem tract. lib. 5. cap. 6. num. 2. Golin. de

Fro-

Procurator. part. 2. cap. 5. num. 190. Rota decis. 245. num. 4. lib. 2. coram Put. Firmato itaque ex præmissis, quod juspræsentandi competenteret Universitati, quodque Iurati nonnisi representativè ad eamdem Universitatem devenire possent ad præsentationem, sed eo modo, quo praticabatur in cæteris negociis Communitatibus, collegialiter nempe ad repræsentandum eamdem Communitatem, quo casu semper ad minus exigitur major pars ipsius Collegii, ut etiam ponderatum fuit in dicta Majoricen. Beneficii 15. Iunii 1699. coram Me confirmata 29. Martii 1700. coram Muto.

Quodque demum specifica facultas Juratis attributa non sonaret nisi in magis speciale mandatum, quod necessarium semper existit ad præsentandum, parum refragabatur, quasi ad eversionem acquisitionis Jurispatronatus factæ eo solemniori modo, quo poterat nempe per fundationem, & donationem animadversio, quod etiam ejusdem Beneficii donationi contribuerit quidem Joannes Pons quinquaginta libras, ac propterea si Iuratis fuit attributa facultas præsentandi fuerit quoque copulativè concessa per largitionem Tertiij Fundatoris, in quibus circumstantiis non amplius intret fundamentum præsentationis ipsius Universitatis, quæ secum propriè fert jus collegiale, sed alterum Jurispatronatus relieti, seu reservati per tertium Fundatorem, seu Patronum ad favorem plurium personarum, in quibus terminis regula indubitanter militat in contrarium, scilicet, quod Juspatronatus, seu præsentandi relictum pluribus Officialibus, seu pluribus personis spectet ad easdem plures personas, ad eosdem Officiales, ut singulos, & non uti Collegium, ut citra contradictem affirmant Sanchez consil. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 100. num. 6. Tondut. quest. Canonicas. par. 3. cap. 159. numer. 5. Gratian. discept. forens. cap. 211. numer. 7. Rota decis. 268. num. 2. coram Mantica, & decis. 244. n. 1. coram Dunozz. Iun.

18 Quoniam hujusmodi discursus, & omnes supradictæ auctoritates reddebantur ab hodierna hypothesi penitus extraneæ, non enim subsistebat, quod Iurati adipisci potuerint hanc potestatem præsentan-

di, sive disjunctivè, sive copulativè ab ipso de Pons, seu à quolibet alio contribuente fundationi, & erectioni, siquidem idem de Pons, & insimul Communitas radiciter divulserunt objectum, dum prædictus de Pons contribuendo supradictas libras 50. non intellexit acquirere ullum Juspatronatus, vel facultatem alteri concedendi, sed aperiè fuit protestatus supradictam quantitatem (sunt verba præcisa) gratis, & amore offerre, sicque tantum abest, ut ex illius largitione Iurati potuerint tanquam à tertio nancisci potestatem præsentandi, ut potius ejusdem tertii largitoris respectu cessasset quodlibet Juspatronatus, prout contigit quando ad fundationem Beneficii concurrunt simplices Benefactores, & hæc sane est ratio, propter quam Beneficia, nisi de diversa Fundatorum voluntate constet, veluti fundata ex oblationibus Christifidelium libera præsumuntur, ut advertunt Sanchez. quest. moral. lib. 2. cap. 3. dubitat. 70. num. 6. Lambertin. de Iurepatron. lib. 1. par. 1. quest. 7. artic. 8. & 9. Rota decis. 1. num. 3. de Iurepatronat. coram Crescent. decis. 62. num. 6. & decis. 67. n. 3. coram Carilli.

19 Palpabilius quia, ut præmisimus Universitas quoque in hoc ipsum conspiravit, quia totaliter intenta ad fundandum integrè Beneficium de suis redditibus noluit assentiri, quod iste de Pons aliquid super Beneficio prætenderet, ibi: *Cum conditio tamen exposta, quod gratis, & sine ulla spe illas obtulerit: quamobrem ex ipso facto correbat hæsitatio, quando tamen & in jure habemus, quod qui non contribuit pro dote saltem pro medietate, prout hic evenerat, habetur loco Benefactoris, sed non acquirit Juspatronatus cap. Nemo Ecclesiam de Consecration. distinet. 1. gloss. 1. in cap. Quicumque il 2. 16. quest. 7. Mar. Anton. var. resolut. lib. 1. resolut. 47. num. 4. Gratian. discept. forens. cap. 177. sub n. 24. Vivian. de Iurepatronat. par. 1. lib. 2. cap. 2. sub num. 4. Lotter. de re Beneficiar. lib. 1. quest. 37. num. 3. & seqq. & n. 13. & seqq. Panimoll. decis. 9. num. 14. Rota decis. 403. num. 5. coram Peuting.*

Denique in oppositum visa non fuit quicquam relevare posse prætensa obseruantia nimirum, quod hujusmodi Jus

præsentandi aliás contra hucusque ponderata passum fuerit divisionem in duas medietates, adeout Episcopus gratificaverit in hac paritate quendam Nogueram à medietate (ut dixit Ordinarius in decernenda postmodum institutione) Patronorum præsentatum Summ. Jacobi distributo sub die 28. Februarii currentis anni num. 4. Proindeque ea foret attendenda pro di-remptione saltem hodiernæ q̄uestionis non solum ex nimium efficaci, & generali robore observantia, sed etiam quia proveniebat ab ipso Ordinario, & effectuationem fuerat sortita, cumque per ejusdem Nogueræ resignationem præsens adamussim contingenter vacatio, non poterat hic verè novissimus status non favere Jacobo, prout fancivere Innocentius III. & Alexander III. in cap. Querelam 24. de Elect. & Elect. potestat. & in cap. Consultationibus 19. de Jurepatron. cum aliis plenissimè cumulatis in illa Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707. in princip. coram Me.

Arrisit quippe replicatio, quod quid sit an hujusmodi status, sive exemplum applicaretur ad præsens, ubi agebatur de collatione mera Beneficii mediante dumtaxat ad cautelam, quatenus opus foret, derogatione Jurispatronorum, præfatumque exemplum percutiebat gratificationem factam ab Ordinario, cui gratificationi licet locus aperiatur in paritate suffragiorum, & tamen præcipue pender à meritis personalibus, quibus prædictus supra compræsentatum gratificatus effulgeat oculis Episcopi, ut notat Guttierrez. consil. 22. num. 22. Corrad. in prax. Beneficiar. lib. 3. cap. 6. num. 50. cum seqq. Rota decis. 343. numer. 4. coram Peutinger. decis. 458. num. 4. coram Cerro, & decis. 911. num. 6. coram Emerix Iun. & in Mediolanen. Iurispatronatus 3. Iulii 1684. §. Observarunt coram bon. mem. Pauluccio.

De reliquo, sive in omnem casum, nec locus erat observantia interpretativa, nec efformationi alicuius status quantumvis ultimi, qui nocere posset veritati, dum observantia interpretativa nunquam attenditur, quando sumus in claris, nec ulla interpretatione indigemus; ultimus vero status nec pariter in ulla habetur consideratione, utpote non excedens fimbrias,

& importantiam nudi possessorii, quando absorbetur à publico Instrumento præferente dari nequaquam posse hanc medietatem, nec admitti ullam derogationem alterius prætensæ medietatis, ut pariter fuit limitatum post Abb. in cap. Gravis de restitut. Spoliator. Dec. consil. 126. num. 3. Capon. discept. forens. 263. artic. 4. num. 41. tomo 4. Rota decis. 38. numer. 8. coram Priolo decis. 352. num. 17. parte 16. Recent. in illa Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. §. Quod si non adhuc, & §. Unicus aitius coram Me.

Hisque omnibus addebat aliquis ex Dominis, Jacobum quoque defecisse in narrando Pontisci, quod præcedenter, & ante illius impetrationem fuerat ab ipsa Communitate, ad præcsum finem, ut eadem Communitas, & Ecclesia resti megl̄ servita all' Organo, factum stabilitamentum, quod in caso di vacanza, il sopradetto Benefizio si habbia da conferire per concorso dellí Oppostori, quale passato per esame rigoroso di tre Organisti &c. si facesse l' elezione del migliore, quodque hoc ipsum positivè approbaverat, & confirmaverat Ordinarius, utique enim si Jacobus expressisset hujusmodi intermedium alterationem, quæ ad melius profecto tendebat, & in uberiori Divini Cultus augmentum Papa, vel denegasset absolute minimè servata hac circumstantia, seu solemnitate gratiam Collationis, & derogationis Jacobo, vel saltem difficilius concessisset, quod exuberat ad inducendam subreptionem, & defactum voluntatis in Pontifice, Felin. in cap. Super litteris num. 8. de rescript. Cajador. decis. 12. num. 14. de præbend. Rota decis. 311. num. 7. coram Cefso decis. 189. num. 17. coram Bich. decis. 294. coram Royas decis. 204. num. 43. par. 8. decis. 54. num. 32. par. 14. Recent. & in Melevitana Permutationis Commendarum 26. Iunii currentis anni, §. Ulterius coram R. P. D. meo Lanceta.

Cæterum apud majorem partem Domini norum tale postremum eti plausibile motivum visum non fuit abstractivè, & de per se sufficiens ad prosterriendam Gratiam Jacobi, quia quidquid esset, an idem Jacobus hæc facta conciret, adhuc donec, & quoque præter Episcopum Sancta Sedes, seu S. Congregatio Concilii lux con firma.

firmationis munimine petitionem non roboravit, certè hæc super additio qualitatis, seu nexus nullibi tenebat, cum nec Patronis, nec Episcopo liceat post perfec²⁰tam fundationem Beneficii sub quolibet prætextu etiam majoris boni alia vincula, & onera superimponere, & quomodo libet immutare statum, & conditiones Beneficii jam canonice erti, & stabiliti, sicuti uno ore convenienti DD. in Clementina, *Quia contigit de Religios. Domib. Barbosa ad Sacr. Concil. Trident. sess. 12. de reformat. cap. 6. num. primo, & seqq. Cened. practicar. quest. lib. primo, quest. 35. num. 12. Caren. resolut. 142. num. 8. Tondut. resolut. Beneficiar. cap. 112. ex num. 3. cum seqq. Monet. de Commutat. ultimæ voluntat. cap. 5. quest. 11. num. 312. Corrad. in præ. Beneficiar. lib. 2. cap. 10. numer. 153. & seqq. Rota decis. 124. num. 6. coram Emerix Jun. decis. 220. numer. 33. part. 11. in Bononiæ. *Jurispatronatus de Ghisleriis 21. Junii 1695.* §. Hinc in necessarium coram bon. mem. Pio.*

Quapropter cum Jacobus antequam Sancta Sedes, seu Sacra Congregatio discussa materia robur adjecerit huic novæ alterationi, & conventioni gratiam reportaverit, & sic de tempore, quo actus remanebat adhuc imperfectus, & nullus, ideo etiam data ejus scientia, nullatenus ipse Jacob hoc reticendo inciderat in subreptionem, quæ posset Gratiam irritare, non expressio etenim actus nullius, & insistentis, nec causat subreptionem, nec gratiam infringit, ut animadverrit Abbas in cap. Per vestras num. 11. de donat. inter Vir. & Uxor. Felin. in cap. Super litteris num. 15. de rescript. Alex. consil. 95. in fine lib. 2. de Ros. de Exequut. litter. Apostolic. lib. primo, cap. 5. num. 36. & seqq. Rota decis. 209. num. 3. coram Buratt. decis. 252. num. 24. par. 8. Recent. & in Cabiloniæ, seu Ordinis Cistercieñ. Jurisdict. 3. Junii 1709. §. Nec allegare coram R. P. D. meo Molines Decano, & in individuo idem de Ros. de Exequitorum litterarum Apostolicarum cap. 13. num. 57. Rota decis. 665. num. 12. & seqq. par. 18. Recent.

Placuit tamen ex alio capite idem motivum, ex quo magis, atque magis ab eo resultabat certitudo, quod hoc Juspatronatus verè residet penes Communitatem

saltē quoad habitum, seu ra dicaliter, quamvis illius audum exercitium in præsentando translatum ab eadem Communitate fuisset in Juratos, ipsam tamen semper Communitatē tam vigore Mandati generalis, quām ut supra specialis repræsentantes, aliās explicuissent hunc actum, sive convenissent in hanc additionem, & innovationem soli Jurati, jam, ut prætendebatur effecti Patroni, & nunquam una simul cum Juratis intervenissent cæteri Consiliarii, aliquæ conscientes integrum Corpus ipsius Universitatis, atque hæc erat vera observantia facti explicativa intentionis Fundatorum, & attendibilis, ut de observantia practicata per contrahentes post contractum dixerunt Rocc. disput. Jur. select. cap. 193. numer. 8. & 9. Caren. resolut. 10. numer. 3. Panimoll. decis. 137. num. 19. Rota decis. 26. num. 14. coram Ottobon. decis. 118. num. 14. coram Emerix Jun. decis. 469. num. 11. part. 18. decis. 354. num. 13. & decis. 674. num. 22. part. 19. Recent. cum aliis in annotat. ad meas decisiones inter hactenus impress. decis. 52. num. 3. & in proposito Lotter. de re Beneficiar. lib. 2. quest. 10. numer. 108. Rota decis. 244. num. 5. coram Dunozett. Jun.

Ista itaque fuerunt potissima fundamenta hodiernæ resolutionis, sed quia, ut à principio enunciavimus, per tres usque vices oportuerit cum adjutorio quinti, & sexti Corresponsible illam capere, & ut veritas, quæ est finis pandendarum Decisionum ante Sententiam, seu Causæ expeditionem, plus valeat eluescere, Ego implendo quantum fieri potest munus Ponentis non omitenda credidi, quæ per alios Dominos diversimodè sentientes ad ducebantur, Ferro enim viam aperit, qui per contraria transit, monebat Bald. in leg. Precibus, Cod. de imparibus, & aliis substitution. quæ refert Capon. disceptat. for. tomo primo, discept. 50. sub numero primo.

In primis namque iidem Domini in adversam Sententiam ambulantes annotabant abstractivæ, quod conclusio superius insinuata de Jure præsentandi relicto pluribus personis intelligatur competere ut singulis, erat verissima, & pariter erat verissima altera, quod Juspatronatus pertinens ad

ad Communitatem, non recipit divisionem, sed tanquam una vox individua illa major pars hominum de Universitate, sive illæ duæ tertiaræ suffocent partem minorrem, vel alteram tertiam non verificabili unquam casu in Communitate hujuscem paritatis, certò certius ad explendam quemcumque actum Collegiativum, sive præsentationis, sive alterius deliberationis, prorsus inefficacis, ut bene in ordine ad primam conclusionem docet antesignanus Felin, in cap. Cum omnes sub n. 29. versc. In dubio autem de Constitutionibus, Sanchez conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dab. 100. num. 6. Gratian. disceptat. 211. numer. 7. Barbosa vot. decif. 121. num. 3. Tondut. quæst. Canonie. part. 3. cap. 159. numer. 5. Lambertin. de Jurepatronatus lib. 2. part. 2. quæst. 2. art. 8. num. 14. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. num. 222. & 227. Lotter. de re Beneficiar. lib. 2. quæst. 10. num. 107. Rota decis. prima, & decis. 2. utrobique. num. 2. coram Cæsar. de Graß. & decis. 31. num. 12. coram Comitul. de Jurepatronatus decis. 268. num. 2. coram Mantic. & decis. 224. num. primo, coram Dunozzett. Senior. & circa secundam Abbas in cap. Ecclesia vestra 4. de elect. num. 4. & 5. Gonzalez in cap. primo num. 5. in fine, De his, que sunt à major. part. Capitul. Frances. de Eccles. Cathedralibus cap. 8. num. 353. & seqq. Modern. Roman. disceptat. 4. n. 21. tomo primo, Rota decis. 731. num. 16. coram Dunozzett. Jun. & in Gerunde. Anniversariorum de Guixolis prima Iulii labentis anni 1709. §. Neque Beneficiatis coram R. P. D. meo Chriſpo; cum aliis superiori allatis, & habemus quotidie, quando ab initio voces sunt distinctæ, ut dicatur illa vox residere penes majorem partem efformantium eamdem unicam vocem spreta penitus minori ad passim firmata per Abb. in cap. Scriptum num. 6. de elect. Lambert. de Jurepatronatus lib. primo part. 2. quæst. prima art. 25. num. 17. Cardinalis de Luca eodem tractat. disc. 54. num. 6. Rota dec. 2. num. 6. part. 7. Recent.

Ait in concreto hodiernæ controversiæ subiectebant æquivocum in hoc versari, quia secunda conclusio applicari valueret ad rem, quoties simpliciter tractaretur de præsentatione facienda per Communitatem, in cujas resolutionibus debent, vel

duæ tertiaræ Congregatorum partes, vel saltem major in eundem sensum coalescere; Verum in præsenti Communitas quidem erat in corpore habitualiter Patrona, & si aliud non esset, tunc ambiguus non valebat, quod ejus vox esset individua, & præsentatio facienda foret collegiativæ, quodque non intraret hypothesis medietatis, & habens medietatem Universitatis pro se nullam vocem habere dicitur, ac si non foret ab ullo præsentatus, sed dum ipsa Communitas, quoad Jus præsentandi, se quodammodo spoliaverit omni facultate, illamque tribuerit Juratis, qui minimè in omnibus repræsentabant Communitatem, ut apparebat ex ea altera resolutione capta per Communitatem super concursu in futuris vocationibus faciendo, in ea quippe intervinerunt præter Juratos, etiam nominatum plures Consiliarii, sicuti videmus plerumque in Rebus publicis potestatem in aliquibus stare apud singularem Magistratum, majorem apud Senatum, & integrum apud totum Reipublicæ corpus, sed quoad rem nostram evidenter erat, neque Communitas in tribuendo hujusmodi potestatem dixerat, quod Jurati hoc ficerent nomine Universitatis, attento solùm eorum officio, alijs, ut mox diximus nusquam repræsentativo totius Communitatis, ad quam repræsentationem efformandam requirebantur etiam Consiliarii, ceterique illam constituentes; Et ecce quod eamdem potestate, sive Jus præsentandi transferendo, seu donando Juratis, & sic pluribus personis rectius congruebat prima propositio, quod censeretur eis clargita ut singulis, non ut universis, & de facto ad comprobationem hujus veritatis tam prima resolutio Universitatis, quam Instrumentum Erectionis, & Reservationis Jurispræstanti optime secernebat unam rem ab altera, sive unum effectum ab altero, nam in quantum Jurati expreſſerunt, de quibus redditibus fiebat erection, & qui erant in radice, seu juridice Patroni, loquuti fuerunt nomine Universitatis, & obligarunt bona Universitatis, quando autem idem Jurati loquuti sunt de patronatu, sive exercitio actuali, per dictiōnem omnino adversativam vero loquuti sunt, ut ibi: *Jus vero Patronatus (non jam Communi-*

munitati) Nobis, & nostris Successoribus
in dicto Officio Juramentorum reservamus:
ad ea, quæ præcisè, vel satis proximè
similes formulas examinando tradit in his
terminis Barbosa dicto voto decisiv. 121.
num. primo iunct. num. 23. lib. 3. & vide-
tur satis explicare, Rota in Civitatis Ca-
stelli Manutentionis 3. Iulii 1690. §. Hac
interpretatio coram bon. mem. Ursino, in
Interamnen. Manutentionis 22. Aprilis
1697. §. Quo verò coram Me, & in
Coloniensi. Regentia 18. Iunii 1706. §. Neque
obstat coram R. P. D. meo Scotto, & atten-
ta discretiva, seu adversativa resultant
ob dictionem verò patet ex leg. Hoc am-
plius §. De his autem ff. de damn. insect. leg.
Si verò ff. Qui satis dar. cogant. Surdus con-
sil. 315. num. primo, Menoch. consil. 201.
numer. 34. Barbosa dict. 420. num. primo,
Rota decis. 188. num. 28. par. 17. Recent.

Et huic intelligentiæ consonam adver-
sabat esse observantiam, geminæ nam-
que præsentationes post erectionem hu-
juscæ Beneficii evenere, prima scilicet de
anno 1651. ad favorem Petri de Pons (qui
fortè contribuerat supradictas libr. 50.)
ast ex tenore Summarii hinc inde fideliter
distributi constat siquidem in illam con-
cordasse amicabiliter, & pacificè omnes
Juratos nominatim expressos per Procu-
ratores ab eis constitutum ad præsentan-
dum coram Ordinario, sed nullibi appar-
ret, quod ad idem mandatum confiden-
dum collegialiter se coadunassent, sed so-
lùm liquet, quod ipsi Jurati nullum ex-
presserunt nomen Communitatis, nisi illud,
quod partialiter, & implicitè eis
competere posset ratione Officii, dicendo
se Juratos, unde majus inclinare videba-
tur intellectus ad actum initum nomine
singulari, cum singulariter nominarunt
propriam personam, & ad omne pejus hæc
præsentatio reddebat prorsus æquivoca,
& proinde recurrentum erat ad alteram
subsequentem observantiam magis claram,
& certam, ut passim dixit Rota, & signan-
ter in Aretina Beneficii 21. Ianuarii 1701.
§. Ubique coram Me, in Cremonen. Bene-
ficii 3. Decembbris 1706. §. Facile fuit in-
fine, coram R. P. D. meo Lancetta, in Lu-
cana Beneficii 22. Februarii currentis anni
1709. §. Descendo modo, coram R. P. D.
meo Falconerio.

Supponebant magis claram, quia cum
de anno 1694. duo solū ex quatuor Ju-
ratis concordaverint in præsentando Paulum Nogueram, is obtinuit ab Archiepi-
scopo gratificationem sub memorata ex-
pressione medietatis, unde si non vox
Communitatis, uti Communitatis certè
illa Procuratorum specialiter deputatorum
ad præsentandum per observantiam facti,
& Episcopi in effectu fuerat per subsequen-
tam effectuationem agnita, & declarata
divisibilis, minime adversante supradicta
replicatione, quod gratificatio differat à
derogatione Pontificia: In primis namque,
quidquid sit an hoc verum existat, per
hoc non tollebatur inevitabile motivum
observantiae, quia fuit cum effectu, ut di-
ximus reputata vox Juratorum vox divi-
sibilis, & capax medietatis, qua non con-
currente citra difficultatem Episcopus ne-
quaquam potest gratificare, ut sine con-
tradicione notant Campanil. divers. Iur.
Canonic. rubric. 11. cap. 13. numero 447.
Ventrigr. in prax. rer. notabil. tomo 2. an-
not. 1. de Iurepatronatus, §. 3. numero 61.
& seqq. Rota decis. 422. num. 14. & seqq.
coram Bich. & decis. 667. num. 19. par. 19.
Recent.

24 De reliquo nullo modo substantare
(iidem Domini adversæ Sententiæ dice-
bant) quod gratificatio differat à deroga-
tione Pontificia, quasi quod Pontifex non
examinet merita sui Provisi; quia proce-
dens per viam omnino gratiosam præviam
præsupponit informationem, quodque
merita in suo Collatario adinvenerit in-
dubitanter sufficientia, teste Garz. de Be-
nefic. par. 6. cap. 2. num. 157. de Ros. de
Exequitor. litterar. Apostolicar. part. 1.
cap. 13. num. 1. Rota decis. 141. numer. 11.
coram Merlin. quando de cetero licet de
rigore in concursu dignioris eligere quo-
que dignum sufficienter ex collectis per
Garz. de Benefic. par. 7. cap. 16. num. 16.
Paris. de resig. lib. 4. quæst. 16. numero 4.
Adden. ad Gregor. decis. 11. num. 8. Rota.
decis. 93. num. 11. par. 7.

Eoque indubitanus, quia examinantes
Doctores quid importet hæc derogatio
medietatis vocum, illam non referunt ad
supremam, & absolutam potestatem Thia-
ræ Pontificiæ, quando Papa ex rationabi-
libus causis per suas reservationes, vel in

Jure

Jure scriptas, vel in regulis Cancellariae præscriptas Iuripatronatus derogat non in totum, sed simpliciter tribuit hanc derogationem pro medietate per viam puræ præventionis, quod facere posset Ordinarius gratificando, & propterea subdunt hasce derogationes resolvi in gratificationem, ut legitur penes Amayden. de styl. Datar. lib. 1. cap. 15. §. 15. num. 4. Lotter. de re Renefio. lib. 2. quæst. 8. n. 103. cum aliis relatis concordan. in Barchinonen. Beneficii 23. Martii 1705. §. Tertio tandem, & in illa Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. §. Eoque robustius coram Me, & in Romana Cappellanie Sancti Nicolai 28. Junii currentis anni 1709. §. Amaritudo itaque pariter coram Me.

Devenientes autem præfati Domini ad secundum motivum, durum proflus illis videbatur, quod ab Iacobo avelleretur Gratia Pontificia, quasi illam extorsisset, vel tacendo verum, vel exprimendo falsum, & quando in omnem casum non amplius ipsa Communitas, seu ipsi Iurati inter se confarii alium poterant præsentare, sed collatio hujuscce Beneficii privativè spebat in nostris scissuræ circumstantiis ad Papam; quatenus enim pertinebat ad præsumam subreptionem, vel obreptionem nec quicquam veri subticatum, nec quicquam à vero alienum narraverat Iacobus, ipse etenim exposuit, quod Beneficium erat simplex, quod erat de Iurepatronatus laicorum, videlicet pro tempore Iuratorum, & quod ad illud pro tempore vacans Presbyter, seu Clericus ad pulsanda organa peritus, ac filius naturalis Oppidi de Binisalem præsentari debet, & hæc indubitanter erant certissima, sed nullatenus positivè expressit, quod ipse fuisse à medietate Patronorum præsentatus, ut sit in aliis derogationibus consuetis pro medietate vocum, ut illius formula examinantes ostendunt, & supponunt Mandos. de Signatur. Grat. titul. de derrogat. Iurispatronatus, Amayden. de styl. Datar. libro primo, cap. 15. §. 15. num. 4. De Rof. de Exequitor. litterar. Apostolicar. par. prima cap. 4. il 2. sub num. 130.

Derogatio quippe medietatis Patronorum stat in ore, & in Gratia Pontificis, & in narrativa Iacobi, ut clarè patebat ex lectura Litterarum Apostolicarum,

Pontifex siquidem forsan audiendo expressionem, quod Iurati in numero plures erant Patroni, contentus extitit, quod assentiret Iacobo medietas saltem materialis; subsequuta enim vacatione Beneficii per liberam resignationem in manibus Pontificis necessarius non erat assensus Patronorum, qui solum à Sancta Sede praticatur de stylo, & ut ita dicamus urbanitate, non de justitia, teste Innocentio, Abbat. & aliis in cap. ultim. de renunciat. Rocch. de Curt. in tract. de Iurepatronatus, verb. Honorificum col. 3. Paris. de resignat. lib. 8. quæst. 10. num. 1. & 2.

Ast etiam, quando Iacobus prænarrasset Pontifici, quod prædictus erat medietate Patronorum consensientium, in quo peccaverat, admissa etenim etiam pro verissima propositione, quod nullam vocem habere dicitur ille, qui est præsentatus à medietate Repræsentantium Communitatem, cum eisdem Communitatis vox sit individua, & pariter ob id admissa, quod impetranti non suffragetur derogatio alterius medietatis ex individualibus doctrinis supra relatis, hoc utique procedebat quoties Communitas eundem Iacobum præsentasset coadunata in corpus cum suis Iuratis, & Consiliariis, sed quoties, prout quoad exercitium translatum erat jus præsentandi ad quatuor Iuratos, vel cessabat ex præcedenti fundamento omnis quæstio, vel saltem non poterat non esse dubia, multumque anceps ex rationibus, de quibus supra, prout quoque apparebat ex tribus propositionibus in Sacro Tribunali decertatis, quamobrem quomodo tenebatur exponere Iacobus pro certo, quod erat tam incertum, & disputabile, itaut Gratiam dici mereretur surrepisse, surreptionem quippe non cansant res disputabiles, & obscuræ, quæve pro certis narrari nequeunt, maximè si taceantur, ex connotatis ad rem penes Felin. in cap. In nostra, de rescript. Ferrett. consil. 314. numer. 12. Petr. de Potestat. Princip. cap. 9. num. 52. Rota decis. 551. numero 5. coram Cavaler. & decis. 401. numer. 31. parte 4. tomo 2. decis. 451. num. 21. & seqq. par. 5. Recent.

Quid plus, dum ultra amaritudinem, & ambiguitatem applicationis Iuris circa hanc fundationem, novè in omnem casum Iaco-

Jacobus in præsupposita etiam figuratione, quod enarrasset Pontifici, sese reportasse medietatem Patronorum, ductus fuit justissimo errore, etiamsi veritas foret in contrarium, quando Archiepiscopus in faciem loci plus videns, non tantum litteraliter usus fuerat in gratificando hoc eodem vocabulo *medietatis*, sed innixus eidem partitioni, seu medietati Patronorum, gratificavit cum subsequuta effectuatione, alterum de præsentatis in simili scissura Juratorum; Si ergo ultimus status radicabatur in hac medietate, etiamsi non valeret in ratione ultimi status, valebat saltem in ratione Jacobum tuendi à subreptione, si credidit, quod credebat Archiepiscopus ad ea, quæ in proposito uno ore consonant Scribentes, quod factum non expressum, vel male expressum cauerit subreptionem, non Ius, utpote existens in scrinio pectoris Principis suppliati, & concedentis *Felin.* in cap. Super litteris sub num. 8. versic. Secunda regulæ de rescript. *Gonzalez ad regul. 8. Cancellar.* §. 4. *Prudential.* num. 83. & seqq. *Lotter.* de re Beneficiar. lib. 3. quest. 44. num. 22. *Rota decif.* 569. num. 15. par. 5. & dec. 536. num. 5. par. 19. recent.

Quo verò ad pertinentiam collationis in hoc casu ad Papam, & non ad alium, itaut lubentius in omnem eventum foret substinenda collatio jam facta, ad regulam multa facta tenent, de qua *Rota in Aculana Beneficii 5. Martii 1698. coram Me, inter hactenus impress. decif. 35. numer. 19. ibique concordan.* satis liquidum esse (subnectebant *tidem Domini*) perspecta ipsam contraria, seu capitali ratione, ob quam exorta est præfata propositione, quod nullam vocem habere censeatur ille, qui habet pro se medietatem Collegii, medietatem Communitatis, ex quo ea stare non possit in æquilibrio, quapropter consequbatur, quod ad Papam delata erat collatio cum Patronis, prout hic, in termino præsentandi non concordantibus, nec Archiepiscopus queat gratificare, licet enim adesset aliis compresentatus, nemo tamen eorum dicetur verè præsentatus, & ad consequendam gratificationem idoneus, ut concludere post bene enucleatam materiam videtur *Modernus Romanus discept. Ecclesiastico-* Pars I.

tomo primo discept. 4. num. 34. infine, cum seqq.

Absoluto ingeniorum conflictu, pro majori parte *Dominorum* exiit, ut meminimus, affirmativa resolutio, ex quo, & crediderunt validiora esse priora fundamenta, & reputarunt fortè per impedimentum, litis non effluxo termino, Patronos denuò præsentare posse per concursum, magisque ob id salutarem, & utilem Ecclesiæ provisionem tanquam ex non repleta adiuc vacatione resultare potuisse, & quia tandem pro coronide ad diluendam omnem hæsitationem concurrere visa est ipsius Jacobi confessio per viam facti, quod potentius est verbis, ipse enim veluti agnoscens consensum a se reportatum singulariter, sive, ut dicitur ostiati, nullatenus ei posse ad Gratiaë substantiationem suffragari curavit, sed inutiliter, illum denuò obtinere per viam actus Collegiati, nulla quippe major datur etiam in dubio verificatio veritatis, quam ea, quæ resultat ex confessione ipsius Partis tam verbo, quam facto ad firmata per Rotam coram *Emerix Jun. decif. 1127. num. fin. & in-* recent. part. 10. decif. 250. numer. 3. & 4. cum aliis in *Senen. Jurium Parochialium.* 15. Februarii 1708. *S. Modernam* verò coram *R. P. D. meo Lancetta.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

An Posseffio dignitatis, cui est annexum *Juspatronatus* malitiosè impedita, habetur pro capta in ordine ad præsentandum, sed limita, ut num. 3. & amplia, ut num. 4.

- 1 *Posseffio Dignitatis, cui est annexum Juspatronatus malitiosè impedita,* habetur pro capta in ordine ad præsentandum, sed limita, ut num. 3. & amplia, ut num. 4.
- 2 *Actus impeditus in odium impudentis* habetur pro facto.
- 3 *Nemo iacturam sui Juris pati debet ex culpa, & delicto alterius.*

C A S U S VIII.

Fuit impedita à quodam malitiosè, & hoc directè agente, possessio Archiepiscopatus, cui annexum erat Iuspatronatus ad effectum, ne Archiepiscopus præsentaret. Queritur in hoc Casu. An hujusmodi possessio habeatur pro capta, ad effectum, ut Archiepiscopus possit præsentare?

Movet hunc articulum D. Advocatus Pitonius Præceptor meus in Panormitana Thesauraria, quæ impressa reperitur apud ipsum in ejus Tractatu de Controversiis Patroni, alleg. 19. tomo 1. ut prius dixit Discip. Eccles. 12. num. 56. ex cuius dictis Ego infra subjicio ad resolutionem quæstionis.

2 Et quidem affirmativè est resolvendum, etenim Actus impeditus in odium impedientis habetur pro facto juxta Barboſa de Canon. cap. 15. num. 13. & 14. Gonzal. ad regul. 8. §. 3. Proemial. num. 38. Adden. ad Gregor. decis. 341. litt. A. infine, & decis. 364. sub num. 6.

3 Benè verum est, quod impedimentum præstitum capturæ possessionis non potest operari; quod illa habetur pro capta, quoties Archiepiscopus non fecit ostensionem Litterarum Apostolicarum Capitulo ad effectum ei notificandi, quod illæ erant expedite, & per ipsum non stabat, quo minus adipisceretur possessionem Archiepiscopatus, sine qua circumstantia non procedit regula, quod propter impedimentum possessio habetur pro capta, ut probat Rota apud Garz. de Benefic. par. 5. cap. 4. num. 262. vers. Et Domini dixerunt.

4 Quod ampliatur etiam si ex tali Civili captura possessionis oriatur præjudicium Terti, qui directè non impedivit; quia tali Casu conditio capturæ possessionis habetur pro impleta, non quidem in odium impedientis, sed potius favore impediti, ne patiatur jacturam sui Iuris sine culpa, & facto proprio, Rota in Burgen. Canonicius 8. Julii 1584. coram Bubalo impress. apud Garz. de Benefic. par. 5. cap. 4. num. 262. Bartol. in L. in testamento 31. ff. de condit. & demonstrat. Text. in L. Si Titius statuas ff. de condit. & demonstrat.

Corneus in L. Cod. de instit. & substit. n. 18. cùm sit iniquum, quod alteri ex facto, & culpa Terti fiat præjudicium, cùm nemo jacturam sui Iuris patiatur ex culpa, & delicto alterius L. eleganter ff. de dolo, Rota decis. 135. numer. 39. par. 16. Recent.

A R G U M E N T U M.

Uno ex Patronis non præsentante, cæteris præsentantibus, vox illius favore cujus augeatur?

S U M M A R I U M.

- 1 Jus accrescendi habet locum inter Patronos re, & verbis conjunctis; & num. 3.
- 2 Aliquis Patronis non præsentantibus, cæteris præsentantibus, an vox non præsentantium augeatur præsentantibus?
- 4 Natura conjunctionis est, ut conjuncti constituant unum Corpus, unusque Personæ vice fungantur.
- 5 Ordo affectionis, ut disparitatem operetur, itaut unus præferendus sit alteri in successione, & substitutione, ex quibus estimari debeat? & numero 6.
- 7 Presentatus à majori parte Patronorum est instituendus.
- 8 Consanguineus solum in paritate, & non in disparitate vocum est prærendus Extraneo.

C A S U S IX.

Colella, & Bartholomæus Pantoliano renovarunt anno 1554. fundationem Jurispatronatus Cappellæ Sanctæ Crucis, reservantes de communi consenu pro se, eorumque hæredibus, & successoribus quibuscumque Jus præsentandi. Et cùm hæredes, & successores Colella nunc existentes, & descendentes à Joanne ejus filio sint Aloysius, Clara, & Theresia, hæredes vero, & successores Bartholomæi nunc existentes ex parte Camilli ejus filii sint Cæsar, & Lucretia; Ex parte Marci Antonii ejusdem Bartholomæi pariter filii

sunt Bartholomaeus Iunior, Matthæus, Isabella, & Theresia; ad ipsos spectat Ius præsentandi, itaut una medietas vocum sit penes hæredes, & successores Colellæ, alia verò medietas sit penes hæredes, & successores Bartholomæi. Sed quia hæredes dicti Bartholomæi divisæ sunt in duas lineas, quarum unam constituent Camillus, aliam Marcus Antonius, eorumque descendentes respexit; inde erian medietas vocum spectans ad hæredes dicti Bartholomæi divisa est in duas partes, quarum una spectat ad Camillum, ejusque descendentes, alia verò ad Bartholomæum, ejusque pariter successores.

Vacante dicta Cappella Sanctæ Crucis Aloysius, Clara, & Theresia hæredes Colellæ, & habentes integrum medietatem vocum, præsentarunt ad illam Reverendissimum Cantorem Petrum de Schipano. Matthæus è contra, Isabella, & Theresia hæredes Bartholomæi ex parte Marci Antonii ejus filii habentes unam partem medietatis vocum præsentarunt Bartholomuem abnepotem dicti Bartholomæi Senioris, Cæsar verò, & Lucretia hæredes ejusdem Bartholomæi Senioris ex parte Camilli ejus filii representantes aliam partem medietatis vocum, nullum præsentarunt. Hinc proponuntur præserta dubia.

Primo. An in tali Casu habeat locum Jus accrescendi partem medietatis vocum spectantem ad Cæsarem, & Lucretiam nullum præsentantes? Et quatenus affirmativè.

Secundò: Cujus favore habeat locum dictum Jus accrescendi? Super quibus dubiis consultus Dominus meus Patronus, quid pro veritate sentiret, ipse, ut esset versatus de modo consulendi in dubiis contingentibus, onus scribendi in hac Causa mibi imposuit, ac proinde re mature discussa censebam, prout infra, de Jure respondendum.

Et quidem primum dubium affirmativè resolvendum dicebatur. Etenim Colella, & Bartholomæus Renovatores foundationis Jurispatronatus dictæ Cappellæ Sanctæ Crucis unanimi consensu, & una, eademque oratione reservarunt dictum Juspatronatus sibi ipsis, & eorum

hæredibus, & Successoribus quibuscumque; omnes simul conjungendo sine ulla distinctione inter hæredem unius, & hæredem alterius, in quo casu de Iure est, ut inter ipsos re, & verbis conjunctos, utpote eodem sermone, & ad eamdem rem vocatos, locum habeat Ius accrescendi, juxta Text. in L. i. in princ. §. Idem est ff. de Usufructu accresc. L. Unica §. Ubi autem Legatarii Cod. de Caducit. tollen. §. Si eadem instit. de Legat. Vulp. tit. 24. instit. §. Si duobus Glos. in L. Mulieri 73. in verb. Proderit ff. de condit. Bartol. in L. i. in princip. & alii apud Bellon. de Iure accrescendi cap. 5. quest. 36. num. 5.

Maximè cùm deficiat in hæredibus Bartholomæi ex parte Camilli descendentibus pro ea vice, utpote nullum præsentantibus, una pars medietatis vocum, in quo casu indubitatum est intrare Ius accrescendi dictam partem favore aliorum, qui ad nominationem, & præsentationem dictæ Cappellæ fuerunt uno, & eodem sermone vocati à dictis Renovatoribus, ut apud Baldum in L. Hujusmodi 86. §. Si Titio, & Mevio in princ. not. & ibi, Castr. in fine, & Alex. in fine, ff. de leg. primo Ius. in Leg. unic. num. 28. C. Quando non pet. part. in L. Hac consultissima 21. §. Ex imperfecto num. 21. Cod. de Testam. in L. i. num. 17. vers. 4. ff. de cond. indic. & in L. Si duobus 16. in princ. num. 2. ff. de legat. prima, & alias apud Bellon. de Jure accrescendi cap. 7. quest. 37. num. 2. Quod procedit etiam si non agatur de linea finita, ut patet in Casu, de quo in decif. 248. par. 16. Recent.

Quoad secundum dubium videtur, quod Pars medietatis vocum spectans ad Cæsarem, & Lucretiam hæredes Bartholomæi ex parte Camilli ejus filii, & nullum in hac vacatione præsentantes, augeri debeat favore Matthæi, Isabellæ, & Theresiæ hæredum ejusdem Bartholomæi, ex parte Marci Antonii ejus pariter filii, habentium aliam partem medietatis vocum, & præsentantium Bartholomæum, & non favore Aloysii, Clariæ, & Theresia hæredum Colellæ habentium integrum medietatem vocum, & præsentantium dictum Dominum Petrum de Schipano.

Quia illi sunt magis propinqui, & consanguinei respectu dictorum hæredum Bartholomæi descendantium ex parte Camilli ejus filii, quām sint hæredes Colellæ, & sic magis dilecti censentur à Bartholomæo, ejus hæredes descendentes à Marco Antonio ejus filio, quām hæredes Colellæ ejus Fratris. Et quia hæc videtur esse mens Rotæ, in Auximana Cappellæ decis. 248. par. 16. Recent.

His tamen non obstantibus, verius censeo dictam partem medietatis vocum hæredum Bartholomæi descendantium à Camillo ejus filio pro æquali portione augeri debere in hoc Casu, tūm favore hæredum ejusdem Bartholomæi descendantium à Marco Antonio altero ejus filio habentium alteram partem medietatis vocum, tūm favore hæredum Colellæ habentium integrum medietatem vocum, ita ut quod dicta Pars medietatis vocum dividenda sit in tres quartas, seu portiones, & duæ quartæ augendæ sint favore hæredum Colellæ, ut pote habentium integrum medietatem vocum, & alia quarta partis augenda sit favore hæredum Bartholomæi descendantium à Marco Antonio, ut pote habentium non integrum medietatem, sed unam tantum partem medietatis vocum.

Ratio est, quia Colella, & Bartholomæus Renovatores supradicti vocarunt una, & eadem oratione, seu sermonem ad dictum Ius præsentandi omnes, & quoqcumque eorum hæredes, & Successores, itaut nec Colella distinxit, seu separavit in ordine ad successionem Iuris præsentandi suos hæredes ab hæredibus Bartholomæi, nec Bartholomæus separavit suos ab hæredibus Colellæ, & sic conjunctim illos omnes instituerunt ad successionem Iuris præsentandi, juxta L. Unic. S. His ita definitis, vers. Hæc ita tam variè, Cod. de eadem toll. & scribunt Petr. de Besut. in dicta L. Re conjuncti numer. 7. Donat lib. 7. Comment. cap. 23. & Bellon. de Jure accresc. cap. 5. quæst. 28.

3 Et propterea cum sint re, & verbis conjuncti, sine dubio intrare videtur jus accrescendi pro æquali portione inter omnes, juxta L. Re conjuncti 59. ff. de Legat. 3. L. Triplici 142. ff. de verb. signi-

fiat. Bellon. de Iure accresc. cap. 5. quæst. 20. Rota decis. 344. numer. 5. & 6. part. II. Recent.

Et natura hujusmodi conjunctionis est, ut conjuncti constituant unum corpus, unusque personæ vice fungantur L. Pla-
nè 34. S. 1. ff. de leg. 1. & in dicta L. unic.
S. His ita definitis, vers. Hæc ita tam variè
Cod. de Cad. toll. Curt. Jun. consl. 22. nu-
mer. 8. & consl. 161. num. 4. vers. Confirmatur,
Mantic. de Comm. ult. volunt. lib. 10.
tit. 3. num. 8. & alii apud Bellon. in dicto
cap. 5. quæst. 35. num. 1. Idest idem ca-
piant omnes, quod caperet unus, si solus
ad rem, aut partem conjunctim reliquam
vocatus esset; Quo sit, ut aliis deficien-
tibus, idem capere debeat unus, quod omnes
essent accepturi, si concurrenter,
scilicet, quia hæc est fictiti corporis na-
tura, ut idem pauciores superstites con-
sequantur, quod plures essent habituri,
si supereressent. Bellon. cap. 3. quæst. prima
num. 17.

Nec obstat, quod hæredes Bartholo-
mæi descendantes à Marco Antonio ejus
Filio, ut potè sibi magis propinqui, &
Consanguinei, sint magis dilecti à Bar-
tholomæo, quām hæredes Colellæ, ita
ut in hoc Casu illis debeat augeri pars
medietatis vocum spectans ad hæredes
ejusdem Bartholomæi descendantes à
Camillo altero ejus filio, & nullo modo
hæredibus Colellæ, & illi præferendi fiat
istis.

Quoniam ordo affectionis, ut dispari-
tatem operetur inter vocatos, itaut unus
præferendus sit alteri in successione, &
substitutione, non debet æstimari ex
ipsius majoritate, vel minoritate. Quod
scilicet dictus Bartholomæus plus dile-
xit suos hæredes, quām hæredes Colellæ ejus Fratris, cùm etiam inter om-
nino pares talis majoritas, & minoritas
affectionis esse possit. Puta inter Filios,
& Filias. Immo inter ipsos met filios
masculos, quod scilicet Pater magis di-
ligat filios, quām filias, aut unos filios
masculos, quām alias filios masculos,
& tamen isti in ordine, & Iure successivo
sunt omnino pares, ut in L. 1. & L. 12.
tab. 14. Cod. de Legat. hæred. S. Ceterum,
Iust. de Leg. agn. success. S. 1. vers. Dif-
ferentia nulla, & S. Nullam Auth. de hæred.

ab

ab int̄est. venien. collat. 9. cap. 1. §. Hoc autem de his, qui feud. dar. p̄f. Bellon. de Jure accresc. cap. 5. quæst. 26. num. 66.

6 Sed deber æstimari ex prioritate, & posterioritate juxta Bellon. & alios apud cum ubi supra, quod scilicet Bartholomæus per prius dilexerit suos hæredes, & per posterius hæredes sui Fratris, quod cum hoc in Casu presenti non verificatur, cùm Bartholomæus, quoad successionem Juris præsentandi non distinxit suos hæredes ab hæredibus Colelle, sed omnes conjunctim vocavit, certi Iuris est, si ex his unus deficiat, regulariter inter alios nullam considerari posse prælationem, ut in dicta L. Unica his ita definitis, vers. In his itaque Cod. de Cad. toll. Bartol. in L. Re conjuncti num. 30. & alii apud Bellon. dicto cap. 5. quæst. 45.

Supradicta decisio Rotæ non applicatur, quia ibi non agitur de eodem modo, re, & verbo conjunctis, ut in casu præsenti, sed de diverso modo conjunctis, cùm Camillus, & Philippus in eadem oratione, in qua etiam comprehensi fuerunt Bonfilius, & ejus descendentes, speciali copula fuerunt conjuncti, & uniti, ut ibi dicitur num. 8. Unde mirum non est si decedente Camillo absque descendantibus, jus illius augeretur Philippo, & non Bonfilio, & ejus descendantibus.

7 His itaque veris existentibus manifestè sequitur, quod Reverendissimus Cantor de Skipano instituendus sit in dicta Cappella Sanctæ Crucis, utpote præsentatus ab habentibus majorem partem vocum, nempe ab Aloysio, Clara, & Therefia Descendentibus à Colella, & habentibus integrum medietatem vocum, & duas quartas, seu portiones partis medietatis vocum spectantis ad hæredes Bartholomæi descendentes à Camillo ejus filio ad Text. in cap. Quoniam de Jurepatron. Zecch. de Benefic. & pension. cap. 12. nu. 35. Lambert. de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quæst. 4. art. 1. 4. & 6. & alii apud Vivian. par. 2. lib. 12. cap. 8. Non autem Bartholomæus utpote præsentatus ab habentibus minorē partem vocum, nempe à Matthæo, Isabella, & Therefia hæredibus Bartholomæi, Descendentibus à Marco Antonio ejus filio, habentibus solam unam par-

tem medietatis vocum, & unam quartam dictæ partis dictorum hæredum; Licet dictus Bartholomæus sit consanguineus Bartholomæo Seniori, & Renovatori dictæ Fundationis, quia Consanguineus solum in paritate, & non in disparitate vocum est præferendus extraneo, juxta Rotam in Mediolanen. Jurispatr. coram Paulutio impressa apud meum Advocatum. Pisanum Discept. Eccles. 28. num. 8. & in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. §. finali coram R. P. D. Ansaldo.

ARGUMENTUM.

Ad validam præsentationem Personæ ad Dignitates in Cathedralibus, aut Collegiatis quid requiritur? Et de requisitis in Promovendo ad hujusmodi Dignitates.

S U M M A R I U M.

- 1 Promovendus ad Dignitates, quibus inest Cura Animarum, quæ requisita habere debeat? Et quæ requirantur in promovendo ad Dignitates, quibus non inest Cura Animarum?
- 2 Dignitas Diaconalis, Archidiaconalis, & Ecclesia Parochialis habent annexam Curam Animarum.
- 3 Promovendus ad Dignitatem habentem annexam Curam Animarum debet habere vigesimum quintum annum incepsum, licet non completum, alias collatio est ipso Iure nulla. Amplia, ut num. 4. Limita ut num. 5.
- 6 Episcopus non potest dispensare super etate promovendum ad Dignitates curatas, sed solus Papa super ea dispensat.
- 7 Dispensatio circa defectum etatis pro obtinendo Sacerdotio, an suffragetur pro obtinenda Dignitate habente annexam curam Animarum in Cathedrali, aut Collegiata?
- 8 Etas 25. annorum, à quo tempore sit computanda?
- 9 Etas non incipit in utero Matris, sed in Partu.
- 10 Promovendus ad Dignitates curatas,

à

- à quo tempore habere debeat ordinem
Sacerdotalem?
- xi Non promotus ad ordinem, quem Beneficium requirit, non est ipso Iure, absque monitione Beneficio privatus, sed limita in Ecclesiis Parochialibus.
- xii Rector Ecclesie Parochialis non promotus intra annum ad Sacerdotium, ut privari possit dicta Ecclesia, quae requirantur?
- xiii Rector Ecclesie Parochialis, si infra annum non fecit se promoveri ad Sacerdotium, an licet posse retinere fructus Ecclesie, quos percepit durante anno?
- xiv Annus, infra quem Promotus ad Ecclesiam Parochialem promoveri debet ad Sacerdotium, à quo tempore sit annumerandus.
- xv Aetas requista ad Dignitates non curatas obtainendas juxta Tridentinum est vigesimus secundus annus complectus, amplia, ut ibi.
- xvi Dic̄tio Pr̄esertim est implicativa.
- xvii Aetas 22. annorum requista ad Dignitates non curatas, an sufficiat, si dicta Dignitates habeant annexum ordinem Presbyteratus?
- xviii Patronus presentare debet ad Dignitates curatas, & non curatas Personas habentes omnia requisita ad illas obtainendas.
- xix Patronus si presentaret personam non habentem sufficientem etatem ad Dignitatem curatam, aut non curatam, an hujusmodi presentatio esset validat?
- xx Pr̄esentatus, & provisus de Beneficiis curatis, aut de Canonicatibus intra duos menses emittere debet Professionem Fidei, & coram quo? Amplius ut num. 21. 22. & 23. limita, ut n. 24. 25. 26.
- xxi Professio Fidei Sede Episcopali vacante, coram quo fieri debeat ab obtinente Canonicatum, aut Beneficium curatum?
- xxii Non emittens Professionem Fidei intra duos menses, quos fructus amittat?
- xxiii Non emittens Professionem Fidei intra duos menses, ne perdat fructus sui Beneficii, quid facere debeat?
- xxiv Professio facta post duos menses non prodest ad querendos fructus temporis praeteriti.

C A S U S X.

V Acante Pr̄epositura, aut Archipresbyteratu, aut Diaconatu, aut Archidiaconatu, aut alia Dignitate de Iurepatronatus, ad hoc ut Patronus possit ad dictas Dignitates validē pr̄esentare, hic necessarium duxi querere quid requiratur.

Pro resolutione hujus quæstionis pr̄esupponendum est, quod promovendus ad Dignitates, Personatus, aut alia Beneficia, quibus inest Cura Animarum, debet habere etatem saltem viginti quinque annorum, ordinem, integritatem morum, & doctrinam ad suum munus exercendum necessariam; et si Dignitas, ad quam promovetur sit Archidiaconatus, ultra pr̄ædicta debet esse Magister in Theologia, aut Doctor, aut licentiatus in Iure Canonico; promovendus verò ad Dignitates, & Personatus, quibus non inest Cura Animarum, sufficit, quod habeat etatem non minorem viginti quinque annis, & ordinem Clericalem juxta Text. in cap. Cum in cunctis S. Inferiora de Electione, ibique Abbas, Anan. Bald. num. 2. Butrius num. 1. & 3. Fagnan. num. 31. & juxta Concil. Trident. sess. 24. de Reformat. cap. 12.

Et quidem promovendus ad Dignitates habentes annexam Curam Animarum, ut sunt Dignitas Diaconalis, Archidiaconalis, & Ecclesia Parochialis, juxta Butr. in dicto cap. Cum in iunctis in princip. ibique Fagnan. num. 31. necessario tempore collationis debet habere vigesimum quintum annum, qui tamen sufficit, quod sit inceptus, licet non completus, alias collatio est ipso Iure nulla, Text. in cap. Licet Canon. de elect. in 6. ibique gloss. verb. Licet, Abb. in dicto cap. Cum in cunctis num. 1. Quod procedit, sive cura incumbens Dignitati sit fori Penitentialis, sive jurisdictionalis Fagnan. dicto cap. Cum in cunctis num. 32. Limitatur tamen in eo, qui promovetur ad hujusmodi Dignitates cum dispensatione circa desetum etatis; potest namque quis cum dispensatione promoveri ad Di-

Dignitates, & Personatus in Cathedralibus, quibus est annexa Cura Animarum in minori ætate *Glossa in dicto cap. Cum in Cunctis verb. Attigerit.* Quam dispensationem non potest concedere Episcopus, nam *Text. in cap. Unico de etat. & qualit. lib. 6.* permittit Episcopo dispensationem in Dignitatibus, & Personatibus non curatis, ergo secus in Curatis; sed solus Papa, qui potest dispensare cum Minore 25. annis, vel expressè, vel tacite, conferendo sciens, & volens ei Dignitatem in Cathedrali habentem Curam Animarum *Abb. in dicto cap. Cum in Cunctis §. Inferiora de elect. sum. 7. ibique Anan. numero 5.*

Sed si Papa dispensem, ut habens 20. annos possit se promoveri ad Sacerdotium, queritur, an hujusmodi dispensatio circa defecatum ætatis pro obtinendo Sacerdotio suffragetur pro obtinenda Dignitate habente annexam Curam Animarum in Cathedrali, aut Collegiata? Respondeo negativè, quia habilitatus ad unum non est habilitatus ad aliud. *Anan. in dicto cap. Cum in Cunctis, num. 3.*

8 A quo autem tempore ætas 25. annorum sit computanda, an scilicet Conceptionis, an Nativitatis, vel Baptismi? Respondetur esse computanda à die Nativitatis, dum ætas nihil aliud est, quam temporis mensura quædam à Nativitate usque ad obitum decurrentis, juxta *Bald. conf. 19. sub num. 3. lib. 5.* & non esse computandam à die Conceptionis, dum ætas non incipit in utero Matri, sed in Partu, nec à die Baptismi, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii, teste *Fagnano in dicto cap. Cum in cunctis num. 133. & seqq.*

Præter ætatem 25. annorum requiritur in promovendo ad Dignitates, & Personatus, quibus est annexa Cura Animarum, *ordo Sacerdotalis.* Queritur à quo tempore promovendus illum habere debeat?

Respondetur non esse necessarium, quod habeat ordinem Sacerdotalem de tempore Promotionis, sed satis esse, quod postmodum promoveatur in proximis temporibus. Ratio est, quia annexio ordinis Sacerdotalis, quam habent Dignitates, & Beneficia curata est de Jure communi respectu aptitudinis, quia debet esse aptus ad illum ordinem, non verò est respectu

actus; sed si dicta annexio ex speciali statuto, aut dispositione sit respectu actus, scilicet si detur aliquod statutum, aut dispositio, quod non conferatur Beneficiu curatum, nisi actualiter constituto in Sacerdotio, tunc requiritur, quod promovendus habeat dictum ordinem de tempore Promotionis *Abbas in dicto cap. Cum in Cunctis, ubi supra num. 1. & 10. in fine, ibique Anan. ante num. 1. Batr. num. 4. & 5.*

Sed si non facit se promoveri ad ordinem, quem Beneficium requirit, non est ipso Jure Beneficio privatus, nec debet privari sine monitione. Quod tamen limitatur in Ecclesiis Parochialibus non Collegiatibus, ubi incontinenti est privatus absque ulla monitione, qui non facit se intra annum promoveri in Sacerdotem. *Text. in cap. Licer Canon. de Elect. in 6. Abb. in dicto cap. Cum in Cunctis num. 2. ibique Butr. num. 6.*

Et hic nota, quod ad hoc ut Rector Ecclesiæ Parochialis non promotus intra annum ad Sacerdotium, privari possit dicta Ecclesia, requiritur, quod annus integer sit completus, sed iste annus non currit justè impedito, scilicet vel propter Infirmitatem, vel propter absentiam proprii Episcopi, vel eo quia non potuit habere Commendatitias, vel eo quia Episcopus noluit eum ordinare, haec enim sunt justæ Causæ, quæ eum excusabunt *Text. in cap. Commissa de elect. in 6. ibique Gloss. Verbo justo impedimento.* Requiritur etiam ipsum citari, & facere pronunciari illum privatum, nam si hoc omisso fiat collatio, ipse postea veniens, & de justo impedimento, vel dispensatione fiduciens, collationem cassari faciet. *Gloss. ubi supra.*

Sed si Rector Ecclesiæ Parochialis infra annum non fecit se promoveri ad Sacerdotium, utrum licet possit retinere fructus Ecclesiæ, quos percepit durante anno? Respondetur, quod iste, si in principio, quando fuit institutus, non habebat intentionem, ut promoveretur ad Sacerdotium infra annum, sed solum ut perciperet fructus, tunc tenetur ad restitucionem fructuum, si vero habebat intentionem se promovendi ad Sacerdotium infra annum, sed ex aliqua causa superveniente non

non vult promoveri, quia fortè ejus frater antiquior vult promoveri, & ipse vult remanere in seculo, non tenetur ad restitutionem fructuum *Gloss.* 1. in dicto cap. *Commissa*, vide *Barbosā ad Concil. hic numer. 41.*

A quo autem tempore annus, infra 14 quem Promotus ad Ecclesiam Parochialē promoveri debet ad Sacerdotium, annumerandus sit? Dico annumerandum esse à tempore adeptæ pacificæ possessionis, vel à tempore, quo potuit habere pacificam possessionem, & per se stetit juxta *Text. in cap. Cum ex eo de elect. in 6. ibique Gloss.*

Respectu verò Dignitatum, aut Personarum, quibus nulla Cura imminent de Jure communi non invenitur expressè causatum, qua ætate debeat esse is, qui promovetur ad Dignitatem Curam Animarum non habentem juxta *Innocent. in cap. Præterea sub num. 1. de ætate, & qualitate*; Ideò Concilium Tridentinum in dicta sess. 24. de *Reformat. cap. 12.* respexit hujsmodi Dignitatum requirit ætatem annorum 22. & quidem, quod vigerimus secundus annus sit completus, ut asserit *Fagnan. in cap. Cum in Cunctis de election. num. 37.* fuisse resolutum à Sacra Congregatione Concilii. Quod procedit, sive sint Dignitates Sæculares, sive Regulares, sive sint in Ecclesiis Cathedralibus, sive in Collegiatis: quia Concilium in dicto cap. In §. Ad cæteras disponit de Dignitatibus tam in Ecclesiis Cathedralibus, quam Collegiatis, ut paret tum ex initio illius decreti, ibi: *Cum Dignitates in Ecclesiis præsertim Cathedralibus: Dictio enim Præsertim cum sit implicativa, utique implicat idem in Collegiatis, easque includit tum ponderando dictionem universalem quascumque, & ad cæteras Fagnan. in dicto cap. Cum in Cunctis num. 112. & 48.*

Sed si hujsmodi Dignitates non habentes annexam Curam Animarum, habeant 17 annexum ordinem Presbyteratus, an respectu harum sufficiat ætas 22. annorum. Distinguendum est. Aut habent ordinem Presbyteratus annexum ex Privilegio, Fundatione, Statuto, vel consuetudine, & tunc ad eas obtinendas non sufficit ætas 22. annorum, sed oportet, ut provisus sit

in tali ætate, ut infra annum possit in Presbyterum ordinari, & sic in 24. inchoato. Aut habent ordinem Presbyteratus annexum de Iure communi, ut sunt Præpositura, Diaconatus, & Abbatia, & tunc sufficit ætas 22. annorum, & quod obtinens illas se promoveat in proximis temporibus ad Presbyteratum. *Faguan. in dicto cap. Cum in Cunctis num. 43.*

18 His præsuppositis; Patronus, ut ritè, & validè procedat, præsentare debet ad Dignitates habentes annexam Curam Animarum Personam habentem ætatem 25. anni saltem incæpti, & Ordinem Sacerdotalem, vel de tempore præsentationis; Si ordo Sacerdotalis sit annexus dictis Dignitatibus ex speciali Statuto, aut dispositione Fundatoris, vel satis est, quod præsentet Personam, quæ postmodum promoveatur in proximis temporibus, si ordo Sacerdotalis sit annexus tantum de Jure communi. Respectu verò Dignitatum, quibus non est annexa Cura Animarum, nec ordo Sacerdotalis ex speciali Statuto, & dispositione Fundatoris; Præsentare debet Personam habentem 22. annum completum; Sed si ordo Sacerdotalis sit annexus hujsmodi Dignitatibus ex speciali dispositione Fundatoris debet præsentare Personam in tali ætate, ut infra annum possit in Presbyterum ordinari, & sic in 24. inchoato.

Sed si præsentaret Personam non habentem sufficientem ætatem ad dictas Dignitates, an hujsmodi præsentatio esset valida? Respondeo cum distinctione, aut Patronus præsentat scienter istam Personam non idoneam, & inhabilem, absolute, & tunc præsentatio ista est nulla, nullumque habere potest effectum, aut præsentat conditionatè, scilicet sub spe habilitatis, aut dispensationis, ut licitum est fieri, juxta *Card. de Luca de Jurepat. disc. 45. num. 7. & disc. 64. num. 27. & alios relat. infra in cap. Quoniam Cas. num.*

Et in hoc Casu superveniente habilitate, & obtenta dispensatione inhabilitatis intra quadrimestre, aut semestre præsentatio sic facta est valida. Et non obtenta dispensatione, potest Patronus alium præsentare intra eundem terminum.

20 Præsentatus autem, & provisus de Beneficiis Curatis, & de Canoniciis, &

Di-

Dignitatibus in Cathedralibus ad minus intra duos menses à die adeptæ possessio-
nis debet emittere Professionem Fidei,
cum hac distinctione, quod Provisus de
Beneficiis curatis extra Cathedralem de-
bet emittere Professionem Fidei coram
Episcopo, aut ejus Vicario Generali; Pro-
visus verò de eisdem Beneficiis in Cathe-
drali non solum debet emittere coram
Episcopo, aut ejus Vicario, sed etiam
coram Capitulo sub poena ammissionis fru-
ctuum juxta Constitutionem Pii IV. incipi-
pien. *Injunctionum* in ordine la 114. & ex
Tridentino dicta sess. 24. cap. 12. quam
sequuntur. *Garz. de Benefic. par. 3. cap. 3.*
num. 1. Tamburin. de Jure, Abb. disp. 8.
quest. 3. tom. 1. num. 1.

²¹ Quod ampliatur primò. Provisus de
Beneficio curato, aut de Canoniciatu, aut
Dignitate in Cathedrali potest emittere
hujus professionem Fidei non solum per
se ipsum, sed etiam per Procuratorem.
Navarr. conf. 4. num. 2. de Summ. Trinit.
Barbos. de Offic. & Potest. Paroch. cap. 4.
num. 3. Ratio est quia, neque Concilium
Tridentinum, neque Constitutio Pii IV.
utuntur verbis significantibus personalita-
tem, & propterea succedit regula; qui-
cumque potest aliquid facere per semet-
ipsum, potest illud facere per Procura-
torem, juxta *Text. in cap. Potest quis de*
reg. Jur. in 6. Tamburin. de Jur. Abbat.
disput. 8. quest. 3. num. 12. tom. 1.

Ampliatur secundò. Tenetur emittere
²² professionem Fidei, etiamsi illam semel
emiserit in adeptione similis Parochialis,
aut Canoniciatus juxta resolutionem Sacrae
Congregationis, quam refert *Garz. de*
Benefic. par. 3. cap. 3. num. 17. Tamburin.
de Jure, Abbat. disput. 8. quest. 3. num. 8.
tomo 1.

²³ Ampliatur tertio. Provisus de Benefi-
cio curato potest emittere hujusmodi pro-
fessionem Fidei coram Vicario, etiam Epi-
scopo non impedito *Garz. ubi supra n. 23.*
Barbos. de Offic. & Potest. Paroch. part. 1.
cap. 4. num. 2.

Limitatur tamen propositio supradicta
²⁴ primò; In Proviso de Cura Animarum
habituali, qui non tenetur emittere pro-
fessionem Fidei, quia de illa judicatur
perinde ac si esset Beneficium simplex *Bar-*
bos. ubi supra num. 9.

Pars I.

²⁵ Limitatur secundò in Canonicis, seu
Dignitatibus in Ecclesiis Collegiatis, qui
non tenentur emittere professionem Fidei,
nam Concilium solum loquitur de Pro-
visis de Canoniciatis, & Dignitatibus
in Ecclesiis Cathedralibus tam Seculari-
bus, quam Regularibus, & de Beneficiis
Curatis, ut à Sacra Congregatione refert
decisum *Garz. ubi supra num. 11.* Unde
Provisi de portionibus, Cappellaniis, &
Beneficiis inferioribus in Cathedralibus
non tenentur emittere professionem Fidei
Garz. ubi supra num. 12. Barbos. ad Concil.
dicto cap. 12. sess. 24. num. 25.

Limitatur tertio in Coadiutoribus Ca-
²⁶nonicorum, seu Dignitatum etiam per-
petuis, & cum futura successione, qui
non tenentur ad prædictam professionem
Fidei, nisi cum factus fuerit locus suc-
cessioni, nam non sunt verè Canonici, seu
Dignitates, nec pro talibus habendi vi-
ventibus coadiutis *Garz. de Benefic. dicta*
part. 3. cap. 3. num. 16.

Positis his ampliationibus, & Limita-
²⁷tionibus, Quæritur primò. Sede Episco-
pali vacante, coram quo fieri debeat di-
cta Professio Fidei? Et respondetur fieri
debere coram Vicario Capitulari, quia
cum jurisdictione Episcopalis administretur
per Vicarium, magis per eum repræsen-
tatur Episcopus, quam per Capitulum.
Garz. ubi supra num. 27.

Quæritur secundò. Non emittens pro-
²⁸fessionem Fidei intra duos menses, quos
fructus ammittat? Respondeatur ammittere
fructus postea decurrentes, non verò fru-
ctus decursos illis duobus mensibus *Bar-*
bos. ad Concil. ubi supranum. 32. Garz. de
Benefic. dicta par. 3. cap. 3. num. 31. Et licet
ammitiat fructus postea decursos, non
tamen ammitiat distributiones, quia istæ
dantur ratione Ministerii, & servitii
Personalis, *Barbos. ubi supra num. 30.* Et
ita censuit Sacra Congregatio Concilii
teste *Gonzal. Super regul. 8. Cancell. §. 7.*
proam. num. 170. quamvis contrarium
sentiat *Rota decis. 157. numer. 1. tom. 2.*
Recent. ubi dicit, quod ante emissam
professionem, juxta formam Concilii Tri-
dentini fructus, & distributiones non de-
bentur Canonico.

²⁹ Provisus verò de Beneficio curato, aut
Canoniciatu, & Dignitate in Cathedrali,

A 2

qui

qui non est professus intra duos menses ab adepta possessione, ne perdat fructus sui Beneficii, potest, & debet facere illam professionem post præfatos duos menses. Tum quia, qui jubetur facere aliquid intra certum tempus, videtur obligari ad duo, videlicet ad faciendum illud intra illud tempus si potest; & ad faciendum illud post lapsum temporis præstituti, quam citè commodè facere poterit, etiam si non potuit illud antea facere. Hujusmodi 3° professo facta post præfatos duos menses non prodest ad quærendos fructus temporis præteriti, sed sic ad quærendos temporis futuri, quia regulariter semel ipso Jure perdita, non quæruntur ipso Jure, quamvis æquitate posset juvari, qui per ignorantiam, incogitantiam, vel negligentiam Procuratoris id non fecit, qui tamen libenter fecisset, si fuisset monitus, vel venisset in mentem. *Navar.* ubi supra num. 1. & 3. *Barbos.* ad Concil. ubi supra num. 22. *Tamburin.* de Jur. Abb. dis-put. 8. quest. 3. num. 9.

ARGUMENTUM.

An Patronus possit præsentare ad Beneficium vacans eum, qui est Irregularis ex homicidio. Et varia de Irregularitate hic pertractantur.

SUMMARIUM.

- 1 *Irregularitas quid sit?*
- 2 *Homicida non potest promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Ecclesiastica obtinere?*
- 3 *Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem. Amplia ut num. 4. 5. 6. Limita, ut num. 9. 10.*
- 7 *Consulens, ut quis morti se exponat pro honore Christi, aut pro fide non est Irregularis.*
- 8 *Inquisitores hereticae pravitatis pronunciantes aliquem hereticum morti tradendum, non sunt Irregulares.*
- 11 *Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario, an sit de Iure Divino?*

- 12 *Committens homicidium casuale est Irregularis, sed declara, ut num. 13.*
- 14 *Facienti actum permisum non imputatur id, quod sequitur ex illo.*
- 15 *Medicus faciendo licet suum officium, si agrotus moriatur, non incurrit Irregularitatem.*
- 16 *Qui fecit fenebram in Domo, de qua aliquis sponte se precipitavit, non est Irregularis.*
- 17 *Qui dant operam rei licite, ex qua casu sequatur homicidium, non sunt Irregulares, & numer. 18. usque ad 21.*
- 22 *Committens casu homicidium, si dabat operam rei licite, sed non adhibuit diligentiam, quam debuit, est Irregularis.*
- 23 *Committens casu homicidium, si dabat operam rei illicitæ, est Irregularis, sed limita ut num. 24. & 25. & 57.*
- 26 *Qui dant operam rei illicitæ, ex qua casu sequatur homicidium, an sint Irregulares? & num. 28. 29. 30. 33. 34. usque ad 37.*
- 27 *Irregularitas ex sola voluntate non contrahitur.*
- 31 *In dubio facti homicidii censendus est quis Irregularis.*
- 32 *Infamia delicti, etiam non data culpa facit quem Irregularem.*
- Committens homicidium ex necessitate, aut defensione propriæ Personæ est Irregularis. Amplia ut num. 39. limita ut num. 40.*
- 41 *Patronus si præsentet Irregularem scienter, & absolutè ad Beneficium Ecclesiasticum præsentatio est nulla, secus si eum præsentet conditionatè.*
- 42 *Patronus potest præsentare ad Beneficium merè laicale, aut Legatum Pium, Irregularem.*
- 43 *Irregularitati provenienti ex homicidio voluntario non solet dispensari, provenienti ex homicidio casuali solet dispensari, sed cum maxima difficultate, ut num. 44. provenienti vero ex necessitate inevitabili, solet facile dispensari, ut num. 45. & num. 63. & 64.*
- 46 *Lædens supercilium oculi an sit Irregularis? & num. 47.*

48 Irre-

- 48 Irregularitas incurritur, si oculus fuerit erutus.
- 49 Aucto^r rixæ, aut concitans proprium germanum ad homicidium patrandum est Irregularis, & num. 50. amplia, ut num. 51.
- 52 Vulnerans aliquem, si se post multos dies moriatur, an sit Irregularis? & num. 53. 54.
- 55 Vagans nocturno tempore cum Canentibus, & pfallentibus, se ab uno ex eis committatur homicidium, an sit Irregularis? & num. 56.
- 56 Irregularitas ex homicidio contrahitur solum ab iis, qui sunt causa homicidi, vel physica, vel moralis.
- 58 Si Clerico leviter rixante cum Laico, frater Clerici Laicum in eadem rixa occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrit.
- 59 Non impediens homicidium, incurrit Irregularitatem, quando illud impedit tenetur ex justitia, secus si solum ex Charitate.
- 60 Si quis respondeat uni ex Hominibus ab eo missis, ut opportuna occuparet loca ad capiendos Homines facinorosos, his verbis: Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi: Si aliquis ex eis interficiatur, an sit Irregularis? & num. 61. & 62.
- 65 Homicidium provenire causâ defensionis, ex quo presumatur?
- 66 Attento magni temporis decursu à die perpatrati homicidii concedi solet dispensatio ab Irregularitate, ut pluribus ostenditur exemplis, num. 67.
- 68 Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. sess. 24. excludens voluntarium homicidiam à spe obtainendi dispensationem, an habeat locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus?
- 69 Excedens moderamen inculpatæ tutelæ ad defensionem propriæ vita, non incurrit Irregularitatem indispensabilem.

C A S U S XI.

Patronus vacante Beneficio A. presentavit, ad illud Titum Irregularem propter homicidium ab eo commissum

duodecim ab hinc annis queritur, an hujusmodi presentatio sit valida?

1 Ante quam ad resolutionem hujus questionis deveniam, opera pretium duxi hic nonnulla de Irregularitate proveniente ex Homicidio differere. Irregularitas est Canonum impedimentum ex facto, & defectu proveniens, quo quis prohibetur ad Ecclesiasticos Ordines promoveri, & eis ministrare juxta Covarr. var. resol. tom. 1. de Irregularit. tom. 1. part. 1. numer. 1. & dicitur quis Irregularis, eo quia extra regulam aliorum est positus. Vitalin. in Clement. Si furiosus de Homicid. num. 63. Omissa hic explicatione Irregularitatis provenientis ex defectu, de ea agemus Irregularitate, quæ ex facto procedit, scilicet ex homicidio, cum haec in praxi sepiissime contingat.

2 Concilium Tridentinum sess. 14. de Reformat. cap. 7. disponit quod Homicida sit Irregularis, & non possit promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Ecclesiastica obtinere, ibi: Cum etiam qui per industria occiderit proximum suum, & per Insidias, ab Altari aevilli debeat, qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiamque crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad Sacros Ordines promoveri posse, nec illi aliqua Ecclesiastica Beneficia, etiamque Curam non habeant Animarum, conferri liceat, sed omni ordine, ac Beneficio, & Officio Ecclesiastico perpetuo careat. Si vero homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se à morte defendet, suis commissum narretur; quam ob causam etiam Sacrorum Ordinum, & Altaris Ministerium, & Beneficia quacumque, ac Dignitates, Jure quodammodo dispensatio debeat; committatur loci Ordinario, aut ex Causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi Causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter dispensare posset: Ex qua conciliari dispositione tres deduco propositiones, quibus cum suis ampliationibus, & limitationibus tota hujusmodi Irregularitatis materia explicatur.

3 Prima propositio: Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem: Quam propositionem probat, etiam

Aa 2 Text.

Text. in cap. Si quis de Homicid. ibique Bumtrius num. 1. & in cap. Sicut dignum nu. 26. & seqq. & in cap. Ad Audientiam num. 4. de Homicid. Et hoc est verum, sive necessitatem Christianus, sive etiam Paganus, vel Saracenus.

Amplia propositionem; quod non solum committens homicidium voluntarium, sed etiam mutilans membrum est Irregularis, ut docet *Text. in cap. Is. qui de Homicid. in 6. ibique Geminian. num. 2.* ubi dicit, quod quoad poenam Irregularitatis paria sunt aliquem interficere, vel membris mutilare, & in *Clement.* Si furiosus ibique *Gloss. de Homicid.* Si talis tamen fuerit mutilatio, quod inde facta fuerit separatio membra, nam si quis verberet aliquem in tantum, quod reddat membrum inutile, non propter hoc efficitur Irregularis, nisi fiat derruncatio alicujus membra; sicuti non est Irregularis ille, qui amputat alteri digitum ea ratione, quia digitus non est membrum, sed officium membra, juxta *Gloss. in dicto cap. Is. qui.*

Item amplia sive homicidium committatur palam, sive occulte, cum hac tamen differentia, quod committens homicidium occultum potest administrare in ordinibus jam suscepitis, sed post actam penitentiam. *Text. in cap. Quæstum est ac tempor. ordin. Abb. in cap. De cætero de Homicid. num. 2.*

Amplia etiam, sive homicidium committatur facto, sive consilio, aut praepro, consulens enim alicujus mortem est Irregularis, juxta *Gloss. in cap. Sicut dignum de Homicid. verb. Consilium.* Et si sit Clericus, qui præstet consilium Homicidæ non solum est Irregularis, sed etiam non debet legere lectiones, & cantare responsoria, separatè in Choro, juxta *Text. in dicto cap. Sicut dignum §. Clericos, ibique Anan. num. 1. Fagnan. num. 1.*

Quod tamen non procedit in eo, qui alicui consulit, ut indubitate morti se exponat pro nomine, sive honore Christi, aut pro fide, aut pro statu Ecclesiæ, iste enim non sit Irregularis, licet exinde sequatur mors, & sic dederit causam proximam homicidio; Argum. *Text. in cap. Sicut Quidam quæst. 1. ubi disponitur, quod debegamus usque ad Animam, &*

Sanguinem confirmare, quod prædicatum est à Domino, & ab Apostolis; & sicut Christus mortem pro nobis subiit, ita & nos pro eo subire debemus, & alios, ut subeant consulere possumus. Et hac ratione excusari possunt ab Irregularitate

*8 Inquisitores hæreticæ pravitatis pronunciantes aliquem hæreticum, licet sciant eum propter hoc morti tradendum, ut optimè *Fagnan. in dicto cap. De cætero numer. 26. de Homicid.* Et Sancti Martyres pro Christo Sanguinem effuderunt, & aliis verbo, & exemplo, ut effunderent pro Christo suggesterunt. *Butr. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 13. in fine, ibique Abb. num. 5. in fine.**

Limitatur tamen Propositio in *Furioso,* qui licet occidat, & velit occidere, adhuc non est Irregularis, quia ad istud velle moverur, & provocatur furore, non autem ex libertate sui animi, juxta *Clement.* Si furiosus de *Homicid. ibique Vitalin. num. 13.*

Limitatur etiam in eo, qui committit homicidium ante Baptismum; committens enim homicidium ante Baptismum non est Irregularis, quia in Baptismo deletur peccatum, & omnis sequela peccati *Gloss. in cap. Deinde dist. 26. verb. Inter peccata ibique Archidiac. in fin. Abb. in cap. Presbyterum de Homicid. num. 2. ibique Anan. num. 4. Butr. num. 4.* Et patet in D. Paulo, qui ante Baptismum fuit homicida, & tamen postea factus est Apostolus *Act. 10.*

Sed cum Irregularitas provenire possit ex homicidio absque ullo peccato, ut quando Judex pronunciat justè, quem occidendum; Ego distinguerem unâ cum Anania in *dicto cap. Presbyterum num. 4. ibique Butr. num. 4.* Aut Irregularitas fundatur super peccato, & tunc propter supradictam rationem, tollitur per Baptismum, aut non fundatur super peccato, & tunc non potest tolli per Baptismum, quia tunc Irregularitas non potest esse sequela peccati.

Hujusmodi autem Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario non solum est de Jure Canonico, sed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Prophetæ: *Non ædificabis mihi templum, quia Vir Sanguinis es:* ut expressè docent *Abb. in*

in cap. Ad Audientiam num. 2. & Butr. in cap. Si quis de Homicid. num. 3. Et licet contrarium sentiat Covarr. var. resol. tomo 1. de Irregular. par. 1. num. 2. Sententiam tamen Abbatis puto veriorem, nec ei est contiarius Innocentius loco ab eo citato, dum iste ibi dicit Irregularitatem esse de Jure positivo; quod dictum compibile est, cum eo, quod Irregularitas sit etiam de Jure Divino, dum id, quod est de Jure positivo, potest etiam esse de Jure Divino.

12 Secunda Propositio: Committens homicidium casuale est Irregularis: Hanc assertionem confirmat Text. in cap. Presbyterum de Homicid. ibique Abb. num. 2. Anan. num. 1. Butr. num. 1. Barbos. num. 1.

13 Declara tamen hujusmodi conclusiōnē: Committens casu homicidium, aut dabat operam rei licita, aut non? Si dabat operam rei licita, & adhibuit diligentiam, quam potuit, & debuit non est Irregularis, juxta Text. in cap. Dilectus de Homicid. ubi ab Innocentio III. impunitus Episcopo Lingon. non impedire, quo minus Divina posuit Officia celebrare Cappellanus ille, qui ascendit Equum, qui fractis habenis dum curreret, festinanter arbitrio proprio incidit in Puerum, illumque interfecit procul abjecto Cappellano, ibique Abb. num. 1. & 4. Anan. numer. 1. Butr. numer. 1. Barbos. num. 1. Ratio est, 14 quia facienti auctum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo. Gemin. in cap. Prælatis de Homicid. in 6. numer. 3. Idem disponitur in cap. Ex litteris, & in cap. Significasti il primo Cod. tit. ibique Abb. num. 1.

15 Et sic Medicus faciendo licite, & debite suum officium, si ægrotus moriatur non incurrit Irregularitatem, juxta Vitalin. in Clement. Si furiosus de Homicid. numer. 82. ubi dat rationem differentia inter Medicum, & Judicem, cur scilicet primus non incurrat Irregularitatem, secus verò secundus, nimurum quia Medicus facit hoc ad conservationem cæterorum membrorum, ubi unum mutilat, sed Judex facit ad denigrationem aliorum membrorum, & sic quasi ex voluntate aliis procedit, aliis quasi ex necessitate.

16 Qui fecit fenestram in Domo, de qua aliquis sponte se præcipitavit, non est Ir-

regularis, qui armatus accedit ad Neptem Adulteram, cum animo non occidendi Adulterum, sed eum cogendi cum illa contrahere, si Adulter metu se præcipitaverit, non est Irregularis, juxta Glōss. in cap. De cætero de Homicid. in verb. Causam dedisse, ibique Abb. Butr. Fagnan. num. 12. & 15.

Qui facit instantiam apud Regem pro remedio facinorum, si jussu Regis malefactores interficiantur, non est Irregularis, juxta Fagnan. ubi supra num. 15.

Clericus conquerens de malefactoribus coram Judice Seculari, si illi interficiantur non est Irregularis, sicuti non est Irregularis Judex. Ecclesiasticus tradens Clericum degradatum Curiæ seculari, dummodo protestetur se ad vindictam, seu pœnam sanguinis non intendere, juxta Textus in cap. Prælatis de Homicid. ibique Gemin. numer. 5. sed si aliud habeant in corde, ita ut illa protestatio sit facta, & non proveniens ex corde sincero, est Irregularis occultus Gemin. ubi supra num. 6.

19 Episcopus, & quicumque alias Prælati Jurisdictionem temporalem obtinens, si homicidio ab aliquibus in Jurisdictione sua commisso, Ballivo suo, aut alii cuicumque injungat, ut veritatem inquirens justitiam exequatur, Irregularis non efficitur, licet pena Sanguinis inferatur, juxta Text. in cap. Episcopus nè Cler. vel Monach. lib. 6.

Princeps, qui legem condidit sub pena mortis non efficitur Irregularis, si legis auctoritate, aliqui ultimo supplicio affecti fuerint. Fagnan. in dicto cap. De cætero de Homicid. num. 16. & seqq.

Videns aliquem vulnerari, & occidi, 20 valens homicidium impedire, non impedivit non incurrit Irregularitatem; si proximum solùm ratione Charitatis tenebatur defendere; secus se illum defendere tenebatur etiam ratione Justitiae, ut contingit in Filiis, Famulis, Uxore, Subditis, publicis Officialibus, qui respectivè tenentur defendere Patrem, Patronum, Mariatum, Principem &c. etiam cum periculo propriæ vitæ, non tamen manifesto, sed ubi defensio sibi possibilis saltem videatur, agendo quidquid verbo facto agere possunt, ut mors impediatur. Barboſa in

in cap. Sicut Dignum de Homicid. num. 19.

Ratio autem. Quare isti omnes non incurvant Irregularitatem, etiam si ex eorum operibus casu sequatur homicidium est illa, quam superius innui in declaratione huius secundæ assertionis; scilicet, quia dabant operam rei licitæ, & non erant causa proxima homicidii.

22. Si verò committens casu homicidium dabant operam rei licitæ, sed non adhibuit diligentiam, quam debuit est Irregularis, juxta dispositionem *Text. in cap. Presbyterum de Homicid. ibique Abb. numer. 1. Anan. num. 1. Butr. num. 4. Barbos. numer. 1.* & *in cap. Ad Audientiam de Homicid. ibique Abb. num. 1. Butr. num. 1. Barbos. num. 1.*

23. Aut committens casu homicidium non dabant operam rei licitæ, sed illicitæ, & tunc sive adhibuit diligentiam, sive non, imputatur, & est Irregularis, juxta *Text. in cap. Continebatur de Homicid. ibique Butr. num. 1. Abb. num. 1. Anan. num. 1. Barbos. num. 5.*

24. Limita tamen in furioso, aut Infante, qui si occidant aliquem, vel mutilent membrum hominis, etiam si dent operam rei illicitæ, non incurvant Irregularitatem, juxta *Clement. Si furiosus de Homicid. ibique Gloss. Vitalin. num. 1.* Ea ratione, quia furiosus, & Infans propriè non delinquunt, dum delictum non fit sine animo delinquendi, & in primo adest casus infelicitas, in alio consilii ægestas, & sic velut per omnia homicidæ casuales non sunt Irregulares, nec egent dispensatione sicut de Impubere proximo Pubertati, quia in eo cadit delictum, juxta *Gloss. in dicto cap. Si furiosus, ibique Vitalin. num. 41. verò. Ratio finalis.*

Idem est in dormiente, qui si occidat aliquem ense, baculo &c. non est Irregularis, juxta *dictam Clement. Si furiosus, ibique Vitalin. num. 23.* quia in isto nulla adest culpa, nec culposa voluntas. Sed si aliquis poneret in lecto puerulum secum ad dormiendum, si dormiendo se volvat per lectum, & puerulum opprimat, crederem illum esse Irregularem, quia ex voluntate dedit operam rei illicitæ, scilicet ponendo illum puerulum in lecto secum ad dormiendum, & ita videtur sentire idem *Vitalin. ubi supra,* dum dicit solum

in primo casu excusari dormientem ab Irregularitate.

26. Quapropter ex hoc sequitur, quod qui dat ab bibendum pocula amatoria alicui foeminæ; si haec sumendo dicta pocula moriatur, licet præter intentionem dantis est Irregularis. *Gloss. in cap. Si aliquis de Homicid. verb. Ut Homicida, ibique Butr. num. 3.*

Et hic nota: quod qui causa explenda libidinis, aut propter paupertatem, ratione cuius non potest alere sobolem, aut ex odio, nimurum ut succedat fortè ab intestato, aut instituatur ab illo decedente sine filiis, vel forsitan ut Uxor sterilis sit invisa Marito, dat fortilegia, seu malias, vel venena ad bibendum, ad hoc ne soboles nascatur, non est Irregularis, quia Irregularitas non contrahitur, nisi actu ho-

27mo interficiatur; ex sola enim voluntate non est quis Irregularis, juxta *Text. in cap. Si aliquis de Homicid. ibique Abb. n. 1. & seqq. Anan. num. 5. Butr. num. 2.* ubi dicit, quod licet sint paria hominem occidere, vel nasci impedire, quoad pñnam corporalem, & spiritualem, tamen non sunt paria, quoad pñnam Irregularitatis, *Barbos. in dicto cap. Si aliquis num. 3.*

28. Percutiens Mulierem, quæ facit abortum eo formato est homicida occasionaleriter, & incurrit Irregularitatem. *Butr. in dicto cap. Si aliquis de Homicid. num. 2.*

Clericus vadens unà cum aliis ad aliquem occidendum, licet ipse non apponat manum, si tamen homicidium fit per alios, efficitur Irregularis; *Anan. in cap. Sicut dignum, S. Clericos de Homicid. in fine.*

30. Qui accinxit gladium ad necandum Fideles, & sape interfuit Bellis, non interfecit tamen, sed per eum non stetit, est Irregularis propter ambiguum duplicitatis. *Text. in cap. Si quis dist. 51. ibique*

31. *Gloss. verb. Militaverit.* In dubio enim facti homicidii censendus est quis Irregularis, & quidem quoad privationem suscipiendo ordines, ac in illis ministrandi, non verò quoad alias pñnas, quæ à Jüdice imponi solent pro Irregularitate contrafacta, qualis est privatio beneficii, quia pñna ordinaria statuta delicto certo, non est imponenda delicto dubio. *Barbos. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 2. & seq.*

32 seq. Immo scandalum solum, & infamia delicti, etiam non data culpa facit quem Irregularē. *Anan. Butr. num. 1. Barbos. num. 1. in cap. Ex litteris de Homicid.*

Clericus faciens rixam, & exercens illicium, si ab ejus amicis, seu consanguineis supervenientibus fuit aliquis interfactus, est Irregularis; secus ubi Clericus non fuit in culpa exercendo rixam, & prohibente, & causam non dante homicidio, *juxta Text. in cap. Petrus de Homicid. ibique Abb. num. 1.*

34 Qui vulneravit aliquem, qui mortuus est, licet ignoretur, ex illo vulnere est Irregularis. Qui habet animum occidendi, & processit ad actum, licet non lethaliiter percusserit, sed ex aliorum percussionibus, percussus interiit, est censendus Irregularis. Qui lethaliiter non percussit, tamen propter illud vulnus non potuit fugere, & ideo ab aliis fuit occisus, est Irregularis, *Text. in cap. Significasti de Homicid. ibique Abbas numer. 1. usque ad 11.*

Qui mandat aliquem verberari, licet expreſſe inhibeat, ne occidat ullatenus, vel membro aliquo mutiletur, Irregularis efficitur, si Mandatarius fines mandati excedens mutilet, vel occidat. *Textus est expressus in cap. Is. qui de Homicid. in 6. ibique Gemin. num. 1. & seq. Sed si Mandatarius non occidat, sed occidatur, mandans incurrit Irregularitatē propter rationem dicti Textus, qui mandando in culpa fuit, & hoc evenire posse, debebat cogitare Gemin. ubi supra num. 4.*

Qui dat gladium furioso, ut occidat se, vel alium; Qui permittit extrahi arma de Domo sua ad occisionem, aut præbet Domum, ut ibi fiat colloquium, vel tractatus de occidendo, & sequatur homicidium; Qui deponit in causa sanguinis sequuta morte; Qui profert sententiam sanguinis, si exinde sequuta sit mors, est Irregularis, ut docet *Anan. in cap. De cætero de Homicid. num. 1. S. Nota*, quod hic loquitur, *ibique Fagnan. numer. 7. & seq. Abb. in cap. Dilectus de Homicid. numero 3.*

Interveniens homicidio animando percuſſores, vel quid simile etiam si ipse non percusserit, est Irregularis. *Barbos. in cap. De cætero de Homicid. num. 6. Ratio autem,*

quare isti omnes incurrit Irregularitatē est, quia dabant operam rei illicitā, & causam proximā, ex qua sequutum est homicidium.

Tertia propositio: *Commitens homicidium ex necessitate, & sic defensione propria Personae, est Irregularis:* Cum hac tamen distinctione, quod si necessitas fuit evitabilis, ad ordines non potest promoveri, nisi cum dispensatione; Si verò fuit inevitabilis, sine omni dispensatione potest in ordine habitu ministrare, ad alios ordines tamen non potest ascendere sine dispensatione. Hanc propositionem firmat etiam *Gloß. in cap. Sicut dignum, S. Clericus de Homicid. verb. Consilium, ibique Butr. num. 28. Anania in cap. Interfecisti de Homicid. num. 10. sed juxta Clementinam Si furiosus de Homicid.* si necessitas fuit inevitabilis, nullam incurrit Irregularitatē, nec quoad ordines suscepitos, nec quoad suscipiendos. Ratio est, quia necessitas non habet legem, & prima charitas incipit à se ipso, & quia omnia Jura clamant vim vi licite repellendam, secus autem in defendantē alienam personam, etiam conjunctam, aut proprias personas, *Vitalin. in dicta Clement. Si furiosus numer. 33. & 42.*

Amplia propositionem etiam in eo, qui 39 aliter non poterat evadere mutilationem, nisi etiam evaderet suum Invasorem. Si enim Invasor volebat eum mutilare, & aliter arctatus fuerit invasus, quod non poterat evadere illam mutilationem, nisi ipse se defendere, & defendendo mutilaverit, non est Irregularis, & si forsitan casu se defendendo, occiderit, est excusatus, nec incurrit Irregularitatē, quoniam ut non mutilaretur, habuerit necessarium se defendere; sed si animosè eum occidit, valens eum repellere sola mutilatione, non esset excusatus; Ratio est, quia tunc evadere poterat mutilationem suam aliter quam occidendo. *Vitalin. in dicta Clement. Si furiosus num. 34.*

Limita tamen propositionem in condemnato ad mortem, qui justè est invalidus 40 per officiale, aut alium ministrum Justitiae; Iste enim si ut evadat mortem sibi imminentem officialem Invasorem occidat, vel mutilet, est Irregularis. Ratio est, quia in ipso Actu Invasionis non imminebat

bat ei mors proveniens immediatè ex ipsa Invasione. *Vitalin.* ubi supra num. 85.

41 Posita hujusmodi notitia Irregularitatis provenientis ex homicidio; Descendo nunc ad resolutionem questionis cum distinctione; Aut Patronus præsentavit Titium Irregularē scienter, & absolutè ad Beneficium A, & tunc illa præsentatio est nulla; Ea ratione, quia sicuti Irregulari non potest conferri Beneficium Ecclesiasticum, ita ut si ei illud conferatur, collatio sit nulla, ita nec potest ipse sic absolutè præsentari, ut docent *Lambertin.* de *Jurepatr.* lib. 2. par. 1. quæst. 9. art. 4. *Vivian.* eodem tract. lib. 6. cap. 4. numer. 4. & cap. 5. numer. 36. *Garz.* de *Benefic.* par. 7. cap. 11. num. 1. & seqq. Immo pro ea vice, Patronus, qui sic præsentavit Irregularē, privatur Jure præsentandi alium; justum est enim ut perdant Privilegium illi, qui eo abutuntur. *Gloss.* in cap. *Quoniam de Jurepatr.* verb. *Abutuntur.* Quod dicitur de Irregulari, dic etiam de Excommunicato, Suspenso, Interdicto, aut Degradato, cum etiam isti nequeant ad Beneficium Ecclesiasticum absolutè præsentari. *Lambertin.* ubi supra art. 1. 2. & 3. & 5. Aut Patronus præsentavit Irregularē conditionatè, scilicet sub spe obtainendæ dispensationis, & tunc, ea obtenta præsentatio est valida, *Card. Anton.* de *Luca,* ad *Ventrogl.* in *prax.* par. 2. annot. 6. S. 1. numer. 7. & de *Linea Legal.* par. 1. artic. 24. num. 10.

42 Sed si Beneficium non esset Ecclesiasticum, sed merè laicale, aut Legatum Pium, an Patronus possit præsentare ad illud Irregularē? Respondeo affirmativè, quia Concilium Tridentinum solum prohibet, Irregularē obtinere Beneficia, aut officia Ecclesiastica, non verò Beneficia merè Lai- calia, aut Legata Pia.

Irregularitati autem provenienti ex homicidio voluntario, non solet dispensari, nec unquam vidi à Congregatione Concilii dispensatum; Sed tamen potest Papa dispensare, quia Lex Divina hoc sibi permittit, juxta num. 25. ubi duplice homicidio per Nepotem Aaron commisso mandavit Dominus: *Ecce do ci pacem fæderis mei, & erit tam ipse, quam semini ejus paratum Sacerdotium sempiternum:* quod docent etiam *Abbas* in dicto cap. Ad Au-

dientiam num. 4. *Butr.* in cap. *Sicut Di- gnum num. 27.* & in cap. *Continebatur n. 4. de Homicid.*

Irregularitas autem proveniens ex homicidio casuali non est indispensabilis; Ad hanc enim inducendam non sufficit indistinctè dedisse operam rei illicitæ, aut causam proximam homicidio, sed oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè *Fagnan.* in dicto cap. *De cætero de Homicid.* num. 27. Sed est dispensabilis, & de facto dispensatur à Sacra Congregatione Concilii, sed cum maxima difficultate, dum Ego vidi in praxi, Sacram Congregationem dispensare, cum homicida casuali, sed post lapsum aliquando duodecim, & aliquando etiam sexdecim annorum. Et si Irregularitas proveniat ex homicidio casuali occulto potest in ea Episcopus dispensare, secus si proveniat ex homicidio voluntario occulto. *Barbos.* ad *Concil.* hic num. 8. & 10. & expresse statuitur ab eodem *Concil.* sess. 24. cap. 6.

45 Irregularitati verò provenienti ex necessitate inevitabili solet Sacra Congregatione Concilii facile dispensare; dummodo probetur, quod quis non poterat evadere mortem, aut mutilationem, nisi occideret, aut mulieraret Invasorem.

Et ut videatur, quando Sacra Congregatione Concilii dispensem, & quando non super Irregularitate proveniente ex homicidio, nonnullos hinc subjicio casus agitatos in eadem Sacra Congregatione, super quibus meum pandidi votum, dum laudebam apud R. P. D. Petram Secretarium.

Primò. Suborta verbali contentione inter Sacerdotem Gabrielem de Gabrielis, & Dominicum q. Andreæ super quadam parva quantitate frumenti ab ipso Gabriele debita Cappellano Curato Ecclesiæ Loci de Pugliano, ac quibusdam ad invicem contumeliosis verbis prolati, idem Sacerdos Gabriel in ipso calore rixæ adoratus Dominicum, ejus sinistrum supercilium cultro per obliquum transfixit; Ex quo vulnere licet dominicus coivaluerit, tamen sinistri oculi virtutem, & usum taliter amisit, ut quamvis aliquales fermè exiguos lucis radios excipiat, attamen, ut experimento compertum est, nequit clauso dextero oculo, objectorum qualitatem, & quantitatem agnoscere. Quapropter

propter idem Sacerdos Gabriel dubitans se incursum in Irregularitatem petuit à Sacra Congregatione declarari.

Primo. An ipse incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundò. An dispensatio sit concedenda?

Eminentissimi autem PP. ad primum responderunt negativè, ut videre est in Feretranis Irregularitatis 5. Maii 1708. Quæ responsio, eā, quæ par est fulget Justitiā; Cū enim Sacerdos Gabriel oculum non eruerit, sed tantum læserit supercilium, à quo vulnere patiens oculi virtutem ferè amiserit, elicitor non incurrisse Irregularitatem; Ista enim nunquam contrahitur, nisi expressè à Jure imposita fuerit. Soccin. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 16. Dian. par. 4. tratt. 2. de Irregularit. resol. 26. Et sic cū non concurrat mutilatio membra, ob quam Irregularitas fuit inducta, juxta Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6. & in Clement. Si furiosus, ibique Glass. de Homicid. idem Gabriel dici non potest Irregularis.

47. Et licet Silvester, & alii relati à Majoro de Irregularitate lib. 5. cap. 50. num. 4. & 5. doceant incurri, scilicet Irregularitatem ab eo, qui alterius oculum ne dum eruerit, sed solum eluscaverit, ac debilitaverit ex eo, quod adhuc membrum dicatur mutilatum, quando est redditum inefficax ad oboeundas proprias functiones; Nihilominus contraria opinio crebriori, & solidiori Doctorum calculo confirmatur, ut requiratur, ut membrum prorsus absindatur, aliter numquam poterit dici mutilatum, & truncum, ut juxta Abbatem in cap. De Diacono, qui Cler. vel ven. Castropal. de Censur. tom. 6. disput. 6. punct. 15. §. 1. Bonaccin. tom. 1. disput. 7. quæst. 4. punct. 8. numer. 7. Panimoll. decis. 89. Nicol. lucubrat. lib. 5. tit. 12. numer. 14.

Ratio autem prædictorum est, quia membrum debilitatum, & inutile adhuc deserbit ad ornatum corporis, nec definit esse membrum. Text. in Canon. Sicut urgeri 1. 48 quæst. 1. Itaut incurrit Irregularitas tantum, si membrum fuerit abscessum, & oculus erutus; Quam distinctionem jam olim approbavit Sacra Congregatio in Altamuræ 18. Aprilis 1671. & in Senogallien. Irregularitatis 30. Aprilis 1695.

Pars I.

49 Secundò. Verbalis alteratio nata fuit inter Sacerdotem Felicem Antonium Parochum loci Moriconis, & Michaelem Pennellam super quarundam olivarum collectione sistentium in quodam Oliveto dicti loci Moriconis, quas eorum quilibet respectivè ad se pertinere contendebat; Cūque Michael protestatus fuerit se ad olivas colligendas, sequeati die processum; Parochus eidem respondit: Domani ci vedremo su all' olive, se tu vai &c. In sequenti itaque die Antonius Pennella Germanus Michaelis nonnullas operarias feminas collecturas olivas conduxit ad præfatum locum, quo cū pariter perrexerit Parochus ipse unā cum Josepho ejus Germano; suscitata fuit acrior rixa, ita ut Parochus jecerit, sed inaniter securis manubrium, quod deferebat in Antonium, qui exinde profectus, mox rediit unā cum Michaeli suo Germano, qui denuò operarias excitavit ad Olivarum collectionem. Sed Parochus eas iterum propulsavit: Ex quo Michael securis istum in Parochum jaculatus fuit, ex quo in manu vulneratus remansit idem Parochus, & prorsùs inde discessit; Paulò post supervenit illuc Gregorius Pennella similiter Germanus dicti Michaelis, qui renovato certamine, sarculum, quem gestabat, in prænomina tum Josephum Parochi Fratrem direxit. Qui tamen istum avertendo gladio, quo armatus erat, Gregorium in gutture ferriit, ex quo statim in mortem obivit. Quo stante idem Parochus recursum habuit ad Sacram Congregationem pro absolutione ab Irregularitate, in quam incursum se dubitabat ex homicidio patrato ab ejus fratre, ubi proposita, & examinata fuerunt sequentia dubia.

Primo. An dictus Parochus incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundò. An sit absolwendus? in Casu &c.

Et ad primum affirmativè respondendum videtur. Quamvis enim vera in se ipsa sit in materia homicidii regula tradita, in Can. Si quatuor apud Gratian. 23. quæst. 8. Quod nimur nulla culpa teneat eum, qui nec auxilio, nec consilio cooperator fuerit occisor, ea nihilominus nullimodè suffragari videtur supradicto Parocco, quo

B b

minus

minus Irregularitatis notam effugiat. Et 50 enim ex facti serie comprobatur Parochum ipsum fuisse principalem rixæ Auctorem, immo re ipsa concitatissimum Germanum ad homicidium patrandum, in quibus terminis communiter Doctores volunt Irregularitatem incurri. *Suar. de Censur. disput. 44. sect. 3. num. 31. & disput. 35. sect. 3. num. 9. Bonaccin. tom. 1. de Irregularit. disput. 7. quest. 4. punct. 8. num. 28.*

Is enim fuit primus motor totius contentionis; Primò per illa verba provocatoria, pridiè quam occisio evenerit: *Domanici vedremo &c.* Et deinde factis exequendo dicta per accessum ad locum destinatum, associatus à Germano gladio armato. Ubi rursus primus rixam excitavit acriorem per projectionem manubii securis in Antonium Pennellam occisi Germanum; Ex quo manifestavit proprium animum nocendi, & consequenter culpabilem, ut ad rem differit *Fagnan. in cap. De cetero num. 16. de Homicid.*

Et quamvis ipse non occiderit, sufficit tamen pro incuria Irregularitatis, ut occisio evenerit ex sua concitatione. Nec juvat dicere, quod homicidium sequutum fuerit, post quam Parochus vulneratus est loco abiit; nam satis est, ut ejus concitatio, seu cooperatio præcesserit occisionem, prout notat *Gibalin. de Irregularit. cap. 4. confess. 9. num. 20. versc. Quod igitur, & quod præbuerit Causam influxivam & ordinatam ad occasionem, ut observat Fagnan. loco dicto.*

Sacra autem Congregatio in Aprutina Irregularitatis 15. Decembri 1708. resolvit esse dispensandum ad cautelam.

Tertiò. Franciscus Calucci in decimo 52 tertio aetatis suæ anno constitutus, & tempore, quo idem una cum Eutitio Ciavatti coetaneo ludebat, vulneravit eundem Eutitium cultro in latere dextero, qui à tunc temporis Chirurgo curatus per spatium decem dierum circiter è Domo discessit, & ambulans, & cibans se Uvis, & fructibus usque ad vigesimum diem, post receptum vulnus, à quo erat penitus resanatus; maligna febri præventus in trigesimo primo die, ex hac ad meliorem vitam migravit causa dicti vulneris; Fabricato à Gubernatore processu, fuit per Chirurghum data relatio sine periculo vi-

ta, & sequuto obitu dicti Eutitii fuit per Medicum, & duos Chirurghos ad hoc specialiter vocatos recognitum Cadaver antedicti Eutitii, qui secundum eorum Petritiam attestati fuerunt prædictum Eutitium febri maligna objisse; Quare postea dictus Franciscus à Gubernatore fuit absolitus. Cupiens nanc idem Franciscus ad sacros Ordines promoveri, supplicavit declarari.

Primò. *An incurrit in Irregularitatem?* Et quatenus affirmativè.

Secundò. *An sit dispensandus?*

53 Quibus dubiis examinatis. Ad primum videtur respondendum affirmativè. Etenim non dubitatur de Francisci culpa infligendo vulnera occasione ludi, morte subinde vulnerati sequuta. Nihil obstante excusatione, quod obitus acciderit ex alio morbo supervento, paucis diebus post resanatum vulnus, nam id nullimodè probari videtur, ut par est, ex Actis defuper constructis in Curia Laicali, sive delictum est clarum, & exceptio turbida, cùm nec minus constet de existentia Actorum.

Adhuc tamen ex quibusdam fidibus exhibitis, nihil evincitur, cùm supponatur vulneratum decem diebus post vulnus incidisse in febrim, ex qua obiit, cum cæteroquin terminus pro securitate vulnerum protendatur usque ad 40. dies, ut docet *Zachias quest. Medic. Legal. lib. 5. tit. 2. quest. 5.* Unde semper urget præsumptio, quod vulneratus ex accepto vulnera decesserit, ut advertit idem Auctor ibidem *quest. 3. num. 3.* Unde cum in præsenti agatur de dubio facti semper est judicandus Irregularis tam in foro interno, quam externo. *Text. in cap. Ad Audientiam, & cap. Significasti de Homicid. Bonaccin. tom. 1. de Irregular. disp. 7. quest. 1. par. 4. num. 3. Panimoll. tom. 2. decis. 89. num. 14. & 15.*

His tamen non obstantibus contrarium, 54 puto verius, dum constat in facto, & ex sententia absoluciónis Gubernatoris, causam mortis Eutitii non fuisse vulnus illatum à prædicto Francisco, sed febris malignam causatam ex commestione Uvarum, & fructuum. Et ita resolvit Sacra Congregatio in Hortana Irregularitatis 15. Junii 1709.

Quar-

55 Quartò. Sacerdos Andreas Ravizzottus sub prima noctis vigilia cum altero ejusdem Cognato fortuitò occurrit, & se associavit quibusdam musicas gratulaciones Nobilibus foeminiis agentibus, Inter procedendum verò, cum nonnulli festivum hunc Comitatum iudicarent, & sibi-
lis prosequerentur, prædictus Ravizzottus à suscepta rixa abducere primùm contendit Antonium Portium, aliosque qui hu-
jusmodi injuriam prosequi intendeant, iis tamen non acquiescentibus, & ipse ad Januam cuiusdam Domus processit, in qua Irrisores sese receperant, atque hispanico idiomate cum ipsis fari cœpit, à quibus tandem vulnus in facie reportavit; Ita sauciatus supradictus Ravizzottus à comi-
tatu abscessit; Verùm tamen Antonius Portius unus ex Sociis istu brevioris sclopi quemdam Morenam unum ex Irrisoribus interfecit. Ob hujusmodi homicidium ab Antonio Portio patratum, idem Sacerdos Ravizzottus Irregularitatis incursum per-
timescens, à Divinis peragendis se absti-
nuit, & recursum habuit ad Sacram Con-
gregationem Concilii, ubi propositis se-
quentibus dubiis.

Primo. An Sacerdos Andreas Raviz-
zottus incurrit Irregularitatem in Casu
&c. & quatenus affirmativè.

Secundo. An sit locus dispensationi in-
Casu &c.

Negativè ad primum respondendum
56 esse dicebam. Quoniam Irregularitas ex
homicidio contrahitur solum ab iis, qui
sunt causa homicidii vel physica, vel mor-
alis, sive mediata, sive immediata. *Text.*
in cap. Si quis Viduam 50. dist. cap. Henri-
cus in fine, de Cler. pugnat. in Duello, cap.
Sicut dignum, §. ultim. de Homicid. Fa-
gnan. in cap. De cætero num. 7. eodem-
tit.

Præfatus Andreas Ravizzottus non fuit
causa physica homicidii Morenae, sed Antonius Portius, immo vulneratus jam
à rixa recesserat, tempore explosionis sclo-
puli, quo Morena fuit sauciatus, ut ex
depositione Testium, & ex relatione Epi-
scopi; nec fuit causa moralis, quia nec
consilium, nec opem, nec præceptum de-
dit, nec ulla verba dixit, ex quibus in-
duci potuissent Socii ad vulnerandum Mo-
renam, ideoque ratione causæ, nullatenus

Irregularis est judicandus *Text. in cap. Si-*
gnificasti il secundo de Homicid. & Abb. in
cap. Petrus eodem tit. Pignatell. consult. 71.
num. 3. tom. 9.

Nec incurrit Irregularitatem ratione rei
57 illicitæ, nempe vagationis cum canen-
tibus, & psallentibus, cui operam dedit;
Nam tunc ratione rei illicitæ, ex qua se-
quatur casuale homicidium incurritur Ir-
regularitas, quando actus ille illicitus est
ordinatus sua propria natura ad lœsionem,
vel homicidium, aut ubi res illicita est pe-
riculosa, & ex illa frequenter mors sequa-
tur, non verò ubi res illicita nullatenus
est induciva homicidii, nec est prohibita
ratione periculi homicidii, juxta *Socin.*
in cap. Ad Audientiam num. 49. de Homi-
cid. Fagnan. in cap. De cætero eodem titul.
num. 16. Pignatell. consult. 11. num. 11.
tomo 9. Panimoll. decis. 89. annot. 5. nu-
mer. 12.

Supradicta vagatio, cui incumbit Ra-
vizzottus non fuit ab eo ordinata ad ho-
micideum, nec ex natura sua est induc-
tiva homicidii, nec est prohibita ratione
homicidii, sed quia est contra Clericalem
58 modestiam, sicuti si Clerico leviter rixan-
te cum Laico; Frater Clerici Laicum in
eadem rixa occiderit, non per hoc Cle-
ricus Irregularitatem incurrit. *Pignatell.*
consult. 71. num. ultim. tomo 9.

Nec Ravizzottus incurrit in Irregulari-
tatem, ex quo non impediit percussonem
Morenae, quia non fuit amplius in statu
illius prosecutionem impedire, nam in fa-
cie vulneratus à conflictu recessit, nec te-
nebatur ex Justitia impedire, nec potesta-
tem habebat supra rixantes; Tunc enim
59 non impediens homicidium incurrit Ir-
regularitatem; Quando illud impediare te-
netur ex Justitia; nam tunc dicitur causa
moralis homicidii *Text. in Can. Non infe-*
renda, Can. Qui potest 23. quest. 3. Vel
quando non impediens potestatem habe-
ret supra rixantes *Can. facientis dist. 86.*
Bordon. controv. Moral. 42. num. 9. secus
si ex Charitate solum, nam tunc Irregu-
laritas non incurritur. *Text. in Can. Si*
quaator Homines 23. quest. 8. Pignatell.
consult. 71. num. 7.

Eminentissimi autem PP. die 16. Julii
1712. in Novarien. prætense Irregula-
ritatis, responderunt ad utrumque du-
bium;

bium: *Ese dispensandum ad cautelam.*
60 Quinto. Cum ad locum Alberiae accesserint non nulli facinorosi homines, Sacerdos Dominicus Bozzini Praepositus Alberiae, ad quem pertinet Jure feudi Jurisdictio temporalis ejusdem loci, die decima Martii 1709. convocavit plures ejus subditos, ut Armati Carceribus mancipientur dictos facinorosos, inter quos convocatos, extitit Sacerdos Joannes Dominicus Bozzinus Nepos Praepositi, & alter Sacerdos Joannes Baptista Barnus, qui quidem in executionem praefati mandati, in diversos locos, se diviserunt absconditi, & præsertim dicti Sacerdotes Bozzinus, & Barnus Armis igneis onusti, intraverunt Domum cuiusdam Cappellani Varni; Sed cum Bozzinus praedictus Nerdos Praepositi aperciisset fenestram, ac eos vidisset in via stantes, ictum sclopi explosit. Exindeque vulneratus Dominicus Ridella, unus ex dictis facinorosis obiit. Porrò in processu adesse videtur aliqua discrepancia, an prius illatus fuerit ictus sclopi ex dictis Hominibus versus fenestram. Constat etiam tempore homicidii Praepositum non extitisse in Domo Varni, sed in ejus propria, nec non eumdem convocasse homines armatos, sub Atrio Domus Parochialis sic eos allocutum: *Havete le vostre Armi bene aggiustate, se non l'havete aggiustate, aggiustatele, vi sono qui in Casa di Giacomo Belforte due furbi, Voi altri andarete alli Posti, ove vi metterà qui mio Nepote, e quando farete alli Posti, Io manderò a dire alli detti, che venghino prigione: Cui unus Convocatorum replicando: Se fuggissero? Praepositus ait: Se fuggissero, Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi: & alteri Subdenti: Ma Signor Preposto, che gli diamo, gli diamo: Explicanda sunt ejus verba: Intendendo Archibugiate: Praepositus replicavit: Vi torno a dire, che Voi altri sapete, quello dovete fare con li furbi, orsù andate con mio Nipote, che vi metterà alli Posti: Quodque cum fuerit eidem Nepoti suggestum melius fore pulsare Campanam ad Armorum signum, ait finem Patrui esse carcerationem, ut se liberaret à perturbationibus eorum, quodque pulsando Campanam, fugam arriperent. Tandem idem Praepositus deponit, dixisse hominibus*

Armatis ab eo convocatis: *Sono questi furbi, io non voglio, che Voi state offesi, ne pure nella pelle del minimo deto della mano, ne che offendiate loro, ma solo, che prendiate li Posti, che poi li manderò a dire, che mandino l'Armi, e che poi vengano a costituirsi prigione, & uno de Convocati disse, se fuggissero; Soggiornse un' altro. E con li furbi non sapete, come si fa. Io replicai, che con li furbi non sapete quello si fa; Io ho detto bastantemente quello voglio facciate: Hinc Praepositus dubitans se incurrisse in Irregularitatem pro serenitate, propriæ conscientiæ recursum habuit ad Sacram Congregationem, ubi disputatis infra scriptis dubiis.*

Primò. *An Dominicus Bozzini Praepositus Parochialis Ecclesie loci Alberiae incurrit Irregularitatem in Casu &c. Et quantum affirmativè.*

Secundò. *An sit dispensandus: Responsum fuit die 2. Maii 1711. in Derthonen. prætentæ Irregularitatis. Ad primum affirmativè, ad secundum negativè.*

Sed reproposta Causa 17. Junii 1713. sub dubio: *An sit standum, vel recendum à decisio in Casu &c.? Recendum esse à decisio, & Dominicum Bozzinum Praepositum dispensandum esse ad cautelam, credebam respondentum. Ex responsione enim facta per Praepositum uni ex Hominibus ab eo Missis, ut opportuna occuparent Loca ad capiendos quosdam homines facinorosos, & Bannitos in ejus feudo existentes, Interroganti, quod esset faciendum, si illi aufugissent, cui respondit: Se fuggissero, Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi: Ex hac inquam responsione, cum sit æquivoca, & congrue referri possit in eum sensum, ut eis fugientibus, ipsi viam præoccuparent, inferrent terrorem, insequerentur &c. non potest determinatè deduci mandatum aliquod ad occidendum Dominicum Ridella, immo cum dicta responsio clare, & aperte mandatum non importet, ita est interpretanda, ut mandatum excludat, & delictum, Mevoch. conf. 283. num. 5. & seqq. lib. 3. Mascard. de probation. conclus. 866. num. 14. Maximè cum eis dixerit: Io non voglio, che state offesi &c. ne che offendiate loro, que verba excludunt intentionem, & mandatum occidendi.*

Et licet mittendo dictos Homines, ut occuparent opportuna loca ad capiendos dictos facinorosos dederit caulam proximam homicidio, non propterea Præpositus incurrit in Irregularitatem indispensabilem, ad hanc enim incurrendam oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè advertit *Fagnan. in cap. De cetero de Homicid. num. 27.* Adeoque dignus est dispensatione eo magis quia pacem obtinuit ab omnibus proximioribus occisi sub ea expressione; *Che detto Signor Preposto è Innocente del detto Omicidio, e che questo è Stato Casuale: Mando. in prax. Signature tit. absolut. & rehabilit. ad Homicid. vers.* Et quod facilius pareatur, *Corrad. lib. 5. cap. 1. num. 19.* Et est Vir optimis moribus, Religione, Pietate imbutus, ut ex attestationibus exhibitis, quibus qualitatibus concurrentibus, concedi solet dispensatio, *Gloss. in Can. Cum constitueret diff. 50. Antonell. de Jur. & oner. Cleric. lib. 1. par. 4. cap. 43. num. 1. & seqq.*

His tamen non obstantibus Sacra Congregatio eodem die 17. Junii 1713. respondit ad primum In Decisis, ad secundum Dilata, & supplicet, concordato Fisco.

Sexto. Julius Barnaba Vicecomes Sacerdos, & Canonicus Insignis Collegiatæ Sancti Stephani, iteratis precibus sub diebus scilicet 12. Decembris 1699. 21. Maii 1701. & 27. Martii 1705. gratiam dispensationis ab Irregularitate expostulavit; Placuit tamen Eminentissimis PP. illam denegare, non ex quo Casus esset indispensabilis, sed ex eo, quod effluxerit breve tempus à die patrati homicidii, ut mentem Sacrae Congregationis communicando, declaravit R. P. D. Nuptius tunc temporis Secretarius.

Cum igitur hodie decurrat decimus octavus annus, quod idem Canonicus Vicecomes duplice patitur poenam ex causa prædictæ Irregularitatis, scilicet privationem celebrandi Sacrificium, & amissionem omnium fructuum sui Canonicatus, ideo facti seriem noviter exponens, humillimas renovat preces pro obtainenda petita dispensatione.

Die igitur 24. Decembris 1695. Cum præfatus Canonicus Vicecomes se confrebat apud Curatum Vacciani ad Sacra-

mentalem perficiendam Confessionem, ut depromitur ex depositione Testis Fiscalis proc. fol. 44. ratificata in illius constituto fol. 98. obviam habuit Franciscum Rolandum, qui iter occupando prætendebat præcedentiam, quodque dictus Canonicus Vicecomes partem viæ luto conspersam calcaret, suborta exinde rixa super præmissis, prædictus Rolandus aggrediendo eumdem Canonicum, & saxa in eum projiciendo, illius caput mortali vulnera percussit, nec satiato furore animo efferrato alios vibrabat lapides, & in illius vitam irruere conabatur, adeo quod dictus Canonicus lethali vulnera affectus, justaria commotus, & in discrimine vitæ constitutus, cultro tribus ictibus dictum Rolandum repercussit, ex quibus post biduum vitam cum morte commutavit, ut ex depositione Testis Fiscalis.

Supposita hac facti serie proposito dubio: *An sit locus dispensationi ab Irregularitate in Casu &c.* scribens in hac Causa ex Commissione Domini mei Patrui pro D. Julio Barnaba Vicecomite affirmativè respondendum dicebam. Quoniam non 63 versamur in Casu Irregularitatis provenientis ex homicidio simpliciter, & directè voluntario, qua juxta dispositionem Conciliarem cap. 7. sess. 24. de Reformat. est indispensabilis, utpote procedens non solum de Jure Canonico, sed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Prophetæ: *Non adificabis mihi templum, quia vir sanguinis es: Ut expressè docent Abb. in cap. Ad Audientiam num. 2. & Baur. in cap. Si quis num. 3. de Homicid.*

64 Sed sumus in terminis Irregularitatis provenientis ex homicidio casuali, sed indirectè, & secundum quid voluntario, aut ex necessitate, & ad defensam propriæ vitæ commissio, dum Canonicus Vicecomes, ut supra comprobavimus, se conferens apud Curatum Vacciani, animo perficiendi Sacramentalem confessionem, casu incidit in Franciscum Rolandum, qui iter occupando prætendens præcedentiam concitavit, & fuit primus Motor totius contentionis, & homicidii, tum per illa verba: *Ti do la Tara per quello, che tu sei &c. Sere Galantuomo alla vostra foglia.* Tum factis, quia saxa in Canonicum projiciendo, illius caput mortali vulnera per-

percussit, qui justâ irâ motus videns Rolandum vim facere in ejus vitam irruendi: Statim ne iteratis ictibus lapidum extinxerat permaneret ab auctore rixæ, cultro dictum Rolandum tribus ictibus repercuti 65 sit. Unde ex quo præfatus Canonicus fuit insultatus à dicto Rolando, præsumitur, eum interfecisse causa sue defensionis. *Alex. de Nevo conf. 92. num. 3.* & ex necessitate, adeoque meretur dispensationem ab Irregularitate incursa. Ratio est, quia hujusmodi homicidia cum non sint ex proposito directo, ac formali, non sunt simpliciter, & perfectè voluntaria, sed veluti mixta ex voluntario, & casuali. *Text. in Clement. unic. de Homicid. Barbo. de Offic. & Poteſt. Episcop. alleg. 39. num. 52. & 63. Lezzan. in Summ. quæſt. regular. tom. 2. verb. Irregularitas num. 69. Antonell. de Jur. Cleric. lib. 1. part. 4. cap. 45. num. 21. Navarr. conf. 8. lib. 5. de Homicid. Farinacc. in Fragment. prax. Crim. in tract. de Immunit. par. 2. num. 475. & seq. fol. mibi 98. Ricc. decif. 930.* ubi expendendo præallegatum decretum conciliare firmat, quod sit dispensandus Homicidas quamvis homicidium esset evitabile ex causa defensionis, cum ad hoc ut quis ab homicidio excusetur, sufficiat, quod probabiliter dubitet, ne Adversarius cum repercutiat. *Innocent. in cap. Si verò, versic. Reddat, & Joannes Andreas, & Card. de Sent. excomm. Alex. de Nevo confil. 92. num. 6.*

Animadvertingo præsertim, quod Canonicus Vicecomes vulneravit Rolandum tribus ictibus cultri, quibus vulneribus postea iste decepsit, non ut superius dixi per industram, & præmeditatè, sed calore iracundiae, & in pura rixa, nec fuit auctor rixæ, sed provocatus, & ab eo tempore à Ministerio Altaris se abstinuit, & obtinuit pacem à Parentibus, & Consanguineis Defuncti, concordavitque cum Fisco, atque idem Canonicus alias est bona conditionis, & famæ, & post delictum semper laudabiliter vixit, ut ex litteris 66 testimonialibus Ordinarii in Segretaria exhibitis, Quibus omnibus attentis, nec non attento tanti temporis scilicet 18. annorum decursu à die perpetrati homicidii, ita ut illius memoria in loco sit ferè oblitterata, concedi solet hujusmodi dispensa-

tio ab Irregularitate, ut de stylo hujus Sacrae Congregationis testatur *Fagnan. in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. n. 35. & seq.*

67 Et ita practicatum fuit in Cremonen. Irregularitatis 24. Januarii 1671. ubi dispensatus fuit Irregularis, qui in 14. anno occidit parvo cultro Præfectum Religionis Somaschæ Collegii verberantem? & in Veliterna 28. Junii 1704. ubi post sex annos absolutus fuit Clericus pro aliis Ordinibus Sacris, qui 12. anno cultro parvo ad aptundos calamos alium Puerum interfecit sibi lapidibus infensum. *Et in Parmen. Irregularitatis 27. Januarii 1703.* ubi Irregularis promotus fuit dispensatus, quia necaverat causa honoris Sororis post 13. annos.

Quod procedit etiam in fortioribus terminis, scilicet dato etiam per hypothesim, quod perageretur de homicidio voluntario; nam præponderandum est, quod versamur in Sacerdote ante homicidium ad Sacros Ordines jam promoto, in quo Casu formiter disputato dubio, coram Summo Pontifice in particulari Congregatione plurimum Eminentiss. Cardinalium: *An Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. sess. 24. Excludens voluntarium homicidium à spe obtainendi dispensationem vindicet sibi locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus: Decr. fuit ab eodem Sacro Concilio non includi promotum, euidentia non esse repellendum ab obtainendo gratiam dispensationis;* Et quidem summa ratione, quia alias promotus nescitur, quid ageret, cum nec ministrare possit, nec retrocedere licet. *Fagnan. in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. num. 24. & seqq.*

Non obstat, quod præfatus Canonicus Vicecomes excesserit moderamen inculpatæ tutelæ, quia non excessit hujusmodi moderamen præmeditatè, sed ferè extra se calore rixæ, & quia ex hoc ipso, quod illud excessit, incurrit Irregularitatem, alias non incurrit, juxta *Gloss. in cap. Sicut dignum S. Clericus de Homicid. verb. Confidit, ibique Butr. num. 28. Anan. in cap. Interfecisti de Homicid. numer. 10. & juxta Clement. Si furiosus de Homicid. ibi 69 que Vitalin. numer. 33.* Et quidem ex eos, quod excesserit moderamen inculpatæ tutelæ

telæ, non incurrit in eam Irregularitatem, quæ sit indispensabilis *Toletan.* lib. 1. cap. 80. numer. 9. *Petr. Navarr.* de *Restitut.* lib. 2. cap. 3. num. 366. & 367. *Bonaccin.* punct. 6. in prima proposit. num. 3. infine, *Sayr. de Censur.* lib. 7. num. 22. ad hanc enim inducendam non sufficit indistinctè dedisse operam rei illicitæ, aut causam proximam homicidio, sed oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè *Fagnan.* in cap. *Decatero de Homicid.* num. 27.

ARGUMENTUM.

Præsentatio Eunuchi, seu Castrati ad Beneficium, an sit valida. Et qui possint, & qui non possint præsentari ad Beneficia de Jurepatronatus.

S U M M A R I U M.

- 1 *Castratio quotuplex sit?*
- 2 *Præsentatio Castrati involuntariè, & ex necessitate, facta absolutè absque spe dispensationis est valida; secus Castrati voluntariè nulla superveniente causa.*
- 3 *Se Castrans, aut consentiens Castrationi ob vocem conservandam, aut ob vocis suavitatem an sit Irregularis?* & num. 4. & 5.
- 6 *Nemo est Dominus membrorum suorum.*
- 7 *Præsentatio illius, qui se castravit ob conservandam vocem absolutè, & absque spe dispensationis facta, est nulla.*
- 8 *Præsentari non possunt ad Beneficia. Sacerdotalia corpore vitiari, qui ad ordines promoveri non valent. Aut autem præsentari possit Ermafroditus, aut laborans morbo caduco; Vide ut ibi.*
- 9 *Præsentari potest Clericus prime tonsuræ, dummodo hoc non requirat maiorem ordinem, etiam si non incedat in habitu, & tonsura.*
- 10 *Clericus Conjugatus, Mulier, illegitimè natus, Bigamus, Invitus, Episcopus præsentari non possunt ad Be-*

neficia Ecclesiastica.

- 11 *Beneficiatus ad unum Beneficium patronatum potest ad aliud præsentari, sed limita, ut ibi.*
- 12 *Peregrinus præsentari non potest, sed limita, ut ibi.*
- 13 *Apostatae præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica; nec alii, de quibus num. 14.*

C A S U S XII.

Patronus vacante Beneficio A, præsentavit ad illud absolutè, & absque conditione dispensationis ab Irregularitate Titium castratum queritur, an hujusmodi præsentatio sit valida?

- 1 *Sciendum est, quod Castratio, alia est involuntaria, & proveniens ex necessitate, ut si quis per infidias Eunuchus factus sit, vel ita natus, vel in persecutione ei virilia imputata sint, vel qui nolens, aut ignoranter abscinditur, ut est ille, qui in cunablis sectus fuit *Gloss.* in cap. Ex parte de corpore vitiatis, ibique Abb. num. 2.*

*Et alia voluntaria, & hæc est duplex, scilicet voluntaria absque ulla causa, ut si quis ex indignatione abscissus est, vel abscindi se fecit; Et voluntaria ex causa superveniente, scilicet ob infirmitatem, ob sanitatem conservandam, ob evitandam lepram, aut alium morbum juxta *Gloss.* in cap. Ex parte il primo, verb. Absciderit, & in cap. Ex parte il secondo, verbo *Infirmitas*, & juxta Text. in cap. Si quis per agitudinem, si quis à Medicis dist. 55.*

- 2 *Hoc presupposito si Titius fuerit Castratus involuntariè, & ex necessitate, præsentatio de se facta ad dictum Beneficium absolutè, & absque spe dispensationis est valida, quia in hoc casu non est Irregularis, juxta Text. in cap. Ex parte de corpore vitiatis, ibique Doctores omnes. Si verò Titius fuerit castratus voluntariè, & tunc si fuerit Castratus voluntariè, justa superveniente causa, dicta præsentatio de se facta est valida; dum ipse in hoc casu non est Irregularis; Si autem voluntariè nulla superveniente causa sibi absciderit virilia, vel procuraverit, ut ab alio abscinderentur, præsentatio prædicta absolute de se facta est nulla, dum in hoc casu*

su Titius est Irregularis, quia quasi homicida sui ipsius judicatur, & quia presumitur, quod omne turpe in alium faceret, quia hoc in se ipso ausus est attentare, & quia nemo est Dominus membrorum suorum, juxta Text. in cap. Si quis absciderit dist. 55. ibique Barbos. num. 1. & seqq. Gloss. in cap. Ex parte, verb. Absciderint, ibique Abb. num. 5. Gonzal. num. 3. Gibal- lin. de Irregular. par. 4. consecutar. 4. S. dico 3. & S. dico 4. Garz. de Benefic. part. 7. cap. 12.

³ Sed si quis se castraret, aut consentiret castrationi ob vocem conservandam, aut ob vocis suavitatem ad Concentus Sacros, an sit Irregularis?

Julius Caponus discept. 222. num. 74. ⁴ tom. 3. defendit abscidentem virilia, aut consentienti abscissioni ad finem conservandi vocem non esse Irregularem; & moveretur ab ea ratione, scilicet, quia talis est Irregularitas, quae provenit ex delicto, sed Irregularitas ex delicto non incurrit sine peccato mortali, & castratio ad conservandam vocem fit sine peccato mortali; Ergo consentiens aqui licito nullum peccatum incurrit neque Irregularitatem.

Hujusmodi sententiam Caponi puto omnino falsam, utpote contrariam tum dispositioni Juris, tum praxi. Etenim quoties quis voluntarie se abscindit, aut consentit abscissioni virilium, incurrit in Irregularitatem, juxta Text. in dicto cap. Ex parte de corpore vitiatis, ibi: Sane cum secundum Statuta Nicenii Concilii illi ad Clericatus ordinem prohibeantur accedere, & si etiam in Clero fuerint, cessare debent, qui se ipsos sani absciderint, vel affectaverint, ut ab aliis abscindantur. Sed qui se castrat, aut castrationi consentit ob conservandam vocem, voluntarie hoc facit. Ergo qui se castrat, aut castrationi consentit ob conservandam vocem incurrit in Irregularitatem.

Quod comprobatur ex cap. Si quis pro agritudine distinct. 55. juxta hunc Text. ille, qui se castravit, seu permisit sponte se castrari, ut caste viveret est Irregularis, ibi: Si quis autem sanus &c. Propter abscissionem plasmati a Deo corporis existimans posse a se carnales concupiscentias amputari, castraverit se, non eum admitti decernimus ad aliquod Clericatus officium;

Ergo à fortiori ille, qui se castravit ob conservandam vocem erit Irregularis, dum majus bonum est conservare castitatem, quam conservare vocem.

Ratio autem supradicta Caponi est omnino insubstens; licet enim conservare castitatem sit magnum bonum, tamen se castrare ob conservationem castitatis est peccatum; Ergo à pari licet conservare vocem ob concentus Sacros sit aliquod bonum, tamen se castrare ob hujusmodi conservationem vocis, erit peccatum; nam si ad conservandam continentiam, & vivendum damnum spirituale hujusmodi castratio non permittitur, quanto magis ob servandam vocem, ob evitandam inopiam, aut lucrum temporale captandum prohiberi debet? Et ratio; quare abscissio virilium ad utrumque finem facta, sit peccatum, est quam deduximus supra ex Gloss. in dicto cap. Ex parte, verb. Absciderint, nimis quia nemo est Dominus membrorum suorum. Et ita tenent Barbos. in cap. Si quis absciderit dist. 55. Lug. aijsp. 10. num. 21. Et alii quos refert Gonzal. in dicto cap. Ex parte num. 5. propè finem.

Est etiam sententia Caponi contraria praxi, quia videmus omnes, qui se castraverint ob conservandam vocem, si velint promoveri ad Sacros Ordines obtinent in Dataria dispensationem, quam obtinere non esset necessarium, si non essent Irregulares.

⁷ Ex quibus deducitur, quod si Patronus presentaret ad Beneficium Sacerdotale, eum, qui se castravit ad conservandam vocem absolute, & absque spe dispensationis, ejus presentatio esset nulla, quia cum taliter castratus absque dispensatione valeat promoveri ad ordines, non potest presentari, Lambert. de Jurepatron. lib. 2. par. 1. quest. 7. art. 12. & quest. 10. art. 1. num. 2.

Et hic querendum duxi, qui possint, & qui non possint ad Beneficium de Jurepatronatus presentari? Per trigesimos articulos numerat Lambert. de Jurepatronatus lib. 2. par. 1. quest. 7. eos, qui possint, & qui non possint presentari ad Beneficia ad quem me remitto, & solum nonnullos, hic breviter retero.

⁸ Omnes corpore vitiati, qui ad ordines promoveri non possunt, nec presentari valent,

lent, & sic carent manu, naso, monocularis, gibosus, habens maculam in oculo, quæ inducat magnam deformitatem præsentari non possunt absolute absque ipse dispensationis; Nec Ermaphroditus, in quo uterque sexus æqualis est, aut foemineus prævaleat, aut etiam si emineat sexus virilis; Aut ex muliere factus sit vir, dummodo res sit nota, & publica, secus autem si sit occulta, quia est Irregularis, *Gibal. de Irregul. par. 4. consel. 6. §. Dico in primis, & sequent. & ob eamdem rationem, nempe quia est Irregularis, neque laborans morbo caduco præsentari potest, Gibalin. ubi supra consel. 8. num. 21.*

9 Clericus primæ tonsuræ potest ad Beneficium præsentari, dummodo hoc ex sua natura, vel ex Lege fundationis non requirat majorem ordinem; quod amplio etiam si non incedat in habitu, & tonsura; Licet enim Clerici non incedentes in habitu, & tonsura ipso Jure privati censeantur Beneficiis vigore Constitutionis Sixti V. quæ est trigesima in Bullar. & in nov. edit. 92. Tamen cautum non reperitur Clericum incedentem in habitu Laicali esse inhabilem ad obtainendam præsentationem; Sed potius contrarium defumitur Clement. 2. de Vita, & honest. Cleric. ubi Clerici Beneficiati suspenduntur per sex menses à perceptione fructuum; Non Beneficiati autem in Sacris tamen constituti per id tempus redduntur inhabiles ad Ecclesiastica Beneficia; sed de Clericis simpliciter incedentibus in habitu Laicali, nihil sicut sanctum; Ergo isti præsentari possunt ad Beneficia Ecclesiastica; Dummodo assumant postea habitum Clericalem, ut in his terminis docet Rota dec. 592. per tot. par. 4. tom. 1. Recent.

Clericus conjugatus non potest præsentari ad Beneficium Ecclesiasticum, nisi ex dispensatione, & Patronis volentibus, nec mulier, nec servi Infideles, nec illegitimè nati absque dispensatione, nec Bigami, nec invitus, nec Episcopi, præsentari possunt ad Beneficium, quia promotione ad Episcopatum vacant priora Beneficia, *Card. de Luca de Benefic. par. 1. disc. 4. n. 9. ubi quod etiam vacant pensiones, Buratt. decis. 464. num. 9.*

11 Beneficiatus ad unum Beneficium Patronatum potest ad aliud præsentari, nisi
Pars I.

Lex fundationis aliud disposuerit, & si Beneficia non sint incompatibilia.

12 Peregrinus præsentari non potest, nisi sit de illa Diæcesi, vel nisi venerit cum litteris commendatitiis sui Episcopi; nec præsentari potest, si institutio spectet ad Prælatum inferiorem, ea ratione, quia inferiores Prælati sine Diæcesanorum consensu in Ecclesiis suis Peregrinos non possunt instituere, juxta Text: in cap. Te nobis de Cler. Peregrinis; ibique Abb. Barbos. ut legi potest apud *Lambertin. ubi supra.*

Apostatae præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica, ita ut si præsententur, præsentatio est nulla, & Patroni ea vice privantur jure præsentandi alios iuxta Constitutionem Pauli IV; la 14. incipien. Per quam §. 4. in Bullar. nov. Lezzan. in Summa Regul. cap. II. num. 28. tom. I.

Denique Hæreticus, Scismaticus, Sæmoniacus, Perjurus nisi péniteat, Infamis infamia Juris, vel facti, nisi fuerit ab Infamia liberatus, Sodomita, Concubinarius notiorius per sententiam, vel per Confessionem sponte factam, Usurarius manifestus, Faliscans, vel per se, vel per alios Litteras Apostolicas, Histrio, Scurra, vel Buffonus præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica; ut habetur apud *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. part. I. quæst. 9. fere per tot.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta de Laico est nulla, etiam si Laicus petat postea Clericari; Clericatus namque requiritur de tempore præsentationis.

SUMMARIUM.

- 1 *Laicus potest nominari, immo etiam præsentari sub conditione Clericatus, non autem absolute ad Beneficium Ecclesiasticum, & num. 28.*
- 2 *Præsentatio facta de Laico est nulla, etiam si post factam præsentationem Clericatum suscepit; & quid si exhibendo nominationem expostulaverit se promoveri ad Clericatum? num. 3. & 30. & 31.*
- 4 *Patronus in aliquibus casibus validè pro-*

Cc

- procedere potest ad presentationem
Laici. Et num. 5. & 6.
- 7 Mandante Testatore, ut in paritate
vocum ille electus remaneat, qui pri-
mo loco est nominatus, an hoc servan-
dum sit, si primo loco nominatus non
habeat etatem conciliarem?
- 8 Præsentantibus aliquibus inhabilem,
ceteris vero habilem, totum Jus præ-
sentandi in præsentantibus habilem
consolidatur, & num. 27.
- 9 Fundator potest velle, ut ad Benefi-
cium præsentetur minor 14. annorum,
non obstante dispositione conciliari.
- 10 Ratio cur Concilium Tridentinum re-
quirat etatem 14. annorum pro obti-
nendis Beneficiis simplicibus.
- 11 Beneficia fundata post Concilium Tri-
dentinum requirunt etatem 14. anno-
rum, nisi certis, & convinentibus
probationibus, contraria voluntas fun-
datoris probetur. Secus si essent fun-
data ante Concilium, ut num. 13.
- 12 Testator potius cum Statuto, quam-
cum Jure communi per eum correcto,
se conformare præsumitur.
- 14 Si in erectione Beneficii post Concilium
disponatur, quod præsentetur quicun-
que Clericus, præsentari non potest
Clericus, qui sit minor 14. annorum,
Amplia, ut num. 15.
- 16 Voluntas Fundatoris, ut præsentari
possit ad Beneficium minor 14. anno-
rum, an deduci valeat à subsidiaria
admissione Litorum de Familia, aut
extraneorum post totalem defectum
Clericorum de Familia, & num. 17.
- 18 A Jurepatronatus activo arguitur
ad interpretationem Jurispatronatus
passivi, itaut, quod in uno fuit dis-
positum, censeatur etiam volutum in
altero.
- 19 Magis idoneus in paritate vocum
præferendus est minus idoneo.
- 20 Habilitatus per dispensationem, an
præferendus sit in paritate vocum ei,
qui sit de Jure habilis.
- 21 Dispensatio à defectu etatis reportata
à præsentato inhabili absque expressio-
ne compræsentati habilis est nulla.
- 22 Dispensatio à defectu etatis, quando
retrotrahi possit ad tempus præsen-
tationis?
- 23 Habilitas requisita in Beneficiato, quo
tempore concurrere debeat?
- 24 Qualitas adjecta verbo intelligi de-
bet secundum tempus verbi, & de
tempore verbi necesse est, ut interve-
niat.
- 25 Habilitas requisita in Beneficiato ab
Homine, & non à lege, concurrere
debet in ipso actu præsentationis.
- 26 Ultimus status attenditur ad effectum
reportandi institutionem.
- 29 Instrumentum conceptum per verba
præsentationem præferentia resolvitur
in meram nominationem, si non
exhibeatur coram habente instituere.
- 32 Episcopus, an, & quando possit habi-
litare præsentatum incapacem ad Be-
neficium existente altero præsentato
capaci.
- 33 Ultimus status attenditur ad effectum
cognoscendi, an Beneficium sit Sacer-
dotale.

C A S U S XIII.

PAtronus præsentavit Laicum ad Be-
neficium vacans, qui statim adeptus
est Clericatum, queritur, an illa præsen-
tatio sit valida.

Studens in hoc Casu ex Commissione
mei Praeceptoris in eo scribentis negativè
respondendum dicebam, quia licet Laicus
possit nominari, immo etiam præsentari
sub conditione Clericatus, juxta Rotam
coram P. decif. 4. & 12. & fuit plene
decisum in Melevitana Beneficiorum 10.
Janii 1712. coram R. P. D. Aldrovando,
§. Pro Remotione inferius legen. numer. 26.
tamen non potest præsentari absolute, ut
pote incapax Beneficii, & præsentatio fa-
cta de incapaci substineri non potest juxta
firmata per Ricc. in prax. par. 1. resol. 151.
per tot. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. lib. 1.
tit. 7. num. 573. Garz. ubi proximè n. 31.
2 Buratt. decif. 22. num. 22. Quod procedit
etiam si post factam præsentationem, Cle-
ricatum suscepit; Clericatus enim sub-
sequens etiam de proximo retrotrahi non
potest ad tempus præsentationis, in quo
requiritur capacitas, & habilitas præsen-
tati, quia mediante præsentatione acqui-
ritur Jus ab Beneficium, ut bene ostendit
Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. numer. 31.

Lani-

Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. qu. 7.
art. 7. num. 7. & art. 29. num. 4. & art. 2.
num. 16. Sanchez cons. Moral. lib. 2. cap. 3.
dub. 73. num. 2. Pax Jordan. tom. 2. lucu-
brat. lib. 10. tit. 7. n. 573. Rota decis. 147.
num. 14. post Vivian. de Jurepatr. & coram
Buratt. decis. 21. num. 21. Castropal. oper.
Moral. tract. 13. de Benefic. disput. 2.
punct. 7. num. 1.

Non obstat, quod Laicus presentatus
tempore, quo exhibuit nominationem co-
ram ordinario, simul expostulaverit se
promoveri ad Clericatum, ideoque quemadmodum licitum est Patronis prese-
ntare Laicum sub conditione futuri Cleri-
catus, ita etiam permisum sit nominato
facere presentationem suae nominationis
coram Ordinario cum Instantia, & peti-
tione Clericatus, per quam videtur, quod
actus censeatur expletus nunc pro tunc,
postquam adeptus fuerit Clericatum. Ut
bene notat Rotam in dicta Melerviana-
Beneficiorum, §. Nec dicatur.

Pro remotione enim objecti distinguo
plures casus, in quibus vacante Beneficio
de Jurepatronatus ritè, & rectè procedere
valent Patroni, qui desiderant aliquem
Laicum presentare; Pro ut distinguit idem
meus Praeceptor in Tract. de Controv. Pa-
tron. alleg. tom. 2. qui loquitur his pra-
cisis verbis, nempe,

Primus est, ubi petunt coram Ordina-
rio supersederi usque ad ultimum diem
quadrimestris, ut presentandus assequi
posit debitam capacitatem E. G. Clerica-
tum, dispensationem ab astate &c. & hoc
casu ordinarius supersedere tenetur, ut
advertis Card. de Luca de Jurepatronatus
disc. 45. num. 7. Cirill. quæst. Jur. cap. 93.
num. 28.

Secundus est ubi per Epistolam, vel In-
strumentum simpliciter nominant presentan-
dum, qui est Laicus, & tradunt illi
actum nominationis, & tunc nominatus
non debet exhibere superiori nominatio-
nem, nisi prius adepto Clericatu, & tunc
factus Clericus potest illam exhibere, tunc
enim verificatur, quod de tempore pre-
sentationis sit Clericus, hoc est illud, quod
dicunt Doctores, quod possit nominari
Laicus, dummodo tamen sit Clericus tem-
pore presentationis, sive exhibita nomi-

nationis coram ordinario, ut ait Rota.
coram Pen. dicta decis. 4. num. 4. & dec. 12.
num. 4. & decis. 147. num. 15. & seqq. post
Vivian. de Jurepatr. Garz. de Benefic. par. 7.
cap. 1. num. 32. Lotter. de re Benefic. lib. 2.
quæst. 47. num. 94.

Tertius casus est ubi Patroni non no-
minant, sed verè, & realiter præsentant
Laicum coram ordinario, & tali casu est
quæstio inter Doctores, an possit fieri præ-
sentatio sub conditione futuri Clericatus?
Etenim Garz. de Benefic. part. 7. cap. 1.
num. 28. & seqq. firmat posse Laicum
præsentati sub conditione Clericatus ex-
pressa, vel tacita, sed opinionem Garzia
tanquam insubstantem refellit latè Ven-
trigl. in prax. part. 2. annot. 7. numer. 12.
Veritas est, quod possit præsentari Laicus
non quidem sub tacita, sed solùm sub ex-
pressa conditione futuri Clericatus, nem-
pe mediante clausula: Si, & post quam
fuerit promotus ad Clericatum: ut est sen-
tentia Sacræ Rotæ, apud Vivian. de Jure-
patr. decis. 147. num. 19. Card. de Luca.
de Jurepatr. disc. 45. num. 7. Barbos. de
potest. Episcop. alleg. 72. num. 78. Ea ra-
tione, quod conditio suspendit actum
præsentationis, quæ solùm fieri dicitur,
post quam accessit Clericatus, qui tali casu
retrotrahitur ad ipsam diem præsentatio-
nis, dummodo superveniat durante ter-
mino Juris, ut explicat Rota in Vole-
rana Beneficii 7. Decembri 1708. §. Nec
valuit coram R. P. D. Crispo, quæ inferius
legi potest num. 7.

Nullus ex his casibus hactenus distin-
ctis applicatur ad casum nostrum, dum
Patronus non præsentavit sub conditione,
sed coram ordinario exhibuit per manus
Præsentati Instrumentum nominationis,
quod nullam continet conditionem, aut
præservativam.

R. P. D.

CRISPO

Volaterrana Beneficii.

Veneris 7. Decembris 1708.

Cum Eques Pompejus de Birellis in fundatione Beneficii decreyerit, ut eveniente illius vacatione, illi de Familia, quibus Jus nominandi reservaverat, deberent Domi ipsius Fundatoris insimul congregati per scrutinium secretum, juxta eorum aetatis majoritatem nominationem explere, ad hoc, ut personae habiles potuerint scrutinio subjici, tribuendo prælationem Clericis de Familia quatenus habiles reperirentur ad Beneficium asse- quendum, providendo ulterius, ut insuffragiorum paritate ille electus remane- ret, qui primo loco nominatus extitisset.

Per obitum primo nominati à Fundato- tore nominationi præfata locus evenit, in qua ex quatuor Patronis, in quibus de eo tempore Jus patronatus residebat, à Senio- re Patrono nominatus fuit Joseph Bonac- cursius de Birellis in anno decimotertio aetatis suæ tunc constitutus, ab altero vero Patrono in ordine succedente, Antonius Franciscus de Birellis vigesimum annum agens, atque cum successivè nomine- debentes unus primo nominato adhesisset, alter vero secundo: Hæc suffragiorum scissura ansam præbuit inter præsentatos acerrimæ in Ecclesiasticis Hetruriæ Tribu- nalibus dimicationi; Cum etsi Joseph tan- quam primo nominatus juxta fundationis legem in paritate vocum electus dicere- tur, attamen desitus comparebat capa- citate aetatis, uti minor 14. annorum, quibus Sacrum Concilium Tridentinum ex- pressè interdixit Beneficia Ecclesiastica, licet simplicia posse conferri. Antonius Franciscus vero cum conciliarem aetatem- fuisse etiam supergressus, capax inde ap- parebat ad institutionem obtinendam. Dissona tamen in re hac emanarunt judi- cia; cum Ordinarius, cui uti instituere de-

benti, primo loco controversia occiden- da exposita fuerat, superventa etiam dis- pensatione Apostolica super aetate favore Josephi, illum instituendum esse deman- daverit, denegando executionem littera- rum Apostolicarum super derogatione medietatis vocum, quæ per Antonium Franciscum fuerant reportatae; Attamen Archiepiscopus Senarum, cui per Breve extiterat causa commissa, non trepidavit in successiva instantia, revocando præ- dens judicatum, pronunciare, quod Be- neficium esset adjudicandum Antonio Fran- cisco. Cum in hac inter se pugnantium Sententiarum discordia, contentio ad no- stri Tribunalis judicium fuerit delata; Proposui dubium: Cui esset adjudicandum Beneficium controversum, & DD. innitendo regulae de non conferendis Beneficiis Cle- ricis in minori aetate 14. annorum consti- tutis stabilitate per Sacrum Concilium Tri- dentinum sess. 23. de Reform. cap. 6. non dubitarunt hodie respondere, Beneficium esse adjudicandum Antonio Francisco.

8 Nulla siquidem emersit hasitatio, quod in ipso concurrant omnes qualitates per Fundatorem exoptatae ad effectum asse- quendi controversum Beneficium, cum sit de genere vocato, Clericali munere insig- nitus, ac constitutus supra aetatem neces- sariam, quam Jus novum conciliare pro Beneficiatis exposcit. Joseph vero licet pariter sit de codem genere vocato, & ad sui favorem in Patronorum discordia enu- meret suffragium Senioris, quod ipsis in- vocum paritate, ita Fundatore demandante, prælationem tribuere valcret, attamen etsi in vocum statera præponderet, incapax tamen emergit ob defectum legitimæ aetatis 14. annorum voluntate à Concilio Triden- tinio pro Beneficiatis, exinde insurgit, ut etiamsi tamquam primo nominatus dice- retur præsentatus à majori parte Patrono- rum, adhuc ipsius præsentatio tamquam facta de inhabili, non sit attendenda, & proinde habenda, ac si facta non fuisset; Nominatio vero Antonii Francisci quavis esset expleta per minorem partem, exe- cutionem tamen promereatur, cum totum Jus præsentandi in præsentantibus habilem, & capacem remanserit consolidatum, ad Text. in cap. Dudum, & cap. Congrega- tum de electione. & in specie Jurispatronatus

B. 20-

*Barbat. confl. 33. sub num. 9. & seq. lib. 2.
Bellon. Jun. conf. 56. num. 4. Rocca disput.
Jur. select. cap. 190. num. 20. & seqq. Pa-
nimoll. decis. 101. num. 13. & 14. Rota
coram Cavaler. decis. 231. num. 2. coram
Buratto decis. 685. num. 1. & in Recent. de-
cis. 136. num. 14. & 15. par. 10. & dec. 354.
num. 5. & seqq. par. 19.*

Et quamvis ad incapacitatem Josephi dirimendam, ponderanda sub oculis DD. posita fuerint, quod in Jurepatronatus, de quo agitur, cum fuerint invitati omnes Clerici de Familia ad illius assequitionem, necessaria non foret illa etas, quam pro Beneficiis simplicibus prescriperat Concilium, sed illa satisforet, quae septennium excederet, ut ex Jure communi Canonistarum prius statuerat doctrina; Eoque atento, quia Fundator omnes Clericos indistincte vocando, non ad etatem, sed ad Clericatum prospexerit, cum haec generalis, & indistincta vocatio videatur pati non posse restrictionem ad Clericos habentes etatem Conciliarem, sed eos omnes complecti, quos Jus commune capaces existimat. Hincque propterea cum necessaria admissioni etatis, quam voluit Concilium, resistat ipsius Fundatoris litera, cessat hoc casu, & Concilii dispositio, quae juxta Interpretum Sententiam communiter hodie admissam non substulit fundationis legem, itaut si colligatur, quod Fundator voluerit admitti Clericos, licet minores 14. annorum, eo casu decretum Concilii hoc non impedit, ut per plurimos, rejecto Riccio, qui contrarium in judicando consuluerat, ut ipse fatetur in decis. 23. part. 3. dixerunt Fagnan. in cap. Cum in cunctis num. 88. in fine de electione. Vanespen. Jus Ecclesiast. univers. part. 2. tit. 19. num. 12. Murg. de Benefic. quest. 3. num. 678. Novar. quest. forens. par. prima quest. 71. Corrad. prax. dispens. Apostol. lib. 4. cap. 1. num. 8. & seqq. Ventrigl. in praxi rer. notabil. par. 2. annot. 6. §. 1. numer. 6. Barbos. de potest. Episc. allegat. 60. num. 6. Panimoll. decis. 98. annot. 1. num. 22. Campanil. divers. Jur. Canonic. rubr. 7. cap. 6. num. 2. ad finem, Rota coram Buratt. decis. 606. num. 5. & 6.

10 Hæc tamen minime operari valuerunt, ut in praesenti casu posset à nova Concilii dispositione recedi, atque Juri communi

prius vigenti inhæreri: Æquissimum namque effulgit Sacrosancta Synodi decretum, in statuenda etate 14. annorum pro obtinendis Beneficiis simplicibus, dum inconveniens prorsus videbatur, quod cum Beneficiatus quadam legationis specie erga Deum fungatur, necnon etiam spirituale quoddam Matrimonium cum Ecclesia contrahat, talis esse beat, qui adhuc pueritiam non evasit, nec pervenit ad etatem discretam, qualis reputatur illa 14. annorum, ex qua ratione à Jure antiquo recedere voluisse Concilium explicavit Lotter. de Benefic. lib. 2. quest. 49. num. 19. & 20. quem refert, & sequitur Ventrigl. in praxi rer. notabil. par. 2. annot. 6. §. 1. num. 2. Sed etiam Concilium satisfacere voluit in parte Concilio Coloniensi anni 1536. cuius Patres optabile sibi esse insinuarunt, ut ea etate Ordines, & Beneficia conferrentur, quam antiqui Canones priusquam Beneficia ab Ordinibus essent separata, requirerant, totam rem ad futurum Concilium decidendam committendo, cui in parte non modica satisfaciens ultima Synodus, Ordinibus Sacris certam defixit etatem, eamque etiam prescripsit Beneficiis Ecclesiasticis, & principue simplicibus, quod amplius impuberibus non valerent conferri, sed solùm Clericis 14. annorum, ut disserit probat Tomassini. de Discipl. Eccl. circa Benefic. par. 1. lib. 2. num. 7.

11 Hinc est, quod Concilii dispositio non solùm tamquam laudabilis, sed etiam uti majus Ecclesiae bonum, & servitium, concernens omnem favorem, latamque interpretationem promereatur, itaut dici valeat, quod omnia Beneficia de Jurepatronatus post ipsius promulgationem fundata, in se insitam, & connatam presumptionem habere videantur, quod in presentatione facienda semper voluerit Fundator presentari Clericos habentes capacitatem, quam requirit Concilium, non verò impuberis, prout Jus commune permittebat juxta resolutionem Congregationis Concilii relatam per Monacell. in Formul. tom. 2. tit. 15. form. 1. sub num. 13. tom. 2. atque ad effectum eruendi contrariam voluntatem, quæ hodie habet in se resistentiam predicti Concilii, insisti non possit in presumptionibus, & conjecturis levibus, & equivocis, sed ex probationibus certis,

&

& convincentibus hoc haberi debeat, quæ praesferant claram, & specialem, vel virtualem Fundatoris dispositionem, ut in his terminis docuerunt Barbos. de Offic. & potest. Episc. alleg. 60. sub num. 77. vers. Poterit igitur circa med. Pyrr. Corrad. in praxi Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 24. Ventrigl. prax. Ecclesiast. par. 2. annot. 6. S. 1. n. 6. ibique Carol. Anton. de Luc. in addit. nu. 4. & 5. Adden. ad Pamphil. decis. 54. num. 18. & 19. Rota coram Durano decis. 228. numer. 8.

Juridica quoque ad id concurrente ratione, nam Conciliaris sanctio. cum sit Juri communis correctoria, Fundatore simpliciter Clericos ad Beneficium invitante, omnis presumptio militat, quod circa eorum habilitatem voluerit potius secum Jure novissimo Conciliari, quam cum antiquo Canonum conformare, & consequenter exoptasse in iisdem Clericis ætatem ad minus 14. annorum per ea, quæ in similibus terminis per DD. traditum videmus, quod indubia Testatorum dispositione, semper ea sumenda venit interpretatio, quæ magis conformis est Juri municipali, non verò illa, quæ famulatur Juri comuni, cùm Testator potius cum Statuto, quam cum Jure communi per eum correcto se conformasse presumatur, Decian. consl. 17. num. 51. lib. 1. Rim. consl. 246. numer. 49. & 50. Peregrin. consl. 44. num. 13. lib. 1. Altograd. consl. 47. num. 15. & 16. & consl. 95. num. 35. & 36. lib. 2. Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 6. tit. 7.

Descendendo autem ad examen conjecturarum, quæ pro cruenda voluntate fundatoris adversativa dispositioni Concilii per Defensores Josephi fuerunt cumulatae, nulla ex eos apparuit ita patens, ut valeret convincere fundatorem voluisse in Clericis ætatem à Jure communi traditam, & non illam à Concilio statutam: Ea quippe quæ consistit in vocatione indefinita omnium Clericorum de Familia, quæ & si uti universalis, videretur, quod pati nequeat restrictionem ad solos Clericos ætatem conciliarem habentes, sed omnes indistinctè licet minores 14. annorum includat, attamen nullam videtur in se continere repugnantiam cum dispositione prefata Concilii, ita quod dici possit, quod Fundator ab illo recedere voluerit, nam cùm aga-

tur de fundatione expleta post Concilium, vocatio omnium Clericorum sumi debet juxta dispositionem ipsius Concilii, scilicet de iis omnibus Clericis in legitima ætate constitutis, quos solum predictum Concilium capaces Beneficii existimavit, non verò de aliis, qui eam legitimam ætatem non fuerunt assecuti, ea siquidem ratione, quod post Concilium ad differentiam fundationum, quæ essent factæ ante Concilium, in quibus fortasse assumptum posset procedere, adhoc ut minores 14. annorum possint venire, præcisè opus est, quod Fundator vocationi Clericorum adjecterit qualitatem, quæ convenire possit solum Clericis in minori ætate constitutis, utpote si vocetur Puer, vel minor, vel quid simile, nam aliter si Clerici purè vocentur, semper intelligitur de Clericis, juxta Concilium Beneficii capacibus, ut distinguendo monent Corrad. in praxi Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 24. Ventrigl. in prax. Ecclesiast. dicta part. 2. annotat. 6. num. 6. Card. de Luca de Benefic. disc. 95. num. 9. Rota coram Durano decis. 228. num. 8. atque cum hac etiam distinctione pertransiit, Barbos. in contrarium allegat. de Offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 60. sub num. 77. vers. Et ubi fundatio. Et magis ad rem descendendo præcisè ad casum, quando in erectione cautum reperitur, quod præsentetur quicumque Clericus, quod idem importat, ac omnes Clerici, juxta Rotam decis. 353. numer. 2. in fine, part. 4. Recent. tom. 1. quod adhuc post Concilium præsenti non valeat Clericus, qui sit minor 14. annorum, in individuo tradiderunt Ventrigl. in praxi loco alleg. num. 6. in fine, Barbos. de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 12. n. 161. qui etiam assert resolutionem Congregationis Concilii emanatam de anno 1619. ac altera reperitur resolutio Congregationis Concilii sub die 9. Septembris 1702. in qua denegata fuit dispensatio Clerico de familia non habenti ætatem conciliarem in concursu cum Clerico consanguineo ætatem 14. annorum habente, licet vocatus reperiretur quicumque Clericus.

Collimante præsertim ad id non obscurera ipsius fundatoris dispositione, qui Clericos Familia nominandos voluit scrutinio subjici, rationem subdendo, ad effetto, che possino effere squittinati tutti li Soggetti abili,

abiliti, inhabilitas autem in Clericis Beneficii capacibus cùm alia cogitari non valeat quam illa, quæ resultat à defectu legitimæ ætatis conciliaris, perneccesse inferatur, quòd Clericos habiles cum voluerit, intellexit de iis, qui juxta Concilium periuntur in ætate legitima, & habili, dum post Concilium illi soli Clerici habiles reputantur, qui in ætate 14. annorum sunt constituti, Adden. ad Pamph. decis. 54. num. 19. in fine.

Miuus hæc Fundatoris voluntas deproposita valet ex eo, quia in casu non existentia Clericorum, Fundator mandaverit nominari etiam Laicos de Familia, inde inferendo, quòd sicuti inhabilitas Laicorum ad Beneficia eidem obesse nequivit, quo minus illos vocaret, ita pariter præsumendum sit, quòd non obfuerit inhabilitas Clericorum respectivè ad Conciliū dispositionem; Facilis enim occurrit responsio, quòd hæc conjectura non est efficax ad convincendam hanc necessariam consequentiam, quòd si Laici inhabiles fuerunt votati, ita multò minus de inhabilitate Clericorum respectivè ad ætatem fuerit curatum, nam fundationis littera clara se offert in ea parte, in qua de Clericis loquitur, ubi præcisè disponit, quòd illi debeant esse habiles, & si Fundator etiam Laicos vocavit expressè circa illos disposuit, & si inhabiles ob defectum ordinis, vocando autem Clericos, illos habiles voluit, hinc cùm casus Laicorum, & alter Clericorum sint inter se distincti, & in unoquoque ex eis extiterit particulariter, & diversimodè provisum, ab uno, ad alterum non valet inferri: Tantò magis, quod Fundator invitando Laicos egit id, quod de Jure sibi permittebatur, non enim disposuit, quòd Laici possent ad Beneficium admitti, sed solum induxit, ut possent poni ad partitum, quod per Sacros Canones non legitur interdictum, cùm hæc non sit propriè præsentatio, sed simplex nominatio, nullum jus tribuens nominato, nec de Laicis fieri interdicta, cùm solummodo illi reperiantur de Iure inhabiles ad reportandam præsentationem, quando illa non consistit inter cancellos metæ nominationis, seu, ut vocat Rota coram Penia decis. 4. num. 7. cuiusdam initij ad institutionem obtinendam, sed est

propria præsentatio coram Ordinario, quæ dicitur quando sub illius oculis corporeis ponitur persona nominata ad effectum, ut possit videre, an sit idonea, & de eo tempore requiritur, quòd Laicus Ordine Clericali sit insignitus, adhoc, ut uti Beneficii capax, effectus, possit institutionem obtinere, ut cæteris omissis bene declarant Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 47. numer. 94. Pirr. Corbad. in praxi Beneficiaria lib. 4. cap. 6. num. 30. & 31. Antonell. de tempor. legal. lib. 1. cap. 71. Ventrigl. in praxi rer. Notabil. Eccles. par. 2. annot. 7. Sub nam. 13. Rota post Vivian. de Iurepatr. decis. 147. num. 15. & seqq. & plenè coram Penia decis. 4. & decis. 12. per totas. Ex his descendit, quòd longè etiam inter se different defecctus Ordinis Clericalis cadens in Laico, & defectus legitimæ ætatis intercedens in Clerico, & ad effectum, de quo agitur, magis impeditiva dignoscitur inhabilitas Clerici respectu ætatis, quam Laici respectu Ordinis; Laicus enim potest capacitatem assequi intra terminum Juris Patronis currens suscipiendo Clericatum; Clericus autem legitima ætate destitutus, habilitatem intra dictum tempus acquirere non valet, cùm ætatem legitimam complere non à se, sed à temporis Beneficio totaliter pendeat, ad tradita per Ventrigl. in praxi for. Eccles. par. 2. annot. 6. S. 1. num. 8.

17 Ejusdem pariter irrelevantia apparuit, & altera conjectura, promanans à subsidiaria admissione Extraneorum post totalem defectum Clericorum de Familia, quasi hæc præferre possit admissibilitatem cuiusvis Clerici de Familia, & si infra ætatem Conciliarem constituti, ex eo quia Extranei cum sint substituti post totalem deficientiam Clericorum de Sanguine, si soli Clerici annorum 14. essent admittendi eveniret, quòd adhuc existente Clerico minore 14. annorum de Generi votato, contra voluntatem Fundatoris, Extranei præferrentur. Quoniam assumptum fortasse procedere valeret, si in substitutione extraneorum Fundator possisset in conditione indistinctè omnes Clericos de Familia, itaut ne videatur prætulisse Clericis Familiæ Extraneos, à Fundatoris verisimili mente arguendo, videarentur non abboriti Clerici, licet ætatem con-

conciliarem non assecuti, sed cùm solum posuerit in conditione Clericos habiles, mētre ci sano Soggetti habili, & habilitas de alio verificari non possit. quād de ætate, hoc casu præclusus remanet aditus cuicumque interpretationi, quod etiam ætate inhabiles voluerit, nam in claris nulla est admittenda interpretatio, quæ solum in dispositione dubia locum occupat, ad *Text. in l. Ille, aut ille, ff. de Legat. 3.*

Nec videtur in his terminis applicabilis 17 resolutio Congregationis Concilii relata per Ciarlin. lib. 2. controv. forens. cap. 53. num. 51. quam etiam transcripsit Barbos. de Offic. & Poteſt. Epifc. part. 3. allegat. 60. sub num. 77. circa finem, ubi attenta confimili vocatione Clericorum de familia cum substitutione extraneorum in eorum defectum, Congregatio resolvit potuisse præsentari Clericum annorum decem; nam in eo casu Clerici non erant invitati, prout in præsenti cum qualitate habilitatis, nec etiam agebatur, ut hic, in concursu alterius Clerici de Familia undequaque in legitima ætate constituti, in quibus sanè circumstantiis contrarium est judicandum.

Extranex etiam apparuerunt aliæ Autoritates ad hujus rei comprobationem pariter adductæ, videlicet Card. de Luca de Fideicomiss. disc. 8. num. 16. Rota decif. 290. num. 7. & decif. 399. num. 10. par. 13. in quibus firmatur, quod in Commendis, & si ad instar Beneficiorum Ecclesiasticorum venirent regulandæ, & in eis non habere locum dispositionem Concilii circa etatem 14. annorum, cum in eorum casu non concurrerent particulares circumstantiae casus, de quo nunc queritur, in quo Fundator voluit Clericos habiles, qui causus est longè diversus, necnon in eis agebatur præcisè de Descendente à Fundatore destituto ætate Conciliari in concursu cum Extraneo substituto, & ex verisimili mente Fundatoris dictum fuit, quod prælatio debita esset illi de Genere vocato, licet non constituro in ætate capaci, quod nullatenus famulatur præsenti questioni, in qua disceptatio versatur non inter personam de Sanguine, & extraneum, sed inter duos Clericos de eadem Familia, contendentes super habilitate ætatis, cum

unus habeat ætatem capacem, quam requirit Concilium, alter verò ad eam ætatem non pervenit, & hoc casu nulla concurrere potest verisimilis mens Fundatoris, quod admitti voluerit Clericum ætatem conciliarem non habentem, ad exclusionem alterius de eodem Sanguine, qui habilitate ætatis polleat; quinimò in præsenti alia militare videtur verisimilis mens Fundatoris in contrarium, qui certè si vivet, & videret ambos Clericos de sua Familia æquali voce Patronorum electos, unum in ætate Conciliari constitutum, alterum verò Impuberem, sine dubio Beneficium conferri voluisse Clerico habili, & in ætate legitima Conciliari constituto.

Idque etiam suadente, quod Fundator sicuti in paritate Vocum voluit, quod nominato a Seniore Patrono deberetur Beneficium, si hanc majoris ætatis prælationem attendi voluit in Jurepatronatus activo, eamdem quoque prælationem dicendum venit, quod servari voluerit in Jurepatronatus passivo, ut in concursu præferretur Clericus habens etatem conciliarem, alteri dictam etatem adhuc non attingenti, cùm optimum sit argumentum, 18 quod deducitur à Jurepatronatus activo ad interpretationem Jurispatronatus passivi, itaut quod in uno fuit dispositum, censeatur etiam volitum in altero, Rota in Auximana Jurispatron. 17. Iunii 1701. §. Minusque coram R. P. D. meo Ansaldo, Interamnen. Jurispatronatus 22. Martii 1706. §. Ulterius coram R. P. D. meo Scoto, Asten. Prioratus super Institutione 20. Ianuarii 1708. §. Maximè quia coram R. P. D. meo Lancetta, & in Hortana Beneficij 1. Iulii 1708. §. Talisque intelligentia coram R. P. D. meo Priolo.

Verum quoque cum per Fundatorem reperiantur Cappellano, seu Beneficiato, imposta plura onera concernentia, tam Spiritualia, quād Temporalia, quorum qualitas maturioris etatis exigit consilium, ut illa per Josephum uti impuberem impleri, nisi mediante Tute non valerent cùm impossibile dijudicetur, ut talis possit esse idoneus, qui nescit regere se ipsum, ex altera verò parte concurrat Antonius Franciscus, qui est de eadem Familia, etate Senior, ac ad ea implenda aptus, omni

omni Jure ipse præcisivè ab incapacitate
19 Josephi etiam ex hoc capite, uti magis
idoneus veniret præferendus, per ea, que
tradit Panimoll. decisi. 101. annotat. 1. nu-
mer. 9.

Destituto Josepho ætate necessaria pro
Beneficio assequendo, visam fuit eidem
suffragare non potuisse, quod se capacem
ad illud ostenderit mediante Apostolica
Dispensatione, quoad ætatem reportata
de tempore petitæ, & obtentæ Institu-
tions coram Ordinario, cuius vigore remo-
to obstaculo incapacitatis, & habili effec-
to, tamquam primo nominato ex funda-
tionis lege debita sit prælatio. Oraissimo
enim examine, an in hoc casu Joseph tam-
quam habilitatus per dispensationem pos-
sit præferri Antonio Franciso tamquam
de Jure habili, cum apud D.D. in concursa
Clerici habilis, & habilitati per dispen-
sationem, prælatio legatur tributa illi,
qui dispensatione non indiget, ut apud
Dec. consil. 542. num. 1. num. 14. Vivian.
de Jurepatron. lib. 12. cap. 9. num. 29. &
seqq. Panimoll. dicta decisi. 101. annotat. 1.
2 numer. 24. Hoc unum est certum, quod
dispensatio præfata reportata fuit, absque
eo quod Papæ narratum extiterit, quod
Cappellania erat debita certo Generi per-
sonarum, & in ea à medietate Patrono-
rum fuerat præsentatus Antonius Franci-
scus constitutus in ætate legitima, cui pro-
pterea ex Fundatoris dispositione uti pas-
sive vocato, fuerat usque à die vacatio-
nis Beneficii, ac sua comparitionis coram
Ordinario Jus quæstum, quæ sane si Pa-
pæ fuissent narrata, dispensationem non
indulisset, vel difficultius, quod operatur,
ut litteræ dispensationis tali modo repor-
tata inefficaces, & nullæ remaneant ob-
surreptionis vitium in eis insitum, ut ex
Gloss. in cap. Ad Audientiam il 2. de rescript.
Felin. in cap. Super litteris num. 8. vers. Ex-
primenda sunt de rescript. Lotter. de re Be-
nefic. lib. 3. quest. 11. num. 57. Purr. Cor-
rad. in praxi dispens. lib. 1. cap. 5. num. 12.
Rota post Tovr. de pact. futur. factess. deci-
sion. 143. num. 4. & 5. & in nostris præcisis
terminis Corrad. prax. Benefic. lib. 4. cap. 6.
numer. 3. Ventrigl. in praxi Eccles. part. 2.
annot. 6. §. 1. num. 8.

Nec valuit responsio, quod ad effectum,
ut in litteris, cadat surreptio, Jus Tertiæ

Pars I.

debeat esse certum, & de præsenti, cui
per dispositionem inferatur præjudicium.
Antonius Franciscus vero tamquam se-
cundò nominatus cum non haberet nisi Jus
incertum, & eventuale, quatenus primò
nominatus intra quadrimestre per dispen-
sationem non habilitaretur, hoc Jus uti
merè accidentale, & involvens Jus quæ-
rendum, non vero quæstum, non causet
surreptionem. Constitit siquidem de Jure
Antonii Francisci certo, & de præsenti,
etenim eo ipso quod Joseph uti inhabilis
de medio removebatur, ex quo ejus præ-
sentatio uti facta de inhabili corruebat,
subintravit in Juribus primi præsentatio
secundò nominati tamquam facta de ha-
bili, & capaci, ita ut ab ipso met principio
totum Jus præsentationis in ipso radica-
tum sisteret, nec in suspenso ne quidem
2 temporis momento remanserit; Cum eo
dumtaxat casu Juris præfati suspensio oriri
potuisset, quatenus præsentatio primi fuisse
expleta cum præcisa conditione repor-
tandi dispensationem super ætate, quæ
conditionalis præsentatio præservat actum
à nullitate, & operatur suspensionem præ-
sentationis usque ad tempus reportatæ dis-
pensationis, ita ut subsequens dispensatio
retrotrahatur ad tempus ipsum præsen-
tationis, sed cum præsentatio Josephi fue-
rit pura, & simpliciter absque uila præ-
servativa expleta, non potuit evitare nul-
litatem, & inducere hanc retroactionem
ad præsentationis tempus, juxta in his ter-
minis animadversa per Barbos. de Offic. &
poreff. Episcop. par. 3. allegat. 60. sub num. 77.
Alphon. de Leone de offi. Cappell. in quest. 4.
par. 6. num. 39. & 40. Corrad. in praxi dis-
pensat. lib. 4. cap. 2. num. 14. & 15. Vivian.
de Jurepatr. lib. 6. cap. 6. num. 19. & quin-
t. de privileg. Cleric. cap. 4. numer. 19.
Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 6.

Sed præcisiæ à subrogatione præfata
adhuc Josepho reportata dispensatio super
ætate non prodesset, nam cum habilitas,
& idoneitas ad Beneficia Ecclesiastica juxta
Conclit. sanctionem in sess. 23. de Reformat.
cap. 6. hodie præcisiæ consistat in ætate 14.
annorum, habilitas hæc debet intervenire
de tempore præsentationis factæ coram
Ordinario, nam alias Patroni semper di-
cuntur inhabilem elegisse, & eorum præ-
sentatio nullum effectum tribuere valeret:

D d

cum

cum etsi inter DD. queratur, utrum habilitas requisita in Beneficiato, dicendu^s sit respectu vacationis Beneficii, electionis, seu nominationis, vel respectu presentationis, & videatur, quod saltem in actu presentationis, quo persona sub Ordinarii oculis exhibetur, debeat concurrere, cum ab eo tempore queratur Presentatio jus ad Beneficium, & ille tenetur necessaria habilitate ornatus comparere, ut praeteris Antonin. var. resolut. lib. 1. resolut. 19. numer. 1. Barbos. de Offic. & Potestat. Episcop. alleg. 72. par. 3. num. 76. & seqq. Garzias de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 28. & seqq. Corrad. prax. Benefic. lib. 1. cap. 5. num. 104. & seqq. & lib. 4. cap. 6. num. 29. Lara. de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 9. num. 52. & seqq. Frances. de Eccles. Cathed. cap. 28. num. 184. Rota post Vivian. de Jurepatron. decis. 147. à num. 14. usque ad 19. coram Pania decis. 4. à num. 6. ad 12. coram Buratto decis. 21. num. 19. & 20. in Recent. decis. 89. num. 10. & 11. par. 11. & magis ad rem decis. 636. num. 4. par. 19. tom. 2.

Certè in casu presenti res omni difficultate carere videtur, nam cum Fundator voluerit, ut contingente Cappellaniæ vacatione sub Scrutinio ponendi essent Clerici habiles, ac deinde absque ulterioris temporis protelatione Episcopo presentaretur Electus, qualitas habilitatis adjecta verbis Scrutinii, & Electionis preses fert, quod volita dicatur de eo tempore ex Juri regula, quod qualitas adjecta verbo intelligi debeat secundum tempus verbi, 24ac de tempore verbi necesse sit, ut interveniat, de qua Carlin. cap. 211. num. 27. & 28. Corrad. prax. Benefic. lib. 2. cap. 10. num. 105. & seqq. & 149. Rota coram Cavalier. decis. 231. num. 1. coram Dunoz. Jun. decis. 956. num. 9. & 10.

Hinc cum ex fundationis lege etatis habilitas in ipso actu nominationis requisita dignoscatur ad id non est sufficiens, quod Joseph apertitudine mediante dispensatione obtainenda habilis esse potuerit, cum habilitas actu esset requisita, ac in ipso momento nominationis debebat necessariò concurrere, nec proficiat si postea supervenerit. Eoque fortius, quod predicta habilitas nec minus de tempore presentationis superventa reperitur, & regulare sit, quod quando habilitas, requisita fuit

25ab homine, & non à lege, vel consuetudine, necesse semper est, ut concurrat in ipso actu presentationis, nec ullo modo prodesse valeat aptitudo, ut benè distinguunt Rocca disput. Jur. Select. cap. 190. numer. 16. & 17. Corrad. prax. Benefic. lib. 2. cap. 10. num. 85. & 86. Card. de Luca de Benefic. disc. 96. num. 19. Rota in Recent. decis. 496. num. 4. & 5. par. 1. & decis. 216. num. 5. par. 2. eum concordantibus.

Et ita utraque &c.

R. P. D.

ALDROVANDO

Melevitana Beneficiorum.

Veneris 10. Junii 1712.

Non abscedentes Domini à Judicio Ordinarii Melevitani, & R. P. D. Cincii dixerunt hodie controversa quatuor Beneficia vacata sub die 22. Octobris 1708. per obitum Canonici Balsani esse adjudicanda Hieronymo Agius; ipse enim circa dubium fuit ad illa nominatus à majori parte Patronorum, qui ad formam ultimi Status existunt in quasi Possessione praesentandi, quod regulariter attenditur ad reportandam Institutionem, ad Text. in cap. Quoniam, ubi Gloss. in verb. Majoribus de Jurepatronat. Vivian. codem Tractat. lib. 12. cap. 8. num. 1. Rota coram Celso decis. 85. num. 1. & in Recent. decis. 280. num. 1. part. 7. & in Abellina. Jurispatronatus 18. Junii 1696. §. Siquidem coram Reverendissimo Molines Decano, & in Bononiensi. Beneficiorum de Castello 2. Maii proxime prateriti, §. Ex quatuor, coram R. P. D. meo Crispo.

Quod autem Hieronymus habeat maiorem partem Patronorum, constat ex eo, quia ex duabus Vocibus, ad quas modò Iuspatronatus redactum est, ipse, mediante nominatione obtenta à suo Fratre, & Sororibus, habet integrum vocem Helenæ Aviæ, quæ praesentavit in ultimo Statu Anni 1676. necnon etiam mediante nominatione habita à filiis Joannis

nis Petri Tonniæ consequutus est medietatem alterius vocis Vincentiæ ejusdem Joannis Petri Matis, quæ pariter in dicto Statu Anni 1676. præsentavit, cum itaque ex duabus vocibus Hieronymus obtinuerit unam cum dimidia alterius, de plano sequitur, cum eo concurrere non posse Ioannem Andream Marsigliam præsentatum à Io: Franciso Clinchiant, qui anno 1692. reportavit Donationem Iurispatronatus à Sperantia, ad quam tamquam filiam præfatæ Vincentiæ spectabat alia medietas hujus vocis: Quo stante Domini superfluum putarunt disserere de Viribus hujuscce Donationis, licet non deessent duo ex eis, qui existimabant, primam Donationem 1691. ab eadem Sperantia factam Franciscæ Matri ipsius Hieronymi esse præferendam, non obstante, quod secunda fuerit ab Ordinarii consensu confirmata, quia ante istam confirmationem Franciscæ jam intererat coram Ordinario pro præstatione Consensus, qui cum non posset denegari, ut sine Causa protelatus, retrotrahendus erat etiam in præjudicium secundi Donatarii, ex Lambertino de Jurepatr. lib. 1. part. 2. quest. 1. artic. 21. Adden. ad Buratt. decif. 702. numer. 10. & ad decif. 46. num. 71. & 72. part. 9. Cardinalis de Luca de Jurepatronat. disc. 56. num. 12. Rota coram Mantica decif. 86. num. 6. & 7. & post Vivian. de Jurepatronatus decif. 151. num. 14. & in Recent. decif. 306. numer. 9. & 10. par. 11. & latius decif. 80. à num. 9. ad sequen. par. 17. & distinguendo admissum fuit in decif. 25. num. 12. in Mantiss. ad Cardinalem de Luca de Jurepatronatus lib. 13.

Omissa igitur hujusmodi inspectione tamquam non necessaria, & procedendo cum supposito, quod Ioannes Andreas haberet medietatem dictæ vocis, non subsistere visum fuit assumptum ejus Defensorum, quod nimirum Hieronymus tamquam Laicus de tempore præsentationis esset incapax assequendi hujusmodi Beneficia Ecclesiastica, & idcirco præferenda sit præsentatio ipsius Ioannis Andreæ, licet facta à minori parte Patronorum, dum in ipsis, qui legitimè præsentarunt capacem, consolidatum remansit pro ista vice totum Iuspatronatus, per

ea, quæ docuerunt Lambertin. de Jurepatronat. lib. 2. part. 1. quest. 10. artic. 5. numre. 6. versc. Secundus Casus, & versc. Septimus est Casus, & lib. 2. par. 3. quest. 4. artic. 5. num. 2. vers. Quia est acsi. De Luca eodem Tract. disc. 43. numer. 11. Pax Iordan. lucubrat. lib. 10. tit. 7. num. 370. Vivian. de Iurepatronat. lib. 12. cap. 8. numer. 12. & 13. & in Regien. Iurispatronatus 16. Ianuarii 1708. §. Tantum autem, coram Reverendissimo Domino meo Molines, & in Leodien. Beneficii 25. Februarii 1707. §. Et nihilominus, coram R. P. D. meo Ansaldo, & in Volaterana Beneficii 7. Decembris 1708. §. Nulla siquidem, & §. Nec valuit, coram R. P. D. meo Crispo, & in Tarraconen. Beneficii 29. Ianuarii proxime præteriti, §. Prout etiam, coram R. P. D. meo Lancetta.

Pro remotione namque objecti, in quo stabat Causæ difficultas, opportunum putarunt Domini duas præmittentes in Iure receptissimas Propositioves, quarum prima est, quod Patroni valde, ac legitimè nominare possunt Laicum, cum simplex nominatio sit designatio personæ postmodum Ordinario præsentandæ, & satis, superque est, quod Nominatus, antequam labat tempus ad nominandum, se Clericali Tonsura initiari faciat, ita ut de tempore ejus actualis præsentationis coram Ordinario Clericus existat, ut tradunt Paris. de Resignat. lib. 4. quest. 2. num. 5. & 6. Ricc. resolut. 161. per totam, Garzias de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 32. & sequen. Vivian. de Iurepatronat. lib. 6. cap. 7. num. 50. par. 2. Rota post eundem decif. 148. num. 15. & sequen. & magistriliter coram Pænia decif. 4. per tot. & decif. 12. sub num. 4. & in Recent. decif. 621. num. 22. par. 19. & in Farfen. Canonicatus 8. Iunii 1711. §. Postremò coram Reverendissimo Molines. Altera verò est, quod Patroni possunt præsentare Laicum coram Ordinario sub conditione, quod clericetur, cum in hoc Casu præsentatio collata videatur in tempus, quo Præsentatus erit capax per assequitionem Clericatus ante Institutionem, ex Barbos. de Potestate Episcopi allegat. 72. num. 78. par. 3. Garzias de Benefic. dicto cap. primo num. 28. & 29. par. 7. De Luca de Iurepatronatus disc. 45. num. 7. & disc. 70. num. 18. Mo-

dern. Roman. discept. 13. num. 45. Rota, post Vivian. de Iurepatronatus decis. 147. num. 19. & admisit Rota in Volaterrana Beneficii 7. Decembris 1708. §. Nec valuit coram R. P. D. meo Crispo.

29. His in Iure sic se habentibus in concreto præsentis Casus mole sua ruebat objectum, quia Hieronymus Laicus non sicut actu præsentatus coram Ordinario à Patronis, sed Patroni illum simpliciter nominarunt per Instrumenta, quæ et si concepta sint per verba præsentationem præferentia, cum tamen Patroni illa non exhibuerint coram Ordinario debente instituere, resolvuntur in meram nominationem, seu destinationem præsentandi, ut respondit Rota in Romana Capellaniæ 25. Novembris 1707. §. Verum bodie, confirmata 3. Februarii 1708. §. Quod enim, coram R. P. D. meo Scotto; ipse vero Hieronymus hæc eadem Instrumenta continentia validam, & legitimam ejus nominationem attulit coram Ordinario, & instetit pro sua Institutione, non quidem purè, & simpliciter, sed prævia Ordinatione ad Clericalem Tonsuram, ibi: Girolamo Oratore di V. S. Illusterrima espone trovarsi presentato da legitimi Padroni &c. come apparisse dalle qui colligate presentationi, e desiderando godere gli effetti d'esse supplica compiacersi ordinarlo alla prima Tonsura, & ordinare, che sia servatis servandis instituito: Quo circa, cum præsentatio istius supplicis libelli sequuta fuerit intra tempus legitimum, & in ejus sequelam sub die 3. Februarii 1709. antequam expiraret quadrimestre Hieronymus obtinuerit ab Ordinario Tonsuram Clericalem, inde sequitur, quod ejus nominatio, successivaque præsentatio, & Institutio ritè, & rectè processerit, & de Iure valida extiterit ex præmissis, cum de eo tempore Hieronymus necessariam habilitatem jam obtinuerit ex latè firmatis in Volaterrana Beneficii 7. Decembris 1708. §. Sed præcisivè, coram R. P. D. Crispo.

Nec dicatur, quod secunda præmissa 30 Conclusio non applicetur ad Casum, ex quo Doctores firmantes facultatem præsentandi Laicum sub conditione, quatenus clericetur, & capax fui, loquantur de ipso Patrono, non autem de Nomi-

nato: cum enim sit Proposito pariter indubitate, quod Nominatus Virtute ipsius nominationis Constitutus censeatur Procurator ipsius Patroni, ejusque habere Mandatum ad exhibendam, & præsentandam suam nominationem coram Ordinario, Zabarell. in cap. Finali num. 4. insine de Iurepatronatus, Lapis allegat. 75. num. 6. versc. Sufficiebat, & Lambertin. de Iurepatronat. par. 1. lib. 2. quæst. 4. art. 16. sub num. 1. & sequen. versc. Et idem decimo sexto: Hinc fit, quod illa facultas, quæ inest in Patrono, per eum transfundatur, & commissa præsumatur eidem Præsentato omni meliori modo, quo de Iure concedi poterat, & ad hoc præcisè, ut ejus præsentatio, seu nomination plenum, & integrum suum effectum assequeretur cumque talis effectus consequi non posset, nisi, & quatenus Nominatus fieret Clericus, per antecedens necessarium dicendum venit, quod in eodem Mandato implicite inclusa remanserit illa facultas, qua ipse mandans potiebatur, quæ proinde bene potuit explicari ab Mandatario, per ea, quæ tradunt Capyc. Latr. consultat. 108. num. 11. & sequent. Afflct. decis. 340. num. 5. & in Addit. post num. 6. De Luca de Camb. disc. 13. num. 7.

31. Et hinc cessat exageratum inconveniens, quod scilicet, hoc admisso, licetum fieret nominato corrigendi, & alterandi præsentationem simplicem, & puram Patroni, eamque reddere, conditionalem, quodque nominatus hoc medio evaderet ambitiosus, & se ipsum præsentaret quod à Iure non permittitur: Quoniam dicta conditio, seu qualitas Clericatus tamquam apposita in actu exhibitionis præsentationis pro assequendo Beneficio procedit potius ex tacita mente Patroni mandantis, qui efficaciter desideravit suam præsentationem effectum fortiri, unde tantum abest, quod Mandatarius nominatus alteret, & corrigat, ut immo potius exequatur præcisam Patroni voluntatem, prout quoque nullum adest crimen ambitus, quia revera non ipse nominatus se ipsum præsentat, sed Patronus per litteras, seu per Instrumentum nominationis, juxta doctrinam Lapi cons. 75. quem sequitur Lamber. de Iurepat. lib. 2. par. 2. quæst. 4. art. 2. num. 2. fol. 780. Sen-

Senserunt Defensores Ioannis Andreæ difficultatem, ideoque impugnabant in facto, quod Hieronymus suam nominationem, seu præsentationem coram Ordinario exhibuerit sub dicta conditione Clericatus, substantes, quod Clericatum petierit solum ad effectum obtinendæ Institutionis, non autem ad effectum reddendi conditionalem præsentationem Patronorum, quam supposuit puram, prout desumi posse dicebant ex actibus post factam dictam exhibitionem subsequutis, quales erant Instantia pro Immisione ad possessionem Beneficii, admissio ad facientes aliquas probationes, nec non affixio Edictorum, quæ fieri non solet, nisi postquam est perfecta una præsentatio, ex traditis per Lambertin. de Jurepatron. part. 2. lib. 2. quæst. 6. art. 17. numer. 2. & art. 17. num. 2. Vivian. lib. 9. cap. 1. num. 4. & 5.

At frustra, quia Domini magis inharentes substantiae, quam simplici verborum formalitati ex verbis Instantiæ factæ per Hieronymum superius relatis claram desumpserunt ejus voluntatem utendi præsentationibus obtentis pro eo tempore, quo, mediante Clericatu, habilis ad Beneficia effectus esset, ibi: desiderando godere gl'effetti di esse presentazioni supplica compiacerse ordinarlo alla prima Tonsura: Effectibus enim præsentationum gaudere non poterat, nisi, & quatenus Tonsuram affectueretur, eoque magis, quia Institutionem petit servatis de Iure servandis: Unde bene infertur, ipsum non alio animo exhibuisse præsentationes Ordinario, quam sub ea conditione, seu qualitate obtinendi Clericatum ante Institutionem, quemadmodum exigebat Iuris ordo, quem ipse voluit servari: Non urgentibus in contrarium actibus subsequutis, quia nulla auctoritate probatur, quod ad illos deveniri non possit post factam à Patrono præsentationem conditionalem, quæ in suo genere est perfecta, & tamquam valida, & legitima à Iure admissa atque approbata, ex superiori allegatis.

Postremò non urget, quod lis fuerit in partibus inter ipsos præsentatos contestata; Ideoque non potuerit Ordinarius in præjudicium ipsius Ioannis An-

drex, cui fuerat Ius quæsumum ex præsentatione nulla Hieronymi incapaci illum habilitare mediante collatione Clericatus, ex deducis per Lambertin. de Jurepatronatus lib. 2. par. prima, quæst. 10. art. 5. num. 6. Rotain Leodien. Beneficii 1. Aprilis 1707. S. Nec superventus, coram R. P. D. meo Lancetta, & in Volaterana. Beneficii 28. Ianuarii 1709. S. Ex pluribus, coram R. P. D. meo Crispo: Id enim recte procederet, quando verè nominatio, seu præsentatio Hieronymi fuisset nulla tamquam facta sine illa conditione Clericatus, in quibus terminis procedunt, & loquuntur relatae auctoritates, secus autem, quando illius nominatio fuit valida, & subsistens, tamquam facta sub conditio ne, dum hoc casu Ius quæsumum dici non poterat Ioanni Andreæ donec, & quounque durabat quadrimestre, intra quod Hieronymus Laicus effici poterat Clericus, & habilis, ut probant Card. de Luca de Jurepatr. discurs. 45. num. 8. & disc. 64. num. 28. & disc. 82. num. 5. alter de Luca de lin. Legal. art. 24. num. 4. & comprobant Modern. Roman. discupt. Eccles. 13. à numero 40. ad 43.

Vindicata ex his incapacitate Hieronymi ex defectu Clericatus, minus attendi promeruit ejus incapacitas quoad unum ex dictis Beneficiis nuncupatum del Hayn sub titulo Sanctæ Margaritæ ex defectu qualitatis Sacerdotalis, quæ prætendebatur requiri ex fundatione anni 1465. Antonii de Nalis, ad quod Beneficium Ioannes Andreas fuit præsentatus à Ioanne Iosepho Caxar, ad quem spectat Iuspatronatus in dicta Fundatione reservatum, luxta decisiones in Melvitanæ Iurispatronatus 1696. 1698. & 1702. coram Reverendissimo Molines, R. P. D. Lancetta, & Eminentissimo dela Tremoille in Mantissa ad de Luc. de Jurepatronatus le 25. 26. & 27. lib. 13.

Ultra quod enim observantia educta 33 ex ultimo statu anni 1676. ostendit hujusmodi Beneficium non esse Sacerdotale, sed obtineri posse etiam à simplici Clerico, qualis erat Balsanus defunctus, quod sufficit ad obtinendam Institutionem ad terminos ultimi status, per Text. in cap. Consultationibus de Jurepatronatus. Rota decis. 98. num. 4. & 5. coram Priolo.

¶ in Mediolonen. Praepositura 18. Maii 1695. §. Moti, coram bon. mem. Muto, & in terminis præcisis in Melphicthen. Beneficii 26. Iunii 1711. §. Atsi adhuc, coram Eminentissimo Domino meo Cardinali Prioro: Prætenso erat omnino insubsistens, quia istud Beneficium Sanctæ Margaritæ non provenit à Fundatione dicti Antonii Nafi, de quo plenè doctum non fuit hucusque per Ioannem Andream, cum ad hujusmodi effectum satis non reputetur sola generalis denominatio dell'Hayun-contradæ, in qua alia plura bona existunt ad alios spectantia Bartol. in l. Demonstratio falsa numer. 17. de condit. & demonstrat. Riminald. Iunior. conf. 36. n. 53. Rota coram Andrea decif. 61. num. 9. & coram Emerix Iun. decif. 49. numer. 3. & decif. 73. num. 13. par. 19. Attento præfertim, quod Antonius de Nafis Beneficium erexit super ejus Viridario, & Terris Aratoris, jussitque, ut illud conferretur tribus Sacerdotibus; Beneficium verò, de quo agitur, consistit in duabus tantum ex tribus partibus unius Viridarii, & confertur uni, & non tribus personis, ex qua discrepantia benè arguitur diversitas inter utrumque, Granian. disceptat. 790. num. 7. Cyriac. tontrovers. 321. num. 8. Rota coram Merlino decif. 415. num. 5. & decif. 617. num. 6. coram Emerix Iuniore.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta de Regulari ad Ecclesiam, seu Beneficium seculare, an sit nulla.

S U M M A R I U M.

- 1 Regularis, ut Regularis præsentari non potest ad Beneficium seculare, & num. 8. & 9. limita, ut num. 6.
- 2 De Iure communi Regularis poterat per Episcopum promoveri ad Ecclesiam Parochiale.
- 3 Priores leges ad posteriores trahuntur.
- 4 Regulares absque dispensatione Apostolica Beneficia secularia obtinere non possunt.

5 Officia Secularis, & Regularis non possunt in una, eademque persona collocari.

7 Referuntur resolutiones Sacrae Congregationis Concilii in Ratisbonen. Iuris præsentandi, & in Romana Cappellaniarum.

10 Observantia præsentandi, & instituendi Sacerdotes Seculares in perpetuum in Ecclesiis unitis Monasterio Regularium est attendenda; Amplia ut num. 11.

12 Differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale.

13 Episcopus ex se nequit supprimere Ecclesiæ, ejusque titulos, & alteri unitre, & incorporare.

14 Titulus est presumibilis, quoties concurredit certa, & positiva observantia.

15 Confito de titulo expresso non valet allegari alter titulus præsumptus eidem expressè contrarius.

16 Privilegium per non usum presumitur, vel revocatum, vel desperatum.

17 Privilegia, quoad amovibilitatem, & regularitatem Vicarii in Ecclesiis unitis Monasterio Regularium sunt per Tridentinum sublata.

C A S U S XIV.

VAcante Ecclesia Parochiali Sæculari de Iurepatronatus quorumdam Monacorum, isti præsentarunt ad illam Sacerdotem Regularem; Quo casu queritur, an ad Beneficium Seculare dari solitum Secularibus præsentari possit Regularis?

In qua quæstione negativè respondendum de Iure censeo; Etenim habemus glossam in Clementin. unic. de supplen. neglig. prælat. verb. Secularibus, expressè prohibentem Regularis, ut Regularis, seu ut claustralibus præsentari ad Beneficium Seculare, ibi: *Quod ad Ecclesiæ, quæ consueverit regi per Seculares Clericos, Monachi Regularem præsentare non possunt.* Itaut præsentatio, & institutio de Regulari ut Claustrali factæ ad Ecclesiæ Secularem sunt cassæ, & invalidæ. Quam glossam sequuntur etiam Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. parte prima, quæst. 7.

*queſt. 7. art. 19. num. 24. & art. 20. n. 1.
& 6. Lotter. de re Benefic. lib. 1. queſt. 34.
num. 61.*

- 2 Ratio autem est, quia licet de Jure
comunni Regularis poterat promoyerī ad
Ecclesiam Parochialem per Episcopum,
nec non etiam ad Dignitates Principales
in Ecclesiis Collegiatis Secularibus, juxta
*Text. in cap. Quod Dei timorem de Statu
Monach. ibique Gloss. verb. Ecclesiarum
Parochialium, Abb. num. 5. & 6.* Tamen
3 cum priores leges ad posteriores trahantur, & per eas, quandoque vel declarantur,
vel corrigantur, ut docemur à Leg.
*Non est novum cum duobus seqq. ff. de le-
gib⁹, L. fin. ff. de constit. Principum, hodie
Secularia Beneficia Secularibus, & Regu-
laria Regularibus conferri debent, ita ut
4 Regulares habere non possunt sine dispensatione Apostolica Beneficia Secularia,
juxta Text. in cap. Cum de Beneficio de
præben. in 6. & juxta dispositionem Con-
cili⁹ Tridentini cap. 11. ſeff. 14. de Reform.
Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 7. num. 6.
& 53. ubi refert declarationem Sacrae
Congregationis Concilii, Garz. de Benefic.
far. 7. cap. 10. num. 38.*

Quod quidem procedit optima ratio-
ne, dum cum Secularis, & Regularis sint
5 diversa officia, non possunt in una, eadē-
que persona collocari prohibente Domi-
no per Moysem: *Non arabis in Bore ſi-
mul, & Aſno: Id est homines diversæ
professionis in uno officio ſimul non ſocia-
bis, ut bene ratiocinatur. Lambertin. de
Iurepatr. dicto lib. 2. part: prima, queſt. 7.
art. 21. num. 7. & 8.*

In caſu verò necessitatis, ſcilicet in
6 caſu, quo nullus Sacerdos Secularis in
loco reperiatur; qui velit, aut poſſit ob-
tineri Eccleſiam ſeculare, hoc limitatur,
nam tunc ſicuti per Episcopum poſteſt di-
penſari, ut ibi ponatur Regularis; Ita-
ctiam poſterit ad illam idem Regularis
præſentari, Lambertin. de Iurepatronatu
lib. 2. par. 1. art. 22. num. 4.

Et ita reſolutum fuit à Sacra Congre-
gatione Concilii in una Ratisbonen, Iuris
7 præſentandi 19. Maii 1708. ubi expositum
fuit, quod vacante Parochiali Eccleſia
in Lauterbach, Abbas Monasterii Sancti
Emerami Ordinis Sancti Benedetti, ſub
eo obtentu, quod dicta Parochialis sub

eodem titulo Sancti Emerami, quæ ante-
fuſſe fertur de Jurepatronatus ejusdem
Monasterii, ac ad eam præſentari conſue-
vit Presbyter Secularis, uſque ab anno
1379. ordinaria auctoritate Conradi tunc
Episcopi Ratisbonen. ſubsequuta appro-
batione facta à Cardinali Pileo, aucto-
ritate Apoſtolica, plenariè unita, & in-
corporata fuerit eidem Monasterio, cum
facultate præſentandi Presbyterum Regu-
larem, jam præſentavit Concistorio Epi-
scopali P. Joachinum Millher, ſed re-
nuente eodem Concistorio hujusmodi præ-
ſentationem admittere, contendente fore
præſentandum Presbyterum Secularem,
ſub motivo, quod ab immemorabili per-
vigeat uſus in eadem Parochiali præſen-
tandi Presbyterum Secularem, uno dum-
taxat excepto Cæleſtino Schroatnader,
quod inſuper incongrua ſit Religiosorum
extra ſepa Monasterii vita à communi
Menza, & regulari disciplina remotior,
quod tandem ea Diæcſis ſecularibus Pres-
byteris abundet, propositum fuit proinde
dubium.

*An præſentatio facta à P. Abbatे Sancti
Emerami ad Parochialeм Eccleſiam Lan-
terbach. vacante per obitum quondam
Ioannis Ignatii Lickledarer de P. Joachim
Miller regulari ſuſtineatur in Caſu &c?*

Cui Sacra Congregatio respondit: Ne-
gatiōne, & amplius.

Idem etiam reſolutum fuit ab eadem
Sacra Congregatione in Romana Cappella-
niarum prima Decembriſ 1708. ubi expo-
ſitum fuit, quod Card. Corradus binas
inſtituendas Cappellanias demandavit ſe-
quentibus verbis. Amplius dispono, quod
inſtituantur à prafatis Eminentissimis DD.
meis bujus Testamenti Executoribus due
Cappellaniæ cum onere ſingulis Sacerdoti-
bus celebrandi per ſe ipſos Miſam quoti-
dianam, alteram ſcilicet in dicta Eccleſia
Sancte Maria Transpontine pro ſuffragio
Anima mea, alteram verò in Eccleſia San-
cti Gregorii pro ſuffragio Animarum Pa-
tris &c. Sacerdotes autem eligantur, &
deputentur ab eisdem Eminentissimis DD.
meis bujus Testamenti Executoribus, quan-
diu viixerint, & poſt eorum mortem à Su-
perioribus Conventuum dictarum Eccleſia-
rum reſpectivè &c.

Cum autem ex longeva obſervantia,
ut

ut dicitur semper ad dictas Cappellianas fuerint Deputati Presbyteri Seculares, nuper vero à præfatis Regularibus Superioribus prætensum fuerit ad easdem deputare Sacerdotes Regulares, hinc disputatum fuit: *An Cappellaniae sunt Seculares, & Sacerdotibus Secularibus conferenda, seu potius Regulares in Casu &c. & responsum fuit affirmativè, quoad primam, & negativè quoad secundam partem.*

Ceterum licet Regulares præsentari non possint ut Beneficia Secularia, possunt tamen præsentari, seu nominari, & assumi ad Cappellianas merè Laicales non eretas in titulum Beneficii, pro earum officiatura, etiamsi extent in Ecclesiis Secularibus, quia cum hujusmodi Cappellaniae non dentur in titulum, sed habeantur tamquam celebrationes manuales, in eis non militat dispositio præfati *Textus in cap. Cum de Beneficio de præbead. in 6. juxta Pignatell. consult. 80. num. 3. cum seqq. tom. 10. & benè apud R. P. D. meum Petra in ejus eruditis Commentariis ad Constitut. VI. Gregorii XI. num. 18. & seqq. tom. 4. pag. mibi 308. ubi testatur ita fuisse resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Militen. Cappellaniae 27. Novemb. 1694. ad 9. & 11. Junii 1695. & prima Decembris 1696.*

Et ita etiam resolutum fuit à Sacra Rota in Frisingen. Juris deputandi Curatos 24. Martii 1713. coram R. P. D. Ansaldo, hic impressa.

R. P. D.

ANSALDO

Frisingen. Juris deputandi
Curatos.

Veneris 24. Martii 1713.

Per duo fermè Secula Antistites Ecclesiæ Frisingen. assueverant authorizabiliter instituere nominatos, seu præsentatos penitus Seculares ad Ecclesiam Parochialem Sancti Stephani in Greffeling. & hōc pariter in titulum, seu Rectoriam

perpetuam, quando arrepta occasione cuiusdam Vicarii, seu Economi ad prædictam Parochialem deputati sub anno 1704. Præpositus, & Conventus Sanctissima Deiparæ in Rottembuech Ordinis Regularis Divi Augustini, ad quos hujusmodi facultas nominandi, seu præsentandi prænominatum Vicarium, seu Rectorem pertinere noscebatur, reassumpsere veterem prætentionem præsentandi ad corum libitum Regularem, vel Secularem amovibiliter, vel in perpetuum, sed inutili Conatu, nam idem Ordinarius rejecit instantiam, & tandem de anno 1709. solemniter id in scriptis declaravit, prout in *Summario ejusdem Episcopi, seu Promotoris num. 4. ne forsan (præcisivè etiam à fundamentis, de quibus infra) tam longævi temporis inconclusa observantia violaretur contra monitum Cælestini Tertii in cap. Quod dilectio 3. de Consanguin. affinit. ibi: Consultius est multitudine, & observata consuetudini deferre, quam alius in dissensionem, & scandalum Populi novitate quadam adhibita statuere; cui consonat dictum S. Augustini relat. per Gonzal. in cap. Cum consuetudinis de consuetud. sub numer. 3. ibi: ipsa mutatio consuetudinis etiam quæ adjuvavat utilitate, novitate perturbat.*

Se se ab hac declaratione lœgos existimantes præfati Præpositus, & Conventus, recursum habuere ad Tribunal A. C. ibique in vim litterarum Pauli Secundi, & Alexandri Sexti Summorum Pontificum reportarunt favorabiliter definiri, illis licere ad munus prædictæ Parochie nominare, nedum Regulares proprii Ordinis ad nutum amovibiles, sed etiam, quantum liberet, Sacerdotes Seculares, vel pariformiter ad nutum amovibiles, vel in perpetuum. Sed supergrosso certamine ad Sacrum Auditorium Domini resolverunt nempe: esse nominandum, vel præsentandum Sacerdotem Secularem in perpetuum, & litteras Apostolicas non suffragari.

Basis resolutionis in quadruplici evasit 8 constabilita fundamento, omisso etenim pro nunc illo memorata duorum fermè Seculorum observantia, certum procul dubio in primis erat, quod, ad trutinam Juris, ejusque determinationem, in Capellis,

pellis, & Ecclesiis quomodolibet unitis alicui Collegio, vel Monasterio, seu Cænobio Regularium, Cappellanus, seu Vicarius debet esse Secularis, atque perpetuus, ita ad litteram decernente Textu in cap. primo de Capell. Monachor. Monachor, & in cap. unic. eodem tit. in 6. & in cap. Extirpanda §. Qui vero de præbend. Faganan. in cap. Ex parte num. 11. de Offic. Vicar. Lottor. de re Benefic. lib. 1. quæst. 33. sub num. 93. Rota decif. 758. num. 2. & seqq. par. prima divers. & latè in dec. 368. num. 2. & decif. 382. num. primo, coram Dunoz. Jun. & in Gerunden. Hebdomadaria 5. Maii 1690. coram Urfino impress. adornat. Card. de Luca de Benefic. decif. 27. num. 14. & in Brixien. Jurisdictionis 27. Junii 1710. §. Quia cum coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.

Juri communi secundariò conspirabat, 9 novumque præbebat fundatum sic, ut supra resolvendi penè uniformis Censura Sacrosancti Concilii Tridentini pariter in cap. 7. de Reformat. cap. 7. præscribitis, quod hujusmodi Ecclesiæ, quæ reperiuntur unitæ Monasteriis debeant per Idoneos Vicarios, & arbitrio Episcopi perpetuos administrari, quemadmodum cum eadem sanctione Concilii procedentis concordi ore, seu calamo connotarunt Tambur. de Jur. Abbat. par. 3. disput. 9. quæst. 18. & num. 2. Garz. de Benefic. part. 11. cap. 2. num. 4. & seqq. Ventrigl. in praxi annot. 20. §. 2. num. primo, Barbos. de Jur. Ecclesiast. Univers. lib. 3. cap. 6. num. 3. Card. de Luca in Annot. ad prelaudat. Concil. Trident. disc. 9. num. 6. Rot. decif. 368. num. 3. coram Dunoz. Jun. decif. 23. num. 34. coram Zarath. & in præallegata Brixien. Jurisdictionis §. Hucusque.

10 Ac propterea dispositioni Juris, & insimul Sacri Concilii tertio loco adjungendi supra memoratam observantiam, quæ ferè per spatum biscentum annorum practica ta legebatur in Summ. Episcopi numer. 2. omnem ea submovebat ansam dubitandi, accipiendo eamdem observantiam etiam simpliciter uti interpretativam, & declarativam cujuslibet facti, vel Juris ambiguï, cum enim semper nominati, & præsentati fuerint, & respectivè approbati, ac instituti in perpetuum Sacerdotes dum taxat Seculares absque ulla, vel minima.

Pars I.

interruptione, certè, prout fuerat inconclusè usque dum practicatum, ita stabiliendum, & practicandum erat in posterum, ut ad terminos ejusdem observantia simpliciter interpretativæ quotidie habemus per Text. in cap. Cum dilectus de consuetud. & in leg. Si de interpretatione 37. ff. de legibus, & in leg. Quædam ff. de rebus dub. cum concordan. plenè cumulat. in dec. 80. num. 37. Inter hactenus in Urbe impress. coram Me, & in specie unionis Turicell. de Union. cap. 10. num. 18. cum tribus seqq. & cap. 11. num. 72. in fine, Rota decif. 61. num. 2. coram Dunozzeti. Junior. & in Recent. decif. 59. num. 12. part. 10. decif. 48. numer. 23. part. 13. cum aliis concordan. adductis in decif. 218. num. 20. par. 18.

Quia immo cum præfata observantia foret dupliciter centenaria, hinc non tantum operabatur in vim prædictæ interpretationis, & declarationis, sed ad effectum quoque exuberabat allegandi quemcumque titulum meliorem, ut nostri dicunt, de Mundo, nempe quod vel adesset, vel supervenisset etiam contra antiquum statum, vel legem, aliqua concordia, vel aliqua nova lex, aut Constitutio præscribens, quod etiam si de Jure, vel alias mediante privilegio per antea valuisse nominari, atque præsentari Vicarii amovibiles, & ad tempus, ac insimul regulares, in posterum tamen nominaari, aut præsentari nequirent nisi veri Sacerdotes Seculares, atque in titulum perpetuum, sicuti in proposito centenariae passim in omnibus materiis affirmarunt cumulati per Card. de Luca de Regal. disc. 47. num. 8. & seq. & de Jurepatron. disc. 65. num. 4. per Panimoll. decif. 91. num. 8. & per Rot. decif. 750. numer. 2. part. 13. tom. 2. Recent. cum aliis latè congestis in Placentina Decimaru 16. Maii 1710. §. Postremò, & §. Certius coram Me, & in Reatina Jurispiscandi 13. Januarii ejusdem anni pariter, §. Quo vero coram Me, & in specie de qua agitur plenè Rota in decif. 218. numer. 21. part. 18. in Tarraconen, Parochialis 2. Maii 1698. coram Reverendissimo dell'Olmo Episcopo Conclavi. cum aliis decisionibus abunde relatis in Gerunden. Parochialis, seu Rectoria de Vilobi 6. Junii ejusdem anni inter haec tenus in Urbe impress. coram Me decif. 47. num. 11. decif. 30. num. 10. ad ornat. Card.

E e

de

de Luca super materia de Benefic. & in Tarraconen. Parochialis de Viambondino 15. Januarii 1706. §. Efficaciam pariter coram Me.

12 Complicato nexus triplicis hujus fundamenti, Juris, Concilii, & observantiae supra centenariae, non oportuisset ulterius progredi, sed & in idem adstipulabatur quarto loco ipsa mea littera unionis, qua de controversia Parochiali exitit ab Othono Episcopo Fribingen, celebrata de anno 1206. In quantum quippe observare fas erat in vera essentiali parte concessiva, nihil apparebat attributum per hanc unionem Monasterio praeter merum fructum, redditum, & proventum ejusdem Parochialis, ut ibi: *Nos igitur desiderio, & spe tanta remunerations, & intuitu Pie-tatis Divine Ecclesie Sanctae Marie de Rottembuech, & hominibus ibidem Deo servientibus in tantillo subvenimus, quod eis Ecclesiam in Greffelfingen cum omnibus sibi attinensibus pleno Jure tradidimus pos-sidendam, & ad præbendam ejusdem Con-ventus, quantum exinde fieri poterit me-liorandam: ac propterea cum præmissa verba nullatenus importarent, aut præse-ferre possent de per se quidquam Spiritua-litatis, vel Juris Ecclesiastici, ad summum includere valebant implicitè Jus merum præsentandi, seu nominandi Parocum, ex quo tale Jus nominandi, & præsentandi dicitur, & est in fructu, ut ajunt Glos. & Scribentes in cap. cum Bertoldus de re judi-cat. Lambert. de Iurepatr. par. 2. quæst. 10. art. 3. Vivian. eodem tractat. lib. 4. cap. 7. sub num. 8. vers. Secundo quia, & num. 9. Card. de Luca pariter de Iurepatr. disc. 41. num. 7. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. nu-mer. 22. & seqq. Castill. de usufruct. cap. 36. num. 35. Rota decis. 10. de Iurepatron. in-nov. & decis. 140. numer. 5. coram Card. Mantic. & decis. 104. num. 9. coram Priol. ac decis. 102. num. 15. par. 11. Recent.*

Ast, quod posset per inoppositum præ-tensam interpretationem subextendi ad li-beram potestatem præsentandi Regularem, vel Secularem ad nutum, id utique tan-quam contrarium præfinitioni prædicti Ju-ris Canonici, & Conciliaris, non erat un-quam cogitandum, cum genericæ conces-siones nusquam amplectantur, quæ sunt contra Jus, & exigunt particularem, &

præcisam expressionem ad tradita per Ad-den. ad Buratt. decis. 704. num. 13. Rota. decis. 386. num. 34. coram Bich. decis. 95. num. 4. post Tamburin. de Iur. Abbat. de-cis. 201. num. 3. par. 19. Recent. & in Pla-centina Decimaru[m] 16. Maii 1710. §. Quod-que coram Me.

Evidenter autem, & præter omnem hæsitationem perspecta altera parte ejusdem concessionis moderativa, seu quatenus opus manifesta restrictiva, ut ibi: *Ita tamen quod Presbyter ibidem à Præposto Rottembuech institutus à nobis investitur, & lege Diæcesana nobis, & Archipresbytero per omnia teneatur, & investitus non removeatur, nisi pro rationabili Causa coram Nobis, vel Archipresbytero nostro proposita, & probata:* Cum enim jam circa qualitatem Secularis, vel Regularis nihil dictum fuerit vel hic, vel in toto Unionis carta, & de Jure, atque perspecta obser-vantia supradicta nominandus foret Pres-byter Secularis, profectò in ordine ad per-petuitatem nil magis prætensiæ manualitati ex diametro repugnabit, quam præfata apertissima restrictio ex prædictis verbis plusquam dilucidè resultans: quoties enim dixit, ut investitus non removeatur, nisi pro rationabili Causa coram nobis, vel Ar-chipresbytero nostro proposita, & probata, quoniam modo poterat extorqueri, & sub-intendi appositus terminus manualitatis, & amovibilitatis ad nutum? Hæc enim est differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale, sive ad nutum, ut quemadmodum in casu amovibilitatis ea praæticari potest etiam sine causa, ita à con-trario in casu perpetuitatis dari nequeat amotio nisi cum causa habili ad inducen-dam destitutionem per ea, quæ circa pri-mam propositionem habentur ex doctrina Cardinalis in Clementina prima §. Premissa de supplend. negligent. Prælat. apud Gon-zal. ad regul. 8. Glos. 5. §. 6. num. 46. Card. de Luca de Benefic. discurs. 97. num. 6. Rota coram Buratt. decis. 346. num. 4. & deci-sion. 382. pariter num. 4. ibique plenè Ad-den. decis. 15. num. 32. cum pluribus seqq. & decis. 52. num. 66. cum pluribus seqq. coram Peutinc. & quoad secundam præcise est Text. in cap. unic. de Cappell. Monach. in 6. vers. Cum debeant esse perpetui, Glos. in cap. 2. §. Priora in verbo non mutentur de

de Stat. Monach. ibique Hessiens. numer. 2.
Butr. num. 20. Ioann. Andr. num. 12. Bar-
bos. num. 6. Lezzan. in summ. quæst. Regul.
tom. primo, par. 2. cap. 18. num. 20. Rota
dicta decif. 52. num. 65. coram Peuting.

Prænoscentes fortasse Defensores Præ-
positi, & Monasterii efficaciam hujusmodi
fundamentorum revera inexpugnabilium,
acioreni vim constituebant in memoratis
litteris Apostolicis Pauli Secundi, & Ale-
xandri Sexti, per quas indulgeri præten-
debatur Abbatu Monasterii Staingaden.,
quod licet per antecedentes Abbates, seu
Præpositos extitissent deputati, seu præ-
sentati Seculares in perpetuum pro admi-
nistrazione controversæ Curæ, nihilominus
id eidem Monasterio, ejusque Supe-
rioribus nocere non deberet, quo minus
in posterum Abbas, seu Præpositus vale-
ret eamdem Ecclesiam regere, & guber-
nari facere, tam per prædictos Seculares,
quam per Regulares, sive perpetuos, sive
amovibiles, & temporales, ideoque po-
sita adeo litterali concessione (etiam qua-
tenus de Jure dicendum foret contrarium)
fervanda forent hæc privilegia, & decla-
rationes Supremæ Cathedræ Apostolicæ
ex uno ore merito affirmatis per relatios
à Card. de Luca de Jurepatronat. discurs. 60.
num. 19. & discurs. 65. num. 33. & Rota
decif. 74. num. 37. & decif. 82. numer. 57.
inter haec in Urbe impress. coram Me.,
cum aliis congestis in illa Nullius, seu
Fulden. Iurisdictionis super bono Iure 27.
Januarii 1713. §. Ac propterea pariter co-
ram Me.

Verum ex simplici lectura statim eni-
tit, præfasas litteras ad normam cap. su-
per Litteris de rescript. manifestissime sub-
reptas, & obreptas extitisse, & conse-
quutivo etiam vitio ineffectuationis ex
parte post fore commaculatas, quando ta-
men ipsimet Summi Pontifices, & signan-
ter Paulus Secundus (litteræ enim Alexan-
dri Sexti noscebantur esse merè confirma-
toriæ) jam fuerat protestatus, quod super
sibi præsuppositis certam notitiam non
habebat, ut ibi: *Nos igitur de præmissis
certam notitiam non habentes: unde mul-
to magis locum sibi vindicabat suspicio
subreptionis, vel obreptionis, quando
loco assuetæ clausulæ ex certa scientia:*
legebatur illa in totum opposita, de qua

mox diximus, per ea quæ monuit Gon-
zal. ad Regul. 8. Cancellar. Gloss. 36. nu. 36.
Card. de Luca de Benefic. discurs. 20. num. 8.
Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 36. n. 19.
Rota decif. 247. num. 22. part. 11. Recent.
& consonant ulterius deducta in Voto de-
cisivo per Me extenso in illa Neapolitana-
Affignamenti, sive commutationis volunta-
tis 23. Iulii 1712. §. Absque eo quod; &
in addit. ad decif. 82. num. 60. & 61. inter
haec in Urbe impress. coram Me, &
optimè in decif. 148. numer. 20. part. 19.
recent.

Diximus quod ex simplici lectura in-
evitabilis effalgebat obreptio, & subreptio,
perscrutando singulas partes, ejusdem Bre-
vis Pauli Secundi, cum quo cetera do-
cumenta, nempe exequitio eidem Brevi
tradita, necnon confirmatio Alexandri
Sexti successivè corruerant; Siquidem
ante omnia præsuppositum apparebat,
quod Ecclesia, de qua erat quæstio ad
sensum supplicationis porrectæ ex parte
prædicti Præpositi, & Conventus ante 150.
Annos Auctoritate Apostolica extitisset
eidem Conventui unita, & incorporata,
& tamen hujuscemodi incorporatio nequa-
quam proveniebat à Sede Apostolica, sed
à mera traditione Othonis Episcopi Fri-
singensis, idèque solum hoc ipsum satis
erat pro inferenda obreptione, dum ne-
que de stricto Jure potest Episcopus ex se
supprimere Ecclesiæ, ejusque titulos, &
alteri unire, & incorporare, ut latè fuit
animadversum in illa Cracovien. Preposi-
turæ, seu Parochialis 28. Iunii 1684. co-
ram Cardinali Mattheio, & in alia Cra-
covien. Parochialis 4. Februarii, & 3. Apri-
lis 1705. coram bon. mem. Caffarello, &
taetum fuit in altera pariter Cracovien.
seu Sandomirien. Iurispatronatus super At-
tentatis prima Iulii 1712. §. Eoque clari-
rus coram Me, sicque labente hujusmodi
supposito, decidebat ipsa gratia eidem
supposito innixa Teste Gloss. in leg. Man-
cipia verb. Avocandam Cod. de serv. fugi-
tiv. Rota decif. 193. num. 2. coram Cardi-
nali Cerr. & coram Celso decif. 366. num. 7.
coram Bich. decif. 255. num. 2. decif. 811.
num. 11. coram Dunozzett. Iun. & in
Aculana Beneficiorum, seu Abbatia 6. Aprilis
1699. coram Me inter haec impress. de-
cif. 83. num. 6.

Ec 2

Eo-

Eoque inclusibilis, quia continuatim idem Breve Pauli Secundi exponit sibi narratum extitisse, quod in ipsa concessione, sive incorporatione attributa fuisset facultas Praeposito in Casu vacationis deputandi *Canonicos ejusdem Monasterii dumtaxat* (sunt verba præcisa) & ad ejus nutum ad *Claustra revocandos*, quando ad tenorem unionis præcitatæ factæ ab Othono, nihil tale immaginabiliter continetur, & quando (præcisivè ab eadem concessione Othonis) nullam unionem, nedum Potestatem haec, tribuerat Sedes Apostolica, sicque exposito contrario ejus, quod erat in rei veritate, dubitabile nullatenus amplius reddebaratur, quin gratia prædicta Pauli Secundi cum omnibus consequutivis uti palam obrepta, labefactaretur, & caderet ad *Text.* in cap. *Super Litteris*, & cap. *Postulasti de rescript.* *Gotofred.* in leg. *si quis obrepserit* 29. *ad leg.* *Cornel.* *de fals.* ubi illud *Divi Augustini dictum* refert: *Iuris est, ut qui in precipibus mentitus fuerit, non illi profit, quod impetravit:* *Dec. conf.* 148. num. 1. *versic.* *Secundò quia, Gratian: discept. forens.* 283. num. 20. & 21. *Ros. de Execut. Litter. Apostolic.* part. 1. cap. 6. num. 13. & seqq. *Rota decis.* 484. num. 7. *coram Buratt. decis.* 523. num. 34. part. 19. tom. 2. *Recent.* & in *Majoricen. Beneficii 6. Decembri* 1709. §. *Principale coram Me.*

Absque eo quod recurri forte valeret ad alium titulum præexistentem præter illum provenientem à concessione Othonis; quoniam, ultra quod nullibi demonstrabatur, quomodo res se haberet de tempore antecedenti, ita ut in his terminis nequeat præsumi ullus titulus mediante quovis lapsu temporis, cum iste dumtaxat sit præsumibilis quoties concurrat certa, & positiva observantia ex collectis *Turricell. de rebus Eccles. non alienand.* cap. 14. num. 8. & seqq. *Garz. de Benefic.* part. 12. cap. 2. num. 179. cum aliis abunde cumulat. per *Rotam in decis.* 220. n. 22. *coram Ottobon.* decis. 267. num. 1. *coram Cavalier.* decis. 1169. num. 5. *coram Emerix Iun.* & in *Ferolivien. Commenda* 5. Maii 1706. §. *Quia obicem coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.*

Adhuc tamen cum ipsem Præpositus, ejusque Defensores solummodo produxe-

xerint, & exhibuerint titulum concessio-
nis Episcopi Othonis, nequaquam idcirco
15 amplius fundari poterant in alio titulo
præsumpto, qui nullatenus exhibebatur
regulare etenim est, quod ubi constet de
titulo expresso, non valet allegari alter
titulus præsumptus eidem expresso con-
trarius, prout in ordine ad primam con-
clusionem habetur apud Rubeum in suis
singular. de alien. rerum Eccles. observat. 4.
§. *Primo in fine,* & *obserw.* 2. §. 2. *Garz.*
de Benef. dicta par. 12. *dicto cap.* 2. n. 188.
cum aliis latè cumulat. per *Turricell. de*
rebus Eccles. non alienan. *dicto cap.* 14. nu-
mer. 26. *Rota decis.* 227. num. 17. & seqq.
& *decis.* 262. num. 6. *coram Cerro,* & *de*
decis. 336. num. 30. part. 10. *Recent.* & res-
pectu secunda docet *Gloss. in cap. Veniens*
19. *verb.* *Renunciasse de prescript.* *Bartol.*
in leg. Paclta novissima num. primo Cod. de
pact. *Gonzal. ad Regul.* 8. *Gloss.* 53. nu. 57.
Rota decis. 1204. num. 29. & seqq. *Signan-*
ter num. 32. coram Emerix Iunior.

Inanis verò erat illa vis, quæ fieri vi-
debatur super confirmatione generaliter
facta Privilegiorum Monasterii à celebri
Cardinali Beffariono, qui admodum elab-
oravit pro reunione Ecclesia Latinæ cum
Græca, tuncque potiebatur facultate Le-
gationis à Latere; Quoniam eadem Lit-
tera confirmationis manifestabat, quod
ipsa facta fuerat ad simplicem suppositio-
nem, & Instantiam Præpositi, nec exhibi-
bitis, nec ostensis, multòque minus ri-
matis assertis Privilegiis præexistentibus,
quin immo reticita ei fuerat vera unio
proveniens à memorato Episcopo Othono
prorsus adversativa iis, quæ confirmaban-
tur, & quam confirmationem probabiliter
si inspexisset insignis ille Cardinalis ab-
nuisset ultrò subextendere, & tamen nemo
scit, quod ubi enarrata non fuit præcedens
gratia attributa super eadem re, seu Ne-
gotio, secunda desuper concessa collabe-
scit per defectum subceptionis, ut inquit
Corrad. in prax. dispensat. lib. 8. cap. 5.
numer. 42. & 43. *Tondut. resolut. Benefic.*
parte prima, cap. 4. §. 4. num. 5. *Ros. de*
Execut. Litter. Apostolic. parte prima cap. 5.
num. 327: & 337. *Rota in Leodien. Canoni-*
catus 4. Julii 1698. coram Me inter hac-
tenus impress. decis. 62. num. 13.

Coronabantur hæc omnia dupli, ea-
que

16que ulteriori ponderatione, una superius tacta, quod nempe in omnem casum deficiebat observantia, immo ex premissis militabat in oppositum per duo fermè Secula, deficiente autem, vel contraria existente observantia, vel cessat ex jam dictis omnis presumptio Privilegii, aut saltem per non usum potius presumitur, vel revocatum, vel deperditum ex quotidie animadversis per Bartol. in Leg. fin. ff. de Constatut. Princip. ibique ceteri Sribentes, Suar. de Legibus lib. 8. cap. 34. num. 15. & 16. Noguerol. allegat. Jur. 39. num. 39. Mandos. de Privileg. ad instar Gloss: 11. numer. 22. Tractat. divers. cum aliis plena manu allegat. per Rot. decis. 175. num. 8. & 9. & decis. 229. num. 3. & 4. coram san. mem. Alexandro Octavo, & in nostris terminis eadem Rota in Brixien. Jurisdictionis 27. Junii 1710. §. Huc usque versic. Nihilominus coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.

Et secunda, quod hæc privilegia, praecisivè ab Ordinibus Mendicantibus in proposito hujuscemodi unionum, quoad amovibilitatem, & regularitatem, extiterant radicitus avulsa, atque sublata per dispositionem Sacri Concilii Tridentini jam enunciatam in dicto cap. 7. Reform. sess. 7. ut testatur Rota coram Dunozett. Jun. & coram Zarat. decis. 23. num. 34. vers. Ubi sit, & in prelaudata Brixien. Jurisdictionis dicto §. Huc usque sub initio, & ita declaratum fuisse per Sacram Congregacionem Concilii docet Barbos. de Offic. & Potest. Episcopi allegat. 72. num. 190. & insuis Collectan. ad Concil. dicta sess. 7. cap. 7. num. 19.

A primo itaque ad ultimum, explosis praedictis assertis Privilegiis, tot in unum concurrere visa sunt fundamenta, ut non nisi pro praedicta Secularitate, & perpetuitate respondendum esse Domini censuerint utraque.

ARGUMENTUM.

Stante Privilegio Pontificis, quod Beneficia conferantur solis Personis oriundis alicujus Civitatis, & non Alienigenis, An in Beneficiis Patronatis possint Alienigenæ presentari?

SUMMARIUM.

- 1 Stante Privilegia Apostolico, quod omnia Beneficia alicujus Civitatis conferantur solis ejus indigenis; Erectio Beneficii facta ab Ordinario pro alienigenis est nulla;
- 2 Stante Reservatione Jurispatronatus passivi favore eorum Civitatis, an presentari possint Alienigenæ?
- 3 Verba, aut aliorum locorum: In Reservatione Jurispatronatus apposta, an intelligenda sint de quibuscumque Locis? & num. 4.

C A S U S X V.

STANTE Privilegio Apostolico, quod omnia Beneficia alicujus Civitatis conferantur solis indigenis illius Civitatis, & nullatenus exteris, sive illa Beneficia sint libera, sive de Jurepatronatus Laicorum, & stante Reservatione Jurispatronatus passivi favore eorum dictæ Civitatis, aut aliorum Locorum; Quaritur an Erectio Beneficii facta ab Ordinario pro Alienigenis sit nulla? Et an possint praesentari Alienigenæ?

- 1 Respondeo quoad primum affirmativè; quia stante dicto Privilegio irritante omnes contrarias dispositiones derogando omnibus Statutis Ecclesiarum, aliisque sanctionibus etiam vim contractus habentibus derogatum censetur legibus adjectis ab ipso Ordinario in erectione Beneficii juxta decis. 1. num. 2. versic. Secus verò Domini de Præben. in novis. Ferret. cons. 109. n. 5. & 6. lib. 1. Fælin. in tract. quando Litteræ Apostolicæ noceant Patron. num. 7. Lambert. de Jurepat. lib. 2. par. 3. quæst. 4. art. 10. n. 2. Pignatell. consult. 29. num. 14. tom. 4.

Ad

2 Ad secundum respondeo Negativè , quia cùm dictum Privilegium non præjudicat Essentia Jurispatronatus , sed solum præjudicat Juri , quod consuetudo tribuerat Patronis Laicis præsentandi , quem velint , inducendo Patronos ad illud , quòd disposuerat Jus commune in cap. Hortamur diff. 71. consequenter obligat præsentari solos indigenas , nisi Fundator reservasset Juspatronatus passivum pro suis consanguineis , qui essent alienigenæ . Ita Lambert. de Iurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 7. art. 24. num. 20.

3 Non obstat , quòd Fundator reservavit Juspatronatus passivum favore eorum dictæ Civitatis , aut aliorum Locorum ; Quia hæc ampliatio : *Aut aliorum locorum* : Non intelligitur de locis ejusdemque partis Mundi , sed solum de locis existentibus intra Diæcesim illius Civitatis , in qua Fundator natus est , & condidit Testamentum Gloss. in Leg. 12. verb. Provincia C. de præscript. long. temp. & in L. Decernimus in verb. Locum C. de Aqueduct. lib. 10. Alber. in dictionar. litt. L. vers. Locus aliquando , Lambertin. de Iurepatronatus lib. 2. part. prima , quæst. 7. art. 24. sub num. 6.

4 Quod ulterius probatur ex eo , quòd Fundator primo loco mandavit præsentandum esse unum de dicta Civitate ; Unde frequentia verba : *Seu aliorum locorum* , important loca ejusdem qualitatis , & identitatis , & præcedenter expressa , ac propterea si præcedenter expressit dictam Civitatem , ita etiam subsequenter intellexit de aliis locis ejusdem Civitatis , seu intra ejus Diæcesim circumfusis , non autem de exteris , aut sub aliena Diæcesi contentis , Felin. in cap. Sedes num. 6. vers. Dic̄tio : *Alius* : de rescript. Handed. conf. 7. num. 31. Alberic. in Dictionar. verb. *Alii* Barbos. Diction. 26. num. 9. in fine , Rota dec̄s. 327. num. 7. par. 1. recent.

His rationibus Præceptor meus in una Valentia Beneficii in Rota scripsit , & obtinuit , quòd Fundatio Cappellaniæ cum Jurepatronatus passivo favore Clerici : della Città di Valenza , o altri Luoghi : intelligeretur de aliis locis existentibus tamen sùb eodem Dominio Valentia ex natura verbi Aliorum , quæ est repetitiva similiūm , non autem diversorum ab ex-

prefsis , ut videre est in ejus Tractatu de Controv. Patron. alleg. tom. 2. in qua Causa emanarunt Decisiones coram Emerica Jun. dec̄s. 1241. & alia 17. Febr. 1696. coram Reverendissimo dell'Olmo ; quæ erit impressa in ejusdem Præceptoris Tractatu de Canoniciis Lateranensis cap. 24. in fine ; qui Tractatus hodie stat sub Revisoribus , & Typis dabitus Romæ .

ARGUMENTUM.

An Patronus de consensu Episcopi possit præsentare ad Beneficium eum , qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas .

S U M M A R I U M.

- 1 Patronus an possit immutare conditiones , & qualitates à Testatore in limine Foundationis appositas & & num. 2.
- 3 Patronus de consensu Episcopi non potest pro una vice præsentare ad Beneficium eum , qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas .
- 4 Qualitates in fundatione volitas solus Pontifex immutare potest .
- 5 Pontifex , urgentibus necessitate , aut utilitate , derogare solet qualitatibus in fundatione appositis .

C A S U S XVI.

VAcante Beneficio A. simplici de Jurepatronatus , & habente ex lege fundationis annexum ordinem Sacrum , & Sacerdotalem , Patronus de consensu Ordinarii præsentavit ad illud filium suum in ætate annorum 14. constitutum . Quæritur , an hujusmodi præsentatio facta de consensu Ordinarii sit valida ?

Et videtur respondendum Affirmativè , quia Patronus de consensu Episcopi potest pro una vice præsentare ad Beneficium eum , qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas . Rota dec̄s. 81. numer. 4. coram Serafino . Ratio est , quia Episcopus cum consensu Patroni potest ex justa Causa pro una vice tantum alterare qualitates , & conditiones Beneficio ad-

adjectas dispensando cum Clerico circa
ætatem , seu circa ordines , ut testantur
Fælis. in cap. Cum accessissent num. 19. vers.
Secundò restringitur de constit. Abb. in cap.
Præterea de etat. & qualitat.

Non obstat, quod Patronus non possit
2 immutare conditiones, & qualitates à Testatore in limine foundationis appositæ.
Quia licet hoc procedat, quando solus Patronus, vel solus Episcopus vellet contra voluntatem, & dispositionem Testatoris venire, non observando qualitates, & conditiones in fundatione Beneficii adjectas, tamen quando Patronus unâ cum Episcopo hoc vellet facere, potest contra voluntatem, & dispositionem Testatoris venire, & qualitates adjectas, & annexas Beneficio immutare. Bero cons. 5. num. 34. tom. I.

Sed his non obstantibus hodie, post Concilium Tridentinum, contrarium de
3 Jure procedit. Disponitur enim ab eodem Concilio Sess. 25. de Reform. cap. 5. quod qualitatibus in Fundatione Beneficiorum appositis non derogetur, ibi: *Ratio postulat ut illis, quæ benè constituta sunt contrariis Ordinationibus non detrabatur;* quando igitur ex Beneficiorum quorumcunque erectione, seu fundatione &c. qualitates aliqua requiruntur &c. eis non derogetur: Unde Patronus etiam de consenu Ordinarii non poterat præsentare Filium suum non habentem qualitatem Sacerdotalem à Testatore volitam, ut docent Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. nu. 99. & 111. & seqq. Barbos. ad Concil. ubi supra num. 3.

Recurrendum est igitur in hoc, & similibus Casibus ad Summum Pontificem à quo solo immutari possunt qualitates, & conditiones, quas Fundator in Beneficio instituit, per ea, quæ habentur in Clement. Quia contingit in princ. de Relig. Domib. I mol. in cap. Nos quidem de Testamen.
5 Et quidem S. Sedes urgentibus necessitate, ac utilitate derogare solet similibus qualitatibus, ut practicat cum vidi Stu-
dens apud R. P. D. Angideum S. Congre-
gationis Concilii nunc Secretarium in
Pientina Laurea Doctoralis; ubi cum Fun-
dator in limine Foundationis Primiceria-
tus, in Ecclesia Collegiata Sinalonge pro-
hibuerit ne ullus ad dictam Dignitatem

admittatur, qui non sit Doctor in Theologia, vel in utroque Jure, aut in Philosophia, & Doctoratus sit in aliquo publico Collegio, & non per privilegium; fuit de eo provisus à Sede Apostolica quidam Jo: Dominicus Petrocchi apposito Decreto in Litteris Apostolicis suscipiendo intra annum Lauream Doctoralem; sed præfatus Dominicus attentis Oneribus, & tenuitate reddituum ejusdem Primicerius supplicavit pro relaxatione dicti Decreti. Unde proposito dubio: *An sit locus relaxationi Decreti:* Sacra Congregatio agnoscens necessitatem dispensandi, & relaxandi prædictum Decretum ne Primicerius remaneret vacans, eo quia non aderat ullus qui vellet insigniri qualitate Doctorali, & cum, ea ad Dignitatem Primicerius aspirare respondit die 16. Maii 1716. Affirmative & sanctissimo placuerit.

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus passivo favore Parochianorum Parochiæ A; an præsentatio ad Beneficium facta de eo, qui se transtulit ad habitandum in dicta Parochia absque translatione domicilii substineatur?

SUMMARIUM.

- 1 Præsentatio ad Beneficium facta de eo, qui se transtulit ad habitandum in Ecclesia Patronali substitutur, quando Ius patronatus fuit reservatum favore Parochianorum dictæ Ecclesie. Et quid si ille apposite ad effectum obtinendi præsentationem se transtulisset ad dictam Parochiam, & num. 3. Amplia ut num. 5.
- 2 Ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, sed sufficit simplex habitatio.
- 3 Potest quis se qualificare ad effectum consequendi Beneficium, & n. 7. & 14.
- 6 Qualitates actualis Doctoratus, aut actualis Lecturæ, & boni Testimonii requisita ad obtinendum Beneficium, ex quibus probentur? & n. 9. & n. 12. & 13. & 15. & 16.

8 Atte-

- 8 Alterationes negativæ, quando concurrunt plures aliae affirmativæ non sunt attendenda.
- 10 Gratia Resignationis obtenta post mortem Resignantis, an, & quando sit nulla?
- 11 Papa non nisi ex honestate non alias admittit Resignationem, quam ad commodum qualificati ad formam fundationis, aut Privilegii.

C A S U S XVII.

Quidam Fundator construxit, & do-tavit de propriis Bonis Ecclesiam cum reservatione Jurispatronatus activi favore suorum, Juris vero Patronatus passivi favore Parochianorum Ecclesiæ Parochialis A; itaut disposuerit, quod succedente vacatione Ecclesiæ Patronalis Patronus præsentare teneretur ad illam Sacerdotem bonæ conditionis, & famæ habitantem in Vicinia dictæ Ecclesiæ Parochialis A.

Vacante præfata Ecclesia Patronali fuit ad illam præsentatus à Patrono Titius, qui se transtulit ad habitandum in Domo ejus consanguinei existente in dicta Ecclesia Parochiali A. queritur an hujusmodi præsentatio substineatur?

1 Affirmativè censeo respondendum. Etenim cum Titius de tempore vacationis, & præsentationis habitaret intra limites Ecclesiæ Parochialis A. ritè, & rectè nominatus fuit à Patrono, dum qualitas Parochiani, aut habitationis satis est, quod concurredet de tempore vacationis Ecclesiæ Patronalis, ut Titius esset capax passivæ præsentationis Rot. decis. 103. numer. 12. par. 15. & decis. 116. num. 13. 14. par. 16. recent. & coram Pamphil. decis. 54. num. 3. & in Colonien. Canoniciatus primæ gratiæ 10. Decembribus 1710. §. Descendendo coram Ansaldo.

2 Non obstat, quod ista habitatio Titii in Parochia A. fuerit accidentalis non animo ibi permanendi, ac proinde insufficiens ad faciendum illum Parochianum prædictæ Parochiæ A; Quoniam ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, quod consistit in habitatione cum animo ibi perpetuò permanendi, sed sufficit simplex habitatio,

quamvis habitans non habeat animum ibi perpetuò permanendi juxta Amaya in Leg. Cives num. 116. Cod. de Incol. lib. 10. ibi: Quia sola habitatio constituit aliquem in Parochianum, & si non habeat animum, ibi perpetuò manendi. Federic. de Senis conf. 254. sub num. 6. ibi: Poteſt quis esse Parochianus &c. nec requiritur, quod habeat animum ibi perpetuò ſtandi verbi gratia &c. Si aliquis propter guerram fugit de Parochia ad Parochiam, & ibi ſe tranſtulit cum rebus, animo revertendi ad pri-mam ceſſante guerra, num quid interem, eſt Parochianus iſtius ſecunda Parochiæ uti-que &c. quoad Jus Parochiale non cura-mus de domicilio, ſed de habitatione ſolum: Vitalin. in Clement. Religioſi num. 29. de Privileg. ibi: Nota octavo ſecundum gloſſam, quod proprius Curatus dicitur om-nium ſuorum Parochianorum, etiam ſe ad tempus habitent in Parochia illa, ut ſunt Scholares, Familiares, Mercenarii, & hu-jusmodi ſimiles Personæ: Fagnan. in cap. Si-gnificavit num. 28. & seq. de Paroch. ibi: Ad Jus Parochiale eſſe attendendam præ-pentem habitationem non domicilium, ideo-que in eodem anno, quem offici poſſe Paro-chianum plurim Eccleſiarum, cum non requiratur, ut habeat animum perpetuò habitandi, unde concludit eum qui propter Bellum, vel peftem fugit de Parochia in Parochiam, & eo ſe tranſtulit animo re-deundi ad primam Bello ceſſante, censi-ri Parochianus ſecunda quod veriſimum puto &c.

Quid autem si Titius ſe tranſtulifſet ad habitandum in Ecclesia Parochiali A. ap-positè, & affectatè ad effectum obtinendi præsentationem ad præfatam Ecclesiam Patronalem, an ejus præsentatio eſſet va-lida? Et crederem affirmativè responden-dum. Etenim translatio habitationis de una Parochia ad aliam non eſt prohibita, neque illicita etiam ſi habeat intuitum ſe qualificandi pro obtinendo legato, vel elemosina dummodi tamen ibi permaneat cum non ſit in Jure prohibitum aliquem ſe qualificare ad effectum conſequendi Beneficium, Dignitatem, vel Legatum abſque eo, quod hoc referri poſſit ad frau-dem, ut decisum fuit à Sacra Rota in Colonien. Canoniciatus prime gratiæ 13. De-cembribus 1709. §. Minorem coram R. P. D.

Lan-

*Lancetta, & 10. Decembris 1710. S. Quo
verò coram R. P. D. Ansaldo inferius legen.*

5 Eoque magis præsentatio Titii esset va-
lida, si non concurreret alius de Parochia
A, qui nominatus fuerit in discordia, &
prætendat excludere illum, in hoc Casu
enim facilis substineri deberet præsen-
tatio Titii ex supradictis sufficienter qualifi-
cati ex firmatis per Rotam in Camerinen.
*Beneficiatus 2. Iulii 1708. S. 2. coram
Reverendissimo Domino Molines Decano,
& in Bononien. Archidiaconatus 2. Julii
1713. S. Denique coram R. P. D. Scotto.*

Per has rationes studens ex commissio-
ne mei Præceptoris in una Placentina pro-
posita in S. Congregatione Episcoporum,
& Regularium sub die 3. Augusti 1714.
censebam. Quod stante fundatione, juxta
quam Capitulum Metropolitanæ Placen-
tinæ tenebatur distribuere dotem Puellis
habitantibus in Vicinia, seu Parochia di-
ctæ Ecclesiæ, valida foret nominatio Puellæ
qua erat de aliena Parochia; sed im-
minente distributione Dotum se se tran-
stulerat ad habitandum in Parochia ejus-
dem Metropolitanæ in domo ejus Consan-
guinei, juxta fundamenta, & auctoritates
supra deductas. Verum Sac. Congregatio
sub præfata die 3. Augusti contrarium re-
solvit respondendo nominationem Puellæ
non substineri, tamquam non qualificatæ
ad formam fundationis, quod nempe es-
set de illis habitantibus in Parochia Ec-
clesiæ Metropolitanæ.

R. P. D.

LANCETTA

Colonien. Canonicatus
primæ Gratiae.

Veneris 13. Decembris 1709.

Cum Matthias VVeipeler possessor
Canonicatus primæ Gratiae nuncu-
pati habitualibus morbis detinetur, obti-
nuit à S. Sede admitti in suum Coadiu-
torem Jo: Henricum Moers, ad cuius fa-

Pars I.

vorem fuerunt etiam expeditæ Litteræ
Apostolicæ, non attentis oppositionibus
ex parte Capituli, & Universitatis Colo-
nien. ad effectum impediendi Gratiam co-
ram Eminentissimo Domino meo Proda-
tario deductis, quibus itidem propositis
coram Reverendissimo Nuntio, cui præ-
fata Litteræ fuerunt pro exequitione di-
rectæ, non potuit ipse dimoveri, quin
ad illarum exequitionem deveniendum
esse pronunciaret.

Verum cùm adhuc difficultates sopitæ
minime remansissent, supradictus Matthias
Coadiutus cupiens summoperè, quod Jo:
Henricus Canonicatum consequeretur,
diverso Jure utens in ejus favorem illum
resignavit in manibus Sanctissimi, à quo
pariter resignatione admissa, fuerunt sub-
inde Litteræ Apostolicæ expeditæ, nec
non præfato Nuntio, ut supra directæ,
qui non obstante præsentatione facta de
persona Joannis Michaelis Ostman a Re-
ctore, & Provisoribus Universitatis tan-
quam ad Canonicatum vacantem per obi-
tum jam sequutum prænominati Matthiæ,
& rejectis prætensionibus à Capitulo ex-
citatis pronunciavit, illas esse exequen-
das.

A' quibus omnibus appellarunt tum
Capitulum, tum Joannes Michael Ostman,
propositaque Causa in Signatura Justitiæ
emanavit rescriptum: *Quoad Coadiutoriam,*
*parito Litteris arbitrio Rota, & quoad re-
signationem eidem Auditori Rota ex integrō
appositio sequestro: in cuius rescripti seque-
lam commissâ mihi Causâ, cùm super
Coadiutoria Joannes Henricus noluerit
disceptare, dedi, Universitate tamen non
comparente, unicum, & consuetum Da-
rium resignationem tantum respiciens:*
*An scilicet Litteræ Apostolicæ resignationis
sint exequenda? in casu &c. super quo
nulla capta resolutione sub die 13. Maii
anni currentis, hodie Dominis placuit
affirmativum responsum dare.*

Cum enim enunciatae Litteræ resigna-
tionis sint in omnibus justificatae, quia de
Clericatu, idoneitate non inquirendum,
cùm Gratia fuerit concessa in forma gra-
tiosa, ut aliis relatis firmavit *Rota in*
Augustana Canonicatus 12. Januarii 1703.
*S. Prætermissa, & coram Reverendissimo
meo Decano, & 19. Januarii 1705. S. Quin*

F f

dubi-

dubitari, coram R. P. D. meo Omaña, de aliis vero qualitatibus ad formam Indultorum, quae a Summis Pontificibus concessa fuerunt, plene constiterit ex iis, quae mox adducentur, inde sequitur, quod debeant executioni demandari, ut ad Text. incap. Si quando, & cap. Super Literis, de rescript. Rota coram Merlino decif. 192. num. 2. aliisque congestis in alia simili Colonien. Canonicatus prime Gratiae 2. Maii 1701. S. Iustitia vero, coram R. P. D. meo dell'Olmo.

Et sane in praefatis Indultis tria praecepit exiguntur in persona Provisi. Primum scilicet versatur circa necessitatem actualis Doctoratus, vel Magisterii, de quo praeceps agitur in Indulto san. mem. Bonifatii IX. Secundum pariter circa actuale legendi, & docendi in Universitate Colonien. exercitium, ut in Indulto sa. me. Alexandri VI. Tertium denique respicit bonum Testimonium Rectoris, & Provisorum Universitatis reportandum ab eo, qui de hujusmodi Canonicatu vult provideti, & hoc ad tenorem Indulti sancte memorie Innocentii XII. quorum omnium praedictorum concursum verificari in praesenti casu visum est DD. dubitari non posse, quamvis nec etiam, cum agatur de resignatione in favorem alterius facta, adeo rigorosus qualitatum concursus exigatur, nec ad Iustitiae stateram, ex quo alias non concurrit, sint propria merita apponenda, sed sufficiat, ut Provisor propter qualitatum defectus indignus Gratia obtenta non existat, ut practicari quoque solet in provisione Parochialium ad prescripta per Sacrum Concil. Trident. sess. 24. cap. 18. de Reformat. & ut notat Barbus, ibidem n. 21. & seqq.

Quantum enim attinet ad primum, exhibet fides tam Reverendissimi Nuntii, quam Decani Universitatis, praeter alias plurium Professorum testantium, quod Joannes Henricus Laurea Doctorali insignitus fuerit de mense Septembris 1706 quibus attestationibus proculdubio est deferendum, tum ex praeclenti Dignitate unius ex eis, qui praesens fuit Doctoratus, tum ex quo sunt plures Professores, ac proinde de re ad proprium officium spectante deponentes, ut de prima est Text. in Can. Nobilissimus diff. 97. & de-

secunda omissis generalibus in specie firmat Rota decif. 427. num. 7. part. 18. Recent.

Respectu vero secundi resipientis actualis lectorum probatum extitit, quod ille non solum nonnullas publicas Lectiones habuit ante obtentam gratiam resignationis, verum etiam alias habere potuit attentis Notificationibus, seu Schedulis, in quibus cunctis patefaciebat tribus diebus in hebdomada publice Cathedram fore ascensurum, atque gratis, & sine mercede Jus Canonicum interpretaturum, ut propterea plenam justificationem actualis exercitii in legendo per rei evidentiam resultare dicendum sit, quamvis etiam per accidens ob defectum Auditorum non legerit, sufficiens enim in casu, de quo agitur, reputari debet, eo quia illi non sit imputandum si per eum non stetit, quominus legendi munus adimpleverit, per Text. in Leg. Dedi 3., ubi etiam Gloss. verb. Conditione, ff. de Condit. caus. dat. caus. non secut. & in L. Iure Civili, ubi pariter Gloss. ff. de Condit. & Demonstrat.

Neque DD. movere potuit, quod Indulta sint tantummodo intelligenda de Professoribus antiquis, & ordinariis, ac stipendiis Universitatis docentibus, quoniam si de illis tantum Indulta verificanda essent, non haberetur finis a Summis Pontificibus exoptatus, augendi scilicet Lectorum numerum, qui nullum poterat sine hac Pontificia largitate incrementum suscipere, nam Universitas non habebat unde sumptus Lectoribus supervenientibus praestaret, reliqua iisdem sola spe obtinendi hos Canonicatus, ut convincitur ex praefatis Indultis, & praecepit ex illo Alexandri VI. qua sublata, ac nullo salario constituto Lectors profecto defecissent, cum unusquisque Operarius dignus sit mercede sua juxta illud Evangelii Lucae cap. 4. ut advertit etiam Zacc. de Salari. in proem. num. 13.

Eoque fortius praedicta procedere dixerunt, quia casus non est de Universitate numerata, sed de illa, quae nullum prefinitum Lectorum numerum habet, & in qua unicuique Doctori Jura interpretari volenti facultas Cathedram ascendendi conceditur, ut exinde libentius in eam deve-

deveniendum sit Sententiam, quod Pontifices non tantum respxerint labores præteritos, sed etiam futuros, additâ quoque poenâ privationis in casu omisæ lecturæ, & quod potius voluerint providere istis Lectoribus, nullo stipendio militantibus, quam alii Salarium ab Universitate percipientibus ad effectum, ut magis, magisque Professorum numerus augeretur.

Accedente insuper altera animadversione, quod pluries fuit quæstio anteatis temporibus excitata super necessitate actualis exercitii, itaut primo loco in decisione 89. coram Ubago, & in Recent. decif. 776. par. 18. & coram bone memorie Muto in alia Colonien. Canonicatus 17. Feb. 1696. dictum fuerit exercitium requiri dumtaxat per viam modi ex post quoque adimplendi, & licet ex post fuerit ab hujusmodi opinione recessum in Colonien. Canonicatus prima Gratia 4. Februario 1699. confirmata 15. Junii ejusdem Anni, coram R. P. D. meo Scotto, in quibus firmatum fuit, necessarium esse actuale exercitium, tamen hoc utique certum est, quod inutilis prorsus fuisse hujusmodi quæstio si Indulta solùm Doctoribus jam stipendiatis suffragari possent.

Et hæc omnia confirmantur ex subsequuta observantia, cum inoleverit conueta conferendi consimiles Canonicatus etiam extraordinariis Professoribus, uti testatur Reverendissimus Nuntius, itaut ex ea saltē in casu dubio valeret deduci interpretatio Indultorum, ad firmata per Rotam decif. 39. num. 11. par. 2. divers. & coram Coccino decif. 1546. num. 2. & cum aliis adductis coram Emerix Iun. decif. 367. num. 6.

Non attento, quod præcipue in Privilégio Alexandri VI. indultum sit, posse hujusmodi Canonicatus prætendi etiam à Professoribus actu legentibus, quibus tamen ex rationalibus causis per Rectorem, & Provisores, ne teneantur perpetuò, vel ad tempus legere, concessum fuerit, quoniam licet dispensatio prædicta perpetua, vel temporalis procedere possit solùm circa Lectores ordinarios, & Salaria habentes, ex hoc non sequitur, omnimodam dispositionem esse restrictivè intelligendam de Lectoribus

tantum stipendiatis ex supra deductis, sed dicta dispensatio accipi debet correspектив ad exercitium legendi volitum à Summis Pontificibus, adeout illi, qui sunt impediti, & dispensati habeantur pro actu legentibus, ne absque sua culpa præjudicium sentirent contra regulam. Text. in cap. Sine culpa 23. de Reg. Iur. in 6. & in L. Putator 31. ff. ad L. Aquil.

Minorem pariter relevantiam involvere existimarent Domini exceptionem, quod Ioannes Henricus Doctoratum, & Lectorum affectaverit, necnon exercuerit propria auctoritate in fraudem Inductorum, quoniam ultra quod cum hæc delictum sapiant, veniret concludenter probanda, prout ex Text. in leg. Cum Pater §. Rogo, ff. de Legat. 2. Rota dec. 132. num. 1. coram Emerix Junior. & in Recent. decif. 274. numer. 16. part. 9. id non potest dici factum propria auctoritate, quod consequitivè ad graduationem, & admissionem præcedentem factum fuit, neque id in fraudem factum dici valet, quod sic ex licita industria ad effectum habendi aliquam qualitatem requisitam pro consecutione rei optatæ, uti quotidie videmus in iis, qui Tonsura initiantur, & alias qualitates acquirunt ad hoc, ut possint ad Beneficia Patronata præsentari, de quibus notant Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 47. num. 92. & seqq. Garzias eodem Tractat. par. 7. cap. primo, num. 35. Cardinalis de Luca de Jurepatronat. discurs. 49. num. 7. & in iis, qui Sacerdotali Charactere insigniuntur pro obtinendo Beneficio, quibus quoque de Iure tempus unius anni conceditur, ex cap. Ei, cui 29. de Præben. in 6. necnon in iis, qui ex Privilégio nancisci valent Civilitatem ad effectum evadendi capaces Beneficiorum, uti colligitur ex decisione 73. numer. 8. & 9. coram Cerro, ac tandem in specie de illo, qui pro obtinendo Beneficio condecoratus fuerat Laurea Doctorali, habetur in una Frisingen. Canonicatus 4. Iulii 1692. §. Neque obstat, coram Reverendissimo meo Decano, confirmata 5. Iulii 1694. §. Non obstat assumptum, coram R. P. D. meo Priolo.

Prout nec etiam in nihilo admittæ fuerunt attestations actualem lecturam excludentes, nam cum istæ sint negativæ, & concurrent cum pluribus aliis affirmativis

tivis super actuali lectura deponentibus non veniant attendenda, per ea, quæ ex *Text. in l. Diem proferre*, §. 8i plures, ubi *Gloss. verb. Conseruerunt*, alios etiam allegando firmat *Rota decif. 819. num. 8. parte 18. Recentior.* potuit enim dari calus, quod dicti Testes non viderint legero Joannem Henricum eadem hora, vel die, qua ipse Canones explicabat, sed ex hoc non excludunt actuale legendi exercitium aliis horis, vel diebus in Schedulis destinatis, quæ Testium conciliatio eo magis facienda est, quia remanet sublata quæcumque contrarietas, ad *Text. in cap. Cum hic 16. de Testib.* & cum aliis firmat *Rota coram Buratto decif. 932. numer. 14. & sequen.* atque in *Recentior. decif. 745. num. 8. par. 19.* & ulterius licet dicti Testes deponant, Joannem Henricum haud esse numero Lectorum adscriptum, nihilominus de hac non adscriptione nulla est habenda ratio, cum fiat tantum de illis Professoribus, qui dicuntur Ordinarii, & stipendia recipiunt, non autem de aliis extraordinariis, quos comprehendunt sub dictis Indultis hucusque probatum fuit.

Tertium tandem requisitum praesferebant necessitatem habendi bonum Testimonium Rectoris, & Provisorum Universitatis visum fuit in praesenti casu non deficere, eo quia maximum dedit Testimonium Universitas ipsa, quando instet, & consensum præbuit in Dataria, ut Litteræ resignationis expedirentur, quod sane amplius retractare non valeret propriam confessionem impugnando, ut per *Textum in cap. Per tuas de Probat. si: mavit Rota decif. 81. num. 8. parte 19. Recentior. tomo primo*, prout de facto nec etiam impugnat, nec est in Causa, & licet Universitas præcedenter illud ad preces Joannis Henrici concedere noluisse, tamen ex post instando in Dataria censetur recessisse à dicta negativa, quæ etiam si perdurasset, adhuc uti irrationalis portuisset à Superiori suppleri, prout factum fuit in praesenti casu, cum in omni materia supplerio procedat, ubi consensus requisitus absque ullo rationis fulcimine denegatur, ad notata per *Abbat. in cap. Cum in veteri num. 13. & seq. Quoad questionem de Elect. on. & pluribus*

cumulatis firmat *Rota coram Emerix Iun. decif. 1243. num. 4.*

10 Ea vero, quæ deducebantur circa Gratiam resignationis obtentam post obitum Resignantis, quo casu cessat consensus Procuratoris dependens à duratione consensus sui Principalis, qui eo mortuo expirant, ut sunt *Textus aperti in leg. Inter causas in princip. ff. mandat.* & in leg. *Mandatum Cod. eodem*, ac docet *Mantic. de T acit. & ambig. convent. lib. 7. tit. 23. num. primo*; In nihilo penitus fuerunt attenta, quidquid enim sit, ubi concurrat simplex Signatura Gratiae absque appositione datæ, in quibus terminis procedunt Auctoritates, quæ in contrarium adducebantur, hoc unum certum est, quod ubi habeatur data Litterarum Apostolicarum, ut hic, ex qua apparet, Gratiam fuisse signatam decimo octavo Kalend. Ianuarii, qui numerus æquipollit dieci 15. ejusdem mensis, & sic 15. dies ante obitum Resignantis sequutum die 31. dicti mensis, cessat objectum, adeo ut nequeat dari probatio in contrarium, ut tradunt *Gratian. disceptat. for. 191. num. primo*, *Corrad. in Prax. Benef. lib. 3. cap. 8. num. 43.* & firmavit *Rota coram Merlino decif. 281. num. 13. & coram Emerix Jun. decif. 1149. infine.*

Cumque ex his omnibus appareant plenè justificare Litteræ Ioannis Henrici, superfluum existimatunt Domini examinare, an Ioanni Michaeli alteri Colligitanti obstat alia exceptio, quod ipse possideat duos Canonicatus contra formam Bullæ Bonifacii IX. cumque satis sit, quod ex supra firmatis non possit dici legitimus Contradictor, uti ad rem *Rota coram Emerix Iunior. decif. 30. num. 7. & in Augustana Canonicatus 12. Ianuarii 1703. §. finali coram Reverendissimo meo Decano*; Maximè quia Universitas, quæ verè Ius haberet sese opponendi, non contradicit, sed potius Ioanni Henrico adhæret, & resultat, tam ex supplicatione facta Eminentissimo Domino meo Prodatario, quam ex quo hodie non comparet, ut supra dictum fuit.

Et ita utraque &c.

Con-

*Confirmata 10. Decemb. 1710.
coram R. P. D. Ansaldo;
quæ ita se habet.*

SAcrarum, bonarumque litterarum, aliarumque laudabilem disciplinam, studia, quæ in celebri Accademia, seu Universitate Colonien. non sine cunctorum plausu fervent, & florent, Apostolica sollicitudo Trium Summorum Pontificum Bonifacii IX. Alexandri VI. & novissimè glor. mem. Innocentii XII. desiderio desiderans magis, magisque promovere, atque excitare, ut Principem decet, ad mentem *Textus in cap. Habita Cod. ne filius pro Patre cum ceteris, apud Antun. de donat. Reglib. 2. cap. 22. num. 13.* præ ceteris assignavit, & præfixit quamplures Canonicatus illius Civitatis, quos nuncupant *Prima Gratia* iis, qui in eadem Universitate in singulis respectivè facultatibus pollerent triplici prærogativa, Doctoratus scilicet, actualis lecturæ, ac denique boni Testimonii Rectoris, & Provisorum ejusdem Accademie; Cùmque unum de eisdem Canonicatibus sub anno 1706. sibi per viam resignationis obtinuisse conferri Ioannes Henricus, obvium habuit, qui triplici è converso lancea ad instar Ioabbi Gratiam ei præpediit, & consequitivè ipsum in judiciali conflictu confodere satageret, sed inutili conatu, non enim dumtaxat proposita ab initio in Sacro Auditorio ipsarum litterarum resignationis executione à R. P. D. meo Lancetta Ioannes Henricus illico favorablem reportavit Sententiam, opportuna prius decisione communitam *sub die 13. Decembbris 1709.* coram eodem R. P. D. meo Lancetta, sed & hodie incassum renovata aggressione super legitima, seu ulteriori earum exequitione, unanimi Dominorum suffragio oraculum prodit *affirmativum.*

Et quidem præ reliquis unus ex iisdem Dominis rationabiliter mirabatur, quare Ioannes Henricus veteri, & hodierna contradictione vexaretur non habens legitimum contradictem: Respectu enim Capituli sua non intererat ex oppositio-

nibus infra differendis inquirere de qualitatibus, seu requisitis ad præscriptum memoratorum trium Pontificum, quæ tantummodo respiciebant ipsam Accademiam, seu Universitatem, eadem verò Universitas licet à tergore informatiōnum, quæ fuerant Dominis distributæ, appareret inscripta pro adversaria, & contradictrice; nihilominus etiam ante expeditionem litterarum ejusdem resignationis epistolam scripsérat Eminentissimo Domino Cardinali Prodatario, non solum per modum assensus, sed positivæ supplicationis, ut prædictæ literæ resignationis per Ioannem Henricum postulatae expedirentur, illarumque vigore ipse mitteretur in Possessionem Canoniciatus, *Summario novo ejusdem Joannis Henrici Num. 18.* Michael tandem, qui fuerat à Rectore, & Provisoribus istius Universitatis nominatus, incapax omnino videbatur obſtendi, cum non parum sibi exuberare debuisset, si alios duos hujus generis Canonicatus detinebat contra expressam sanctionem, signanter Innocentii XII. Sacrorumque Canonum, qui hujusmodi multiplicitatē execrātur, sicuti videre est in *Can. Presbyteros 16. quæst. 1. per tot. in Can. Sanctorum 70. distinct. Cap. Dudum de election.* & in *cap. Quia in tantum, & cap. De multa de Prebend. Concil. Trid. sess. 24. cap. 17. Fagnan.* in dicto cap. Dudum num. 5. & seqq. & in dicto cap. *Quia in tantum num. 2. & seqq.* Cardinal. de Luca de Benefic. discurs. 119. num. 1. & latius apud Adden. ad decis. 90. à num. 20. & pluribus seqq. & num. 154. par. 9. Recent.

Præmittebat quoque ultra hæc idem unus ex Dominis, quod nec etiam ita rigidè procedendum videbatur in examinē prædictorum requisitorum, dum de illorum defectu minimè, ut diximus, Universitas, ad quam pertinuisse, conquerebatur; Cùmque ageretur non jam de discutiendo inīto concūtu ad aliquam Parochiale, quo casu ad præscriptum *Sac. Concil. Trid. sess. 24. cap. 18. de Reformat.* Ordinarius compellitur eligere magis idoneum ad regimen Animarum, ita ut superventa etiam *Constitutio san. mem. Beati Petri V.* tribuat facultatem appellandi ab irrationabili Iudicio Episcopi,

copi, ad sāpe per Sacram Rotam discep-tata, & præsertim in decis. 5. num. 10. & decis. 24. num. 5. voram Celsi, & decis. 477. num. 1. & seqq. part. 18. Recent. & in Lu-nen. Sarzaneu. Parochialis 2. Julii 1706. §. Fundabatur coram Reverendiss. Omaña Episcopo Giennen. & in Comen. Parochialis 10. Ianuarii 1707. §. Ratio, coram R.P.D. meo Caffarello, ac in Placentina Parochialis 25. Februarii 1707. §. Ceterum coram Me; & passim in aliis.

Cum enim in rei veritate versaremur simpliciter in exequendis litteris resig-nationis per Matrīam Canonīcum per-antea Possessōrem exarata de controver-so Cañonicatu ad favorem Ioannis Hen-rici, & deinceps admissā per Sanctam Sedem, Ioannes Henricus Resignatarius in hoc casu, neque ullum Ius habere censebatur ab eodem Resignante, vel ab ipsa Universitate, sed illud immediate sortiebatur à Papa, qui solū ex hone-state quodammodo urgebatur, non aliās admittere resignationem, quām ad com-modum Qualificati, vigore fundationis, vel Privilegii, aut alias modo legitimo, ut ad terminos primæ propositionis una-nimiter advertunt Mandoſ. ad regul. Can-cell. 33. quæſt. 7. num. 8. Paris. de Resignat. lib. 1. quæſt. 1. num. 64. & quæſt. 2. n. 13. & 14. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæſt. 40. num. 14. Caffador. decis. 15. num. 1. de Præ-bend. Rota decis. 306. num. 6. part. 10. & decis. 27. num. 2. part. 15. recent. & quoad secundam notant per Text. in cap. Perve-nit in fine, numer. 11. quæſt. 1. Can. Ecce 9. diſtinguit. Paris. de Resignat. lib. 3. quæſt. 1. num. 17. & 18. Gonzal. ad regul. 8. §. Pri-mo Proam. ex num. 31. & pluribus sequent. & num. 49. & 50. Franch. de Eccles. Cath. cap. 6. num. 24. 25. & 34. & var. resolut. cap. 33. à num. 4. & pluribus seqq. Rota. decis. 775. à num. 20. coram Merlino.

Cæterum præcise etiam ab his, & 12ab omni epichæja, seu discursu æquita-tivo prosequebatur idem ex Dominis, immo alii etiam omnes citra ambiguita-tem de stricta quoque Iuris censura solide, ac firmiter censebant, nullum Ioan-ni Henrico deesse requisitum ex jam præ-narratis: incipiendo enim à faciliori, ut monet Imperator sub tit. Instit. de Iust. & Iur. §. His igitur, ibique notat Gloss. Mar-

ginalis verb. Levi, nimirum in ordine ad Doctoratum Ioannes Henricus nimis aperte decorabatur triplici laurea, una-nimirum Utriusque Iuris in Romano Ar-chigymnasio, & inibi pariter, altera Sa-cræ Theologie, & denique tertia in utroque pariter Iure laudabiliter suscep-ta in ipsamet Universitate Colonensi, prout de his omnibus patebat expresse per Testes omni exceptione majores, & ex classico Testimonio, ac documento Professorum de Gremio earumdemmet Universitatum, Summario novo ejusdem. Ioannis Henrici numer. 1. & 2. & præser-tim 3. ex quibus plusquam abunde justi-ficari gradum adepti Doctoratus late-comprobat Mascard. de Probat. concl. 528. per totam, lib. 1. cum aliis in præfata deci-sione 13. Decembbris 1709. §. Quantum enim coram R. P. D. meo Lancetta, & in alia Colonien. Regentia 18. Iunii 1706. §. Nec quidquam in fine, coram R. P. D. meo Scotto.

Licet namque unus Doctoratus pro-culdubio sat esset, & maxime conquisi-tus in eadem Universitate Colonien. præ-cipue ad finem, de quo traetabatur, ni-hilominus Ioannes Henricus videbatur quo ad hoc superlative concupivisse quo-dammodo etiam in aliis facultatibus, in alia Universitate publica tertium subire experimentum, quod maxime pro mag-nifico habetur etiam penes Atletas, si-cut rescripsere Cæsares in leg. Unica Cod. de Atletis cum cæteris allatis in illa Papien. Præposituræ, coram Me inter impress. deciſ. 64. num. 14.

13 Descendendo autem ad secundum re-quisitum Lectoratus, quamvis præceden-ter in altera Instantia ejusdem defectum incusando dupliciter illud Scribentes in oppofitum redarguerent, tum scilicet ex eo, quod extitisset à Ioanne Henrico quodammodo in fraudem, seu ad folum finem assequendi Cañonicatum pendente lite usurpatus tam Doctoratus, quam-Magisterium, seu lectura, tum etiam ex eo, quod de hujusmodi assumptione magisterii, & lecturæ minime doceretur tempore opportuno, nimirum ante con-sequutionem ipsius Cañonicatus, quam-vis namque regulariter de reliquo qua-litas hæc, sive Doctoratus, sive Lectora-

tus desiderata ad adipiscendum aliquod Beneficium sufficiat de jure, quod supervenierit ante noctam possessionem, quemadmodum signanter in proposito Doctoratus liquet ex allatis per Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloß. 15. num. 111. & seqq. cum concordan. adduct. per Cardinal. de Luca de Benefic. dīc. 52. num. 12. & dec. 31. num. 29. par. 10. recent. & in specie eorumdemmet Canonicatum primæ Gratiae ab initio existimaverat, Rota in decis. 89. coram Ubag. & decis. 776. part. 18. recent. & demum in altera Colonien. Canonicatus 7. Februarii 1696. coram Muto, & ad explicationem aptitudinis, seu verbi atque munere Prælaturæ consequendo censuit, Rot. in Romana Prælatura de Vecchiarello super fructibus tertia Decembbris 1703. S. Hanc autem coram Eminentissimo Capra-rra, & 12. Martii 1706. S. Inutiliter, & seqq. coram Me.

Nihilominus (sicuti prosequebantur iidem Scribentes pro Capitulo) ab hac sententia uberioris postea trutinato, atque discussio tenore Apostolicorum Privilegiorum, & præcipue illo Innocentii XII. quod prodierat cohærenter ad resolutionem Sacrae Congregationis Particularis Concilii ad hunc effectum deputatæ, ut in Summario novo Capituli num. 1. successivè Tribunal recessit, existimans non sufficere habitum, sive actum proximum ex post quasi per viam conditionis resolutivæ, sed desiderari lecturam præcedenter per modum suspensivum à parte ante, videlicet ante obtentionem hujusmodi Canonicatum, quemadmodum latissime elucebat firmatum in hac ipsa Colonien. Canonicatus primæ gratiæ, edita occasione præteritæ vacationis 4. Februarii 1699. coram R. P. D. meo Scotto, rursus confirmata 15. Iunii ejusdem anni coram eodem.

Verum neutrām injectam amaritudinem Domini per umbram crediderunt congrue-re, seu nocere posse Joanni Henrico: quatenus etenim pertinebat ad magisterium, seu lecturam assumptam, ut asserebant pendente lite, suppositum vacillabat in radice, cum nullibi penderet tunc temporis ulla lis, ulla controversia super exequitione litterarum huius præsentis resignatio-nis, sed tantummodo adesset fortasse querimonia super altera exequitione an-

tecedentis Coadiutoriæ, cui non adhæsit postmodum amplius Joannes Henricus: Quantum verò differat una ab altera gra-tia, seu disceptatione, nemo non scit, præsertim qui non ignorat quantum distet resignatio à Coadiutoria sicuti patet ex traditis per Garz. de Benefic. par. 11. cap. 3. num. 275. Gonzal. ad regul. 8. gloß. 5. §. 9. num. 69. & 72. Leo in Thesaur. sol. Eccles. cap. 19. & num. 48. Murg. de Benef. quæst. 3. num. 1161. Rota coram Put. decis. 108. numer. 2. lib. 2. & decis. 10. num. 5. part. 3. divers.

Qd verò ad alteram partem prætensiæ ¹⁴fraudis adepti nimis tam Doctoratus, quam Magisterii, seu lecturæ intuitu (ut subdebat) assequendi hodiernum Canonicatum contra litteralem prohibitionem expressam in Confutat. Clement. Unicæ de Elez. in qua Pontifex, ne ambitionis vitio via pateret, vetat suffragari posse Religioso licentiam reportatam à suo Superiore, ut electioni, vel provisori, si quando contigerit fieri, suum dare possit assensum, facile responsum fuit, quod quidquid es- sit de vero intellectu memoratæ Clemenc-tinæ multipliciter ibi attributo per Gloß. & Scribentes, & an eadem coactetur ad meram electionem inter Religiosos, in quibus terminis ambitio, ut ibi ait eadem Gloß. verb. Ambitionis, sape Religiosorum oculos excœcat, certè in ordine ad Bene-ficia sæcularia hujusmodi prohibitio ne-quaquam progreditur, aut ad ea subextenditur; jam enim citra inutilem repeti-tionem exemplorum, quæ in contrarium ostensa fuerunt in præcedenti Istantia, seu in prælaudata decis. 13. Decemb. 1709. coram R. P. D. meo Lancetta, videlicet de iis, qui tonsura initiantur, aliasque qualitates adipiscuntur, ut queant ad Bene-ficia, præsertim Patronata promoveri, seu de iis, qui Sacerdotali caractere curant insigniri pro obtainendo Beneficio, cui annexus reperiatur Sacer hic ordo, necnon de iis, qui per Privilegium satagunt asse-quai civilitatem hujus, vel alterius loci pro induenda qualitate necessaria ad hæc, vel illa Beneficia consequenda; Nonne conti-nuò nos docet experientia, quod passim pro assumptione longæ præstantioris gradus Episcopalis, signanter in Germania, ubi canonicae practicantur electiones Epis-copo-

coporum, impetrantur à Summis Pontificibus præventiva Indulta eligibilitatis, vel alterius dispensationis ab aliquo impedimento, absque quod subsequuntur electiones postea sub hoc prætextu fraudis, & ambitionis per imaginationem arguantur, aut irritantur contra tradita per Fagnan. in cap. Dudum 54. de Elec. num. 29. dicuntur etenim potius in hoc casu tales solliciti prævenientes in induendo vestem nuptialem Jure suo uti, & si velimus impropriè dicere dolosè, dolo saltem bono, non malo, quive idcirco potius in laudabilem vertitur industriam omni Jure licitam, ut integrum desuper perficiendo tractatum ostendit Caesar Bargaleus de dolo, quemadmodum adamassim evenit, non egrediendo terminos Coloniæ in similibus Indultis eligibilitatis à sa. me. Innocentio XI. cæterisque Successoribus concessis ad finem replendi Cathedram Colonien. & postea Leodien. Celsissimo hodierno Electori, super quo ego tunc sa. me. Innocentii XII. Auditor adscitus in Sacra Congregatione Concistoriali particulari votum signanter super validitate ejusdem eligibilitatis edidi, quodve habebitur registratum in additione ad decis. 85. mox Deo dante imprimenda, & magis in specie de illo, qui ad finem præcismum consequendi Beneficium, seu alterum Canonicatum huncmet ipsum gradum Magisterii, seu Doctoratus adeptus fuerat anticipatè, liquet in una Friesingen. Canonizatus 4. Iunii 1692. §. Neque obstat coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, successivè approbata sub die 5. Iulii 1694. §. Non obstat assumptum coram R. P. D. meo Priolo.

Pari facilitate visum fuit interverti alterum objectum defientis necessariæ, & opportunæ, ut supra lecturæ: Siquidem circa justificationem lecturæ in genere per antea exercitæ à Joanne Henrico, nefas quodammodo erat dubitare, non tantum quia jam præcedens proxima redargutio in ordine ad nimiam industriam, seu fraudem obtenti Doctoratus, & Magisterii lecturæ per subintellectum omnino necessarium antecedens secum trahebat hypothesis, seu suppositionem ejusdem Magisterii, & lecturæ, certò certius impletæ, & nihilominus de hujusmodi veritate nimis aperte effulgebat: constabat etenim

Joannem Henricum per tres menses ante cum dimidio cœpisse jam publice exercere lecturam, & ad hunc effectum schedulam notificatoriam de more publice exponi, & assigi curavisse, Summario novo Ioannis Henrici num. 7. litt. A. cum quinque seqq. ubi præceteris exhibita quoque fuit attestatio, seu depositio illius hisce Universitatibus inservientis Ministri, qui communiter nuncupatur Bidello, & cui etiam particulariter tanquam testanti de re ad sui officium pertinente deferendum esse nemo dubitat, teste Rota coram Merlino in decis. 839. num. 1. & coram Dunoz. Iun. decis. 334: pariter num. 1. & in rec. dec. 129. num. 11. part. 8. & alibi quotidie.

Circa autem perseverantiam abinde, seu continuationem lecturæ nusquam interpollatae sub eadem Summario tradebantur plenæ pariter attestations, quando tamen sat esset extrema fuisse demonstrata, ut media præsumerentur, præsertim in sponte assumente ad hunc præcismum effectum facultatem juridicam legendi, ad reg. Text. in cap. Inter dilectos de fid. Instrum. Menoch. de præsumpt. præsumpt. 36. num. 1. & seqq. lib. 6. Cardin. de Luca de Iurepatr. discurs. 57. num. 35. Rota coram Dunoz. Iun. decis. 809. num. 2. & in recentior. decis. 46. num. 23. & decis. 102. numer. 9. part. 10. & rectè etiam ex post facto id ipsum impleuisse demonstravit memorata antecedens decisio 13. Decembris 1709. §. Respectu secundi coram R. P. D. meo Lancetta.

Nullum penitus scrupulū injicientibus prætentis diligentias, quæ dicebantur exaratæ per quemdam Notarium ad finem reperiendi Io: Henricum in Cathedra, sive in actuali lecturæ exercitio; quoniam præter præclaras Justificationes, ut præmisimus à Joanne Henrico jam exhibitas in contrarium, & quæ veluti probantes statum affirmativum præferendæ proculdubio regulariter videbantur assertis probationibus negativis secundum pasim animadversa per Rotam coram Coccin. in decis. 2012. num. 10. & decis. 2030. numer. 23. & 24. & coram Bich. decis. 138. num. 15. & in recentior. decis. 156. num. 9. part. 6.

Attamen (licet hæc ex abundanti) ex diligentia convincebantur erroreæ, & prorsus

sus inefficaces ad hanc negativam asserendam cùm apparerent factæ de mane quando fuerat Jo: Henrico assignata hora legendi post meridiem, sicuti à pari, erronea, vel inefficax dicenda foret prætensa coartatio alterius cuiuscumque negativæ, si illa totum tempus coartandi non percurteret, & includeret per Text. in §. Item verb. in fin. Instit. de inutil. stipul. Bald. in Leg. Optimam sub num. 8. vers. Ibi die, id est tota, C. de contrahen. & committit. stipulat. egregie Jo: Andr. in cap. Ex tenore verbo S E M P E R, & verbo commoratus extr. de testib. Pacion. de prob. lib. 1. cap. 40. nū. 8. & 9. & Rota coram Coccin. dec. 2292. num. finali.

In ordine tandem ad subalternantem exceptionem, quod recens hæc lectura minimè suffragaretur, ex quo Summorum Pontificum intentio extitisset hisce gratiis, & favoribus prosequi Lectores Veteranos, & ob id annuo per antiquo emeritos stipendio, vel saltem specificè approbatos ad hanc positivum eff. etum legendi ab Universitate, ejusque Rectoré ad normam corundem Statutorum Universitatis, utique partiendo objectum illud respectu approbationis in præceps ibat ex tenore solius Doctoratus ipsi Henrico attributi cum successiva assignatione horæ; quid quid enim dicendum foret de exteris Doctoribus, quorum respectu verificari poterant Statuta interdicentia, ne quis legere posset, nisi extitisset approbatus ab Universitate, seu mavis, conductus, profectò hoc minimè congruebat Lauratis in eadem Universitate, frustratoria etenim fuisset illa potentia expressè per Universitatem largita in concessione Laureæ, & Magisterii, si ad actum postea reduci nequivisset, resistente notorio desuper axiomatice, de quo in cap. Olim 16. ibique Gloss. verb. Inanis de restit. spoliat. Marant. respons. 47. num. 20. par. 4. cum cæteris frusta cumulandis.

Itidem correbat objecta Intentio Summorum Pontificum ex simplici lectura eorumdem Privilegiorum, quæ si majores nostri disceptarunt, & crediderunt suffragari Doctoribus post assecutum Canonicum ad legendum paratis, certò certius magis potius supposita etiam necessitate præcedentis Lecturæ prodesse ad eundem

Pars I.

effectum debebant novis Lectoribus gratis, & absque mercede studium, & operam navantibus, verba etenim præmissorum Indultorum, & signanter Alexandri Sexti præmia litera fatis explicabant Casum impulsivam destinationis horum Canoniciatum, quia nempe ex Dei munere crescente Universitate in Doctoribus, & Magistris, Universitas non habebat pecuniam providendi omnibus, hinc loco penitè consumptæ in cæteris existentibus, gratia concedebatur consequitio nis horum Canoniciatum, nullibi enim clarius, & potentius mens, & intentio memoratorum Principum, aliorumque disponentium comprehenditur, quā ex proæmio Constitutionis, & Legis, ut advertit Barth. in L. Ambitione num. 27. ff. de decr. ud ord. faven. & in l. fin. num. 3. ff. de hered. instituen. Decian. confi. 72. num. 49. lib. 2. Rota coram Buratt. decis. 543. nu. 11. & coram Merlino decis. 558. num. 3. & coram Ottobon. decis. 229. num. 14. & 15. ac in recentior. decis. 466. num. 1. infine, part. 1. necnon decis. 612. num. 5. part. 2. Recent.

Fortius quia id ipsum præferebant etiam verba posita in visceribus ipsius successivæ, & vera dispositivæ ordinatio nis Alexandri VI. ibi: ut eo promptius ad hujusmodi laudabile exercitium excitentur, non enim excitare oportuisset vigilantes, vel vigiles esse debentes, prout erant, & sunt antiqui stipendiati qui de cætero accepto stipendio locarunt operas suas, & ob id tenentur illas ex post facto continuo præstare, ut est necessitas & natura, ordinariæ cuiuslibet locationis, & conductionis, de qua est Textus in Leg. Si quis §. Judicium ff. de oper. libertor. ubi habetur, quod operæ incipiunt cedere postquam fuerunt indictæ Dec. conf. 27. num. 5. & seqq. cum aliis per Rot. in decis. 62. num. 2. post Zacc. de Salar.

Et sane si finis prædictorum Indultorum extit incrementum numeri Lectorum, numerus iste nulquam augeretur, semperque foret idem, prout totidem semper sunt Lectores stipendiati, totidemque pariter sunt Lectores plurimarum Universitatium, quæ certo numero Doctorum fixo solùm replentur, exempli gratia, Romæ, Pisæ, Papiae &c. sed non sic est in Lectu-

G g

ris,

ris, & Magisteriis minimè numeratis, ut in plerisque aliis contingit Universitatibus, prout signanter in hac ipsa Universitate Colonien. Bononiæ, & Perusi cum similibus, in quibus potest numerus quotidie augeri per Concursum, seu additamentum supervenientium etiam gratuitò, & spontanè Legentium, veluti qui juxta formulam Doctoratus sortiti facultatem legendi volunt in illa Genitrice Universitate legere propriis militando stipendiis, fortasse ad finem successivè assequendi unam ex Cathedris, cui foret certum stipendium per speciem certæ Præbendæ assignatum, ad instar eorum, quæ in proposito habemus, & ad effectum emolumenterum continuò disputata in discernendo, an aliqua Ecclesia existat numerata necne, de quibus videre est penes Abb. in cap. Cum M. Ferrariensis de confit. cum concordan. collectis per Barbos. de Canonic. cap. 3. num. 13. & seqq. & per Card. de Luca de Regular. disp. 18. num. 5. & 8. & Canonic. disp. 6. num. 3. & seq. & disp. 36. num. 2. vers. Alterò est.

Consonabant in idem verba Bonifatii IX. ibi: *quod quando hujusmodi Canonicatus, & Præbendas fuerint adepti, in ea facultate, in qua Magistri extiterint, vel Doctores in predicto studio continuò legere teneantur*, ex hac quippe forma loquendi clara nimis emicabat intentio alliciendi novos Lectores ad labores futuros, non autem tribuendi præmia præteritis, & antiquis Doctoribus, quando abstractive quoque juridicum est principium, quod nisi aliud adversetur, quælibet Constitutio, lex, & ordinatio oculos habeat ad futura, non autem ad praterita, ad *Textum in cap. ultim. de Confit. L. Leges C. de legibus cum concordan. relatis per Joannem de Salas. de leg. quæst. 97. tract. 14. disp. 21. sect. 7. num. 17. & 18. Card. de Luca de alienat. disp. 2. num. 11. & disp. 25. num. 3. Rota post Merlin. de pignor. decis. 35. nu. 9. & coram Coccin. decis. 680. num. 3.*

Accedente præfertim pro Coronide illa quarumcumque dubietatum interpretatrice observantia usque dum practicata, & subsecuta, eaque non tantum affirmativa, sed etiam negativa; negativa siquidem, quia nec eadem Universitas nominando prætensum, ut supra Adversarium habuit

respectum ad emeritum Decanum Rœy, qui secundum Confessionem ejusdem Universitatis emissam in contentione Coadiutoriæ numerabat 20. annos exercitii Lectoriæ, quinimmò hosce etiam Canoniciatus contulit promiscuè Lectoribus, tam veteribus, quam novis, quodque plus est etiam non Doctoribus, nec Lectoribus, quod utique tollere omnem, si qua adficeret amaritudinem, jam ostendit antecedens decisio dicti diei 13. Decembris 1709. §. Et hæc omnia coram R. P. D. meo Lancetta, & ante eam in iisdem terminis Rota coram Ubag. decis. 89. numer. 12. & decis. 766. num. 3. part. 18. Recentior. & in prædicta Colonien. Canonicatus primæ Gratia 2. Iunii 1698. §. Incalcescit coram bon. memor. Muto.

Omisera, quod magnus, & inanis rumor fieri videbatur super eo, quod signanter Diploma Alexandri VI. uti patebat ex verbis sub Litt. Q. reassumptis in prædicta resolutione Sacrae Congregationis Particularis Concilii; & in novissimo Brevi Innocentii XII. sub Litt. H. privabat istis Canonicatibus eos, qui per tres menses continuos absque legitima causa per Rectorem, & Provisoris approbanda à legendō cesserent, quare pernecesse conseqüebatur Summos omnes Pontifices intellexisse Gratiam facere veteribus, & non novis Lectoribus, quorum rari essent, qui vel tanquam voluntariè militantes, seu legentes non possent absque ulla quoque caula abscedere, vel obligati forent Rectori, & Provisoribus expetere licentiam, seu ejusdem Causæ approbationem, maxime: per tantum temporis spatium, némpe triū mensium, quando brevior Lectura secundum prætensionem memorati Henrici superabundabat ad finem adipisci hos Canonicatus, alias namque non verificaretur regula correspondiva eorum, vel certè non congruerent Privilegia Pontificum iis, quibus verba prolata per Privilegiantes aptari non poterant, & convenire ex ponderatis per Scribentes in cap. Porro in fin. de privil. Innoc. in cap. Dilectio de Offic. Archidiac. Rota coram Buratt. decis. 417. num. 1. & in Recent. decis. 8. num. 7. par. 8. & decis. 195. num. 4. & 5. part. 11. & decis. 238. num. 12. par. 14. & decis. 383. n. 5. par. 18. tom. 1.

Si

Si quidem iste discursus, ista ratiocinatio quin immò vera Summorum Pontificum intentio diversum percutiebat finem, & effectum desiderandi videlicet præcipiendique ne possent Lectores cōcurrere, qui actu non legerent, cumque omittendo lecturam per tres menses absque Causa possent censeri desertores, ita Pontifices intenderunt eos amittere attributa ipsis privilegia, sicut deperdunt militaria Milites, qui ut supra nuncupantur Desertores Teste Juris Consult. in Leg. Desertorem, & Leg. Non omnes, & Leg. Omne crimen ff. de re militari, L. Defanctorum C. eodem titulo lib. 12, cap. Infans 6. quest. prima, Farinacc. quest. 113. num. 7. & in Fragmen criminis, verb. Miles numer. 205. de Luca de Benefic. discurs. 68. num. 6. & in proximis terminis sic exemplificando firmat Lotter. de re Benef. lib. 3. quest. 27. num. 77.

Et è contra parum æquitati congruebat, quòd relinquentes lecturam etiam per tres menses, & ultra ex justa tamen causa à Superioribus approbata, subirent iacturam assequendi, vel retinendi ipsos Canonicitus; quoniam absens, & impeditus à quolibet munere ex justa causa, & maximè præcognita, & approbata per Superiorem, habetur, ac si præsens actualliter foret, ut testatur Barthol. in Leg. ultima num. 3. ff. de integr. restit. Abb. in cap. Inter quatuor sub num. 4. de Clericis non residentibus, Lotter. de re Benefic. dicta quest. 27. dicto num. 77. & num. 122. & seqq. lib. 3. Card. de Luca de Benefic. dicto decif. 68. num. 10. & de Canon. discurs. 12. num. 8. & 9. Rota coram Seraphin. dec. 652. num. 2. & decif. 1131. num. 2. & coram Bich. decif. 257. num. finali, & decif. 243. itidem numero finali par. 6. rec.

Ast hæc omnia utique dumtaxat singula singulis referendo re vera applicabantur Canonicis, & Rectoribus antiquis, quibus comminabatur, & respectivè condonabatur poena privationis, quemadmodum enim illi, quamvis sufficienti stipendio jam conducti, perfui inhiabant privilegio concessò magis, vel principaliter novis, & ut ita dicamus supernumerariis Lectoribus, dum hi ex supra animadversis solidius apparebant extitisse Causa privilegii, obstringebantur

actu legerere, vel data integra absentia trium mensium monstrare licentiam, & approbationem Superiorum. Novis verò sat erat actu prius legisse, seque patatos esse ad legendum in sempiternum, licet per accidens à minori, vel majori spatio initium legendi metirentur, ideoque retorquendo argumentum Novos à contrario ferire non poterat inficta privatio, quando per eos non steterat, quominus per amplius tempus legissent juxta firmata per Bartol. in Leg. prima, §. Divus num. 17. vers. Si verò de Offic. Assess. & in præcis terminis Lectorum, & Professorum, Card. de Luca de Tutor. discurs. 18. numer. 4. & 5. Zacob. de Salar. quest. 21. num. 10. & generaliter quest. 103. nu. 11. de Marin. resolut. 313. per tot. lib. 1. qui alios innumeros referunt, Rota coram Duran. decif. 53. num. 4. & coram Caval. decif. 520. per tot. & decif. 330. numer. 3. par. 1. rec.

Itaque sensus minimè videbatur esse, quòd prædicta verba privationis starent ad inclusionem Veterum, & exclusionem recentium Lectorum, sed palpabatur apposita ad confirmandam solummodo volitam actualitatem Lecturæ, ejusdemque Lecturæ inceptæ futuram duracionem cui dispensativè dumtaxat subrogabatur licentia, proindeque statibus præcipue demonstrationibus aliarum Partitionum eorumdem Privilegiorum, quas superius patefecimus, nullo modo quod fuerat Sacrosanctè ordinatum ad unum finem, debebat ad alterum trahi, & extorqueri contra notissimam propositiōnem, de qua in specie apud Rotam decif. 21. num. 2. de Præbend. in novis Egidius decif. 751. num. 10. cum reliquis relativis in individuo Privilegii in decif. 514. num. 14. & 15. coram Coccin.

¹⁶ Super tertio requisito parvam Domini moram trajecere, & videlicet super prætentia deficientia Testimonii Rectoris, & Provisorum Universitatis in personam Joannis Henrici non tantum, quia objectum ruebat in facto, dum exadverso exhibitis per eundem Henricum roto ejus Summario num. 18. deinceps Rector, Provisoresque cum tota Universitate solemniter cum quatuor facultatibus congregata consensum præstit apud Sanctam

Sedem in Dataria Apostolica, ut litteræ resignationis favore ipsius Henrici expedirentur, atque successivè executioni demandarentur. Verum ad tollendum omnem ut ita dicamus phantasma ambiguitatis, concurrebat, immo penitus verificabatur plusquam eminenter testimonium exoptatum pro tertio requisito à Summis Pontificibus, quod non poterat esse, nisi illud à Divo quoque Paulo defideratum in littera prima ad Timotheum num. 10. in operibus bonis testimonium habeat, hodiernum namque Summariū allatum ab ipso Henrico erat refertum tot testimoniis geminatis Reverendissimi Nuntii Sanctæ Sedis, ornamenti, & prærogatiis Collegiorum nec non studiorum etiam in nostro Sacro Auditorio penes bon. mem. Emerix Decanum, ac denique deputationis ad Consiliaratus, Iudicaturas Tribunalium Ecclesiasticorum, aliaque munera, & officia à Serenissimis Electoribus, quæ forsitan superabundassent, non solum pro simplici Canonici prout hic sed pro alio Pontificali munere in Ecclesia, itaut quando etiam ex opposito ipse Reator totaque Universitas denegassent tradere tale testimonium, & consensum, utpote nihilominus ex præmissis ad evidētiām iustè denegatum Sacrum Tribunal, quod vigore celebris Clementina Auditor de rescript. gerit figuram Superioris etiam Episcoporum, & majori quoque auctoritate fulgentium, recte valuiscent respondere, quodlibet testimonium, & consensum in præsenti casu habendum fore pro præstito ad terminos familiares, & continuò similis practicati remedii in subcelliis Iudicantium, uti connotarunt Abb. in cap. Cum dilectus de Jurepatr. Card. de Luca de servit. disc. 107. num. 7. & de dot. disc. 1. num. 18. & de Jurepatr. disc. 44. num. 3. & de Canon. disc. 1. num. 9. Rota coram Mantic. decis. 238. num. 4. coram Gregor. decis. 117. num. 8. & 9.

Atque ita à primo ad ultimum eversis omnibus objicibus absolute Domini rescriperunt: Procedendum esse ad legitimam executionem.

Utraque.

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus passivo favore Civium alicujus Civitatis, an præsentatio facta de Clerico Territoriali in concurso Clerici Civitatis substineatur?

S U M M A R I U M .

- 1 Territorium est pars subjectiva Civitatis.
- 2 Nomine Civitatis, aut Civium, an, & quando veniant Territorium, & Comitatenses, seu Territoriales & num. 10. & 13.
- 3 Concessa alicui Jurisdictione, an haec etiam extendatur ad ipsius castra? & num. 14.
- 4 Eleccio, aut Collatio facta extraneo in concurso Originarii, an, & quando substineatur? & num. 15. & 23.
- 5 Præsentatio facta de Territoriali ad exclusionem Originarii de Jure communi non est irritanda, secus si concurrat contraria lex fundationis, & observantia, ut num. 6. & 12.
- 7 Lex fundationis est omnino servanda.
- 8 Fundator vocatione Civium ad Jurepatronatus passivum præsumitur vocasse Cives originarios, proprie Patriæ.
- 9 Cives Originarii magis diligunt Ecclesiam, ex qua sunt, quam extra-
- 11 In rescriptis ad Beneficia appellatio Civitatis non comprehenditur Diaconis.
- 16 Reservato Jurepatronatus passivo favore Civis alicujus Terræ, ac Filii Civis ejusdem Terræ, an ad validam præsentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, & Paterna.
- 17 Copula Et, genus, & speciem non ampliat, sed declarat.
- 18 Erecta Communia pro omnibus Presbiteris, an Presbiteri tam Territoriales, quam Comitatenses sint indistinctè ad illa admittendi?

19 Re-

- 19 Refertur resolutio Sacrae Congregationis Concilii in Imolen. Confortui.
- 20 An Pontifex ex gratia soleat concedere Beneficium reservatum pro Originariis alicui non Originario; refertur resolutio Sac. Congregationis Concilii in Taurinen. Commutationis voluntatis.
- 21 Papa rarissime soleat derogare Legi Fundationis.
- 22 Refertur decisio S. Rotæ in Burgen. Beneficii, seu Portionis de Greailla.
- 24 Stante lege fundationis, Beneficium adjudicandum est Originario, & Patrimoniali ad exclusionem extranei non obstante, quod iste sit magis idoneus.
- 25 Ad acquirendam Civitatem, seu Patrimonialitatem alicujus loci, quid requiritur?
- 26 Animus perpetuo permanendi, & numquam recedendi a loco, ex quibus conjecturis resultet? & 27. & seqq.

C A S U S XVIII.

Quidam Fundator fundavit, ac do-
tavit Beneficium in quadam Ec-
clesia Civitatis A, reservando
Iuspatronatus aetivum favore Caii ejus-
que descendantium; Jus vero Patrona-
tus passivum expressè favore Civium
ejusdem Civitatis. Succedente vacatio-
ne prefati Beneficii, Cagus Patronus praes-
tentavit ad illud Clericum Territoria-
lem, seu Comitatensem ad exclusionem
Clerici Civitatis, queritur an hujus-
modi Praesentatio sit valida?

1. Et videtur respondendum affirmativè;
Quoniam cum Territorium sit pars sub-
jectiva Civitatis, & sub eisdem legibus
gubernetur, & regatur, nec non sit ac-
cessorium, & unum cum Civitate ratio-
ne coniunctionis, necessitatis, & unifor-
mationis juxta Text. in Leg. Insulae ff. ad
Muni; sequitur, quod Iuspatronatus pas-
sivum concessum Clericis Civitatis, bus,
intelligatur etiam concessum Clericis
Territorialibus, ita ut vacante Benefi-
cio, indistinctè presentari possint a Pa-
tronu tam Clerici de Civitate, quam
Clerici de Territorio juxta notam regu-
lam, quod accessorium sequitur Prin-

cipale, ac dispositionem ipsius, cap. Ac-
cessorium de reg. Jur. in 6. & quod nomine
Civium veniunt etiam Comitatenses, &
Territoriales, ut ad invicem communi-
centur munera, & honores juxta dispo-
sitionem Textus in Leg. Qui ex vice ff. ad
municip. Leg. Uxorem 39. §. Legaverat ff.
de leg. 3.

Quod comprobatur duplii paritate,
primò; quia concessa alicui Iurisdictione
Civitatis, haec extenditur etiam ad
ipsius Castra ad Text. in Leg. 1. §. Cui ur-
bem ff. de offic. prefact. Urbis, ergo etiam
concesso Iurepatronatus passivo Civibus
Civitatis A. hoc extendi debet etiam ad
Territoriales. Secundò, quia licet de
Iure communī indigenæ sint exteris præ-
ferendi, tamen si eligatur extraneus, aut
Beneficium sibi conferatur valet, & tenet
electio, aut Collatio Garzias de Benefic.
part. 7. cap. 9. numer. 7. Ergo etiam licet
Civis Originarius, & Civitatis sit de
Iure præferendus Territoriali, tamen
tenebit præsentatio facta de Clerico Ter-
ritoriali, etiam in concursu Clerici Ci-
vitatis.

His tamen non obstantibus contrarium
5 de Iure censeo respondendum. Certum
est enim, quod attenta præcisè sola dis-
positione Iuris communis præsentatio fa-
cta de Territoriali ad exclusionem Ori-
ginarii, seu Civitatis non est irritan-
da, quia non de necessitate, sed de ho-
nestate Originarius præferendus est ex-
traneo juxta Rot. decis. 413. num. 1. par. 1.
divers. & juxta resolutionem Sacrae Con-
gregationis Concilii in Calaguritana Be-
neficiorum 30. Septembri 1702. inferius
legen. Parte II. Can. III. Cas. Sed in-
casu præsenti præsentatio facta de Cle-
ricali Territoriali existentibus Clericis
Civitatis, bus est nulla, & irritanda,
quia de necessitate est præsentandus Cle-
ricalis Civitatis, tum ex lege funda-
tionis, & ex præsumpta mente Fundato-
ris, tum Ratione.

6. Et quidem Lex Fundationis vacante
Beneficio mandat præsentari ad illud ta-
xative Clericum Civem Civitatis A. qua-
stante non potest Patronus ei contrave-
nire, & præsentare Clericum Terri-
toriale existente Clerico Civitatis, nec
ille potest æquo Iure, & indistinctè con-
cur-

currere cum isto ad Beneficium, sed solum prout de Iure, scilicet in defectum Clerici Civitatis; itaut si Patronus presentet Clericum Territoriale in concursu Clerici Civitatis hujusmodi Præsentatio est nulla, & irritanda, utpote contraria legi Fundationis, quæ omnino est servanda juxta Text. in cap. Is., cui de præben. in 6. Concil. Trident. seß. 25. cap. 9. de Reformat. Rota in Barbinon. Beneficii 26. Junii 1705. coram Illusterrimo Gubernatore Urbis.

- 8 Cui legi fundationis uniformatur præsumpta mens Fundatoris, qui cum esset Civis Originarius Civitatis A. ratione præsumptæ affectionis, tum respectu propriæ patriæ, tum Beneficii in reservatione Iurispatronatus passivi favore Ci-vium ejusdem Civitatis intelligitur vocasse Cives proprii Loci, nec ullum habuisse respectum ad Territoriales, juxta Bartol. in Leg. 2. num. 4. in fine, vers. Præterea ff. de verb. signific. Menoch. conf. 498. num. 34. & seqq. Optimè sciens, quod cum Cives Originarii magis diligent Ecclesiam, & Patriam, ex qua sunt, quam extranei diligentius incumberent Ecclesiæ bono procurando, ac facilius inducerentur ad residentiam, quam extranei. Passer. de Election. cap. 25. numer. 650. Garz. de Benef. par. 7. cap. 9. num. 7.

Ratio autem est, quia distingendum est inter dispositionem Iuris communis, aut Constitutiones, & dispositionem particularium, inter materiam favorabilem, seu largam, & materiam strictam, & odiosam, inter honores, munera, quæ ipsam Civitas dispensat, & honores, & munera, quæ ex particularium Beneficentia proveniunt: Licet enim nomine, & appellatione Civitatis veniat Territorium, & quicquid conceditur Civitati, intelligatur concessum in dispositione Iuris communis, aut Constitutionis, in materia favorabili, & larga, & quoad honores, & munera, quæ ipsam Civitas elargitur; tamen in dispositione particularium in materia stricta, & odiosa, & quoad honores, & munera, quæ ex Beneficentia particularium proveniunt nomine, & appellatione Civitatis non venit Territorium, sed solum id, quod est intra mœnia juxta Doctrinam Bar-

tol. in Leg. Urbis ff. de verb. significat. Bur-bal. in cap. Rodulphus de rescript. num. 27. 32. 41. & 46. Imol. in cap. final. de præben. nu. 5. Dec. conf. 283. num. 10. & conf. 457. num. 14. Rimini jun. conf. 23. num. 137. & conf. 56. num. 45. Et sic in rescriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diæcesis, Imol. in cap. final. de Præbend. num. 5. Felici. in dicto cap. Rodulphus de Præscript. num. 4. & 9. Et si quis impetrat primam vacaturam in Civitate nomine Civitatis non continetur Ecclesia Ruralis Barbat. in dicto cap. Rodulphus num. 32.

Unde cum in præsentiarum Iuspatronatus passivum sit concessum Ci-vibus Civitatis A. non ex dispositione Iuris communis, aut Constitutionis, nec ab ipsam Civitate, sed solum ex dispositione particulari Fundatoris, & versemur in materia stricta, ita ut tenderet in præjudicium Cleri Civitatis, si dictum Iuspatronatus passivum æquo Iure extenderetur ad Clerum Territoriale, sequitur, quod idem Iuspatronatus non intelligatur indistinctè concessum etiam Clericis Territorialibus, nec isti præsentari possint existentibus Clericis Civitatis, & si fieret de illis præsentatio, hæc esset nulla, utpote facta contra legem, & mentem fundatoris ex supradictis, quæ cum de Clericis Territorialibus, nihil dicat, nec nos dicere debemus, Bald. in cap. Rodulphus de Rescript. num. 3. & seqq.

Fortius autem præsentari non possent Clerici Territoriales, & Præsentatio es-set nulla existentibus Clericis Civitatis, si concurreret observantia præci- sa præsentandi Clericos Civitatis ad exclusionem Territorialium, quæ observan-tia plurimum roboris in Iure obtinet, ad effectum interpretandi legem fundationis, & mentem Fundatoris Card. de Luca de Benef. disc. 27. num. 17. Rota decif. 134. num. 12. & decif. 695. num. 17. par. 18. & decif. 631. numer. 15. part. 13. recent. & in Barbinon. Decimaru 27. Junii 1704. S. Unicus obstat coram bo. me. Muto.

Non obstant ex adverso superius deduc-ta, quoniam quamvis Territorium sit accessorium, & pars subiectiva Civitatis,

vitatis, & sub eisdem legibus gubernatur, tamen semper certum est, quod sit separatum à Civitate, & quod Civitas, & Territorium separata corpora sint adeo que in dispositione particularium, & in materia stricta expressio unius non includit alium, nec de uno ad alium inferri potest, nec nomine Civium veniunt Comitatenses, & Territoriales ad Text. in Leg. Si autem, ff. de accept. Leg. Si unus, §. In summa ff. de patr. Leg. Si maritus, C. de donat. inter vir. & uxor. & ad Text. in cap. 1. de Consecr. Eccles. vel Altar. in 6. Barbat. in dicto cap. Rodulphus de rescript. num. 62.

14 Pariter non relevat prima Paritas, quoniam illa procedit quoad Jurisdictionem Ordinariam, quae non dividit se à sua integritate, secus quoad Iurisdictionem Delegatam Bald. in dicto cap. Rodulphus de rescript. num. 6. immo quoad hanc potius retorquetur, sicuti enim concessa alicui Jurisdictione delegata Civitatis, hæc non extenditur ad Castra, ita concessa Jure Patronatus passivo Civibus Civitatis, illud extendi non potest æquo Jure ad Territoriales, cum sit materia stricta, cuius extensio tendit in prejudicium Civitatensem.

15 Minusque adversatur secunda, quia illa procedit de Jure communi, secundum quod electio, aut Collatio Beneficii facta extraneo in concursu Originarii valet, non obstante quod de Jure Originarius sit præferendus extero; secus quando resistit lex fundationis, aut mens fundatoris, aut aliqua constitutio, aut consuetudo tunc enim collatio Beneficii facta extraneo non substanteretur, sed Beneficium adjudicandum est habenti Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci in quo situm est juxta Rot. in Burgen. Beneficii, seu Portionis de Gredilla 17. Feb. 1702. coram R. P. D. Muto inferioris legen. num. 23.

16 Quæro hæc si Fundator disposuerit, quod esset præsentandus ad Beneficium Civis Terræ A, ac Filius Civis ejusdem Terræ, an ad validam præsentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, ac Civilitas Paterna?

Censeo non requiri copulativè utramque qualitatem, sed sufficere alternativè unam ex illis, dum illa dictio ac videtur stare alternativè, & non copulativè, quia

dispositio prohibitiva negativè concepta non requirit concursum utriusque copulati, cum sufficiat alterum adesse Leg. Si quis ita stipulatus fuerit ff. de verb. obligat. Alex. conf. 25. num. 4. lib. 7. Et quia quando duo copulantur principaliter propter se, non requiritur concursus utriusque copulatum copula, & posita genus, & speciem non ampliat, sed declarat. Rot. decis. 366. num. 2. par. 2. divers. sed sufficit alterum adesse, quia copula stat pro disjunctiva, ut in terminis Indulti Gregorii XIII. concessi Bononiensibus, ut Archiepiscopus conferre debeat Beneficia Civibus, ac Civium Bononiensium filiis non requiri copulativè, utramque qualitatem, sed sufficere esse Civem, vel Filium Civis Bononiensis firmavit Rot. decis. 1523. nu. 2. & seqq. coram Penia. Et si disponeretur, quod Cives, & habitatores fruerentur privilegiis, sufficere esse Cives, vel habitatores dixit Roland. conf. 79. num. 21. lib. 3.

Quæro secundò si Fundator relinquat bona propria Uni communia pro omnibus Presbiteris instituenda in Ecclesia Civitatis A. an tam Presbiteri Territoriales, quam Civitatenses essent indistinctè, & æquo Jure admittendi ad dictam Communiam.

Respondeo affirmativè, quia Lex fundationis invitat ad dictam Communiam omnes Presbiteros absque ulla distinctione, & differentia inter Presbiteros Territoriales, & Civitatenses, & consequenter invitasse fateri debemus Presbiteros, etiam Territoriales, cum hoc importet natura Vocationis Presbiterorum absque alia restrictione, ut in præcis terminis firmavit Rot. decis. 710. num. 4. & decisione 729. num. 4. §. Quod magis, coram Manzanedo.

Eoque magis si adesset observantia admittendi ad dictam Communiam etiam Territoriales, isti admittendi essent, cum observantia sit optima legum interpres, ut supra diximus num. 15. à qua proinde non est recedendum.

Quod procedit etiam si Presbiteri Civitatenses condidissent statutum exclusivum Territorialium, & requirens Civilitatem propriam ad effectum admissionis ad dictam Communiam. Quoniam post Jus quæsumum in vim legis fundationis omni-

omnibus Territorialibus absque dicta, qualitate non licebat Civitatensibus addere novam legem, per quam non habentes dictam qualitatem excluduntur. *Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. numer. 68.* & 69. *Rot. decis. 5 18. num. 4. coram Merlin. & decis. 47. num. 2. par. 2. recent.* Et prædictum statutum tamquam illicitum, ambitiosum, & omnino nullum non est attendendum, nec tener juxta *Text. in cap. Ad decorum de Inst.* etiamsi fuisse confirmatum ab Episcopo, quia sicuti Episcopus non potest statuere contra Ius, ita nec potest statutum contra Jus latum confirmare, ut in his terminis dixit *Rot. ubi supra coram Manzanedo.*

Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilio in Imolen. Consortii 4. Maii 1715. ubi expositum fuit, quod in Oppido Massæ Lombardorum erectum comperitur Sacerdotum Consortium, qui pro rata inter se distributis proventibus, divina officia dietim in choro celebrant, ac nonnulla Missarum onera respective excipiuntur. Primam ejusmodi Consortium Originem habuisse asseritur jam sub anno 1489. ea dispositione Christophori Mazzini, qui explesia bona reliquit. *Uni Communæ pro omnibus Presbiteris instituende in Ecclesia S. Pauli de dicta Terra Massæ,* ut legitur in postremo elogio exarato in villa Massæ Lombardorum sub quarterio Bolognani; Aliis vero ad pius opus concurrentibus Benefactoribus, sub anno 1518. formiter erectum fuit id con'ortium Ordinarii auctoritate pro Clero Massæ, non nullis approbatis statutis, & constitutio-nibus, quæ modo incognita dicuntur. Nuper vero cum consortiales excipere recusaverint Sacerdotem Antonium Tellarinum ortum prope, sed extra Massam; Controversia argumentum excitatum fuit, numquid Presbyteri Originarii ex Oppido Massæ admitti tantum debeant ad participationem ejusce Consortium, sive eriam idem Jus habeant Sacerdotes Territoriales iamdiu Oppidi, ita quod recipi in consor-tio debeant, eo prorsus modo quo co-optantur Oriundi Cives? Pro reportanda igitur Decisione ejusmodi dubiorum, expositis in hac Sacra Congregatione humiliibus precibus juxta morem desuper auditus fuit Eminentissimus Episcopus, qui nu-

per redditis litteris, sedulò ad rem significavit, non semel variatum fuisse quoad aggregationem Sacerdotum in ejusmodi consortio. Primum namque, ut ipse Eminentissimus Relator prosequitur, alienigenæ prorsus excludebantur ex Statutis editis anno 1606, deinde sub anno 1648. ejusmodi mos reformatus fuit, ac diversimodè præscripta fuit ab Episcopo Coccino admissione Sacerdotum ex Oppido Massæ aliorumque, qui in Territorio natale solum habuerunt sub hac forma; Utque in ipso met Oppido orti essent, absolutè admittentur, dummodo duplicem, probarent originem propriam, & paternam. Cæteri vero nati in Territorio admitti quidem posse, sed dummodo reperti fuissent idonei, & virtute prædicti, ac per fabas albas, & nigras à majori parte præsentum reciperentur. Anno vero decurrente 1653. quo san. mem. Alexander VII. in minoribus clavum hujus Ecclesiæ Imolensis gerebat, Vicarius Generalis in obsequium ejus specialis Oraculi, iterum statuta hujusce consortii declaravit, sive reformavit, sublata præceteris enarrata clausula, quam Sacerdotes de Territorio per fabas albas, & nigras admitterentur, firmavitque, quod quilibet Sacerdos in Territorio natu-s admitti debeat, dummodo idoneus, ac virtute prædictus, idque successivè confirmavit Cardinalis Donghius Episcopus Successor de anno 1657. Summopere autem ad vertendum, inquit Eminentissimus prælaudatus Relator, quod Constitutiones, quæ per consortiales circumferuntur typis impressæ, minus fideliter recensentur in eisque prætermittitur ultimo narrata reformatio; deinde contradictorum Jura, & rationes distinctæ, ac sedulò recenset, quæ hic consueto omittuntur, cum in memorialibus circumferendis latè exponantur. Neque tamen est prætereundum, quod idem Eminentissimus Relator exponit, videlicet ad hoc consortium, seu participationem admitti in præsenti solere absque ullo suffragiorum scrutinio, & absque Ordinarii Institutione, quotquot promoti sunt ad Sacerdotium ex dicto Oppido Massæ, ita ut major, & minor sit pro temporum diversitate consor-tialium numerus, qui in præsenti 27. adnumerantur, ac singuli participant annuatim summam scut. 30. circiter.

Quo

Quo stante propositum fuit dubium :
An Presbiteri Territoriales Massæ Lombardorum sint indistincte admittendi ad Communiam Ecclesiæ Parochialis S. Pauli eodem scilicet modo, quo admittuntur Presbiteri Originarii ejusdem Terra in Casu &c.
 Et Sacra Congregatio respondit : *Affirmative.*

20 An autem Pontifex soleat derogare Dispositioni Fundatoris disponentis Beneficium conferri Originariis certi loci, & illud conferre alicui non originario, qui sit consanguineus Patroni, & reperiuntur in fama egestate ?

Sacra Congregatio Concilii in Taurinæ. Commutationis Voluntatis 3. Augusti 1715. rescriptit ex gratia posse concedi Beneficium reservatum pro Originariis certi loci consanguineo Patroni non originario, & in egestate existenti.

Expositum enim fuit ibi, quod ab anno 1688. Sacerdos Sylvester Bonetus simplex Beneficium erexit in Cappella S. Silvestri Ecclesiæ Parochialis Publiciarum cum onere Missarum quatuor Hebdomadalium cuius Juspatronatus sibi pro unica vice præsentavit, deinde attribuit Joanni Ferrerio ejusque Hæredibus, & Successoribus in perpetuum, quos hæredes in ultimis Tabulis sibi pius disponens instituit, ita tamen, & taliter, quod nomineatur, & præsentetur ad dictum Beneficium. Sacerdos Originarius loci dicti Publiciarum, quemadmodum legitur in Instrumento fundationis. Per obitum ultimi Possessoris, vacante ejusmodi Beneficio, & Andreas Ferrerius unicus Patronus nuper Ordinario præsentavit Jo: Petrum Ferrerium Sacerdotem Taurinengem fratrem Germanum, qui ex honesta, & nobili familia progenitus, ad eo tamen ob recens Bellum in extremam redactus, est miseriam, ut sibi ipsi, & tribus Sororibus in ætate nubili constitutis propriis labore, & industria viatum in diem parare cogatur; quae de re mox dictus Sacerdos preces exposuit in Dataria Apostolica, pro consecutione præmemorati Beneficii anni redditus Duc. 50. auri de Camera, prævia derogatione voluntatis Testatoris. Remissis precibus ad Sacram Congregationem, requisita desuper fuit consueta Informatio, ac præsertim num in Loco Publiciarum,

Pars I.

habiles reperiantur Sacerdotes, an ne Orator sanguinis propinquitate pium Fundatorem attingat. Ordinarius igitur morem gerendo, retulit, quod octo numerantur in Oppido Publiciarum Sacerdotes, quorum tres sunt Beneficiati, reliqui verò sine Beneficio, omnes Oriundi, & habiles; subtexuit Jo: Petrum Ferrerium Oratorem Fundatori non esse Propinquum, ortum tamen habuisse ab hærede instituto; adeò ut præsumi possit prædilectus; potissimum in extrema pauperie, qua laborat. Relatis precibus per Summarium sub die prima Septembbris, ac sub die prima Decembbris anni pridem effluxi, semel, iterumque minus propitium Oraculum Orator reportavit qui tamen ex paupertatis stimulo non acquiescens, denuò Benignitatem EE. PP. imploravit in Congregatione diei 13. Aprilis 1715. qui dignati sunt rescribere, quod preces describerentur in folio, & interim remitterentur pro meliori informatione super paupertate Oratoris, ejusque Domesticorum, adeò quod petere Jure posset à Beneficiato alimenta. Non dubitat itaque Ordinarius asseverare, quod talis comperitur Oratoris, ac ejus Familia egestas, & inopia, ut extrema dici possit, ac in ejusmodi infelici statu, adeò miserabiles versantur tres puellæ, quæ à nobilitate, forma, ac honestate commendantur, ut nonnisi ab earum Fratre Oratore, qui Beneficium fuerit consecutus, alimenta merito, ac justè percipere possint, ac valeant. Unde proposito dubio : *An, & quomodo Oratoris precibus sit indulgendum in Casu &c.* Sacra Congregatio respondit : *Pro Gratia in forma Commissaria.*

Ego verò negativè respondendum censem ductus ea ratione, quia agebatur in hoc Casu de fundatione Beneficii facta inter vivos per pium Fundatorem, reservando Juspatronatus actiuum favore extranei cum expressa conditione, quod non nominetur, & præsentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius Loci Publiciarum; ex quo elicitur non esse in his terminis concessibilem gratiam petitam, ut Beneficium ei adjudicetur; tum quia non agitur de ultima voluntate, in qua solet Papa derogare; sed de lege Foundationis, cui rarissime Papa solet derogare, Corrad. in prax. Benef. lib. 2. cap. 10. nro. 21

H h

mer. 53°

- mer. 53. *Fagnan.* in cap. Ratum num. 22. & seq. ne Cler. vel Monach. tum quia agitur in præjudicium habentium qualitatem cum plures sint Sacerdotes Originarii. *Fagnan.* in cap. Virum num. 34. de Regul. Sed quia Orator est Egenus, & Patronus, cui proinde debentur alimenta, ut dixi supra in Can. III. dicebam posse reservare aliquam Pensionem favore Oratoris, cum Beneficium sit pingue, & redditus ascendant ad scut. 100.
- 22 Vacata per obitum Antonii Diaz de Bocanegra integra Portione in Parochiali Ecclesia loci de Gradilla fuit ab Ordinario Burgen. indictus Concursus, & præfixus concurrentibus terminus ad probandum eorum Patrimonialitatem, juxta præscriptum Constitutionum Synodalium, & consuetudinis inveteratae, juxta quem terminum deductis à Baccalaureo Francisco de Bocanegra, & ab Angelo Rodriguez de Villalobos probationibus ad hunc effectum necessariis, fuit iste ab Examinatoribus Synodalibus uti magis habilis renunciatus cum successiva declaratione per sententiam facta à Vicario super utriusque Patrimonialitate, à qua interposita per Franciscum appellatione, Causæque contentione ad nostrum Tribunal delata, mihiique Commissione directa, consulti DD. An, & cui sit adjudicandum Beneficium? & prodidit responsum pro Francisco informantem.
- 23 Stetit resolutionis fundamentum in dispositione Constitutionum Synodalium, & antiquæ consuetudinis Dioecesis Burgen. uniformiter requirentium pro aſſectione Beneficiorum Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci, in quo Beneficia sita sunt, ut testatur *Rota coram Caſſador* decif. 18. num. 1. de Præbend. Peutinger. decif. 415. num. 1. & 2. Manzaned. decif. 844. num. 1. Dunoz. Jun. decif. 182. numer. 2. Bich. decif. 663. num. 1. & in Recentior. decif. 216. in princip. par. 12. & decif. 115. numer. 1. par. 19. Cunque Portio, de qua agitur, sita sit in loco de Gredilla, & abunde justificatum fuerit, Franciscum esse filium Patrimoniale ejusdem Loci, & idoneum, sequitur, quod eidem requisitis qualitatibus pollenti adjudicari debeat, ut firmat *Rota coram san. mem. Alexandro VIII.* decif. 123. num. 4. & 5. & decif. 264. num. 2. Peutinger. decif. 394. num. 1. Cels. dec. 198. num. 1. & in Recent. decif. 115. num. 2. & 3. par. 18. & in Calaguritana Quarti Beneficii 2. Decembris 1697. §. Quo verò coram R. P. D. meo Lancetta; Et in puncto hujus Constitutionis Synodalnis Burgen. Rota coram Dunoz. Jun. dicta decif. 128. num. 2. Manzaned. decif. 844. num. 2. & in recen. decif. 116. num. 3. par. 12.
- 24 Non obstat, quod Angelus Rodriguez fuerit declaratus magis idoneus ab Examinatoribus, ideoque eidem uti magis qualificato Portio debeat adjudicari; objectum enim procederet quoties ad assequendum Beneficium habilitas tantum sufficeret, sed cum ultra hanc qualitatem ex particularibus Constitutionibus Ecclesiæ Burgen. requiratur, quod Oppositor habeat Patrimonialitatem, qua Angelus caret; utique huic Beneficium, seu Portio adjudicari non valet, sed Francisco, in quo ista, aliaque omnes qualitates concurrunt, *Rota coram Royas* decif. 289. num. 2. Peutinger. decif. 241. num. 2. & 3. & dicta decif. 294. num. 2. & decif. 259. num. eodem, coram san. mem. Alex. VIII. decif. 86. num. 4. decif. 123. num. 6. & decif. 267. num. 1. & in Recentior. decif. 364. num. 3. par. 10. decif. 295. num. 6. par. 11. in Calaguritana Beneficii de Ocon 23. Februarii 1693. §. Optime coram R. P. D. meo Priolo, & in Calaguritana Quarti Beneficii 16. Februarii 1699. §. Inter has, & seq. coram R. P. D. meo Lancetta.
- Neque valet desumi Patrimonialitas Angeli ex eo, quod ejus Avus, & Avia à loco de Sedano propria Patria ad illum de Gredilla se contulerint ad habitandum, & convivendum cum Petro filio, ubi Beneficium curatum aſſequutum fuerat; quandoquidem ad hoc, ut quis Civilitatem, 255 Patrimonialitatem alicujus loci acquirat ultra habitationem, necessariò requiritur ejusdem animus numquam recessendi, ibidemque perpetuò permanendi, juxta Text. in L. Cives Cod. de Incol. lib. 10. Gratian. discept. 599. num. 6. Andreol. contro. 239. num. 39. & sub num. 42. Barbos. de Offic. & Potest. Episc. par. 2. alleg. 4. sub num. 24. vers. Et ut aliquis, Altimar. ad Rovit. conf. 48. num. 32. lib. 1. Actolin. resol. 8. num. 20. Carleval. de Judic. lib. 1. tit. 1. quæſt. 2. num. 12. Sanchez de Matri- mon.

mon. lib. 3. dispnt. 23. num. 1. & 2. tom. 2. Antonell. de Temp. legal. lib. 2. cap. 75. numer. 5. Rota coram Merlin. decis. 866. sub num. 11. Gregor. decis. 279. num. 12. coram Ottob. decis. 145. numer. 30. & decis. 150. num. 5. par. 2. divers. Cumque ex infadicendis constet praefatos Avium, & Aviam Angeli se contulisse ad locum de Gredilla, non animo ibidem perpetuo permanendi, sed potius accidentaliter, & ex temporali causa, sequitur, quod sicut deficiente dicto eorum animo domicilium, ac civilitatem acquirere non potuerunt, etiamsi per longissimum tempus ibidem habitassent, Leg. Nihil 23. ff. de Captivis, Amaya in Leg. Cives 7. sub numer. 99. Cod. de Incolis lib. 10. Gratian. discept. 181. num. 2. cumseqq. & dicta discept. 569. num. 6. Altograd. conf. 93. n. 24. vol. 1. Barbos. de Offic. & Potest. Episcop. dicta alleg. 4. num. 25. & 29. Noguerol. allegat. 12. sub nu. 172. Otter. de Pascuis cap. 4. num. 27. Antonell. de Temp. legal. lib. 2. dicto cap. 75. sub dicto num. 5. Adden. ad Greg. decis. 279. num. 26. Rota coram Merlin. dicta decis. 866. num. 11. coram Ottob. dicta decis. 145. num. 29. in recen. dec. 436. num. 16. par. 5. Ita nec dictus Angelus ex illorum persona Patrimonialitatem prætendere potest, sed habetur tamquam Civis, sive Patrimonialis loci de Sedano, in quo Avus, & Pater domicilium habebant, semperque retinuerunt Leg. Cives Cod. de Incol. lib. 10. Roland. conf. 68. num. 51. lib. 3. Actolin. dicta resolut. 8. numer. 100. Rota divers. decis. 150. num. 5. par. 2. coram Greg. decis. 279. num. 16. 17. & 18. coram Merlin. decis. 63. numer. 16. & 17. coram Ottobon. decis. 89. nam. 9. & in Recent. decis. 364. num. 8. decis. 436. numer. 17. par. 5.

Quod autem dicti Avus, & Avia Angeli animum perpetuo permanendi, ac numquam recessendi à loco de Gredilla non habuerint, resultat ex pluribus Conjecturis, quarum prima elicetur ex eo, quod licet illi se contulerint ad dictum locum de Gredilla attamen familiam, & bona in loco de Sedano propria Patria reliquerunt Summar. num. 6. litt. E. & L. Immo postquam in Matrimonium collocarunt unum ex eorum filiis in loco de Gredilla, statim illum Sedanum versus

miserunt, dicto Summ. num. 6. litt. E. &c. quo aperte convincitur ipsos non habuisse animum in dicto loco de Gredilla permanendi, & Civilitatem acquirendi, nam quemadmodum ex translatione bonorum, & familie à loco Originis ad illum, ubi quis domicilium contrahere vult, arguitur ejusdem animus ibidem continuo commorandi, ut animadvertisit Barbos. de Offic. & potest. Episcop. par. 2. dicta allegat. 4. num. 27. Actolin. dicta resolut. 8. sub num. 20. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 42. num. 14. Penia in ejus Voto impresto penes Fenzon. ad stat. Urbis lib. 1. cap. 4. num. 14. & 25. Sic etiam ex retentione bonorum in loco Originis, & familie, & ex non facta illorum translatione ad locum habitationis, excluditur animus perpetuo ibidem habitationem continuandi, sed domicilium continuari dicitur, ubi familia, & bona retinentur, ut in specie de retentione familie, Altimar. ad Rovit. dicto conf. 48. num. 34. in fine, Sanfelici decis. 68. num. 19. & 20. de retentione bonorum Actolin. resolut. 76. num. 16. Afflit. decis. 384. num. 5. Rota coram Dunoz. Jun. decis. 742. num. 6. in fine, coram Ottobon. dicta decis. 145. nu. 34. Buratt. dec. 244. num. 3. in recent. dec. 364. num. 5. par. 5. & de utraque Rot. in Nepesina legitima 26. Aprilis 1697. S. Neque ex eo coram Me.

Secunda desumitur, ex quo habitatio fuit ex Causa temporanea, & accidentali, scilicet ad effectum convivendi cum filio, qui Beneficium Curatum in loco de Gredilla obtinuerat, & ad effectum colendi bona ejusdem Beneficii, qua causa cessante per obitum Beneficiati, vel assequotionis alterius Beneficii Avus, & Avia habitare verisimiliter destituerunt, & consequenter ex hac habitatione accidentali, & temporanea nullum contrahere potuerunt domicilium, ut notat Gratian. dicta discept. 181. num. 4. & 5. de Luca de Success. disc. 20. num. 6. de Canon. disc. 21. num. 4. Sanchez de Matrim. lib. 3. dicta disp. 23. sub num. 9. 11. & 12. Rota decis. 188. num. 1. part. 2. decis. 364. num. 4. part. 5. decis. 312. num. 17. par. 9. recentior. & in puncto similis Patrimonialitatis coram Ottobon. dicta decis. 89. num. 9.

28 Tertia promanat, ex quo iudicem Avus, & Avia Angeli toto tempore, quo in dicto loco de Gredilla habitarunt nihil prorsus acquisiverunt, nec emptiones stabilum, vel domorum fecerunt, quod ostendunt animum non habuisse deserendi Originarium domicilium loci de Sedano, illudque contrahendi in dicto loco de Gredilla Rot. cor. Ottob. dicta decis. 145. num. 31.

Quarta depromitur ex eo, quod cum 29 Joannes Avus Angeli quemdam Puerum in Sacro Fonte Baptismatis levaverit, passus est se describi à Curato, qui erat ius filius Incolam loci de Sedano; quae descriptio facta à filio cum scientia, & praesentia Patris istius animum ostendit retinendi domicilium illius loci, de quo se denominavit, ut in specie respondit Rota post Merlin. de legit. decis. 154. numer. 4. & decis. 164. num. 8. utrobique in fine, juxta ultim. impression. coram Merlin. decis. 866. num. 11. in fine coram Dunoz. Jun. decis. 743. num. 7. vers. Quem tamen animum in fin.

30 Quinta elicitur ex depositione nonnullorum Testium deponentium Avum ejusdem Angeli nunquam fuisse admissum ad onera, & honores Civibus dicti loci de Gredilla spectantes, nec tanquam Civem ejusdem loci ab aliquo habitum, & reputatum fuisse Summ. num. 8. Quod pariter arguit ejusdem animum alienum à Domicilio, & Civitate contrahenda, ad quem effectum requiritur onerum, & munerum Civitatis sopportatio per ea, quæ tradit Laderch. consil. 74. numer. 51. Cuiuscum Lautius inter Consilia Criminalia divers. consil. 7. numer. 2. tomo 2. Gratian. dicta discept. 181. num. 21. & 22. Actolin. resolut. 8. n. 89. Afflct. dicta dec. 384. num. 7. Rota coram Dunoz. Jun. dec. 743. num. 9.

Neque officiunt depositiones nonnullorum Testium ex parte Angeli examinatorum contrarium afferentium, quippe, vel illi deponunt de re gesta tempore quo decem annos agebant, siveque inhabiles sunt ad testificandum Trivisan. decis. 49. num. 23. lib. 2. Rota in Recent. decis. 361. num. 21. par. 10.

Vel conquassantur ab aliis Testibus numero, & qualitate majoribus, qui pra-

ferendi sunt illis Angeli, nedum quia isti plures exceptiones personales patiuntur; Verum etiam quia cum onus probandi translationem domicilii incumbat Angelo sufficit ipsius intentionem, quomodocumque offuscarι à Testibus contrariis, ad hoc, ut probationem non faciant Rota in Recent. decis. 158. num. 3. par. 10. decis. 126. num. 11. part. 16. & decis. 297. num. 33. par. 19. & in Asculana Dotis 28. Junii 1700. §. Etenim, & 29. Aprilis 1701. §. Eoque certius coram R.P.D. meo Fio.

Et ita unica tamen parte &c.

ARGUMENTUM.

In casu, quo Juspatronatus spectet ad Infantem, & Pupillum; Praesentatio, ad quem spectet?

S U M M A R I U M.

- 1 Infans non potest praesentare, sed praesentatio facienda est à Tutori, tutorio nomine.
- 2 Infans parum, vel nihil differt à surio.
- 3 Praesentatione obligatur Persona, & Anima.
- 4 Pupillus an praesentare possit absque auctoritate Tutoris, & num. 5.?
- 6 Tutor potest praesentare ad Beneficium vacans de Jurepatronatus Pupilli.
- 7 Praesentatus à Tutori an preferendus sit praesentato postea à Pupillo.
- 8 Tutor, ut possit praesentare, sufficit, quod communiter reputetur Tutor.

C A S U S X I X.

Spectante Iurepatronatus ad Infantem, & Pupillum. Quæritur an praesentatio spectet ad illos, vel potius ad eorum Tutores, vel Curatores?

Respondeo primò, quod infans non potest praesentare, nec etiam cum Tutori, sed praesentatio facienda est ab ipso Tutori tutorio nomine. Ratio est, quia in praesentando requiritur animi discrecio, & maturitas judicii, quia debet praesentari persona idonea, & infra terminum

num Juris, qui incipit currere à die notitiae, & scientiae; Sed infans caret matritate Judicij, & animi discretionis, & parum, vel nihil à furioso differt Leg. *Pupillus ff. de acq. bared.* Ergo infans non potest præsentare etiam cum Tutori, sed iste tutorio nomine debet præsentare; Quod etiam apparer ex paritate; Nam Præsentatio similis est aditioni hæreditatis, quia sicut aditione quis obligatur §. Neque instit. de authorit. Tutorum, ita præsentatione obligatur persona, & anima, juxta Beroum hic num. 55. in fine. Sed infans non potest adire hæreditatem etiam cum Tutori, sed solus Tutor nomine tutorio pro ipso adit Leg. Si infantis, & Leg. Potuit, Cod. de Jur. deliberan. Ergo nec poterit præsentare. Et ita tenet idem Berous hic, Federicus de Senis cons. 102. Calderin. cons. 8 de Jurepatr.

Quoad Pupillum respondeo secundò, quòd juxta Archidiaconum in cap. Decernimus 16. quæst. ultim. Pupillus potest præsentare etiam sine Tutori, aut Curatore, & ejus præsentatus præfertur præsentato à Tutori. Sed Berous hic contrarium dicit nempe, quòd Pupillus non potest præsentare sine auctoritate Tutoris; Quia licet Pupillus dicatur habere aliqualem intellectum, tamen non dicitur habere Iudicium, nec talem discretionem, ut ipse possit in electionibus dare vocem, & suffragium, ut in cap. Si ex eo de elect. in 6. & Pupillus nec velle, nec nolle habet sine interpolita Tutoris auctoritate Text. in Leg. *Pupillus ff. de regul. Iur.* Sed in præsentando dari debent voices, atque suffragia; ergo Pupillus non habet tale Iudicium, ut possit præsentare sine auctoritate Tutoris. Item non potest Pupillus absque auctoritate Tutoris adire hæreditatem; ergo nec poterit præsentare.

Sententia tamen Archidiaconi scilicet, quòd Pupillus major septennio, aut hoc completo, possit præsentare absque auctoritate Tutoris, prævaluit in praxi, & ita tenet etiam Cald. cons. 9. de Jurepatr. Rot. decis. 363. num. 2. par. 4. recent.

Prout etiam Tutor potest præsentare ad Beneficium vacans de Jurepatronatus Pupilli, quia cum Tutor repræsentet personam Pupilli, & administraret omnia

ejus Bona hæreditaria, utique ad ipsum pertinet exercitium Iurispatronatus, quod est annexum hæreditati; qua ratione, si cut ipse administrat, & percipit fructus hæreditatis, ita etiam exercere debet omnes actus, qui respiciunt Ius præsentandi, & Patronatus eidem hæreditati annexum, ut firmat Lambertin. de Jurepatr. Leg. 2. par. 1. quæst. 2. art. 10. num. 1. Garz. de Benefic. par. 1. cap. 9. num. 198. in fine, Rebuff. in tract. de Nominat. quæstion. 17. num. 55. Guttier. de tutel. par. 3. cap. 29. num. 7. Vivian. de Jurepat. lib. 5. cap. 3. num. 14. Rota coram Ubald. dec. 727. num. 2. Barbos. in cap. Ex litteris de Jurepatr. num. 6.

Si autem Tutor prius præsentat, & postea Pupillus, præfertur præsentatus à Tutori, si est magis idoneus, Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quæst. 6. artic. 1. num. 2. & 3. Inter præsentatos verò à Pupillo, & Tutori, cæteris paribus est locus gratificationi juxta Lambertin. ubi supra, quem lequitur Narbon. de et at. anno Septimo quæst. 22. num. 17.

Tutor autem, ut possit præsentare, sufficit, quòd communiter reputetur Tutor, etiam si esset minus legitimus. Barbos. in cap. Ex litteris de Jurepatr. num. 6.

ARGUMENTUM.

Patronus an possit præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum, simpliciter Tonsuratum, & qui non sit nec in Sacris, nec in Minoribus Ordinibus constitutus.

S U M M A R I U M .

- 1 Ecclesia Parochialis habet annexum Ordinem Presbiteratus, & quomodo num. 11.
- 2 Non potest quis præsentari ad Episcopatum, nisi sit in Sacris constitutus.
- 3 Regimen Animarum est ars Artium.
- 4 In præsentando ad Ecclesiam Parochialem, an requirantur saltem Ordines Minores de tempore præsentationis, & num. 8.
- 5 Patronus potest præsentare ad Ecclesiam

- siam Parochialem de Jurepatronatus Laiculi Clericum non constitutum in Sacris Ordinibus.*
- 6 *Impertrari potest Ecclesia Parochialis à non constituto in Sacris.*
- 7 *Patronus potest præsentare ad Parochialem de Jurepatronatus Laiculi Clericum habentem simplicem tonsuram.*
- 9 *Quæ sint requisita ad obtinendam Parochialem, & quibus temporibus concurrere debent, & u. 10.*
- 11 *Quot sint tempora, quibus requiri potest aliqua qualitas ad obtinendum Beneficium.*
- 12 *Textus in cap. Præterea de ætat. & qualitat. est hodie correctus.*
- 13 *Præsentatus, & institutus in Ecclesia Parochiali debet infra annum se promovere ad Sacerdotium sub pæna privationis; sed limita, ut ibi.*
- 14 *Patronus an possit præsentare ad Ecclesiam Parochialem de Jurepatronatus Ecclesiastico Clericum habentem simplicem Tonsuram, relatio Sacerdote?*

C A S U S XX.

TItius fundavit, ac dotavit Ecclesiam Parochialem cum reservatione Iurepatronatus passivi favore eorum de familia, & aliorum extraneorum, scilicet disponendo, quod præsentetur ad illam unus de familia, vel alias extraneus. Vacante præfata Ecclesia Parochiali de Iurepatronatus Laiculi per obitum ultimi Rectoris, Patronus, intra terminum à Iure statutum præsentavit ad illam Clericum habentem, solum primam Tonsuram, & in ætate vigesimi quinti anni incæpti, sed non completi constitutum. Quidam, an hujusmodi præsentatio subsistatur?

Et primo aspectu contra Patronum vi detur respondendum; Etenim Ecclesia Parochialis, & quocumque aliud Beneficium Curatum habens curam Animarum in foro Pænitentiali habet annexum Ordinem Presbiteratus, juxta Text. in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora de elect. ibique Fagnan. num. 2. & Textus in cap. Licit Canon. de elect. in 6. Garz. de Benefic.

par. 7. cap. 1. num. 40. Ac proinde Clericus simpliciter Tonsuratus, qui non habet ordinem Presbiteratus non poterit obtinere Ecclesiam Parochialem, & sic nec etiam præsentari. Immo nec posset illam obtinere, nec de Iure ad eam præsentari etiam si esset in Minoribus Ordinibus constitutus; Textus enim in cap. Præterea de ætat. & qualitat. disponit, quod in Minoribus constitutus non possit eligi ad Ecclesiam Parochialem, nisi dispensative, ibi: Præterea licet ad regimen Parochialis Ecclesie non debeat aliquis, nisi Subdiaconus sit admissus, admitti, dispensative tamen in Minoribus Ordinibus constituti consueverunt assumi: Ergo de Iure communi eligi, & præsentari non valet; à fortiori igitur ad eamdem Parochialem Ecclesiam præsentari non poterit Clericus simplex tonsuratus.

Quod comprobatur paritate; Aliquis ad Regimen Diœcesis, seu Episcopatus eligi, & præsentari non potest, nisi sit Subdiaconus, & in Sacris constitutus Text. in cap. A multis de ætat. & qualitat. Gloss. in Can. Nullus distinct. 60. verb. Nullus, Anan. in cap. Dudum de elect. num. 2. Ergo nec præsentari poterit ad Regimen Parochiae, nisi sit in eisdem Ordinibus Sacris constitutus; Ratio autem est, quia cum Regimen Animarum sit ars Artium ad Text. in cap. Cum sit de ætat. & qualitat. Clericus simplex Tonsuratus videtur minus idoneus ad explenda munera Curæ Animarum, cum sit incapax potestatis conficiendi Sacraenta, & jurisdictionis absolvendi, & ligandi in foro pænitentiali, & potestatis celebrandi Missam, & sacrificandi diebus festiis pro oibis suis, adeoque Patronus, cuius in votis semper debet esse, præsentare ad Beneficium de suo Iurepatronatus personam idoneam, & capacem adimplendi onera Beneficio annexa non poterit præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum simpliciter Tonsuratum, & præsentatio de illo facta non subsistebitur.

Sed etiam si omittatur ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam Parochialem non requiri in præsentando Ordinem Sacrum, tamen negari non potest requiri in eo Ordines Minores, itaut præsentandus de tempore præsentationis habeat fal-

saltem ordines minores. Ita enim expressè docet Lambertin. de Jurepat. par. 1. lib. 2. quæst. 7. art. 29. num. 4. ibi: *Dummodo tamen præsentandus ad minus sit in Minoribus Ordinibus constitutus, quia tunc dicitur idoneus ad Ecclesiam requirentem Sacerdotium de Jure, quando quis est in Minoribus Ordinibus constitutus:* Et clarius art. 30. num. 25. ibi; *Dicerem tamen, quod non posset ad illud præsentari, nec per Episcopum provideri Clericus primæ Tonsuræ, nisi sit Clericus saltem constitutus in quatuor Minoribus Ordinibus:* Idem tueri videtur Fagnan. in cap. Præterea de ætat. & qualit. num. 6. Iuxta igitur horum Doctorum auctoritates, Patronus præsentando ad Ecclesiam Parochiale simlicem Clericum Tonsuratum validè non præsentat.

His tamen non obstantibus pro validitate præsentationis de simplici Clerico Tonsurato factæ censio resolvendum nimirum Patronum posse præsentare ad Ecclesiam Parochiale Clericum ætatis 25. annorum incohatur. non solum non in Sacro Ordine, sed nec in Minoribus Ordinibus constitutum, sed habentem simlicem Tonsuram.

Quod Patronus præsentare possit ad Ecclesiam Parochiale Clericum non constitutum in Sacris Ordinibus habemus Textum expressum in cap. *Si is de Iustit.* in 6. ibi: *Si is, ad quem Rectoris præsentatio in aliqua Parochiali Ecclesia noscitur pertinere, quempiam non constitutum in Sacris præsentet ad eam, ipsum (dummodo alias sit idoneus, & infra tempus à Jure statutum ad ordines, quos ipsius Ecclesiæ cura requirit valeat promoveri) decernimus admittendum:* Textus igitur iste in præsentando ad Ecclesiam Parochiale non requirit de tempore præsentationis, nec institutionis ullum ordinem Sacrum; sed solum est contentus, quod præsentandus sit in ea ætate constitutus, ut possit intra legitimum tempus ad Sacerdotium promoveri; adeoque Patronus poterit validè præsentare ad Ecclesiam Parochiale Clericum in Sacris non constitutum; quem Textum sequuntur Pafferin. ibi num. 1. Gemin. num. 2. & in cap. Livet Canon. de elect. num. 9. Abb. in cap. Ludum de elect. num. 12. Anan. in cap. Cum

in cunctis de elect. §. Inferiora, ibique Butr. num. 4. Dec. num. 7. Fagnan. num. 12. Lambertin. de Jurepatr. par. 1. lib. 2. quæst. 7. art. 29. num. 4. Rota decis. 129. numer. 13. par. 19. & novissimè in Melphiten. Beneficii 5. Decembbris 1712. §. Quemadmodum coram R. P. D. Lancetta.

Sic potest quis consequi, & impetrare per rescriptum Beneficiale à Summo Pontifice Ecclesiam curatam, licet non sit in Sacris constitutus, & etiam si in litteris imprestationis non fiat mentio de defectu Ordinis juxta Text. in cap. *Si Clericis de præbend.* in 6. ibique Gloß. Ergo etiam poterit quis obtinere vigore præsentationis Ecclesiam Parochiale, etiamsi non habeat Ordines Sacros; quod quidem procedit optima ratione, si enim ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam curatam requireretur in promovendo ordo Sacer, semper requireretur, quod ille, qui præsentatur ad Ecclesiam Parochiale haberet aliud Beneficium, cum ad Sacros sine titulo non possit ordinari cap. *Cum secundum de præbend.* quod videtur inconveniens.

Ex eodem Textu *Si is deducitur etiam posse Patronum præsentare ad Ecclesiam Parochiale Clericum non constitutum in Minoribus Ordinibus, sed habentem simlicem Tonsuram, & ætatem 25. annorum inchoatorum.* Ipse enim Textus duo requirit ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam Parochiale, nempe quod præsentandus sit idoneus, & quod infra tempus à Iure statutum ad Sacros Ordines promoveatur, ibi: *Dummodo alias sit idoneus, & infra tempus à Iure statutum ad Ordines, quos ipsius Ecclesiæ Cura requirit, valeat promoveri:* Qui autem habet primam Tonsuram, & vige simum quintum annum inchoatum, potest ad Sacros Ordines infra annum promoveri etiamsi in Minoribus constitutus; ergo etiamsi si alias sit idoneus: poterit præsentari ad Ecclesiam Parochiale, licet non habeat Ordines Minores, sed solum primam Tonsuram juxta Barbat. cons. 33. tom. 1. num. 22. Garz. de Benefic. part. 7. cap. 4. num. 44. Pafferin. de elect. cap. 25. num. 357. propè fin. In nihilo obstante contraria sententia Lambertini loco supracitato, cum illa non servetur in

praxi

praxi, ut testatur Fagnan. in dicto cap. Præterea de ætat. & qualit. num. 8. §. Præterquam quod ibi: Negari tamen non potest, quin in practica servetur oppositum; nam Parochiales conferuntur etiam Clericis prima Tonsuræ.

9. Ratio autem est, quia quatuor requiruntur in promovendo ad Ecclesiam Parochialem, Ætas scilicet, vigesimus quintus annus inchoatus, licet non completus, Scientia, Morum honestas, & Ordo; ad Text. in cap. Licet Canon de elect. ibique Gloss. verb. Licet Gloss. in cap. Si pro Clericis de præbend. verb. Si pro, & verb. Aliis Concil. Trident. cap. 3. sej. 7. de Reformat. Sed hæc omnia requisita non uno, & eodem tempore, ut concurrant necesse est. Quinque enim possunt esse tempora, in quibus requiri potest aliqua qualitas in promovendo ad Beneficium; primum, nempe tempus est vacationis Beneficii, secundum nominationis, tertium præsentationis, quartum institutionis, quintum post institutionem, & provisionem. Hoc posito Ætas, seu annus vigesimus quintus incepitus, licet non completus non requiritur de tempore vacationis, sed de tempore institutionis, si enim Parochialis conferatur alicui, qui non attingit vigesimum quintum annum collatio est ipso Jure nulla cap. Licet Canon de elect. Dec. in cap. Cum in cunctis §. Inferiora num. 7. de elect. Gemin. in cap. Si is de instit. in 6. numer. 6. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 5. n. 40. Limita tamen in Ecclesiis Parochialibus accessoriæ unitis alicui Beneficio requirenti minorem ætatem, tunc enim non requiritur de tempore institutionis in promovendo vigesimus quintus annus, sed sufficit habere eam ætatem, quam Beneficium ipsum, cui facta fuit unio accessoria Parochialis requirit Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 9. num. 4. & alios, quos refert Ventrogl. in prax. lib. 2. annor. 6. §. 1. num. 25. Scientia sufficiens, & probitas morum, nempe quod sit imbutus bonis virtutibus, ac insuper sit alienus à vitiis requiritur de tempore præsentationis, Burtius in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora num. 4. de Elec. Sacerdotium verò, aut Ordo Sacer, aut Ordines Minores de Jure communi non requiruntur, nec de tempore vacationis, nec de tempore nomi-

nationis, nec de tempore præsentationis, nec institutionis, seu provisionis, sed de tempore post institutionem, seu provisionem, scilicet infra annum computandum à tempore adeptæ pacificæ possessionis Ecclesie Parochialis juxta Text. expressum in dicto cap. Licet Canon. de Elect. ibique Gloss.

- Non obstant superius in contrarium deducta. Verum enim est, quod Ecclesia Parochialis habeat annexum Ordinem Sacrum, seu Sacerdotium, sed hujusmodi annexio dupliciter considerari potest respectu scilicet aptitudinis, & respectu actus, si annexio Sacerdotii sit respectu aptitudinis, non requiritur, quod quis de tempore præsentationis, & institutionis habeat illum ordinem, sed sufficit, quod habeat ætatem, in qua possit promoveri ad illum infra annum; Si verò annexio sit respectu actus, requiritur, quod de tempore Institutionis habeat illum Ordinem annexum, juxta theoretam Abbatis in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora de Elect. num. 10. ibique Dec. num. 21. & seq. Ecclesia Parochialis de Jure communi habet annexionem Sacerdotii respectu aptitudinis, non verò respectu actus; & consequenter Clericus simpliciter Tonsuratus poterit ad illam præsentari, dummodo infra annum faciat se promoveri ad Sacerdotium, juxta supradictum Text. in cap. Si is de instit. in 6. & in cap. Licet Canon. de Elect. Fagnan. in cap. Ut Abbates de ætat. & qualit. num. 38.

12. Nec adversatur Textus in supradicto cap. Præterea de ætat. & qualit. quia hodie iste est correctus, cum de Jure etiam existens in Minoribus Ordinibus est capax obtinendi Beneficia curata, & ut ad ea præsentetur juxta præfatum Text. in cap. Si is, & docent Abb. in cap. Dudum de elect. num. 12. Gemin. in cap. Si pro Clericis de præbend. in 6. Minusque officit paritas presumpta à promovendo ad Episcopatum. Ratio enim disparatis est, quia major idoneitas requiritur in illo, quam in alio promovendo ad alia Beneficia inferiora, juxta Abbatem ubi supra.

- Patronus itaque validè potest præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum, nedum in solis Minoribus Ordinibus constitutum, verum etiam habentem simpli- cem

cem Tonsuram, sed iste Clericus si praesentatus, & institutus in Ecclesia Parochiali debet infra annum promoveri ad Sacerdotium, itaut si ipse infra dictum tempus non promoteatur ad illud, est ipso Jure dicta Ecclesia Parochiali privatus, & Patronus poterit alium ad illam præsentare, nisi secum fuerit dispensatum, vel nisi habuerit justum impedimentum, & justam Causam non se promovendi ad Sacerdotium, E. G. si incidat in Irregularitatem, ut quia oculum, vel manum amisi, vel in infirmitatem absque culpa sua, secus si ex culpa, aut si Episcopus non possit, aut nolit ordines conferre, & interim poterit satisfacere oneribus Curæ Animarum per alium. *Text. in dicto cap. Lices Canon. de Elec. ibique Gloss. verb. Privatus, Gloss. in dicto cap. Si pro Clericis de præben. verb. Promoveri, Fagnan. in cap. Cum in cunctis de elec. §. Inferiora num. 19. Garz. de Benefic. part. 3. cap. 4. num. 2. & seqq. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 5. num. 41.*

¹⁴ Hæc omnia procedunt in puris terminis, quibus fundator Ecclesiæ Parochialis disponerit, quod præsentetur ad illam unus de familia, vel extraneus, quo casu censemur voluisse se conformare cum dispositione Juris communis non requirentis in præsentando de tempore præsentationis Sacerdotium, secus si dixisset, quod præsentetur ad illam unus Sacerdos, tunc enim intrare posset quæstio, an requiratur Sacerdotium de tempore præsentationis, quam quæstionem examino infra in Secunda Parte. Procedunt etiam, quoad Ecclesiam Parochialem de Jurepatronatus Laicali, quæ non providetur per concursum, quid autem dicendum de Ecclesia Parochiali de Jurepatronatus Ecclesiastico, quæ providetur per concursum, & in qua concurrentes examinari, & approbari debent ab Examinatoribus Synodalibus, & eligi ab Episcopo, & postea Patronus unum ex approbatis, & electis ad dictam Ecclesiam præsentare, juxta Concil. Trident. sess. 24. de Reformat. cap. 18. & dicam infra in Quinta Parte, an Examinatores Synodales, & Episcopus inter concurrentes possint approbare, & respectivè Patronus præsentare ad hujusmodi Ecclesiam Parochialem Clericum habentem solum

Pars I.

simplicem Tonsuram, & in ætate constitutum, ut possit infra annum ad Sacerdotium se promoveri, relicto Sacerdote?

Certum est, quod ceteris paribus Episcopus non potest approbare, & eligere, nec Patronus præsentare hujusmodi Clericum habentem simplicem Tonsuram relicto Sacerdote, quia ceteris paribus Sacerdos propter prærogativam ordinis præferendus est non Sacerdoti. *Barbo. ad Concil. in dicto cap. 18. sess. 24. Passarin. de Elec. cap. 30. num. 18. Ventrigl. in prax. lib. 2. annot. 5. §. 2. num. 7. Sed ubi cetera non sunt paria videlicet, si Clericus habens simplicem Tonsuram, & constitutus in ætate, ut infra annum possit ad Sacerdotium promoveri, sit utilior, & aptior Ministrio Curæ, magis prudens, aut de familia illius, de cuius Bonis fundata est Ecclesia, & magis conferre possit ad bonum commune, quam Sacerdos, tunc Examinatores, & Episcopus poterunt approbare, ac respectivè Patronus præsentare præfatum Clericum relicto Sacerdote, quia in hoc Casu ille Clericus diceretur dignior. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 5. §. 4. num. 33. Rota decis. 22. num. 29. coram Buratt. Passarin. de Elec. cap. 33. num. 25. Ventrigl. in prax. lib. 2. annot. 5. §. 2. num. 61. Rota decis. 105. num. 12. & seq. part. 10. recent. & in Placentia Parochialis 16. Martii 1708. §. 1. Ita autem cum seq. coram R. P. D. Ansaldo.*

ARGUMENTUM.

In quibus Casibus valida sit institutio facta ab Ordinario absque præsentatione Patroni.

S U M M A R I U M.

- 1 Sex enumerantur Casus, in quibus valet collatio, & institutio facta ab Episcopo absque præsentatione Patroni.
- 2 Vacante Beneficio Patronali ex causa permutationis an possit Episcopus etiam sine consensu Patroni illud conferre?
- 3 Episcopus conferens Jure devoluto non potest aliter conferre, quam habeat institutio, & natura Beneficii.

C A S U S X X I.

IN ordine ad Secundam Conclusionem deductam ex hoc Textu, nempe quod Ordinarius non possit instituere Rectorem in Ecclesia Patronali, spretis Patronis, ut fuit etiam resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Ratisbonen. Juris præsentandi 11. Maii 1709. Quæritur an in aliquo Casu possit Ordinarius instituere Rectorem in Ecclesia Patronali absque præsentatione Patroni?

Sex ponuntur Casus à Fælin. in cap. Cum **1** Bertoldus de sent. & re judic. volum. 3. in quibus valet collatio, & institutio facta ab Episcopo absque præsentatione Patroni. Primò si ex post facta collatione Patronus consentiat, Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 14. num. 65. Parif. conf. 144. num. 1. tom. 4. Garz. de Benefic. part. 11. cap. 3. sub num. 19. Secundò si collatio, vel institutio fiat præsente, & tacente Patrono. Tertiò si institutio fiat de ipso met Patrono. Quartò si post factam collatio-

nem, lapsus sit tempus præsentandi, tunc valet dicta collatio absque præsentatione facta Abb. in cap. Illud de Jurepatr. num. 8. Quintò in permutatione facta ex causa utili Ecclesiæ. Dicit enim Gemian. conf. 50. quod vacante Beneficio Patronali ex causa permutationis, potest Episcopus etiam sine contentu Patroni **2** præficere Ecclesiæ Patronali Rectorem illius Ecclesiæ, à qua iste ratione permutationis ex causa utili fuit translatus, & in qua fuit institutus Rektor Ecclesiæ Patronalis. Idem videtur etiam asserere Anan. in cap. Cum dilectus de Jurepatr. n. 5. Sextò. Si Patronus non potest præsentare, quem vult, aut intra terminum Juris non præsentaverit, tunc enim lapsus dicto termino poterit Episcopus Jure devoluto liberè conferre Beneficium absque præsentatione Patroni; sed tamen Episcopus conferens Jure devoluto non potest aliter conferre, quam habeat institutio, & natura Beneficii, Fælin. in cap. Cum accessent de Constat. num. 17.

CA-